NOBEL ÖDÜLÜ

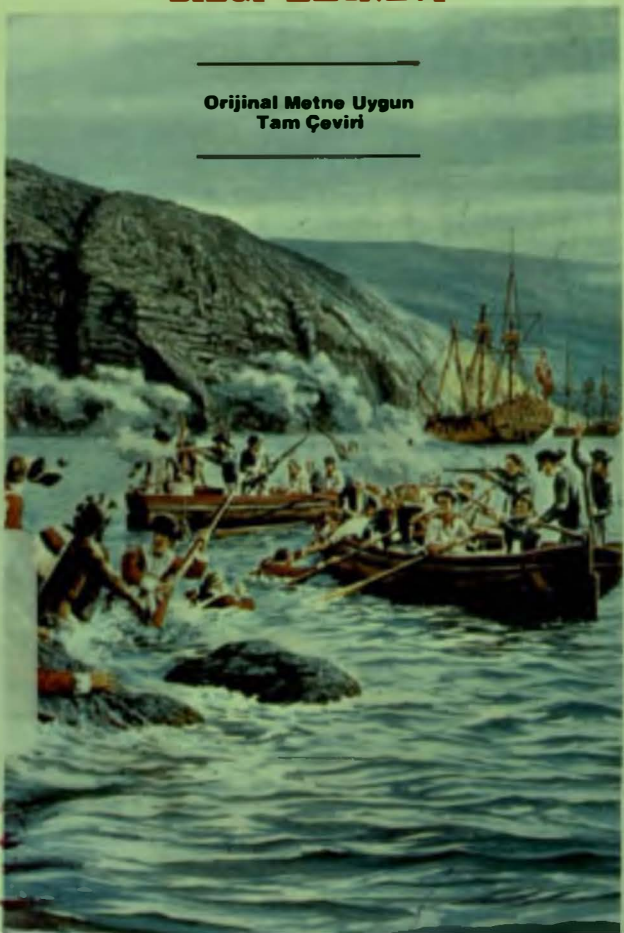
steinbeck

BÜTÜN ESERLERİ / 14

altın kupa

BİLGİ YAYINEVİ

Orijinal Metne Uygun
Tam Çeviri

54

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

Kız kardeşim Esther'e...

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Tüm öğleden sonra, Gallerin kopkoyu koyaklarını üfürüp duran karayel, kış mevsiminin Kutup'tan yola çıkıp aşağılara doğru kaymakta olduğunu bildiriyordu; ırmağa doğru yaklaştıkça, yeni yeni buzlanan suların belli belirsiz iniltisi dolduruyordu kulakları. İç karartıcı bir gündü; külrengi, kuruntulu ve tedirgin bir gün. Ağır ağır kımıldayan hava yumuşak, sevecen bir ağıt yakmış, yitip giden bir canlılığı uğurluyordu sanki. Ama otlaktaki kocaman atlar eşinip duruyordu. Her yanda, koyu renkli minicik kuşlar, dörder beşer kümelenerek bir ağaçtan öbürüne uçup cıvıldaşarak, güneye yeni yeni yolcular topluyorlardı. Issız ve yalçın kayaların tepesine tırmanan birkaç keçi, sarı gözlerini yukarılara dikmiş, gökyüzünü kokluyorlardı.

Akşamla biten bir geçit töreni gibi, ağır ağır geçip gitmişti öğle sonrası. Bir yel patlayıvermişti akşamın çökmesiyle; esinti kuru otları hışırdatmış, tarlaları inletmişti. Gece, kara bir papaz başlığı gibi inmiş, Kutsal Kış elçisini göndermişti Gallere.

Vadiyi boylu boyunca geçip tepelerde bir yarığın arasından yükselerek dünyaya açılan yolun kıyısında, kocaman taşlarla yapılmış, damı saman örtülü, eski mi eski bir çiftlik evi vardı. Zamana karşı yarışan, bu yarışı da üç aşağı beş yukarı kazanmış olan Morgan'lar yapmıştı bu evi.

Evin içinde bir ocak vardı, ocakta da bir ateş. Bir demir güğüm asılıydı alevlerin üstünde. Canlı alevlerin ışığı, duvardaki rafları dolduran uzun saplı kargıların uçlarını ışıldatıyordu. Bu silahlar, Morgan'ların Glendower'lerin safında ortalığı kasıp kavurdukları ve Iolo Goch'un taştan farksız erlerine öfkeyle saldırdıklarından bu yana, yüzlerce yıldır kullanılmıyordu.

Bir köşede duran kocaman bir sandığın kalın pirinç bölümleri ışığı emiyor, parıl parıl parlıyordu. Kâğıtlar vardı sandıkta; üzerlerinde İngilizce, Latince, eski Kumrik diliyle yazılar olan parşömenler, tabaklanmamış kaskatı deriler vardı: Morgan doğmuştur; Morgan evlenmiştir; şövalye olmuştur Morgan; Morgan asılmıştır. Bir evin tarihi yatıyordu bunlarda, bütün yüz kızartıcılığıyla, görkemiyle. Ama şimdi iyice küçülmüştü aile; sıradan olaylar dışında sandığa eklenecek pek bir kayıt kalmamıştı: Morgan doğdu... ve öldü.

Yaşlı Robert vardı örneğin; yüksek arkalıklı koltuğunda ateşe dönük oturmuş, gülümsüyordu. Şaşkın bir gülüştü bu, tuhaf ve edilgin bir meydan okumaydı. Denebilirdi ki, varlığından sorumlu olan Yazgı'ya gülümseyerek onu utandırmaya çalışmaktadır Yaşlı Robert. Sokak çocuklarının sakatlara karşı acımasızlıklarına benzer bir alaycılıkla, ufacık yenilgilerle kuşatılmış yaşamını düşünürdü sık sık. O, komşularından çok fazla şey bilen, derin düşüncelere dalan Robert, iyi bir çiftçi bile olamamıştı. Garip gelirdi bu ona. Kimi zaman, hiçbir şey yapamayacak denli çok şey bildiğini düşünürdü.

Böyle yudumluyordu kendi ürünü olan yanık birayı Yaşlı Robert, böyle gülümsüyordu ateşe bakarak. Karısının onun adına, konu komşudan fısır fısır özürler dilemekte olduğunu da bilirdi; tarlalarda çalı-

şan işçiler de gördüklerinde Robert'e değil, Morgan'a çıkartırlardı şapkalarını.

Burada, sanki evin çevresindeki ürkütücü rüzgâr seslerinden üşüyormuşçasına ateşin karşısında, hemen kıyıcığında titreyip duran kocamış anası Gwenliana bile böylesine işe yaramaz sayılmıyordu. Köyde hem biraz korkulurdu ondan, hem de ona büyük bir saygı duyulurdu. Her gün, büyücü havasını takınıp bahçeye çöktüğünde, uzun boylu bir köy delikanlısının göğsüne şapkasını bastırarak alı al moru mor Gwenliana'nın büyülü sözcüklerini dinleyişine tanık olabilirdiniz. Anası geleceği görmekle uğraşıyordu yıllardır; övünç duyuyordu bundan. Ailesi onun biliciliğinin yaşlandıkça geçerliği azalan varsayımlardan oluştuğunu biliyordu ama yine de saygıyla, yapmacık bir ürküyle dinliyorlardı dediklerini; sık sık yitik şeylerin yerini soruyorlardı ona. Gizemli sözlerinden sonra, makas sundurma döşemesinin ikinci tahtasının altında bulunmadığında, sanki orada bulunmuş gibi davranıyorlardı; bilici kılığını yitirirse, geriye yalnızca ufacık tefecik, ölümü eli kulağında, bumburuşuk yaşlı bir kadın kalırdı.

Yarı akıllılara karşı oynanan bu alkışçılık oyunu, Morgan Ananın inançları için ağır bir yüktü. Doğasına karşı bir saldırıydı. Çünkü tüm salakların baş belası olarak gelmişti o dünyaya. Ne kiliseyle, ne de eşyaların fiyatlarıyla hiç ilgisi olmadığı besbelliydi ve böyle şeyler ona göre apaçık bir saçmalıktı.

Yaşlı Robert karısını çok uzun süredir ve öylesine çok sevmişti ki, onun için kötü şeyler düşünemezdi; düşünse bile sevgisini etkilemezdi bunlar. Bu akşamüstü, satın almak istemediği bir çift ayakkabının fiyatına kızıp köpürerek eve gelen karısını gördüğünde, "Bu kadının yaşamı çok büyük olaylarla tıka basa dolu bir kitap gibi," diye geçirmişti aklın-

dan. "Düğmeler, ya da bir komşunun düğünü yüzünden duygusallığının doruklarında dolaşmakta her gün. Gerçek bir ağlatıyla yüz yüze gelse bile, karınca yuvasının bozulmasına üzüldüğünden fazla üzülmeyecektir. Belki de bir şans bu." Sonra şöyle sürdürmüştü düşüncesini: "Acaba kralın ölümüyle, dişi domuzun kırmızı yavrularından birinin yitimini de bir mi tutardı?"

Morgan Ana'nın gündelik işlerden başını alıp da yüzeysel saçmalıklarla uğraşacak zamanı yoktu. Bu ailede birinin eli iş tutmalıydı, yoksa evin saman damı göçer giderdi... giderdi de, bu Robert'la Gwenliana gibi, oğlu Henry gibi ayakta uyuyanlardan ne beklenebilirdi ki? Morgan Ana, başarısızlıklarından ve iyiliğinden kaynaklanan bir tür acıma ve horlama karışımı, tuhaf bir duyguyla seviyordu kocasını.

Oğluna, genç Henry'ye tapıyordu. Ama onun kendi sağlığını bile gözetemeyeceğini, ya da kendi çıkarına olan hiçbir yararlı işin peşinden gidemeyeceğini, bu konularda ona hiç güvenemeyeceğini biliyordu. Ailede herkes, Morgan Ana'yı seviyordu; ondan korkuyorlardı, ancak yine de onun istediği biçimde davranıyorlardı.

Morgan Ana herkesin karnını doyurmuş, lambanın fitilini kırpıp düzeltmişti. Kahvaltı hâlâ ateşin üzerindeydi. Onarılacak bir şeyler arıyordu çevrede şimdi; sanki her şeyi yırtıldığı anda onarmıyormuş gibi. Kendine yapacak iş arayıp dururken, genç Henry'ye keskin bir bakış attı. "Orada, yerde böyle yatmaktan üşütmez mi acaba?" diye soran, sert, ancak sevecen bir bakıştı bu. Henry ise, akşamüstü yapmayı unuttuğu şeyin ne olabileceğini düşünüp tedirginlikle kıvranmaya başladı. Ama annesi, bir bez kapıp toz almaya girişince rahat bir soluk aldı.

Dirseğine dayanarak uzanmış, gözlerini ateşe

dikip düşüncelere dalmıştı Henry. Bu, gizemli bir geceye doğru açılan upuzun, bozbulanık öğle sonu onda tohumları aylarca önce ekilmiş güçlü özlemler uyandırmıştı. Bir türlü adını koyamadığı bir şeyin özlemiydi bu. Onu etkileyen, belki de kuşları yolculuk için bir araya toplayan, hayvanları burunlarını rüzgâra dikip sinirli sinirli kışın kokusunu solumaya yönelten gücün ta kendisiydi.

Genç Henry, tek bir önemli iş becermeksizin on beş boğucu yıl yaşamıştı; bu gece bunu çok iyi anlıyordu. Anası onun bu duygusunu bilseydi,

"Büyümekte oğlan," derdi.

Babası da karısının sözünü yinelerdi:

"Evet, büyümekte oğlan." Ama ikisi de birbirinin ne demek istediğini anlamazdı.

Yüzüne bakıldığında, Henry hem anasına, hem de babasına çekmişti. Elmacık kemikleri, anasınınki gibi sert ve çıkıktı. Çenesi sivri, üst dudağı da kısa ve inceydi. Ama kösnül bir alt dudağı, ince bir burnu, bir de düş görürcesine bakan gözleri vardı. Yaşlı Robert'in çizgileriydi bunlar. Saçları da babasının saçları gibi, kalın telli ve sıktı. Siyah yay gibi kıvrılıp sarıyordu başını. Ancak Robert'in yüzündeki belirgin yeltekliğe karşın, Henry'nin yüzü büyük bir kararlılığı dile getiriyordu; bir de karar verecek bir şey bulabilseydi... Robert, Gwenliana, genç Henry, üçü birden, ateşin önünde gözleri duvarların ötesine bakarak oturuyorlardı. Cisimsiz şeyler görüyorlardı... gecenin içinde hayaletlere bakıyorlardı.

Olağandışı bir geceydi bu; öyleki, ellerinde mumlarla yolda kayarcasına ilerleyen cesetler görebilirdiniz bu gece, ya da fırtına iyiden iyiye patlamadan önce sığınmak için Caerleon kentine ulaşma çabasıyla adımlarını sıklaştırmış bir Roma alayının hayaletiyle karşılaşabilirdiniz. Tepelerdeki küçük bi-

çimsiz varlıklar geceden korunmak için, terk edilmiş porsuk yuvaları araştırıyor olabilirlerdi. Rüzgâr onları tarlalarda ağlayarak izleyebilirdi.

Evin içinde, ateşin çıtırtısından ve damı üfürüp duran rüzgârın uğultusundan başka bir ses duyulmuyordu. Ocakta bir kütük çatladı; yarıktan ince bir yalaz yükselip kara güğümün çevresini ateşten bir çiçek gibi sarmalayıverdi. Ana heyecanla ocağa doğru koşturdu:

"Robert, ateşe hiç aldırmıyorsun. Ara sıra eşelemen gerek onu."

Buydu onun yöntemi. Kocaman bir ateşi iyice küçültene değin eşeler durur, ateş öleyazdığında da, alevi yeniden canlandırmak için korları hızla karıştırırdı.

Anayoldan belli belirsiz ayak sesleri duyuldu... esen yelin çıkardığı bir ses de olabilirdi bu, ya da görülmeyen o şeylerin yürürken çıkardıkları sesler. Gürleşti ayak sesleri, sonra kapının önünde kesiliverdi. Kapıda çekingen bir tıkırtı oldu.

"Gir!" diye seslendi Robert. Yavaşça açıldı kapı; kapkara geceyi arkasına almış, kamburca, cılız bir adam aydınlandı evin ışığıyla. Gözleri ölgün yalazlar gibi parlıyordu. Bir an ne yapacağını bilemeden durakladı eşikte. Sonra odaya girip, tuhaf, çatlak bir sesle sordu:

"Tanıyacak mısın bakalım beni, Robert Morgan? Uzun zamandır buralarda olmayan beni tanıyacak mısın?" Yakarırcasına söylemişti bu sözleri.

Robert bu buruşuk yüzü çıkarmaya çalıştı:

"Tanımak mı seni?" dedi. "Sanmam... dur!... Dafydd misin yoksa? Sakın sen, yıllarca önce buradan denize açılmak için ayrılan küçük yardımcımız Dafydd olmayasın?"

Yolcunun yüzü belirgin biçimde rahatlayıp gevşeyiverdi. Robert Morgan'ı incelikli, korkulu bir sınamadan geçirmiş gibiydi. Şimdiyse kıkırdıyordu:

"Elbette Dafydd; zengin... ve üşümüş." Sözlerini depreşip duran bir acı gibi özlemle bitirdi.

Dafydd'in kül gibi bembeyazdı rengi, kuru bir post gibi katılaşmıştı. Yüzünün derisi öylesine sert ve kalındı ki, yüz anlatımını ağır ağır, bilinçli bir çaba göstererek zorlukla değiştirebiliyor gibiydi.

Garip, kuru sesiyle sürdürdü konuşmasını: "Üşüyorum Robert. Bir daha hiç ısınamayacakmışım gibi geliyor bana. Ama zenginim işte –bu ikisinin birbirini dengelemesini umuyor gibiydi– Pierre le, Grand dedikleri o adamla boy ölçüşecek kadar varlıklıyım."

Genç Henry çoktan ayağa kalkmıştı; neredeyse haykırarak, "Nerelerdeydin ahbap, nerelere gittin?" dedi.

"Nerelere mi? Şey, Antillere gittim, oradaydım; Goaves'e, Tortuga'ya –tosbağaya yani– Jamaika'ya gittim; sığır avlamak için Hispaniola'nın sık ormanlarındaydım. İşte böyle yerlere gittim."

"Otursana Dafydd," diye araya girdi Morgan Ana. Sanki adam buralardan hiç gitmemiş gibi konuşuyordu. "İçecek sıcak bir şey vereyim sana. Bak hele, neredeyse Henry seni gözleriyle nasıl da yemekte, Dafydd. Sanırsın ki, o da Antillere gitmek istemektedir." Bu sözler hoş ve aptalca geliyordu kendisine.

Dafydd konuşma isteğini zorla bastırır görünmesine karşın, bir şey söylemedi. Aklı bir karış havada çiftlik yamağıyken Morgan Ana'dan ödü kopardı. Şimdi yine öylesine ürküyordu ondan. Yaşlı Robert, adamın bunaldığını anlamıştı; Ana da bunu kavramış olmalıydı ki, dumanı tüten bir fincanı Dafydd'in eline tutuşturduktan sonra odadan çıktı.

Buruşuk yüzlü, Yaşlı Gwenliana ateşin karşısında oturuyordu; derin düşünceler içinde yitip gitmiş, gelecekte yüzüyordu. Yanınla örtülüydü bulutlu gözleri. Belirsiz mavi yüzeylerin gerisinde, dünyanın büyük olayları ve durumları üst üsteydi sanki. Odadan çıkıp gitmiş... Katıksız Zaman'a, yani geleceğe dalmıştı.

Yaşlı Robert, karısının arkasından kapanan kapıya baktı, sonra bir köpeğin yerine yerleşişi gibi, kımıldanarak olduğu yere yerleşti:

"Evet Dafydd!" dedi. Gülümseyerek ateşe baktı. Henry yerde diz çökmüş, saygı dolu gözlerini, uzaklıkları avucunun içinde tutan bu ölümlüye dikmişti.

"Şey, Robert... Sana yeşil cengeli anlatmak istiyordum, orada yaşayan kara yağız yerlileri, Pierre le Grand denilen adamı. Ama, yanıp sönen bir ateş gibi, içimden bir şey kopup gitmiştir şimdi. Geceleri gemilerin güvertelerine uzanıp, yeniden yurda döndüğümde neler anlatacağımı, nasıl böbürleneceğimi düşünüp durmuşumdur hep... oysa şimdi, sanki, ağlamak için evine dönmüş bir çocuk gibiyim. Anlayabilmekte misin bunu, Robert? Azıcık anlayabilmekte misin?" Öne doğru kaykılıyordu coşkuyla.

"Anlatacağım şana. Kalyon dedikleri yüksek, zırhlı bir gemiye bindik. Yanımızda bir tek tabancalarımız ve sık ormanda yol açmak için kullanılan uzun bıçaklarımız vardı. Yirmi dört kişiydik... yalnızca yirmi dört kişi, hem de üstü başı dökülen yirmi dört insan... ama, bu uzun bıçaklarla iğrenç şeyler yaptık Robert. Çiftlik yamağı olan bir adamın böyle şeyler yapması, sonra da bu yaptıklarını düşünmesi çok kötü. İyi bir kaptanımız vardı... onu öldürmeden önce başparmaklarından bağlayıp astık. Niye yaptık bunu bilmiyorum; ben de yardım ettim bu işe, nedendir bilmiyorum. Kimisi onun kargışlanmış bir Katolik olduğunu söyledi; ama sanmaktayım ki, Pierre le Grand da öyleydi.

Kimilerini denize ittik, suya gömülürken, göğüslerindeki zırhları parlıyordu, ışıltılar saçıyordu... kibar İspanyol askerleriydi bunlar, ağızlarından kabarcıklar çıkıyordu. Orada denizin dibi ayna gibi görünür." Dafydd durdu, yere baktı.

"Görmektesin ki, bu anlattıklarımla seni üzmek istemiyorum Robert, ama bu göğsümde kaburgalarımın altına canlı canlı gizlenmiş bir şey gibi; içimden çıkmak için ısırıp tırmalamakta. Bu işlerden zengin oldum kuşkusuz, ama çoğu kez yetmiyor bu; belki kardeşin Sir Edward'dan da zenginim."

Robert gerilmiş dudaklarının arasından gülümsüyordu. Gözleri, zaman zaman ocağın önünde diz çökmüş oğlunun üzerinde dolaşıyordu. Henry kulak kesilmiş, sözcükleri su içercesine yutuyordu. Robert gözlerini Dafydd'in gözlerinden kaçırarak konuşmaya başladı:

"Ruhun yük olmakta sana," dedi. "İyisi mi sabah Papaz'ia bir konuş... ama hangi konuda konuşacaksın bilemem."

"Hayır, hayır; ruhumla falan ilgisi yok," diyerek çarçabuk sözlerini sürdürdü Dafydd. "O ruh, Antillerde insanın içinden akıp giden ilk şey; yerine de kuru, pörsük bir duygu bırakıyor. Ruhumla ilgisi yok hiç; içimdeki ağı bu; kanımdaki, beynimdeki. Beni geçkin bir portakal gibi kurutmakta. Oradaki sürüngenler, gece yaktığın ateşe üşüşen küçük uçucu hayvanlar, büyük soluk çiçekler, hepsi ağılı. İnsana korkunç şeyler yapıyorlar. Şu an, şu güzel ateşin karşısında bile damarlarımdaki kanda buz gibi iğneler dolaşmakta. Tüm bunlar... hepsi... cengelin sırılsıklam havası yüzünden. Uyuyamazsın orada, yatamazsın, ne de yaşayabilirsin; o soluğunu üfürür sana, kurutur seni.

Kara yağız yerlilere gelince... İşte, bak!" Kolu-

nu sıvadı; Robert tiksinerek, kolundaki irinlenmiş, iğrenç beyaz pisliği örtmesini işaret etti Dafydd'e.

"Küçük bir ok sıyrığıydı bu... belli bile değildi; ama sanmaktayım ki, çok geçmez öldürecektir beni. Başka şeyler de var içimde Robert. İnsanlar bile ağılı orada; denizcilerin bir şarkısı var bununla ilgili."

Genç Henry çoşkuyla doğruldu yerinden:

"Ama ya yerliler," diye haykırdı; "o yerliler ve okları... Onları anlat hele! Çok mu dövüşkendirler? Neye benzemektedirler?"

"Dövüşmek mi?" dedi Dafydd. "Evet, hep dövüşür onlar; yalnızca dövüşmeye tutkun oldukları için dövüşürler. İspanyollarla dövüşmediklerinde, birbirlerini gırtlaklarlar. Kıvraktırlar yılan gibi; sansar gibidirler acar, sessiz ve kara dirlli. Tüfeği doğrultmaya kalmaz, şeytan gibi yok olurlar ortalıktan.

Ancak yürekli, güçlü insanlardır; iki şeyden korkarlar yalnızca... köpeklerden ve kölelikten." Dafydd öyküsüne kaptırmıştı kendini. "Ah, delikanlı, savaşta ellerine geçenlere ne yaparlar bilebilir misin? Başından ayak parmaklarına değin uzun cengel dikenlerini saplarlar gövdesine ve dikenlerin kalın uçlarına yün benzeri bir topak bağlarlar. Zavallı tutsak, bu topakları ateşleyen çıplak vahşilerce kuşatılır çepeçevre. Orada meşale gibi yanarken, şarkı söylemeyen yerliler aşağılanır, korkak sayılır. Böyle bir şeyi Beyazların yapabileceği gelir mi aklına?

Köpeklerden de ödleri patlar, İspanyollar maden için köle toplarken onları kocaman av köpekleriyle avlamışlar çünkü. Kölelik de korkunç bir şey onlar için. Yıllarca ta ki sıtmadan ölene değin, gövdeleri zincire vurulmuş olarak ıslak toprağı deşmektense.. yanan dikenlerin altında şarkı söylemeyi, ateşin içinde yanmayı yeğlerler."

Duraklayıp ince ellerini parmakları neredeyse

yalazlara dokunana değin ocağa uzattı. Konuşurken gözlerinde parlayan ışık yeniden sönmüştü:

"Ah yorgunum Robert!... çok yorgunum," diye içini çekti, "ama uyumadan önce sana söylemek istediğim bir şey var. Belki bu söyleyeceklerim yatıştıracaktır beni; anlatırsam bir gece olsun unutabilirim belki. O Tanrı'nın cezası yere dönmem gerek. O cengelden uzakta kalamam artık; sıcak soluğu üzerimdedir çünkü. Burada, doğduğum yerde titremekteyim, donmaktayım. Bir aya kalmaz can veririm burada. Oynadığım, büyüdüğüm, çalıştığım bu yerler sıcak şeyler, pis bir şeymişim gibi dışa atmakta beni. Soğukla arındırıyor kendini benden.

Şimdi bir yer verecek misin bana ki uyuyayım? Zavallı kanımın akışını sağlayacak kalın örtüler verecek misin bana? Sabah yola koyulacağım yeniden." Sustu. Yüzü acıyla buruştu. "Kışı öylesine severdim ki!"

Yaşlı Robert adamın koluna girerek, odadan çıkmasına yardım etti. Sonra dönüp, ateşin yanına oturdu yine. Yerde kımıldamaksızın yatan oğlana baktı. Bir süre sonra,

"Ne düşünmektesin oğul?" diye sordu yumuşacık bir sesle. Henry bakışını yalazların ötesindeki ülkeden babasına çevirip,

"Yakında buralardan çekip gitmek isteyeceğimi düşünmekteyim baba," dedi.

"Bilmekteyim, Henry. Bu upuzun yıl boyunca bu isteğin senin içinde güçlü bir ağaç gibi dal budak saldığını görmüşümdür... Londra, Gine ya da Jamaika. On beşinde olmandan ve güçlülüğünden kaynaklanıyor bu, yeni yeni şeyler için duyduğun tutkudan... Bir kezinde, bu koyağın giderek küçüldüğünü görmüştüm, sanmaktayım ki en sonunda da boğmuştur beni. Ama şövalyelerden, ağılardan. yerliler-

den korkmaz mısın? Bunlar yüreğine korku düşürmez mi?"

Henry ağır ağır, "Haaayır," dedi.

"Elbet hayır... nasıl korkutabilirler ki seni? Sözcüklerin hiçbir anlamı yok senin için. Ama ya Dafydd'in üzüntüsü, yaralan, zavallı hasta gövdesi... bunlardan da korkmaz mısın? Böylesine bir yüreğin ağırlığıyla ezilerek mi gezmek istersin dünyayı?"

Uzun uzun düşündü Henry. Sonunda,

"Onun gibi olmam ben," dedi, "kanımı kurtarmak için sık sık gelirim buraya."

Babası yiğitçe gülümsemeyi sürdürdü:

"Ne zaman yola koyulmaktasın Henry? Sensiz de pek ıssız olacak burası."

"Şimdi gideceğim, elimden geldiğince çabuk," dedi Henry. Sanki oydu yaşlı olan; Robert de küçük bir çocuktu.

"Henry, gitmezden önce iki şey yapar mısın benim için? Senin yüzünden geçireceğim bu uzun uykusuz geceyi düşünür müsün? Günlerimin nice yitip gideceğini düşünür müsün? Bir de, ananın çamaşırlarını, dinsel durumunu düşünüp kendi kendini yiyeceği uzun saatleri anımsar mısın? İlki bu, Henry; ikinciye gelince, yarın yalçın kayanın tepesindeki kocamış Merlin'e çıkıp, buradan gideceğini söyler, onun dediklerine kulak verir misin? Senden bilgedir o, benim hiç olamayacağım denli bilgedir. Sana yardımcı olabilecek bir tür büyü yapmaktadır. Bu iki şeyi yapar mısın, oğul?"

Henry çok üzülmüştü:

"İsterdim kalmak babam, ama bilmektesin..."

Robert başını sallayarak onayladı:

"Evet, oğul. Acım bilmemden kaynaklanmaktadır. Ne kızabilirim sana, ne de yasaklayabilirim git-

meni. Anlamaktayım çünkü. İsterdim ki engel olabilsem, iyiliğin için kırbaçlayabilsem seni. Ama git şimdi yatağına Henry; düşün, ortalık aydınlanana, çevreni saran karanlık yok olana değin düşün."

Oğlan gittikten sonra, koltuğunda oturup düş kurmaya koyuldu Yaşlı Robert:

"Benim gibi adamlar niçin oğul isterler?" diye sordu kendi kendine. "Yoksul ezik ruhlarıyla umarlar ki, bu yeni adamlar, kendileri yeterince güçlü, bilgili ya da yürekli olamadıkları için yapamadıklarını, kendi kanından olanlar yapsınlar; bundan olmalı... Bir insana yaşamda yeni bir şans gibi; tıpkı kumar masasında varını yoğunu yitirdikten sonra insanın önüne konan yeni bir para kesesi gibi. Oğlan, yıllar önce yeterince yürekli olsaydım benim yapmış olacağım şeyi yapıyor belki de. Evet, sanmaktayım ki bu koyak kıskacına almıştır beni; bu benim oğlum ve sıçrayıp dağları aşacak, dünyayı dolaşacak gücü buluyor kendinde; sevinmekteyim buna. Ama onsuz...öylesine ıssız olacak ki burası!"

2

Yaşlı Robert, ertesi sabah geç saatte gül bahçesinden gelip, karısının süpürmekte olduğu odada durdu. Karısı adamın ellerindeki topraklara kınayarak bir göz attı.

Robert sinirli bir sesle, "Artık gitmek ister Ana," dedi.

"Kimdir gitmek isteyen, ve nereye?" Kadın çok sert bir sesle karşılık vermişti. İyiden iyiye işine kaptırmıştı kendisini; hızlı ve meraklı süpürge, köşelerden ve döşemedeki çatlaklardan tozları avlıyor, onları topak topak ortaya çıkarıyordu.

"Şey, Henry. Antillere gitmek ister."

Kadın işini bırakıp adama dikti gözlerini! "Antillermiş! Ama Robert! Ah, saçmalık bu!" Sustu. Süpürge ellerinde daha da çabuk sallanmaya başladı.

Robert sürdürdü sözlerini: "Çok uzun zamandır içinde boy atmaktadır bu istek; görmüşümdür bunu. Sonra Dafydd geldi öyküleriyle birlikte. Henry dün gece gitmesi gerektiğini söyledi bana."

"Daha küçük bir çocuk o," diye tersledi Morgan Ana. "Antillere gidemez."

"Az önce Dafydd yola çıktığında, çocuğun gözlerinde hiçbir zaman, hatta Antillere gitse bile dinmeyecek bir özlem vardı. Gözleri nasıl dağların ötesine, özlediği bir şeye bakmaktaydı, görmedin mi Ana?"

"Ama gidemez! Gidemez!"

"Ah, yoktur hiç yararı Ana. Oğlumla benim aramda aşılamaz bir uçurum bulunmaktadır; benim ile oğlum arasında ise yoktur böyle bir uçurum. İçindeki doyurulamaz açlığı bilmeseydim eğer, şansını denemesine engel olabilirdim; ama yüreği öfkeyle dolu olarak kaçar giderdi o zaman; çünkü benim onun kalmasına duyduğum açlığı anlayamamaktadır. Hoş, aynı kapıya çıkardı sonunda." İnancı artmaktaydı Robert'in:

"Oğlumla aramda amansız bir fark var. Büyüdüğü yıllarda görmüşümdür bunu. O buz gibi lapa dolu taslara, her birinin düşlediği lapa olduğuna inanarak teker teker parmağanı daldırıp durur, bense tüm lapaların soğuk olduğuna inandığım için tekinin bile kapağını açmayabilirim. Bu yüzden.. ejderha sütü katılmış, ancak düşlerde varolabilecek bir şekerle tatlandırılmış koca çanaklar dolusu lapaları kurup dururum kafamda. Oğlan düşlerini sınamakta Ana; bense... Tanrı yardımcım olsun.. korkmaktayım bunu yapmaya.

Kadının sabrı taşmaktaydı:

"Robert," diye bağırdı öfkeyle, "ne zaman bir uğursuzluk çökse üzerimize, gönlümüz kararsa, ya da gereksinimimiz olsa bir şeye, sözcüklerin gerisine gizlenirsin hep. Şimdi bir görev düşmekte sana. Bu oğlan çok genç. Denizin ötesinde korkunç yerler var. Kış da bastırmakta üstelik. Kış yüzünden üşütüp öksüre tıksıra ölecektir oğlan. Hiç kuşkum yok buna. Ayaklan ıslandığında nasıl hastalanır bilirsin. Londra'ya gitmek için bile bu çiftlikten ayrılmamalı. O sözünü ettiğin açgözlülükten ölecek de olsa böyle derim ben...

Nereden bileceksin ne tür insanlarla düşüp kalkacağını, onlann anlatacağı saçmalıkları, uğursuz şeyleri? Ben bilmekteyim dünyadaki kötülükleri. Papaz hemen her Pazar bunları anlatmaz mı?... 'Tuzaklar, gizli tehlikeler' der bunlara, bilmez misin? Öyledirler de... Sense burada durmuş, bir şeyler yapman gerekirken düşsel lapalarla ilgili saçma sapan sözler söylemekle yetinmektesin. Buna engel olman gerek."

Ama Robert sabırsızlıkla yanıtladı kadının sözlerini:

"Sence, gece duasının anımsatılması, tarlaya gittiğinde de sırtına ceket giydirilmesi gereken bir çocuk o. Onun açkılanmış çelik gibi olduğunun ayrımındayım ben, sense değilsin. Evet, sana göre çenesinin o kıpır kıpır sertliği, dikbaşlı bir çocuğun geçici inatçılığının göstergesi yalnızca. Ama ben bilmekteyim ve yüreğim burkularak derim ki sana, bu bizim oğlumuz büyük bir adam olacak. Çünkü... şey.. çünkü pek zeki değil. Bir kezinde ancak tek bir özlemi görebiliyor. Düşlerini sınadığını söylemiştim; istencinin yavuz oklarıyla tüm düşlerine kıyacak. Bu oğlan gözünü diktiği her amaca ulaşacak; çünkü

kendininkilerden başka düşünce, amaç tanımıyor. Merlin'in bir kezinde sözünü ettiği şeyden ötürü, gelecekteki başarısından üzüntü duymaktayım oğlanın. Güçlü çenesine bakmalısın onun Ana; çenesini gererek yanak kaslarını nasıl oynattığına bakmalısın."

Kadın kesin bir sesle, "Gitmemeli!" dedi ve dudaklarını sıkı sıkıya kenetledi.

Robert sürdürdü sözünü: "Bak hele Ana, Henry hık demiş burnundan düşmüş senin. Sen de öldür Allah kendininkinden başka bir düşüncenin varlığını onaylamazsın. Ama gitmesine engel olmayacağım, çünkü kaputunun altına sıkıştırdığı peynir ekmekle, yüreğinde de haksızlığa uğramışlığın acısıyla ıssız karanlığın içinde yitip gitmesini istemem. İzin vereceğim gitmesine. Dahası, isterse yardım da edeceğim. O zaman, eğer oğlumu yanlış anlamışsam, kimsenin korkaklığını yüzüne vuramayacağı umuduyla, ürkerek dönecektir geri."

Morgan Ana, "Saçmalık bu!" diyerek işine döndü. Bu konuyu inanmayarak çözümleyecekti. Bu inanmazlığıyla neleri neleri, yerin yedi kat dibine gömmüştü. Yıllar yılı yoğun bir sağgörü saldırısıyla Robert'in çılgınca düşüncelerinin tozunu almıştı. Onun savaşçı yanı nasılsa akına geçip Robert'i alt ederdi. Robert hep usançla geri çekilir, bir süre gülümseyerek otururdu. Elbet öbürlerinde olduğu gibi bu olayda da yola gelecekti.

Robert güçlü, kararmış elleriyle bir gül fidanının kökünü çevreleyen toprağı düzeltiyordu. Kara toprağı parmaklarıyla kaldırıyor, sonra da yerine özenle koyuyordu. Ara sıra fidanın boz renkli gövdesine büyük bir sevgiyle dokunup okşuyordu. Uyumak üzere olan birinin üzerindeki örtüleri düzeltiyor, güvencede olduğunu belirtircesine koluna dokunuyordu sanki.

Aydınlık bir gündü; kış azıcık gerilemiş, tutsağını dünyaya geri vermişti... küçük, soğuk bir güneş. Genç Henry gelip, duvarın yanında, esen yellere kucak açmaktan kirlenmiş, yapraklarını dökmüş, arık düşmüş bir karaağacın dibinde durdu.

Durgun bir sesle sordu Robert: "Senden istemiş olduğum gibi düşündün mü?"

Henry irkildi. Yeryüzüne tapınırcasına diz çökmüş olan bu adamın, kendini gördüğünü bilmiyordu; oysa görülmek için gelmişti buraya.

"Evet, baba," dedi. "Elimde miydi düşünmemek?"

"Seni buraya bağladı mı düşündüklerin? Kalmakta mısın?"

"Hayır baba; kalamam." Babasının burukluğuyla kararmıştı gönlü. Buna neden olduğu için acımasız, aşağılık biri gibi görüyordu kendisini. Ama gitme özlemi de bir yandan yüreğini kemirmekteydi.

"Öyleyse, yalçın kayanın tepesine çıkıp Merlin'le konuşacak mısın?" dedi yakarırcasına Robert. "Kulaklarını açıp dinleyecek misin söyleyeceklerini?"

"Şimdi gidiyorum oraya."

"Ama, Henry, gün yarıladı, yol da uzun. Yarına değin beklesen.."

"Yarın yola koyulmam gerek baba."

Yaşlı Robert'in elleri ağır ağır yere kayıp, gül fidanının kökündeki kara toprağın üzerinde yarı açık kalakaldı.

3

Genç Henry kısa bir süre sonra yoldan sapıp, yalçın kayalığa tırmandı; oradan da sarp dağları aşan geniş bir keçiyoluna girdi. Keçiyolunun kıvrım-

ları aşağıdan, büyük yarığın içinde gözden yittiği yere değin görülebiliyordu. En tepedeki noktada da Merlin otururdu; zarar vermeyeceğine inansalar, çiftçi delikanlıların aşağıya yaptığı seyrek gezilerinde alaya alacakları, taşlayacakları Merlin. Ama Merlin, kendisiyle ilgili bir sürü söylence derlemiş biriydi. Tylwyth'in ona boyun eğdiğine ve gönderdiği mesajları sessiz kanatlarıyla havada taşıdığına inanılırdı. Çocuklar, onun gereksinim duyduğunda öç almak için kullandığı benekli gelinciklerle yakınlığını fısıldaşırlardı. Sonra kırmızı kulaklı bir de köpeği vardı. Korkunç şeylerdi bunlar; Merlin de kendilerini korumayı bilmeyen çocukların dalaşmayacağı biriydi.

Yaşlıların dediğine bakılırsa, bir zamanlar iyi bir ozandı Merlin. Daha iyi de olabilirdi. Bu savlarını kanıtlamak için yumuşak sesle, "Plaith'in Tasası"nı ya da "Kargı Türküsü"nü söylerdi. Birçok kez Eisteddfod'da büyük ödül kazanmıştı Merlin. Eğer Rhys Konağının bir adayı ona rakip çıkmasaydı, Baş Saz Ozanı bile seçilebilirdi. Sonra, bilinmeyen bir nedenle, gencecik bir adam olan Merlin, ezgisini yalçın kayanın tepesindeki taş eve kilitlemiş ve iyice yaşlanana değin sıkı sıkıya tutsak etmişti orada... ve onun ezgilerini söyleyenler de unutmuştu onları, ya da ölmüşlerdi.

Yalçın kayalığın tepesindeki ev, pencereleri vadiye ve dağların tepelerine bakan güdük kurşun bir kule gibi yuvarlaktı. Kimileri onun yüzyıllarca önce, çevresi kuşatılan bir dev tarafından bakirelerini saklamak için yapıldığını söylerdi. Kimilerine göre de Kral Harold, Hastings savaşından sonra buraya kaçmış, yaşamını, tek gözüyle vadiyi ve dağların tepelerini gözetleyip, Normanların gelip gelmediğini kollamakla geçirmişti.

Merlin kocamıştı artık; saçı, uzun ve düz sakalı

bahar bulutları gibi ak ve yumuşaktı. Duru, keskin gözleriyle yıldızları gözleyen eski bir Druid papazının havası vardı onda.

Genç Henry tırmandıkça keçiyolu sıkmaya başlamıştı onu. Yolun iç yanı, gökleri bıçak gibi yaran taş bir duvardı. Yol boyunca uzanan biçimsiz, belirsiz görüntüler, bu duvarı kulları maymunlar olan eski, ilkel bir tanrının kayadan tapınağına benzetliyordu.

Başta çayırlar vardı, çalılar ve birkaç da yürekli, iki büklüm olmuş ağaç. Ama yukarı çıktıkça, tüm canlılık kayanın ıssızlığında ölüp gidiyordu. Ta aşağıda, çiftlik evleri karınlarını doyuran böcekler gibi bir araya yığışmış duruyorlardı. Vadi büzülüp kendi içine çekiliyordu.

Şimdi yolun öbür yakasını gökyüzüne yalnızca geniş bir aralık bırakan bir dağ kapatmıştı. Sert, düzenli bir yel esiyordu mavi göklerden ve vadiye doğru uğuldayarak iniyordu. Yolu tırmandıkça sağa sola serpilmiş kayalar daha da büyüyor, kararıyor ve korkunçlaşıyordu... keçiyolunun çömelmiş duran koruyucuları gibiydiler.

Henry yorulmaksızın tırmanıyordu. Ne diyebilir, ya da ne verebilirdi acaba yaşlı Merlin ona? Derisini sertleştirip oklara karşı koruyacak bir sıvı mı? Bir büyü mü? İblis'in bir sürü küçük uşağından onu koruyacak sözcükler mi? Ama konuşacak olan Merlin'di, dinleyecek olan da kendisi; Merlin'in diyeceği Genç Henry'yi özlemlerinden kurtarabilir; onu burada, Cambria'da* tutabilirdi yaşadığı sürece. Ama olamazdı bu; çünkü onu çağıran, gizemli denizin ötesinden gelmesini işaret eden dış güçler, adsız yabancı ruhlar vardı.

---

* Cambria: Galler, Çev.

Özlemini izlediğinde ne olacağına ilişkin bir düşüncesi yoktu, ne de herhangi bir durumu ya da koşulu gerçekleştirmek istiyordu. Bir tek en erken yıldız doğduktan sonra yolculuğa çıkmak için, yüreğini yakıp kavuran bir istek duyuyordu, o kadar.

Keçiyolu, bir şapkanın tepesi gibi yarıküresel, kocaman bir taş tepede sona eriyordu. Tepenin doruk noktasında da Merlin'in düzensiz kayalarla yapılmış ve üzerinde mum söndürücüye benzer koni biçiminde bir çatısı olan basık yuvarlak evi vardı.

Yaşlı adam, Henry daha kapıyı çalmadan onu karşıladı.

"Ben Henry Morgan'ım efendim, buradan ayrılıp Antillere gidiyorum."

"Gerçek mi bu, gitmekte misin? Gir içeri de anlat bana hele." Sesi bahardaki yemiş bahçelerinde mırıldanarak türkü söyleyen dinç bir yel gibi duru, alçak ve canayakındı. Bu seste bir ezginin, alet kullanan bir insanın sessizce söylediği bir ezginin melodisi duyuluyordu. Sesin altında da, zor işitilen, ya da tümüyle düşlem ürünü olan, hafifçe dokunulup titreşmeye bırakılmış harp tellerinden çıkan sese benzer bir tınlama vardı.

Tek göz oda, kalın siyah halılarla döşeliydi. Duvarlarda çepeçevre harp ve temrenler asılıydı. Küçük Gal harpları ve Briton'ların büyük bronz kargıları, hepsi yontulmamış taşlara dayalı duruyorlardı. Bunların altındaki her yanı gören pencerelerden üç vadiye ve görkemli sıra dağlara yukarıdan bakabilirdiniz. Daha da altta, bir raf duvara yapışık olarak odayı çepeçevre dolanıyordu. Tam ortada, üzeri lime lime olmuş kitaplarla dolu bir masa vardı. Masanın yanı başında, siyah demirden bir Yunan sehpasının üzerine oturtulmuş bakır bir mangal duruyordu.

Henry içeri girerken kocaman av köpeği burnuyla onu yoklayınca, korkuyla geri çekildi delikanlı. Şu mavi gökkubbenin altında, kırmızı kulaklı bir köpeğin sözünü bile etmekten daha korkunç bir şey olabilir miydi?

"Demek Antillere gitmektesin! Hele otur oğul. Bak ki, yurdun olan vadiyi görebilesin; bak ki, uçup Avalon'a gitmesin." Harpların sesi adamın sesini bastırıp, hafif bir titreşimle yanıtladı.

"Buraya gelmemi, sana gideceğimi söylememi, söyleyeceklerini dinlememi babam istedi. Babam senin sözlerinin beni burada tutabileceğini sanmaktadır."

"Antillere gitmektesin demek," diye yineledi Merlin. "Gitmezden önce Elizabeth'i görecek misin? Yüreğini hoplatacak büyük sözler verecek misin ona? Gittikten sonra ona getireceğin şeyleri düşündürerek kesecek misin kızın soluğunu?"

Pancar gibi kızarmıştı Henry:

"Kim söyledi sana ki o küçük sıçanı düşünmekteyim?" diye bağırdı. "Kimdir ona yüz verdiğimi söyleyen?"

"Ah rüzgâr fısıldamıştır bir şeyler," dedi Merlin; "üstelik şimdi dile gelen yanakların, kızaran yüzün de bir şeyler söylemekte. Sanmaktayım ki, konuşman gereken Elizabeth'dir, ben değilim. Babanın daha iyi bilmesi gerekirdi bunu." Sesi sönüp gitmişti. Yeniden konuşmaya başladığında üzüntüyle dolu bir istek vardı sesinde:

"Babanı bırakman gerekmekte mi delikanlı? Onu, kendine benzemeyen insanların koyağında bir başına koyup gitmen gerekmekte mi? Evet sanmaktayım ki, gitmek zorundasın. Delikanlıların tasarıları yabana atılamaz şeylerdir, değiştirilemezler. Ama, ne söyleyebilirim sana ki burada kalasın genç Henry? Zorlu bir görev yüklemiş omuzlarına baban.

Bin yıl önce, daha da önce olmalı... büyük bir İspanyol gemisiyle yola çıkmıştım, belki de hiç çıkmamışımdır, düşlemişimdir yalnızca. Neyse, sonunda bu yemyeşil Antillere vardık, güzeldiler ama değişmezdiler hiç. Orada günler yemyeşim bir tekdüzeliktir. Oraya gidersen yılları bir yana bırakman gerek; dünyanın, uzayın issizlığında yana devrilip yatmak için güneşi kaçırdığı ve baharın bir daha hiç gelmeyeceği kanısını uyandıran karakışın yarattığı yılgınlığın sancısını unutmak zorundasın; güneş geri geldiği zamanki o yabanıl, coşkun canlanmayı, ılık bir dalga gibi seni saran, mutluluk ve rahatlıktan boğazını tıkayan o sevinci unutman gerek. Hiçbir şey değişmez orada. Geçmiş ile gelecek iğrenç ve sonsuz bir şimdide bir araya gelmiştir."

Genç Henry araya girdi: "Ama burada da değişen bir şey yok. Yıllar yıllara eklenir ekin toplamayla; yeni doğan buzağıları yalar anaları; her yıl bir domuz boğazlanır, eti tuzlanıp tütsülenir. İlkbahar gelmektedir kuşkusuz, ama hiçbir şey değişmemektedir."

"Doğrudur dediklerin kör çocuk; görüyorum ki ayrı ayrı şeylerden söz etmekteyiz."

Merlin pencerelerinden dışarıya, dağlara ve koyaklara baktı. Gözleri, bu topraklara duyduğu büyük sevgiyle pırıl pırıl parladı; ama yeniden çocuğa döndüğünde yüzünü acı dolu bir anlatım kaplamıştı. Sesi bir ezgi söylercesine uyumluydu:

"Zamanın, temelini çevreleyen eski mi eski günlerin yüce bir dağ gibi yığıldığı ve parçalandığı bu sevgili Cambria için yakaracağım sana!" diye bağırdı tutkuyla. "Yabanıl Cambria'ya sevgini mi yitirdin ki, atalarımızın kanlarıyla toprağı sulayarak korudukları bu yeri bırakıp gitmek istersin? Troya soyundan olduğunu unutmuş musundur? Ah, ama on-

lar da Bergama düştüğünde yola koyulmuşlardı başı boş, değil mi?"

Henry, "Sevgim yitmemiştir efendim," dedi. "Ama benim düşüm, bilmediğim denizin ötesindedir. Cambria'yı ise bilmekteyim."

"Ama, delikanlı, ünlü Roma'yı tutan, sonsuza değin sevgili Avalon'a yelken açan büyük Arthur yaşamıştır burada. Avalon'un kendisi de kıyılarımızın ötesinde, batık kentlerin üzerinde bir yerdedir; orada yüzer sonsuza değin. Ya şunları da mı duymamışsındır Henry, şu tüm iyi yürekli, yiğit, savaşçı, savruk adamların.... Llew, Llaw Giffes'in, Belerius'un, Arthur'un, Cadwallo'nun, Brute'un hayaletlerini de duymamış mısın? Bu topraklarda bulutlar gibi dolaşırlar ve burayı yükseklerden korurlar. Antillerde ruhlar yoktur. Tylwyth Teg de yoktur.

Bu sarp kara tepeler sayısız gizlerle doludur. Bilir misin Arthur'un Koltuğunu, ya da dönen taşların anlamını? Geceleri utkularını haykıran sesleri işitmedin mi hiç, ya da fırtınada köylere koşturan mavi av köpeği sürüleriyle ve çığlık atan borularıyla ruh avlayanları?"

Ürpererek, "Duymuşumdur onları," dedi Henry. Yerde uyuklayan köpeğe ürkek ürkek bakarak, daha alçak sesle konuşmaya başladı:

"Papaz tüm bunlar yalandır der. Der ki, Kızıl Kitap küçük çocukların ocak karşısında okuyacakları bir kitaptır; erkeklerin, koca delikanlıların bunlara inanması ise ayıptır. Kilise okulunda bunların uydurma masallar olduğunu, Hıristiyanlığa aykırı olduklarını anlatmıştır bize. Demiştir ki, Arthur sıradan bir oymak başkanıdır yalnızca, adını taşıdığın Merlin ise Monmouth'lu Geoffrey'in çılgın beynindeki bir düştür. Dahası Tylwyth Teg'le mum taşıyan cesetleri, sizin şu köpeğiniz hazretleri gibi şeyleri de kötülemiştir."

Tiksintiyle, "Ah, salak!" diye bağırdı Merlin. "Bunları yıkmak isteyen salak! Yerine de, kimi yönden inançları oldukça tutarsız on iki işbirlikçinin* dünyaya sunduğu bir öyküyü koymaktadır. Niçin gitmen gerekli, oğul? Görmez misin ki, Cambria'nın düşmanları artık kılıçla değil, küçük sivri dilleriyle savaşmaktadırlar?" Sorusunu, ezgiyle yineledi harplar; sonra yavaş yavaş durdu titreşimleri. Yuvarlak evi bir sessizlik kaplamıştı.

Henry kaşlarını çatarak yeri inceledi. Sonunda "Benim için çok dertleniyorlar," dedi. "Bu konudan söz edemez durumdayım, Merlin. Döneceğim geri. Yeni şeylere duyduğum bu yakıcı ateş küllenince döneceğim geri. Ama sen de görmektesin ki, gitmem gerek. Çünkü ortadan ikiye bölünmüş gibiyim. Bir yarım buradadır, öbür parçam denizin ötesindedir, gidip bütünleşmem için durmadan çağırmaktadır beni. Sevmekteyim Cambria'yı, bütünleştiğimde döneceğim geri."

Merlin oğlanın yüzünü araştırdı iyice. Üzgün gözlerini kaldırıp harplarına baktı:

"Sanırım anlamaktayım," dedi yumuşak bir sesle. "Küçük bir çocuksun sen. Aydan içki içmek istemektesin, tıpkı altın bir kupadan içki içer gibi. Bu yüzden görünen odur ki, büyük bir adam olacaksın... eğer küçük bir çocuk olarak kalabilirsen. Dünyadaki tüm büyük adamlar ayı ele geçirmek isteyen küçük çocuklardı; koşturur, yükseklere tırmanırlardı. Kimi kez bir ateşböceği yakalamışlardır. Ama insan büyüyüp erişkin bir adam gibi düşünmeye başladığında, ayın ele geçerilemeyeceğini anlamak zorunda kalır; elde edilebilecek bile olsa istemez onu; bu yüzden de hiç ateşböceği yakalayamaz."

* On iki işbirlikçi: İsa'nın çömezleri, Çev.

Odanın sessizliğinde hışırdayan bir sesle sordu Henry: "Ama sen hiç istememiş misindir ayı?"

"İstemişimdir. Tüm tutkularımın üstünde istemişimdir onu. Uzanmışımdır ona, ama sonra... sonra büyüyüp adam olmuşumdur; bir başarısız kişi olmuşumdur. Ama bu başarısızlığın da bir ödülü vardır; insanlar bilir başarısız kaldığını; üzülürler; sevecenlikle, tatlılıkla yaklaşırlar sana. Tüm dünya senden yanadır; halkınla arandaki bir köprüdür bu başarısızlık; sıradan olmanın giysisidir. Ama o kişi ki, elinde aya uzanırken yakalanmış bir ateşböceği gizler; iki katı yalnızdır. Gerçek başarısızlığını kavrayabilen yalnızca odur; ancak o kavrayabilir aşağılık olduğunu, korktuğunu, kaçtığını.

Büyüklüğüne ulaşacaksın sen; olabilir ki, zamanla büyüklüğünde bir başına kalacaksın, hiçbir yerde tek dostun olmayacak; bir tek saygıyla, korkuyla ya da hayranlıkla sana yapışanlar bulunacak çevrende. Temiz, duru gözlerini özlemle yukarıya diken delikanlı, üzülüyorum senin için. Senin için üzülüyorum, ve... ah Tanrım, nice imreniyorum sana!"

Alacakaranlık sızmaya başlamıştı dağın kıvrımlarına; mor renkli bir sis kaplamaktaydı çevreyi. Güneş keskin bir tepeyle kesilmiş de, kanı koyaklara akmaktaydı sanki. Dorukların uzun gölgeleri, avını gizlice izleyen külrengi kediler gibi, tarlalarda yavaş yavaş ilerlemekteydi. Merlin konuşmaya başladığında sesine küçücük bir de kahkaha eşlik ediyordu:

"Sözlerimi derin derin düşünmeyesin," dedi. "çünkü ben de emin değilim onların doğruluğundan. Düşleri tutarsızlıklarından tanıyabilirsin... ama şimşeği nasıl sınıflandırabilirsin ki?" Gece hızla inmeye başlamıştı; Henry ayağa fırladı:

"Artık gitmem gerek! Karanlık bastı!"

"Evet, gitmen gerek, ama söylediklerimi ince eleyip sık dokuma. Bu sözcüklerle seni etkilemeye

çalışmış olabilirim. Yaşlılar, söylenenlere güvenlerini yitirdiklerinde sessizce pohpohlanmaya gereksinim duyarlar. Merlin'le konuşmuş olduğunu anımsa bir tek. Bir yerlerde, yıllar önce yakılmış türkülerimi söyleyen Gallilere rastlayacak olursan, beni tanıdığını söyle onlara; onlara de ki, mavi kanatları olan görkemli bir yaratığım ben. Unutulmak istemiyorum Henry. Bir yaşlı adam için ölmekten de üstün bir korkudur bu... unutulmak.."

Henry, "Gitmem gerek artık," dedi; "gerçekten karardı ortalık. Bütün bunları anlattığınız için sağ olun efendim, ama görmektesiniz ki, Antillere yelken açmam gerek."

Merlin yavaşça güldü:

"Elbette yapman gerek bunu Henry. Büyük bir ateşböceği yakala, olmaz mı? Güle güle çocuğum."

Evin siyah silueti, kayalığın gerisinde yok olurken, Henry dönüp bir kez geriye baktı. Pencerelerde hiç ışık yoktu. Yaşlı Merlin orada oturmuş, harplarına yakarıyordu; onlar da alay edercesine Merlin'in sesini yankılandırıyorlardı.

Delikanlı adımlarını sıklaştırıp keçiyolundan inmeye başladı. Aşağısı baştan sona kapkara bir göle dönmüştü sanki. Çiftlik ışıkları gölün derinliğinde yansıyan yıldızlara benziyordu. Rüzgâr dinmiş, tepeleri yoğun bir suskunluk kaplamıştı. Her yanda, dertli hortlaklar sessiz sedasız uçuşuyordu. Henry önünde belli belirsiz soluk bir mavilikle uzanan keçiyoluna gözünü dikmiş, dikkatle yürüyordu.

4

Karanlıkta, keçiyolunda yürürken Merlin'in ilk sözleri takıldı Henry'in aklına. Buradan ayrılıp deni-

ze açılmadan önce. Elizabeth'i görmeli miydi? Hoşlanmıyordu o kızdan; kimi kez ona karşı bir kin bile duyuyordu; ama yüreğinde barındırıp beslediği bu duygu kızı görme isteğine dönüşüyordu yalnızca.

Gizemli bir şeydi bu kız. Tüm kızlar ve kadınlar hiç sözünü etmedikleri bir şeyi gizlerlerdi. Anasının peksimetlerle ilgili amansız gizleri vardı; zaman zaman da bilinen bir nedeni olmaksızın ağlardı. Kadınların içinde başka bir yaşam vardı... görünen yaşantılarına koşut giden, ama yine de onlarla hiç bağdaşmayan başka bir yaşam.

Elizabeth, bir yıl önce, öbür kızlarla fısıldaşan, kıkırdayan ve Henry'yi ortalıkta görünce saçını çeken güzel bir kızdı; ama sonra birden değişivermişti. Kızın üzerine derin, dingin bir anlayışlılık havası gelmişti. Henry, bunu göremiyor, ama daha çok duyumsuyordu. Elizabeth'e birdenbire gelen bu bilgece havadan ürküyordu.

Sonra kızın gövdesi vardı.. kendisininkinden bir bakıma değişik ve fısıldandığına göre garip zevklere ve gizemli dönüşümlere elveren bir gövde. Kız, bu tomurcuklanan gövdeyi bile gizli bir şey gibi saklıyordu. Bir süre önce, birlikte ırmağa yüzmek için giderlerdi ve kız bunun hiç ayrımında değildi. Ama şimdi, kendisini Henry'den özenle gizliyor, Henry'nin, gövdesini görebileceği düşüncesiyle bile, cin çarpmışa dönüyordu. Kızın yeni kişiliği Henry'yi korkutuyor, tedirgin ediyordu.

Zaman zaman kızı düşler, kız düşünü öğrenecek diye yüreği daralarak uyanırdı. Zaman zaman da, düşüne Elizabeth ile anasının garip, gölgeli bir bileşimi girerdi. Böylesi bir düşten sonra, tüm gün kendisinden ve kızdan kaçardı. Kendisini doğaya aykın bir canavar, kızı da geceleri erkeklerin düşüne giren bir şeytan olarak görürdü. Kimseye de bundan

söz edemezdi. Söz edecek olsa insanlar kaçarlardı, onun yanından.

Belki de ayrılmadan önce onu görmek istediğini düşündü. Kızda bu yıl yadırgatıcı bir güç, Henry'nin isteğini yele kapılıp dalganan bir kamış gibi sallandıran çekici ve çekici olmakla birlikte itici bir güç vardı. Öbür oğlanlar geceleri gidip onu öpmüş, sonra da bu yaptıklarıyla böbürlenmiş olabilirlerdi; ama onlar kızı Henry gibi düşlerinde görmemişlerdi, ne de Henry'nin zaman zaman yaptığı gibi tiksindirici bir varlık olarak düşünmüşlerdi onu. Henry'de canavarca bir şeyler vardı hiç kuşkusuz, çünkü istekle iğrenmeyi birbirinden ayırt edemiyordu. Sonra kız, onu, öylesine kolayca tedirgin edebiliyordu ki...

Hayır, kesinlikle gitmeyecekti ona. Merlin... ya da her kimse... o kıza, yoksul bir yancının kızına metelik verdiğini de nereden çıkarıyordu? Neyse, dert etmeye değmez!

Yolda ardından gelen ayak sesleri duyuluyordu. Sessiz gecenin içinde bir gürültü, bir çatırtı. Çok geçmeden hızlı hızlı yürüyen, ince yapılı biri yetişti Henry'ye.

Henry saygılı bir sesle, "William mısın sen?" diye sordu. Bu arada yol onarımcısı keçiyolunda durmuş, kazmasını bir omzundan öbürüne geçirmişti:

"Ta kendisi, William. Karanlık bastırmışken ne işin var burada senin?"

"Merlin'i görmeye, söyleyeceklerini dinlemeye gitmiştim."

"Tanrı cezasını versin onun! Şimdilerde tek yaptığı bu. Bir zamalar türküler yakardı... aklıma gelse sana yineleyebileceğim güzel, tatlı türküler.. ama şimdi şu kayalığın tepesine, tüyleri dökülmüş yaşlı bir karga gibi tünedi. Oradan geçtiğim bir sıra-

da bu konuda konuştum onunla, inanmazsan kendisine sorabilirsin. Düşündüğünü açıkça söylemekten çekinecek adamlardan değilim ben.

Dedim ki ona, hem de aynı bu sesle; 'Artık neden türkü yakmazsın?' Şöyle yanıt verdi: 'Büyüyüp adam oldum. Bir adamda türküye yer yok. Ancak çocuklar türkü yakar.. çocuklar ve alıklar.' Başı pislikten kurtulmayasıca! Kendisi alığın teki; benim düşüncem bu. Peki, sana neler anlattı yaşlı aksakal?"

"Ah, şey, ben Antillere gidiyorum ve..."

"Antillere ha? Of, of... bir zamanlar Londra'ya gitmiştim ben de. Londra'da herkes hırsızdır, pis bir hırsız. Bir adam vardı, önünde tezgâh, onun üzerinde de küçük yassı çubuklar. 'Hele bir becerini denesene ahbap,' dedi. 'Altında siyah iz olan çubuk hangisidir?' Ben, 'Aha şu,' dedim. Gerçekten o çıkmaz mı? Ama sonrakinde... Ah, işte o hırsızın ta kendisiydi, hepsi de hırsız onların.

Londra insan dolu, hiçbir şey yapmayan bir sürü insan; sabahtan akşama arabalarla dolaşıp dururlar, o sokak senin, bu sokak benim. Birbirlerini eğilerek esenleyip dururlar. Onlar böyle karşılıklı eğilip dursunlar diye, iyi insanlar tarlalarda, madenlerde ter dökerler, yaşamlarını tüketirler. Şimdi söyle bakalım, tüm hoş, güzel yerler soyguncuların eline geçmişken, benim, ya da senin ne şansımız olabilir ki? Londra'da bir yumurta çalmanın bedeli nedir bilir misin?"

"Şu yola sapmam gerek," dedi Henry. "Eve gitmeliyim."

"Antiller," diye özlemle içini çekti yol onarımcısı. Sonra yola tükürdü. "Ah, şey... kalıbımı basarım orası da hırsız yatağıdır."

Henry sonunda Elizabeth'in yaşadığı yoksul kulübeye vardığında ortalık göz gözü görmeyecek ka-

dar karanlıktı. Tam ortada bir ateş yanıyordu, biliyordu bunu Henry; duman da yukarıya sürüklenip, samanla örtülü çatıdaki küçük bir delikten dışarı çıkmaya çalışıyordu. Evin tabanı, tahta döşeli değildi; ezilmiş olan toprağın üzerine hasırlar yayılmıştı yalnızca. Ev halkı uyurken koyun postuna sanmıyor, ayaklan ateşe gelecek biçimde çember olup yatıyorlardı.

Pencerelerde ne cam, ne de perde vardı. Henry, içerde, kara kaşlı yaşlı Twym ile onun incecik, sinirli karısının dolaştığını görebiliyordu. Elizabeth'in pencerenin önünden geçmesini kolladı. Sonunda kız pencerenin önünden geçtiğinde, ıslıkla tiz bir kuş sesi çıkardı. Kız durup dışarıya baktı. Ama Henry karanlıkta hiç kımıldamıyordu. Sonra Elizabeth kapıyı açıp, içerden vuran ışığın önünde durdu. Ateş tam arkasındaydı. Henry giysilerinin altından kızın gövdesinin siyah çizgilerini görebiliyordu. Bacaklarının ince kıvrımına, kalçalarının yuvarlaklığına baktı. Hem kızın adına, hem de kendi adına delicesine bir utanç duygusu doldurdu yüreğini. Hiç düşünmeden, hiçbir neden olmadan birden karanlığın içine daldı koşarak. Kesik kesik soluyordu; neredeyse hıçkıracaktı.

5

Oğlan odaya girdiğinde Yaşlı Robert umutla başını kaldırdı. Ama bu umut, çarçabuk sönüp gitti. Adam gözlerini hemen ateşe çevirdi. Morgan Ana ise oturduğu yerden sıçrayarak kalkıp öfkeyle Henry'nin üzerine yürüdü.

"Nedir bu saçmalık? Antillere gitmekmiş! Öyle mi?" diye sordu.

"Ama Ana, gitmem gerek, gerçekten gitmeliyim... babam anlıyor bunu. Duymaz mısın ki sen, nasıl çağırmakta beni Antiller?"

"Hayır duyamamaktayım! Pek kötü bir saçmalık bu. Ufacık bir çocuksun sen; evden uzaklaşmana izin verilemeyecek kadar küçüksün. Hem öz baban da sana bunun olmazlığını anlatacaktır."

Oğlanın güçlü çenesi kaya kesilmişti sanki; yanaklarındaki kaslar seğirmekteydi. Birden gözleri öfkeyle ışıldadı:

"Öyleyse Ana, değil mi ki anlamamaktasın, sana şunu söylüyorum: Yarın gitmekteyim... hepinize karşın hem de..."

Kadının incinen benliği, yüzündeki inanmazlık anlatımını kovdu, sonra o da geçti; geride bir tek acı kaldı; acı dolu şaşkınlıkla büzülüvermişti. Henry sözlerinin sonucunu gördüğü zaman, hızla anasının yanına seğirtti:

"Üzgünüm Ana... Çok çok özür dilerim; ama niye babam gibi bırakmıyorsun beni ki, gideyim? İncitmek istemem seni, ama gitmem gerek. Anlayamamakta mısın bunu?" Kadına sarıldı, ama anası ona bakmıyordu. Gözleri bomboş, önüne dikilmiş öyle duruyordu.

Görüşünün doğruluğundan pek emindi. Yaşamı boyunca ailesini yerin dibine batırmış, kaşlarını çatmış, azarlamıştı. Ama bu küçük zorbalığının onlara duyduğu sevgiden kaynaklandığını biliyorlardı. Şimdiyse aralarından biri, hem de çocuk olanı, kendisinin her zaman konuştuğu sesle karşılık verince, bir daha hiç iyileşemeyecek, onulmaz bir yara açılmıştı yüreğinde.

Robert, ocağın başındaki yerinden sordu: "Konuştun mu Merlin'le? Neler dedi sana?"

Henry'nin aklı birden Elizabeth'e kayıverdi:

"İnanmadığım şeylerden söz etti."

"Ehh... bir olasılıktı yalnızca," diye mırıldandı Robert. "Ananı çok kırdın oğlum," diye sürdürdü sözlerini. "Onu hiç bu... böylesine suskun görmemiştim." Sonra oturuşunu düzeltti. Sesi sertleşti:

"Beş liram var sana verecek oğul. Çok az; azıcık daha verebilirdim belki, ama gene de yetmezdi sana. Bir de seni kardeşime, Sir Edward'a salık veren bir mektup yazdım. Kral öldürülmeden önce gitmişti oraya, ama her nedense... belki de sesi soluğu çıkmadığı için... Cromwell yerinde kalmasına izin verdi. Jamaika'ya vardığında oradaysa eğer, bu mektubu verebilirsin ona; zengin tanışlarıyla kasım kasım kasılan soğuk, garip bir adamdır. Yoksul bir akraba canını sıkabilir. Bu nedenle mektubun neye yarayacağını bilemiyorum. Yalnız gümüş bir kılıcıyla, başında bir sürü tüyle dolaşmanın dışında tıpatıp bana benzeyen bir adamda gülünecek bir şey bulmazsan, belki hoşlanabilir senden. Bir kezinde ben gülmüştüm, o zamandan bu yana aramız iyice açılmıştır. Ama mektubu sakla; amcandan bir yarar sağlamasa da, başka insanlardan bir yarar sağlayabilir sana."

Gölgede büzülmüş oturan karısına baktı:

"Yemek yemeyecek miyiz, Ana?"

Kadında onu işittiğini ortaya koyan bir belirti görülmeyince, Robert tencereyi kendisi boşaltıp yemeği sofraya getirdi.

Hep onun için yaşamış olduğunuz bir yavruyu yitirmek dayanılmaz bir şeydir. Kadın, her nasılsa, onun hep yanında kalacağını düşünmüştü... küçük bir oğlan ve hep yanında. Gelecek günleri, Henry'nin orada olmayacağı günleri düşünmeye çalıştı, ama bu düşünce kuru bir düşgücünün soğuk duvarına çarpıp un ufak oluverdi. Oğlunu kendisinden kaçıp gitmeyi isteyecek denli iyilikbilmez biri olarak düşünmeye çabaladı; kendisine indirdiği sert

tokatı anımsadı... ama zihni hep geriye sıçrıyordu. Henry onun küçücük oğluydu, böyle olunca da ne acımasız, ne de iyilikbilmez olabilirdi. Bir biçimde, tüm bu konuşmalar ve acı havaya uçup dağıldıktan sonra, yine yanında olacaktı oğlu, dizinin dibinde olacaktı tüm sevimliliğiyle.

Her zaman gerçekçiliğinin neşteri olan aklı, yalnızca şeylerin şu andaki dış görünüşleriyle ilgilenen düşgücü, büyük bir sevecenlikle emekleyen, sıralayan ve konuşmayı öğrenen bebeğe dönmüştü. Oğlunun çekip gideceğini unutmuştu; pırıl pırıl geçmişin içine öylesine derinden dalmıştı ki...

Upuzun, bembeyaz bir giysiyle vaftiz ediliyordu oğlan. Tüm vaftiz suyu tek bir büyük damla halinde toplanıyor, yapış yapış burnundan aşağı boca ediliyordu. Morgan Ana ise, düzen tutkusuyla, bu damlayı bir mendille silmiş, sonra da oğlanın yeniden vaftiz edilmesi gerekip gerekmediğini merak etmişti. Genç papaz ter döküyor, sözcükler boğazına diziliyordu. Buraya yeni gelmişti, ancak buralı bir oğlandı. Gerçekten bunca önemli bir olay için güvenilemeyecek denli genç, diye düşünmüştü. Belki gereğini yapamayacaktı. Sözcükleri yanlış yanlış sıralayabilirdi, ya da başka bir şey yapabilirdi. Sonra Robert'in ceketi yine bir sorun yaratmıştı. Hiçbir zaman doğru düğmeyi doğru deliğe sokamazdı. Ceketi hep bir yana çarpılmış gibi görünürdü. Gitmeli, kilisedekiler aynmsamadan Robert'e ceketini düzeltmesini söylemeliydi. Böylesi küçük şeyler kesinlikle dedikoduya neden olurdu. Ama oradan ayrılacak olursa, bu salak genç papaz, bebeği düşürmez miydi acaba?

Yemek bitmiş, kocamış Gwenliana sofradan kalkıp güçlükle ateşin karşısındaki yerine dönmüştü.

Sessizce sevgili dostu geleceğe doğru kaymaya başlamıştı.

"Sabah kaçta yola çıkacaksın?" diye sordu Robert.

"Şey, sanırım yedi sularında baba." Henry doğal görünmeye çalışıyordu.

Kocamış kadın yolculuğunda duraklayıp, ona keskin bir bakış attı:

"Nereye gidiyor Henry?" diye sordu.

"Ah, bilmiyor musun? Henry sabah bizden ayrılıp uzaklara gidiyor. Antillere gidiyor."

Kadın merakla sordu:

"Geri dönmeyecek mi?"

"Hiç değilse bir süre dönmeyecek. Gideceği yer çok uzak."

"Şey, ama... öyleyse geleceği önüne sermem gerek onun, budur yapmam gereken... açık bir kitabın bembeyaz yaprakları gibi önüne sermeliyim geleceği." Sevinçli bir çoşkuyla bağırdı: "Geleceği anlatmalıyım ona, geleceğin içindekileri... Dur bir bakayım sana oğul."

Henry kadının yanına gitti, dizinin dibine oturup dinlemeye başladı. Tarihsel Kumrik dilinde gerçekten büyüleyici bir yan vardır. Bilicilik için yaratılmış bir dildir sanki.

"Elbette ki," dedi Gwenliana, "bunu bugün önceden öğrenmiş olsaydım, yeni ölmüş bir koyunun omuz kemiğini bulurdum. Çok daha eskilerde kullanılan bir araçtır bu, yüze bakıp geleceği okumaktan daha etkilidir derler. Yaşlandığım, paslandığım, topalladığım için anayolda dolaşan ruhlarla karşılaşmak üzere çıkamıyorum dışarı. Gezinen ölüler arasında yürüyecek, onların düşüncelerine kulak verecek gücünüz yoksa, pek başarılı olamazsınız. Ama

torunum, sana tüm bir yaşam vereceğim, şimdiye değin düşünüp taşındığım geleceğin en güzelini vereceğim."

Koltuğunda geriye kaykılıp gözlerini yumdu. Ama çok yakından incelendiğinde, oğlanın kararlı yüzüne bakan gözlerinin gözkapaklarının arasından parıldadığı görülebilirdi. Uzunca bir süre kendinden geçmişçesine oturdu. Sanki yaşlı beyni geçmişin karmaşıklığını tarayıp atıyor, düz, görülebilir bir gelecek yaratmaya çalışıyordu. Sonunda, ürkütücü şeyler için sakladığı alçak, boğuk, tınlayan sesiyle konuşmaya başladı:

"Toprakla suyun dalaştığı zamanlardan bir öyküdür bu Abred'den. Onların çarpışmasının etkisiyle minicik, savaşımcı bir yaşam doğmuştur ki, yukarıya parlayan Arı'lığa, Gwynfyd'e doğru döne döne ulaşmaya uğraşmıştır. İşte bu ilk tökezleyerek ilerleyen tende yazılıdır dünyanın tarihiyle, dünyanın Yokluk'taki yolculuğu.

Ve sen – Annwn çoğunca, taşımakta olduğun küçücük yaşam tutamını tuzağa düşürmek için uzun dişli ağzını hazır tutmuştur, ama onun tuzağının çevresinden dolanarak yoluna devam etmişsindir. Bin yüzyıl yaşamışsındır, senin kuşağında toprakla denizin savaşımından bu yana ve bin sonsuzluğa değin sana verilen küçücük yaşam tutamını taşıyacaksın, Annwn'den, Kaos'tan koruyabildiğince."

Hep böyle başlardı biliciliğe. Gezgin bir saz ozanından öğrenmişti bunu. O saz ozanı da başka bir saz ozanından. Ozandan ozana geçerek ta beyaz giysili Drüid'lere değin uzanıyordu bu. Gwenliana sözlerinin oğlanın beyninde yer etmesi için bekledi bir süre. Sonra sürdürdü sözlerini:

"Budur şu anki yolculuğunun öyküsü. Kutsallık için ışıldayacaksın pırıl pırıl, Tanrı'nın yollarını öğre-

teceksin." Gizli gözleri oğlanın yüzündeki düşkırıklığını görünce, bağırdı:

"Ama dur bir an! Çok daha gideceğim geleceğe. Savaş var, kan gölleri ve kılıç olacak ilk gelinin." Henry'nin yüzü hoşnutlukla parladı. "Adın fısıldandığında, bu, dünyadaki savaşçıların toplanma emri olacak. Dinsizin kentlerini yağmalayacaksın, çapulculuklarına son vereceksin. Yılgı önünden gidecek senin, tıpkı insanların kalkanları üzerinde çığlıklar atan bir kartal gibi." Şimdi kestiriminin başarıya ulaşmış olduğunu anlamıştı kadın, ama daha da büyük utkulara ulaşmak için hız verdi konuşmasına:

"Adaların, anakaraların yönetimi senin olacak, onlara adaleti, barışı sen götüreceksin. Sonunda da, onur ve ün kazandığında, yükseklerden... iyi bir aileden ve zengin bir kızla... temiz ruhlu bir kızoğlankızla evleneceksin." Bitirmişti sözlerini. Gözünü açıp çevresine bakarak dinleyenlerin beğenisini görmeye çalıştı:

"Bir koyun kemiği olsaydı daha iyi bakardım geleceğe," diye yakındı, "ya da ara sıra anayolda dolaşabilseydim; ama yıllar insanı küçük zevklerinden yoksun ediyor, soğuk dingin bir bekleyişin kucağına atıyor."

Yaşlı Robert, "Şey anne, iyiydi falın," dedi; "şimdiye değin işittiklerimin en iyisi. Büyü gücünün doruğuna yaklaşmaktasın sanırım. Korkumu dağıtmışsındır, Henry'nin gidişi konusunda yüreğimi serinletmişsindir. Şimdi oğlumun geleceğiyle kurumlanmaktayım. Ah, keşke bir de insan öldürmek zorunda kalmasaydı."

"Eh, öyleyse... gerçekten iyi olduğunu düşünüyorsun demek ki!" dedi Gwenliana mutlulukla. "Hava uygundu, gözlerim duruydu bu gece. Öyle geldi bana. Yine de çok isterdim bir koyun kemiği olsun

elimde." Kendinden hoşnut gözlerini yumdu, kestirmeye başladı.

6

Yaşlı Robert bütün gece yatağında sinirle sıçrayıp durdu; karısı ise yanında kımıldamaksızın yatıyordu. Sonunda, penceredeki karanlık gümüşsü kurşuniliğe dönüşürken, kadın ses çıkarmaksızın kalktı.

"O da nesi? Uyumamış mısın Ana? Nereye gidersin?"

"Henry'nin yanına gidiyorum. Konuşmalıyım onunla. Belki dinler beni." Kısacık bir süre geçti; geri döndü sonra kadın. Başını Robert'in koluna yasladı.

"Henry gitmiş," dedi. Kaskatı kesilmişti gövdesi.

"Gitmiş mi? Ama, nasıl yapar bunu? İşte ilk korkaklığı Ana. Bize hoşça kalın demekten korktu. Ama üzülmekteyim bu korkusuna, çünkü acısının nice keskin olduğunu gösteriyor bu. Duygularının dile getirilmesine dayanamaz, bunu göze alamazdı."

Kadının sessizliği, soğukluğu ürkütmüştü adamı:

"Ah Ana! Dönecek bize Ana, çok yakında; belki de baharın çimenleri yeşerirken... Kesinlikle dönecek. İnanmıyor musun? Bir haftalığına, birkaç günlüğüne gitti yalnızca. Ah, inan bana!

Yıllar su gibi akıp geçmekte, kesin bu canım; daha önce olduğumuz gibiyiz şimdi...anımsamakta mısın?.. Daha da yakın, her şeyden daha da yakınız birbirimize. Geçmişteki küçücük görüntülerle, eyleştiklerimizle zenginiz biz. Yaşadıkça bizimle birlikte olacak bunlar da..."

Ağlamıyordu kadın; ne de kımıldıyordu. Hatta soluk bile almıyor gibiydi.

"Ah, karım benim... Elizabeth... döneceğine inandığını söyle bana, çok yakında... yakında... daha onu özlememe fırsat kalmaksızın," diye bağırdı çılgınca Robert. "Orada sessiz soluksuz, yitip gitmiş gibi yatma. Bahar geldiğinde burada olacak o. İnanman gerek buna, canım... canım benim." Yanındaki kıpırtısız yanakları, iri sevecen parmaklarıyla ağır ağır okşuyordu.

7

Daha tan yeri ağarmadan gizlice sıvışmıştı evden. Cardiff'e giden yolda çevik adımlarla yürüyordu. Yüreğinde buz gibi ürkü dolu bir şey, gitmek isteyip istemediği kuşkusu vardı. Korkuyordu; çünkü, vedalaşmak için bekleseydi bu taş evden ayrılamazdı; Antillere gitmek için bile olsa...

Hoplaya sıçraya oynadığı otlaklardan, arkadaşlarıyla birlikte Henry'nin her zaman genel onayla Yabanıl Nükteci Twym Shone Catti olduğu o eğlenceli "Haydut" oyununu oynadığı mağaranın bulunduğu taş ocağının yanından geçerken gökyüzü aydınlanmak üzereydi.

Dağlar, önünde kartondan oyulmuş gibi yükseliyordu alabildiğine; dağları gümüşsü bir sıcak çevreliyordu. Bayırlardan aşağı esen serin tatlı tan yeli ıslak toprak ve yaprak kokuyordu. Henry geçerken atlar tiz sesleriyle kişniyorlar, yumuşak burunlarını dokunduruyorlardı ona. Yan karanlıkta gizlenmekte gecikmiş gece sürüngenleriyle beslenen kuş sürüleri, o yaklaştıkça, ürkerek kaçıp havalanıyorlardı.

Güneş yükseldiğinde geride millerce yol bırak-

mıştı. Altın top, dağların parça parça olmuş bulutlarını renklendirerek dorukların üzerinden sıyrılmaya başladığında, Henry geçmişe kalın bir perde çekti. Karanlıkta onunla yanyana yürüyen acı ve yalnızlık duygusu geri itilmiş, ardında kalmıştı. Önünde Cardiff vardı. Daha önce hiç görmediği yeni bir ülkeye geliyordu; sabah çevreninin altında, Antillerin solgun, ama görkemli yeşil tacı parlıyor gibiydi.

Adını bilmediği köylerden geçti; kaba yapılı kulübelerin dostça kümelenişi ve ona yabancı diye bakan insanlar gördü. Genç Henry için çok eğlendirici bir şeydi bu. Yabancılara bakıp, gittikleri yerleri, onları yola koyan tatlı gizemi düşleyen hep o olmuştu. Yabancı adı onları, büyük amaçları olan görkemli varlıklar kılıyordu. Şimdiyse oydu başkalarının kafa yoracağı, belli bir saygıyla gözlerini dikecekleri bir yabancı. Donuk gözlerini daha da genişletmek, saygılarını arttırmak için, "Antillere gidiyorum," diye bağırmak istiyordu. Onları alık, yüreksiz yaratıklar olarak görüyordu. Eciş bücüş, sırılsıklam kulübelerinden ayrılmak için hiçbir düşleri, istekleri olmayan yaratıklar...

Toprağın görünümü giderek değişmekteydi. Henry dağlardan geniş, ucu bucağı olmayan tepeciklerle ve düzlüklerle dolu bir ülkeye giriyordu. Kocaman sincap yuvalarına benzeyen büyük oyuklar gördü. Sırtlarında kömür çuvalları olan kapkara pis insanlar çıkıyordu bu oyuklardan. Madenciler çuvalları yerdeki bir yığının üzerine boşaltıp yeniden o oyuklara giriyorlardı. Yürürken, ağır yükleri hâlâ sırtlarındaymış gibi iki büklüm olduklarını gördü Henry.

Gün yarılanmıştı; upuzun, duru bir öğleden sonra vardı önünde ve o hep yürüyordu. Havada yeni bir koku vardı: Denizin tatlı, alımlı soluğu. Susamış bir at gibi ona doğru bir koşu tuttumak iste-

di. Akşama doğru gökyüzünü kapkara bulutlar ordusu kapladı. Soluğunda kar olan bir rüzgâr estirdi; çimenler bu yelin önünde eğiliyorlardı.

Yine de, toplanan fırtınanın içine doğru yürümeyi sürdürdü Henry. Yüzünü hırçınca iğneleyen sulu sepken atıştırmaya, soğuk, ceketini delercesine içine işlemeye başladı. Yolun iki yakasında tek tük evler vardı, ama Henry onların hiçbirine sığınmak istemiyordu. Bu yerin ne göreneklerini biliyordu, ne de fiyatlarını. Ayrıca cebindeki beş lirasına Cardiff'e varana değin el sürmemeliydi.

Sonunda elleri morarmaya, yüzü hırçın sulu sepkenle sızlamaya başladığı zaman, yazdan kalma samanla dolu ıssız, taş bir ahıra sığındı. Kulaklarında haykıran rüzgârdan sonra ılık ve sessiz gelmişti burası. Saplarında kurumuş balla şeker varmış gibiydi saman. Yumuşacık yatağa gömülmüş gibi uyuyakaldı Henry.

Uyandığında gece, tüm zifiri karanlığıyla çökmüştü. Yarı uykulu, nerede olduğunu anımsadı. Gündüz aklından uzaklaştırdığı düşünceler, bir anda yaygarayla tiz sesler çıkararak başına üşüşüverdi yeniden.

"Salağın tekisin sen," dedi biri. "Büyük odayı, kargıları, parlak ateşi anımsa! Neredeler şimdi? Ah, onları bir daha hiç göremeyeceksin. Düşlerdeki şeyler gibi yok oldular, sense düşlerin nereye gittiğini bile bilmiyorsun. Salağın tekisin sen!

Hayır, hayır kulak ver bana! Beni düşün! Niye beklemedin Elizabeth'i? Korktun mu? Evet, korktun. Kardeşler, bu oğlan korkağın tekidir. Sarı saçlı, küçücük bir kızdan... bir yancının kızından korkmaktadır."

İniltili, ağır bir ses girdi araya: "Ananı düşünsene Henry. Onu en son gördüğünde dimdik, kımıldamaksızın oturuyordu. Sense onun yanına bile yanaş-

madın. Giderken eşikten baktın yalnızca. Belki, gözlerindeki o acıyla ölüp kaldı koltuğunda. Nereden bileceksin? Ya Robert, senin öz baban... şimdi düşünmekte misin onu?... yalnız, üzgün, yitik. Senin eserin bu, Henry; çünkü Antillere sen gitmek istedin, sen başka kimseyi düşünmedin."

"Ya gelecekle ilgili neler biliyorsun?" diye sordu incecik, ürkek bir başka ses. "Hava soğuyacak, belki de donacaksın. Ya da yabancının biri seni paran için öldürecek, üç kuruşun için. Böyle şeyler olmaktadır. Hep seni kollayan, rahatını gözeten biri vardı. Ah, öleceksin açlıktan, donacaksın, öleceksin, kesin bu!"

Sonra ahırın sesleri ona işkence edenlere katıldı. Fırtına dinmişti, ama küçük bir esinti, bitimsiz, umutsuz bir hüzünle köşelerde inildeyip duruyordu. Arada bir küçücük, üzüntülü hıçkırığa dönüşüyordu bu ses. Samanlardan, sanki sapların her biri kıvranıyor, kımıldamaya çalışıyormuşçasına çıtırtılar duyuluyordu. Karanlıkta yarasalar incecik dişlerini gıcırdatarak uçuşuyor, fareler korkunç çığlıklar atıyordu. Yarasalar, fareler sanki küçük, acımasız gözlerle ona bakıyorlardı karanlığın içinden.

Daha önce de bir başına kaldığı olmuştu; ama hiç bunca yalnız kalmamıştı: Bilmediği bir yerde, yeni yeni şeylerin arasında bir başına kalmamıştı. Ürkü büyüyor, göğsünü sıkıştırıyordu. Zaman, sürünerek gıdım gıdım ilerleyen, durup kör başını sallayan, sonra yine sürünen aylak bir solucan olmuştu. Orada korkuyla tirtir titreyerek yatarken, saatler sanki üzerinden ağır ağır geçen bulutlar gibi ilerliyordu. Sonunda içeri bir baykuş girdi uçarak; üzerinde bir çember çizip, çılgınca haykırarak dolanmaya başladı. Oğlanın aşırı gerilen sinirleri boşanıverdi; hıçkırarak ahırdan dışarı uğrayıp, Cardiff'e giden yoldan aşağı doğru bir koşu tutturdu.

İKİNCİ BÖLÜM

1

Yüzyılı aşkın bir süredir, İspanya ile Portekiz, Papanın izniyle Yeni Dünya'yı bölüşüp paylarına düşen topraklarını dışarıdan geleceklere karşı korurlarken Britanya sabırsızlıkla izleyici durumda kalmıştı. Denizin tutsak ettiği İngiltere için, çok acıydı bu. Ama en sonunda Drake engelleri yıkıp, küçük gemisi *Altın Geyik*'le yasak okyanuslara yelken açmıştı. İspanya, Drake'i minicik, sokucu bir sinek, vızıldadığı için öldürülmesi gereken can sıkıcı bir şey olarak görüyordu; ama bu sinek, yüzen şatolarının barsaklarını deşip, bir iki kenti yakınca, hatta kıstaktan geçen kutsal hazine zincirine bir de tuzak kurunca, bu düşüncelerini değiştirmek zorunda kaldılar. Sinek bir sancaydı, bir akrepti; bir engerek, bir ejderdi. Ona El Draque adını verdiler. Yeni Dünya'da İngiliz korkusu kök salmaktaydı.

Armada İngilizlerle öfkeli denize yenik düştüğünde, İspanya böylesine küçücük bir adadan yayılan bu yeni güçten ürküye kapılmıştı. O parlak oymalı gemilerin denizin dibinde yattığını, ya da İrlanda kıyılarında parça parça olduğunu düşünmek çok üzücüydü.

Ve Britanya elini Karayiplere atmıştı; birkaç ada onun egemenliği altına girmişti; Jamaika, Bar-

bados... Şimdi anayurdun ürünleri sömürgelerde satılabilirdi. Nüfusunun kalabalık olması koşuluyla, sömürgeleri olması küçük bir ülkeye saygınlık kazandırıyordu; İngiltere de yeni topraklarının nüfusunu arttırmaya başladı.

Küçük oğullar, mirasyediler, varını yoğunu yitirmiş soylu baylar, Antillere yelken açtılar. Tehlikeli birinden kurtulmanın en kolay yoluydu bu. Kralın ona Antillerde bir toprak bağışlaması, sonra da İngiltere tacı için orada yaşayıp verimli toprağı işlemesi isteğini belirtmesi yetiyordu.

Denizlere yelken açan gemiler sömürgecilerle tıkabasa doluydu; kumarbazlar, çığırtkanlar, pezevenkler, Anglikan kilisesinden ayrılanlar, Katolikler.. tümü toprak sahibi olmak, ama hiçbiri de o topraklarda çalışmamak için gidiyorlardı. Portekiz'in ve Hollanda'nın köle gemileri, işçi bulmak için yırtınıp duranların giderek artan istemlerini karşılayacak çabuklukta siyah köle toplayamıyordu.

Bunun üzerine hapishanelerden suçlular, Londra sokaklarından da serseriler toplanmaya başladı; bütün gün kilise kapılarında dikilen dilenciler; cadılıkla, casuslukla, cüzamlı olmakla, Katoliklikle suçlananlar; bunların tümü resmi belgelerle çiftliklerde çalışmak üzere gönderiliyorlardı. Çok parlak bir tasarıydı bu; emek gereksinimi karşılanıyordu, üstelik İngiltere tacı, bir zamanlar beşleyip giydirdiği, astığı insanların değersiz gövdelerinden para kazanıyordu. Bundan daha fazlası da elde edilebilirdi. Hükümetin adları boş bırakarak imzaladığı resmi belgeler, kimi gemi kaptanlarına koçan koçan satılıyordu. Bunlara dolduracakları adları sağdan soldan gizlemeleri sıkı sıkıya tembih ediliyordu.

Böylelikle kahve, portakal, şekerkamışı ve kakao ağaçları salkım salkım büyüyor, adalardan dışarıya yayılıyordu. Kuşkusuz, çalışma belgesinin süresi

bittiğinde, küçük bir sorun doğmuyor değildi. Ama Londra'nın teneke mahalleleri çarçabuk yeni köleler yetiştiriyordu. Tanrı biliyor ya, kralın düşmanlarının sayısı da hiç eksilmiyordu.

İngiltere, Yeni Dünya'daki valileri, sarayları ve memurlarıyla, Liverpool'dan, Bristol'dan artan sayıda işlenmiş malları taşıyan gemileriyle bir deniz gücü durumuna geliyordu.

Gün ağardığında Henry, Cardiff'in kıyı mahallelerine ulaşmıştı. Korkusu iyice dağılmış, içinde yeni bir merak duygusu tomurcuklanmaya başlamıştı. Çünkü inanılmaz bir şeydi –biri öbürüne benzemeyen– sıra sıra evlerle dolu bir kent. Evler çamura batmış bir ordu gibi, ucu bucağı görünmeden dizilmiş uzayıp gidiyordu. İnsanların kentlerden söz ettiğini duyduğunda, gözünün önüne böylesine bir görkemi getirmemişti hiç.

Dükkânlar kepenklerini açıyor, mallarını vitrine yerleştiriyordu. Henry önünden geçtiği tüm dükkânlara gözlerini faltaşı gibi açarak bakıyordu. Boy atan buğday başakları gibi gemi direğinden tarlalara, dumanların ve karman çorman koyu halatların örümcek ağı gibi birbirine karıştığı rıhtıma gelene değin, upuzun bir yoldan aşağı indi. Kimi gemilere balyalar, fıçılar, kesilmiş hayvanlar yükleniyordu; öbürlerinin kıvrımlı karınlarından ise garip yabancı kutulardaki ya da samandan örülmüş çuvallardaki mallar boşaltıyordu. Rıhtımlarda çoşkun bir ivecenlik yaşanıyordu. Köyünde panayır çadırları kurulurken duyumsadığı o tatil sevinci doldurdu Henry'nin yüreğini.

Demir almakta olan bir gemiden yüksek sesle söylenen bir türkü duyuldu birdenbire. Türkünün sözcükleri çok belirgindi. Güzel yabancı sözcüklerdi bunlar. Pürüzsüz gemi teknelerine vuran su, onu,

sevinçten ağlatacaktı neredeyse. Çılgıncasına sayrılı günlerden ve gecelerden sonra, yine bildiği, sevdiği bir yere, yuvasına dönmüş gibiydi. Kıpırdamaya başlayan gemiden birçok sesin katıldığı etkili bir ezgi duyuluyordu. Geminin koyu demiri sudan çıktı; yelkenler serenlerden boşalıp sabah yelini yakalayıverdiler. Üç direkli yelkenli rıhtımdaki yerinden kayarcasına açılıp kanaldan aşağı doğru ağır ağır ilerlemeye başladı.

Parıltılı yanlarında okyanuslarda toplanmış yosunlar ve deniz kabukları görülen gemilerin kalafatlandığı yere doğru yürüdü Henry. Burada işçilerin çekiçlerinden çıkan ve kesik kesik duyulan seslerle, tahtanın üzerinde sürtünen demir sesi duyuluyordu; bir de borularla gök gürültüsünü andıran sert buyruklar.

Güneş iyice yükseldiğinde, Henry acıktığını anladı. Gönlü, yemek için bile olsa rıhtımdan ayrılmaya elvermemesine karşın, yiyecek bir şeyler bulmak için kente doğru ağır ağır yürümeye başladı. Şimdi gemicileri kandıran düzenbazlar, gemicilere yapışan tıknefes kumarbazlar deliklerinden çıkmaktaydı. Sağda solda üstü başı dökülen, gözleri uykusuzluktan şişmiş ve güneşe yakalanmaktan korkarcasına evlerine koşuşturan kadınlara rastlanıyordu. İzinle kıyıya çıkmış olan denizciler şiş gözlerini ovuşturuyor, sırtlarını verip çömelirken gökyüzüne bakarak havanın nasıl olacağını kestirmeye çalışıyorlardı. Henry bu adamların denizlerde dolaştıkları sırada neler görmüş olduğunu öğrenmeye can atıyordu. Gemilere kutu ve balya götüren bir dizi el arabasına yol vermek için yana çekildi, ama hemen ardından da, denizden gelen mallarla yüklü bir başka araba dizisinin önünden kaçmak zorunda kaldı.

Sonunda işlek bir hana geldi. "Üç Köpek"ti hanın adı. Tabelada üç ürkmüş deve gibi duruyordu

köpekler. Henry içeri girdiğinde insanlarla dolu geniş bir salonla karşılaştı. Önlüklü şişman bir adama kahvaltı edip edemeyeceğini sordu.

"Paran var mı?" diye kuşkulu bir sesle sordu hancı.

Henry avucundaki altın parçasını ışıldattı. Yaptığı bu erk gösterisi üzerine, önlüklü adam karşısında eğildi; sonra da büyük bir incelikle kolundan tutup yol gösterdi. Henry kahvaltısını ısmarladıktan sonra, hanı gözden geçirmeye başladı.

Salonda uzun masalara oturmuş ya da duvarlara yaslanmış bir sürü adam vardı; hatta kimileri de yere oturmuştu. Elinde içki dolu bir tepsiyle küçücük bir kız aralarında dolaşıp onlara hizmet ediyordu. Adamların kimisi Cenova ve Venedik gemilerinden olan İtalyanlardı; Hint Okyanusundan Bizans'a deve sırtında taşınmış, iyi cins kereste ve baharat getirmişlerdi. Bordeaux ve Calais'in şarap gemilerinden Fransızlar vardı. Aralarında tek tük dört köşe yüzlü, mavi gözlü Basklılara da rastlanıyordu. İsveçliler, Danimarkalılar ve Finliler kuzey okyanusunun balina gemilerindendiler; çürük balina yağı kokan pis adamlardı bunlar. Kimi masalarda da, Gine'den Brezilya'ya siyah köle taşıma işiyle uğraşan acımasız Hollandalılar oturuyorlardı. Bu yabancıların arasına dağılmış birkaç Cambria'lı çiftçi ise ürkmüş, çekingen ve oldukça yalnız görünüyorlardı. Köylerinden gemilere azık sağlamak için domuz ve koyun getirmişlerdi. Şimdiyse, gece bastırmadan önce yine evlerine dönebilmek için yemeklerini çiğnemeden yutuyorlardı. Bir yandan da, kapının yanında kendi aralarında konuşan, Kralın üniformasını giymiş üç bahriyeli kendilerini güvencede hissetmek için bakıp duruyorlardı.

Genç Henry, salonun bu güzel kargaşası içinde kendini yitirmişti. Yeni konuşmalar duyuyor, yeni

görünümlere tanık oluyordu: Cenovalıların küpeleri; Hollandalıların kısa bıçağa benzer kılıçları, renkleri biftek kırmızısından rüzgâr yanığı yağızlığa uzanan yüzler. Tüm gün zamanın nasıl geçtiğini anımsamaksızın orada dikilip durabilirdi.

Birden kocaman, nasırlı bir el yakaladı dirseğini, Henry başını çevirdiğinde, İrlandalı bir denizcinin yayvan, içten yüzüyle karşılaştı.

"Buraya, Tim adında Cork'lu ve güvenilir bir denizcinin yanına oturmaz mısın, delikanlı?" Adam konuşurken yanında oturanı sıkıştırıp iyice yana iterek, sıranın ucunda oğlana daracık bir yer açtı. Kabalık konusunda İrlandalıların üzerine yoktur. Henry ise, açılan yere otururken, Cork'lu denizcinin, cebine attığı altın lirayı görmüş olduğundan habersizdi.

"Sağ olasın," dedi. "Nereye yelken açıyorsun sen?"

"Ah, denize açılan gemilerin gittiği her yere," diye yanıtladı Tim. "Ben Cork'lu, sözünün eri bir gemiciyim. Cebimde tek bir kuruşun bile bulunmaması dışında hiçbir kusurum yoktur. Şimdi, aklımı kurcalayan da, meteliğim olmadığına göre şu güzel kahvaltının parasını nasıl ödeyeceğimdir," dedi ağır ağır, ağlamaklı bir sesle.

"Ah, paran yoksa, sana ben ısmarlarım kahvaltını... Böylece bana gemileri, denizleri anlatırsın."

"Bilmiştim senin bir beyefendi olduğunu," diye bağırdı Tim. "Gözlerim sen daha ağır ağır yanaştığın an anlamıştı bunu... Başlangıç için küçük bir içkiye ne dersin?" Henry'nin onayını beklemeksizin içkisini söyledi. İçki geldiğinde de koyu renk sıvıyı gözlerinin önüne değin kaldırdı.

"Uisquebaugh diye adlandırırlar bunu İrlandalılar. Yaşam suyu anlamına gelir; İngilizler ise, Viski derler, yalnızca su yani. Ah, suda bunun inceliği, iç-

ten parıltısı olsa, denizlerin üzerinde dolaşmayı bırakır yüzücülüğe başlardım," Gök gürültüsüne benzer bir kahkaha atıp bardağı dikiverdi.

Henry, adamı deniz konusunda konuşturmak için, "Antillere gidiyorum," dedi.

"Antiller mi? Eh, ben de öyle, yarın sabah; Barbados'taki çiftliklere bıçak, orak ve giyecek eşyası götürüyoruz. İyi bir gemidir... Bristol yapısıdır... ama kaptan, Plymouth sömürgesinden gelme, dinine bağlı kaya gibi bir adamdır. İnsanın yüzüne cehennem ateşi püskürtürcesine kükrer, buna da dua ve tövbe adını verir. Öyle sanıyorum ki, bu yanma işinden büyük zevk almaktadır. Ona kalsa, hepimiz uzun süre cayır cayır yanacağız. Dinini anlamış değilim bu adamın; hiç Ave Maria dediğini duymadım. Neresi din bunun?"

Henry hıçkırırcasına, "Sizce... sizce... belki.. seninle, geminizle ben de gelebilir miyim?" diye sordu.

Tim'in gözkapakları, onun saf bakışlı gözlerinin üzerinde kısılıverdi:

"Eğer on liran olsaydı," dedi ağır ağır, sonra oğlanın yüzündeki üzüntüyü görünce, "yani beş liran," diye düzeltti.

Henry dünyası kararmış gibi, "Dört liradan azıcık fazla param var," dedi.

"Eh, dört lira da idare eder belki. Sen dört liranı bana ver, ben de kaptanla konuşayım. Onu tanıyınca, kötü biri olmadığını görürsün, tuhaf ve dindardır yalnızca. Yok, öyle bakma bana. Sen de benimle geleceksin. Bana kahvaltı ısmarlayan bir çocuğun dört lirasını kapıp kaçacak biri değilim ben." Yüzünde yayık bir gülümseme tomurcuklandı.

"Hadi, dedi, "bizimle birlikte, Bristol Kızı'yla denize atılmanı kutlamak için birer içki devirelim şimdi. Bana uisquebaugh, sana da Porto şarabı!"

Kahvaltı geldi ve yemeğe koyuldular. Birkaç lokmadan sonra Henry,

"Adım Henry Morgan," dedi. "Senin Tim'den başka adın ne?"

Denizci yürekten bir kahkaha attı:

"Şey, Tim'den başka bir isim verilmişse bana, bu adın ne olduğunu bulmam, Cork'ta bir teker izi arayıp bulmaktan bile güç. Babamla anam, bana adımı söyleyecek kadar bekleyememişler. Ama kimse ad vermemesine karşın, Tim diye çağırmaya başladılar beni. Tim istediğin gibi alabileceğin, kimsenin de bunu diline dolamayacağı özgür bir addır. Tıpkı Anglikan Kilisesinden aynlanların sokaklara bıraktıklan, kimsenin ayrımına varmadığı o uçuşan bildiriler gibi... Tim adını hava gibi soluyabilirsin, kimse de aldırmaz."

Kahvaltı bitince, arabacıların, portakalcı çocukların ve işportacı yaşlı kadınların kaynaştığı sokağa çıktılar. Kent binbir çeşit malını ortalığa dökmüş, satıyordu; sanki dünyanın uzak, ürkünç köşelerinden getirilmişti bu güzel şeyler ve Cardiff'in tozlu tezgâhlarına toprak yığını gibi atılmıştı: Limonlar; kahve, çay, kakao sandıkları; parlak Doğu kilimleri; olmayan şeyleri size gösteren, geçici zevkler veren Hindistan'ın tekinsiz ilaçlan, Loire kıyılarından ve Peru yamaçlarından gelmiş şarap varilleri, topraktan şarap testileri sokakları dolduruyordu.

Yeniden rıhtıma güzel gemilerin yanına indiler. Katran ve güneşte yanmış kenevir kokusuyla, denizin tatlı kokusu ciğerlerini dolduruyordu. Sonunda, Henry dizi dizi gemilerin en ucunda kocaman kara bir gemi gördü. Pruvasının üzerinde altın sarısı harflerle *Bristol Kızı* yazıyordu. Denizdeki bu güzelliğin yanında kent ve tüm yavan tekneler çirkinleşiverdiler bakımsız bir görünüm aldılar. Geminin kıvrımlı çizgileri, kendine olan kösnüllü güveni, zevkten insa-

nın soluğunu tıkıyordu. Gıcır gıcır beyaz yelkenleri, uzun, ince ipek böceği kozaları gibi serenlerine sarılmış duruyordu. Güvertesi daha yeni sarıya boyanmıştı. Orada, ağır ağır salınarak, düşlemleyebileceğiniz herhangi bir ülkeye kanat açmak için sabırsız, gemini ısıran bir at gibi yatıyordu. Limandaki donuk koyu renkli tekneler arasında, siyah bir Saba kraliçesiydi o.

"Ah, ne görkemli bir gemi... ne güzel bir gemi," diye haykırdı Henry. Hayranlıktan küçük dilini yutmuş gibiydi.

Tim'in göğsü kabarmıştı. "Hele bir de gemiye çıkıp, takımları gör... hepsi gıcır gıcır.. Kaptanla görüşeceğim senin için."

İrikiyim gemici kıça doğru yürüyüp, üzerinde yıpranmış bir üniforma olan, sıskalıktan kemikleri tek tek sayılabilecek bir adamın önünde şapkasını çıkardığında, Henry güvertenin ortasında bekliyordu.

Henry işitemiyordu ama, "Bir delikanlı getirdim," dedi denizci; "yüreğini Antillere bağlamış bir delikanlı. Sanmaktayım ki, onu almak isteyeceksinizdir efendim."

Kara kuru kaptan kaşlarını çattı:

"Adalarda işe yarayacak denli güçlü bir delikanlı mı Tayfabaşı? Çoğu bir ayı çıkarmadan ölüp gidiveriyorlar, sonraki yolculukta başımıza dert açılıyor."

"Orada, arkamdadır efendim. Kendi gözlerinizle görebilirsiniz, işte şurada durmaktadır.... yapısı çok iyi, dayanıklı da."

Sıska kaptan gözlerini, Henry'nin güçlü bacaklarından geniş göğsüne değin dolaştırarak oğlanı değerlendirdi. Hoşnutluğu artıyordu baktıkça:

"Güçlü bir oğlan gerçekten, iyi iş becermişsin Tim. Karşılığında içki parası alacaksın, denizde de azıcık daha rom payı. Ama başına gelecekleri biliyor mu?"

"Hiç haberi yoktur."

"Eh, öyleyse söyleme ona. Mutfakta çalıştır. Çalışarak yol ücretini ödediğini sansın. Gürültü patırtının, ortalığı karıştırmanın yararı olmaz. Başına gelecekleri oraya vardığında öğrensin." Kaptan gülümseyip, Tim'in yanından ayrıldı.

"Bizimle gelebileceksin," diye haykırdı Tim. Henry zevkten olduğu yere çakılıp kalmıştı. "Ama," diye sözünü sürdürdü Tim ağırbaşlılıkla, "dört lira yol ücretini karşılamıyor. Giderken mutfakta çalışacaksın."

"Ne olursa, dedi Henry, "ne olursa yaparım, tek sizinle gelebileyim."

"Öyleyse kıyıya çıkalım da bu güzel, parasız yolculuk için kadeh kaldıralım; bana uisquebaugh, sana da o görkemli şarabın aynısından!"

Duvarlarında küçük tombul cep şişelerinden devasa galonlara değin, değişik biçimlerde ve türlü büyüklükte şişelerin dizili olduğu toz toprak içindeki bir dükkâna çöktüler. Bir süre sonra, elleriyle tempo tutup, birbirlerine salak salak gülümseyerek şarkı söylemeye başladılar. Ama sonunda ılık Porto şarabı oğlanın yüreğini hoş bir hüzünle doldurdu. Gözlerinin yaşarmakta olduğunu duyumsadı; sevinmişti buna. Tim onun üzüleçek şeyleri olduğunu anlayacaktı böylelikle; Antillere gitmek için yanıp kavrulan beyinsiz bir çocuk olmadığı ortaya çıkacaktı. Gönlünü açacaktı ona:

"Bilir misin ki Tim," dedi, "geride bıraktığım bir kız vardır benim, adı da Elizabeth'dir. Saçları altın sarısıdır... sabah güneşi gibi sapsarı. Ayrılmazdan önceki gece, uğramışımdır ona, buluşmuşuzdur karanlıkta; karanlık, bir çerge gibi sarmıştır çevremizi, soğuktur. Kalmam için ağlayıp durmuştur kız, bir zaman sonra ona getireceğim güzel şeylere, incik bon-

cuğa, ipeklere aldırmamıştır hiç. Yatışmamıştır ne yaptımsa. Ayrılırken oradan ardımdan hüngür hüngür ağladığını düşünmek burmaktadır yüreğimi." Gözleri iri iri yaşlarla doldu.

"Bilirim," dedi Tim yumuşak bir sesle. "Bir kızı bırakıp, denize açılmanın nice yürek yakıcı olduğunu iyi bilirim. Ben yüzlercesini bırakmamış mıyım... hepsi de birbirinden güzel yüzlercesini? Ama işte bir maşrapa daha şarap evlat. Şarap, bir kadına Fransa'nın tüm güzelim pastalarından daha iyi gelir, onu içen erkeğe de. Şarap her kadını güzelleştirir. Ah, ne gudubet olanları bile evlerinin kapılarına kilisede kutsal suyun konduğuna benzer bir şarap kurnası koysalar, kentlerde evlenenlerin sayısı artar. Erkekler görmeyeceklerdir nice çirkin olduklarını onların. Ama şu görkemli şaraptan bir maşrapa daha devir yanık delikanlı, devir de, bir prenses olsun o kız, sen de onu bırakıp giden biri."

2

Antillere gitmek için yola çıkıyorlardı... delikanlıların düşlerinde yaşayan güzel, uzak Antillere... Koca sabah güneşi, boz bulanık pusun içinden kurtulmaya çalışıyordu. Denizciler, yıkılmış bir kovanın öfkeli arıları gibi kaynaşıyordu güvertede. Kesik kesik buyruklar duyuluyordu; tayfalar da seren direklerinin yanında zıplaşıp duruyorlardı. Çapalar denizden çekilip geminin yanına siyah, ıslak güveler gibi yapışırken, demiri çekenler hep birden bocurgat türküsünü söylüyorlardı.

Haydi Antillere! Beyaz yelkenler açılıp ipek kumaş gibi kabarırlarken biliyorlardı bunu; kara gemi biliyordu bunu ve serin hafif sabah yelinin önünde,

inik sularda kurumlanarak ilerliyordu. *Bristol Kızı* özenle gemilerin arasından sıyrılıp, uzun kanalda yol almaya başladı.

Pus gökyüzüne karışmaktaydı ağır ağır. Şimdi Cambria kıyısı mavileşmişti. Mavilik giderek soluklaştı; sonunda çılgın bir çöl ılgımı gibi eriyip çevrene karıştı. Kara dağlar önce bir bulut, sonra da belli belirsiz soluk bir dumana dönüşüverdi. Cambria, hiç varolmamışçasına yitip gitmişti.

İskele yanından Porlock'u, Illfracombe'u ve Devon kıvrımlarına sıkışmış birçok belirsiz köyü geçip geride bıraktılar. Hafif, tatlı yel onları Stratton ile Camelford'un yanından ilerilere taşıdı. Cornwall iyice gerilerinde kalmıştı. Sonra Land's End, Britanya çenesinin sivri ucu; güneye doğru döndüklerinde de kışla burun buruna geldiler.

Deniz şahlandı, kişnedi onlara. Gemi, haykıran köpekler gibi ses çıkararak esen yelin önünde güçlü, kendine güvenen bir geyik gibi koşturuyordu; yiğitçe ilerliyordu rotasına doğru. Kışın kuzeydeki yuvasından uluyarak dışarı uğramıştı karayel; *Bristol Kızı* ise yüzünü güneye doğru dönmüş onunla alay ediyordu. Soğuktu; donan çarmıklar çılgına dönmüş bir devin koparırcasına çektiği kocaman bir harpın telleri gibi tınlıyordu rüzgârda.. Serenler ise, şiddetle gerilen yelkenlere yakınıp duruyorlardı homurdanarak.

Durmak bilmeyen fırtına, dört amansız gün süresince onları denizde kovaladı. Gemi bu savaşımla eğleniyor gibiydi. Denizciler tayfa kamarasında toplanıp, geminin hızıyla, sağlam yapısıyla böbürleniyorlardı. Henry de genç bir tanrı gibi övünç duyuyordu o zaman. Karayelin çılgınlığı onun çılgınlığıydı. Güvertede durup yüzünü yele vererek bir direğe sarılıyor, suyu yaran pruva gibi çenesiyle fırtınayı

yarıyordu. Büyük bir kıvanç dolduruyordu göğsünü... acıya benzer bir sevinçtu bu. Soğuk gözlerinin merceklerini siliyor, böylelikle de çevresini çepeçevre saran uzaklıkları daha iyi görüyordu. Yenisinin yiyip tükettiği eski bir özlemdi bu; rüzgârlar kanat takıp uçsuz bucaksız gökyüzüne yükselme özlemini getiriyordu çünkü. Bu gemi, havalanıp ileriye doğru uçmak isteyen Henry için sallanan, gıcırdayan bir tutukeviydi. Ah, bir tanrı olmak ve fırtınanın altında değil, üzerinde at koşturmak vardı! Rüzgârların sarhoşluğuydu bu; isteğini yeğinleştirirken özlemi doyuran bir özlemdi bu. Omuzlarının güçlenmesi için haykırıyordu Henry, dünyanın özsel öğeleri de kaslarına yeni bir güç katıyordu.

Sonra, yılın şeytani güçleri onları bir yana iter itmez, sıvıştılar ve geride duru, temiz bir deniz bıraktılar. Gemi, bitimsiz alizenin önünde pupa yelken ilerlemeye başladı. Serin hafif bir yeldi bu; cennetten esiyordu. Bu yeli, yelkenli uzun gemiler için Deniz Tanrısı üfürüyordu. Tüm gerilimlerden kurtulmuşlardı; denizciler güvertede yabani, güçlü çocuklar gibi oynaşıyorlardı... çünkü her zaman alizede yepyeni bir mutluluk vardır.

Bristol Kızı'nda uğursuz ve korkulu bir gün olan, insanların yüzünün asıldığı pazar günü geldi çattı. Henry mutfakta işini bitirip güverteye çıktı. Yaşlı bir denizci bir ambar ağzına oturmuş uzunca bir halat örüyordu. Parmakları sanki kendi başlarına çalışıyordu. Çünkü bu parmakların sahibi onlara başını çevirip bakmıyordu bile. Küçük mavi gözleri, denizcilerin gözleri gibi, her şeyin bittiği yerin ötesine bakıyordu:

"Demek halatların gizini öğrenmek istersin?" dedi, bakışını uzaklardan ayırmaksızın. "Eh, izlemen gerek. Öylesine uzundur yaparım ki bu işi, kocamış

beynim nasıl olduğunu unutmuştur; parmaklarım anımsamaktadır bir tek. Ne yaptığımı düşünecek olsam karıştırırım işleri. Günün birinde denizci olup halatlarla mı uğraşmaktır dileğin?"

"Şey, isterim bunu; nasıl olduğunu öğrenebilirsem eğer," dedi Henry.

"Nasıl olduğunu öğrenmek zor değildir. İlkin toprak insanının hiç duymadığı şeylere dayanmayı bilmelisin. İlk şey budur. Çok amansızdır, ama bir kez bulaşmaya gör, olanaksızdır artık bırakman. İşte ben, yıllardır yaşlı teknemi kıyıya çekip, bir ateşin karşısına demir atmaya çabalamaktayım. Bir süre düşünüp, sonra da ölmeyi isterim. Ama yararı yoktur hiç. Bacaklarım beni şu, ya da bu gemiye sürekler her seferinde."

Gemi çanının acı acı çalışıyla kesildi sözleri.

"Gel," dedi yaşlı denizci, "kaptan cayır cayır yakıcı öyküler anlatacak bize."

Yüzü kurukafaya benzeyen kaptan tayfalarının önünde dikilmiş duruyordu. Tanrısıyla donanmıştı. Adamlar korkuyla bakıyorlardı ona, tıpkı yaklaşan bir yılana gözlerini dikmiş küçük kuşlar gibi; çünkü inancı okunuyordu gözlerinden, korkunç sözcükler dökülüyordu incecik dudaklarından:

"Tanrı parçalayıcı gücünü göstermek için çarptı size," diye bağırdı. "Size küçük parmağının gücünü gösterdi ki cehennem ateşinde çığlık çığlığa yanmadan önce tövbe edesiniz. Tanrı'nın adını duyun korkutucu yellerde; tüm günahlarınıza, sövgülerinize tövbe edin! Ah, O sizi kafalarınızın içindeki kötü düşüncelerinizden yüzünden bile cezalandıracaktır.

Denizde, boğazınıza dondurucu bir el sarılmasının, ürküyle soluğunuzu kesmesi gereken tinsel bir anlamı vardır. Ama şimdi fırtına dinmiştir, siz de onu unutmuşsunuzdur. Mutlusunuz, pişmanlığınız yi-

tip gitmiştir. Ama Tanrı'nın uyarıcı dersini unutmayın. Tövbe edin! Tövbe edin! Yoksa gazap sizi yok edecektir!"

Kollarını çılgınca sallayarak, işledikleri suçlardan ötürü acı çeken ve yanan zavallı, kimsesiz ölülerden söz etti; en sonunda da, korku içindeki adamlarını başından savdı.

Yaşlı denizci, "Hiç de anlattığı gibi değil," dedi Henry'ye öfkeyle. "Onun çılgınca konuşmasına kulak asma. Bu fırtınayı kim yaratmışsa... ister Tanrı olsun ister iblis... kendisi için yaratmıştır, keyfini de çıkarmıştır. Böylesine yel estirebilen bir varlık, sonsuz büyüklük içinde yüzen bir tekne kırıntısıyla uğraşacak değil ya! Ben o Tanrı ya da iblisin yerinde olsaydım, kesinlikle uğraşmazdım."

Tayfabaşı, adamın son sözlerini yakalamıştı. Henry'nin kolunu koruyucu bir tavırla tutarak:

"Doğru bu," dedi; "ama senin böyle şöyler söylediğini, hatta duyduğunu öğrenmesin sakın, yoksa sana Tanrı'nın gücünü bir halatın ucuyla kanıtlayacaktır. O ve Tanrısı senin başa çıkamayacağın kadar sert bir ikilidir. Sen ise mutfakta tencereleri ovalayan bir çocuksun."

Alize esiyordu durmaksızın; Henry de, temizlik ve patates soyma işini bitirdikten sonra adamlarla konuşuyor, elini halatlara koyuyor, geminin direğine tırmanıyor, takımların adlarını, işleyişlerini öğreniyordu. Denizciler onu, konuşmalarına büyük bir armağan, onlara bu armağını verme inceliği gösteren akıllı adamlar gibi bakan sessiz, çelebi bir delikanlı olarak görüyorlardı; böylelikle de ne biliyorlarsa öğrettiler ona; çünkü bu oğlanın deniz için yaratılmış olduğu açıktı. Uzunlu kısalı heyamola şarkılarını öğrendi. Birinin ritmi hızlı ve sinirli, öbürününse yavaş ve daha ilginçti. Denizcilerle birlikte denizlerdeki

ölüm, ayaklanma ve kan türkülerini söylüyordu. Denizcilerin garip, temiz sövgüleri dökülüyordu dudaklarından, açık saçık, din iman bilmez ve korku saçan sözler, onun ağzında anlamlarını yitirdikleri için tertemiz oluyordu.

Geceleri adamlar gördükleri ya da düşledikleri olağanüstü olaylan anlatırlarken, o, sırtüstü yatar, gık çıkarmaksızın dinlerdi: gemileri çepeçevre saran, onları ezip yutan kilometrelerce uzunluktaki yılanları; sırtlarında ağaçlar, dereler, köyler bulunacak kadar büyük ve beş yüzyılda bir kez suya dalabilen tosbağaları. Sallanıp duran lambaların altında, Finlilerin öç almak için nasıl öldürücü bir fırtına kopartabildiklerini; deniz sıçanlarının nasıl gemiye yüzüp gemiyi batırana değin kemirip delikler açtıklarını anlatıyorlardı. Korkunç, sümüksü *Kraken*'i* gören birinin kargışlanacağı için, karayı bir daha hiç göremeyeceğinden söz ediyorlardı ürpererek. Su fışkırtılarına da, denizlerde yaşayan ve karadaki inekler gibi buzağılarını emziren böğürücü ineklere de yer vardı konuşmalarında; ayrıca okyanuslarda durmaksızın dolaşıp yitik bir limanı arayan, dümenleri bembeyaz iskeletlere dönüşmüş denizcilerce kullanılan hortlak gemilerini anlatıyorlardı. Henry de, orada uzanıp bu sözleri dinmek bilmeyen bir susuzlukla, soluksuz dinliyordu.

Böylesi gecelerden birinde Tim gerinerek,

"Tanrı beni sakınsın," dedi; "ne şu sizin kocaman yılanlarınızı duymuşum, ne de *Kraken*'i görmüşüm. Ama dinlerseniz eğer, benim de küçücük bir öyküm var anlatacak: Aha şu oğlan kadardım, okyanuslarda dolanan.. kimi kez birkaç siyah köle, kimi kez de kendini koruyamayan bir İspanyol teknesinden altın bir yüzük falan... ne bulabilirsek toplayıp

* Kraken: Söylencel bir İskandinav deniz canavarı, Çev.

geçinen özgür bir gemideydim. Kaptanımızı seçimle atamıştık, resmi kâğıtlarımız yoktu, ama bir sürü değişik bayrağımız vardı ve köprüde duruyordu. Bir savaş gemisiyle karşılaşacak olsak ossaat tüyüveriyorduk.

Eh, her neyse, size dediğim gibi, bir sabah sancakta küçük bir tekne gördük. Yelkenleri fora edip ardına düştük yakalamak için, yakaladık da... İspanyol gemisiydi; içi tuz ve yeşil renk hayvan derisi doluydu. Aına kamaraya baktığımızda, uzun beyaz alınlı, simsiyah saçlı bir kadın vardı. Boyu uzundu ve parmakları hiç görmediğim kadar inceydi. Onu gemimize aldık gerisini bıraktık. Kaptan kadını yanına katıp kamarasına götürürken tayfabaşı yolunu kesti:

'Biz özgür tayfalarız,' dedi; 'sen de seçimle kaptan oldun. Biz de istiyoruz bu kadını. Eğer onu elde edemezsek, anında ayaklanma olacaktır gemide.' Kaptan çevresine bakınıp homurdandı, ama tayfalar da ona homurdanarak karşılık verdiler; bunun üzerine omuzlarını kaldırıp bir kahkaha attı... pis bir gülüştü bu:

'Nasıl karar vereceksiniz?' diye sordu. Kadın için büyük bir kavga kopacağını düşünüyordu. Ama tayfabaşı cebinden birkaç zar çıkarıp güverteye fırlattı:

'Bunları kullanacağız!' dedi ve ossaat tüm tayfalar diz çöküp zarları yakalamaya giriştiler. Bense, orada bir başına duran kadını gözden geçiriyordum. Diyordum ki kendime, 'Bu çok sert bir kadın olsa gerek, iğrendiği erkeğin canına okumak için acımasızca şeyler yapabilecek türden bir kadın... Yoo, evlat, iyisi mi sen bu oyundan uzak dur.'

Ama tam o sırada esmer kadın küpeşteye doğru koştu, bir gülle kaptı, kucağına aldı ve öbür yana

atladı. Hepsi bu! Küpeşteye koşup baktık, suyun üzerinde birkaç kabarcık görülüyordu yalnızca.

Eh, iki gece sonraydı. Kıçtaki nöbetçi saçları dimdik olmuş, tayfa kamarasına koşturdu: 'Beyaz bir şey var, arkamızda yüzüyor,' dedi; 'denize atlayan kadına benziyor.'

Elbet hepimiz koşup küpeşte üstünden denize baktık. Ben hiçbir şey göremedim; ama öbürleri uzun beyaz elleriyle kıç direğimizi yakalamak isteyen bir şey olduğunu söylediler. Yüzmüyor ama gemi bir mıknatıs, o da demir parçasıymışçasına ardımızdan sürükleniyordu. O gece kimsenin doğru dürüst uyuyamadığını söylemek gereksiz. Kestirenler de uykularında bağırıp inlediler; bunun ne anlama geldiğini size anlatamam.

Ertesi gece, tayfabaşı geminin ambarından çılgın gibi haykırarak dışarı uğrayıverdi. Başındaki saçlar tümüyle ağarmıştı. Onu tutup bir süre yatıştırmaya çalıştık, sonunda fısıldayarak konuşmayı becerebildi:

'Gördüm onu! Ah, Tanrım, gördüm onu! İncecik parmakları olan, uzun, beyaz yumuşacık iki el... yandan gelip tahtaları kâğıt gibi yırtmaya başladılar. Ah Tanrım, sen kurtar beni!'

Sonra geminin yana yattığını, batmaya başladığını hissettik.

Şey, yelken direklerinden birinin üzerinde yüzerek kıyıya ulaştık. Üç kişiydik: İkisi çılgına dönmüştü... zavallıcıklar... yabanıl kediler gibiydiler. Öbürlerinden kurtulan oldu mu, bilmiyorum, ama sanırım olmamıştır. İşte sizin sözünü ettiğiniz şeylere çok çok benzeyen ve benim başıma gelen olay bu, hem de gözlerimle gördüm.. Ayrıca gece hava açık olduğu zaman, Hint Okyanusunda, öldürülmüş olan yoksul Hinduların hortlayıp gökyüzünde Gama'nın ölü-

sünü kovaladıkları görülebiliyormuş. Bu Hindulan yakalamak, öldürmek de insana pek iyi gelmezmiş."

Aşçı daha ilk günden genç Henry'yi eğitmek işini benimsemişti. Adam, bildiklerini öğretmek için yırtınıyor gibiydi. Sanki her an çelişkiye düşmekten korkarcasına yürütülen, doymak bilmez bir istekle yürütülen bir eğitimdi bu. Aşçı apak bir adamdı; köpek gözlerine benzer hüzünlü kahverengi gözleri vardı. Bir rahip, sıkıcı bir söylevci, amansız bir haydut özelliklerini bir arada toplamıştı. Konuşmasında bir üniversitelilik vardı; pis alışkanlıklarında ise, Londra'nın kapkara, acı dolu sokaklarının havası... Sevecendi, nazikti ve sinsi bir ikiyüzlülüğü vardı. Kimse ona güvenilirliğini kanıtlama olanağı vermezdi, çünkü fısıldananlara göre, azıcık bir çıkar karşılığı anasını bile satmaktan çekinmezdi.

Şimdi ılık bir denizde yol alıyorlardı. Ilık bir yel götürüyordu onları. Henry ile aşçı küpeşteye yaslanıp, atılacak çöpleri bekleyen köpek balıklarının dümen suyunu üçgen yüzgeçleriyle yarışlarını izliyorlardı. Küçük kahverengi yosun kümeleri yanlarından geçip gidiyordu; kılavuz balık, geminin pruvasında uyuşuk uyuşuk yüzüyordu. Bir kezinde, aşçı kendilerini izleyen uzun ince kanatlı kahverengi kuşları göstermişti; hiç durup dinlenmeden salınıyorlar, yükseliyorlar, dalış yapıyorlar, süzülüyorlar, hep uçuyorlardı.

"Baksana şu tedirginlere," dedi adam; "tıpkı av peşinde koşan ruhlar gibiler, gerçekten de öyle; kimileri bunların boğulmuş denizcilerin ruhları olduklarını söyler, günahlarının ağırlığı nedeniyle yerlerinde duramayan ruhlar... Kimileri de bu kuşların yitik gemilerin tahtalarına yaptıkları yüzer yuvalara yumurtladıklarına yemin billah ediyorlar; kimileri ise bunların hiç yuvaları olmadığını, bir dalganın beyaz

dudağından bu gördüğün gibi iyice palazlanmış olarak doğduklarını, anında da yaşam boyu sürecek uçuşlanna başladıklarını söylerler. Ey, tedirgin yaratıklar!"

Gemi, dalgalann tepesinde gümüş para gibi parlayarak sıçrayan uçan balık kümesini ürkütmüştü.

"Bunlar denizde yitmiş hayaletler ya da hazinelerdir," diye sürdürdü konuşmasını aşçı; "cinayete neden olan şeyler, zümrütler, elmaslar, altınlar; insanların bunları elde etmek için işledikleri günahlar yapışır onlara, okyanusu dolaşıp dururlar. Ah, bir denizcinin bunlarla ilgili anlatacak büyük bir öyküsü olmazsa çok yazıktır."

Suyun üstünde uyumakta olan kocaman bir tosbağayı gösterdi Henry:

"Peki tosbağaların öyküsü nedir?" diye sordu.

"Hiç; yemek yalnızca. İnsan yediği şeylerle ilgili dokunaklı öyküler yaratmaz. Bunlar ona çok yakındır, duygusal öyküler ise bu yakınlığı kirletir. Ama bu hayvanlar bir sürü gemiyi kurtarmıştır; terk edilmiş bir geminin güvertesinde beyaz kemikler haline gelecek olanları etlendirmiştir bunlar. Tosbağaların eti tatlıdır, güzeldir. Kimi zaman korsanlar yabanıl sığır eti bulamazlarsa, gemilerine bunlan yükleyip yola koyulurlar."

Konuşurlarken güneş suyun altına doğru kaymıştı. Uzakta, kara bir buluttan göz kamaştırıcı bir şimşek dil çıkanyordu arkası arkasına. Ama uzaktakl bu nokta dışında gökyüzü, ipeksi bir mavilik ve siyahlıktaydı, yıldız kümeleriyle doluydu.

"Şu korsanlan anlatacağına söz vermiştin," diye yalvardı Henry; "Kıyının Kardeşleri diye adlandırdığın korsanlan anlatacaktın. Söylesene hiç onlarla birlikte yelken açtın mı denizlere?"

Aşçı tedirgin olmuşçasına yerini değiştirdi:

"İspanya ile İngiltere arasında barış var," dedi. "Kralın barışını bozacak değilim. Hayır, hiç onlarla yolculuk etmedim; hayır. Ama doğru olabilecek şeyler de duymuşumdur. Korsanların koskoca alıklar olduklarını duymuşumdur. Büyük ganimetleri yağmalayıp, sonra da ellerine geçirdiklerini Tortuga ve Goaves'in meyhanecilerine, genelev sahiplerine fırlatıp atarlar. Tıpkı kumla oynamaktan usanan çocukların kumları sağa sola dağıtmaları gibi. Ah, sanırım çok büyük alık onlar."

"Ama hiçbiri bir kent zaptetmemiş midir?" diye sordu Henry.

"Birkaç köy geçmiştir ellerine, ama böyle bir şey için gerekli bir önderleri yok."

Henry üsteledi: "Ya hazinesi olan büyük bir kent?"

"Hayır, hiç böyle bir şey yapmadılar. Diyorum sana, bunlar çocuktur... güçlü, yürekli çocuklardır onlar."

"İnce ince düşünüp plan kuran biri bir İspanyol kentini ele geçiremez mi?"

"Ha!" diye güldü aşçı; "yoksa korsan olmak mı niyetin?"

"Ama ya biri, kılı kırk yaran bir plan kurarsa?"

"Şey, kılı kırk yarsın yarmasın, plan kurmasını bilen bir korsan olsa, bu yapılabilir; ama bunu yapabilecek bir korsan yoktur. Allahına kadar dövüşen, gözlerini kırpmadan kendilerini ölüme atan küçük çocuklardır onlar... ama alıktırlar. Bir maşraba şarap için satabilecekleri bir gemiyi batırırlar.

Eğer biri adamakıllı düşünüp taşınsa, olasılıklarını tartsa, bir de adamları olsa bence yapabilir..."

"Evet, yapabilir sanırım."

"Hiç de alık olmayan Pierre le Grand adında bir korsan vardı."

"Evet, Pierre zengin bir gemi geçirdi eline ancak hemen yurduna, Fransa'ya koşturdu. Akıllı bir adam değildi, tabansız bir kumarbazdı. Ama yine Kıyı'ya dönebilir, her şeyini, üstelik bir de kellesini yitirebilir."

Tam bir kesinlikle, "Yine de," dedi Henry, "yine de, sanırım bu yapılabilir. Tüm sorun birinin bunu iyi düşünüp taşınmasıdır."

Birkaç gün sonra karaya yaklaşmışlardı. Bir sabah çevren çizgisinin ucuna soluk bir dağın hayaleti oturdu. Ara sıra kütükler, ağaç dalları geçiyordu yanlarından yüzerek. Karada yaşayan kuşlar onlara doğru uçup, direklere konuyor, dinleniyorlardı.

Yaz mevsiminin yurduna gelmekteydiler. Yaz buradan her yıl kuzeye yollanıyordu. Gündüzleri güneş, pırıl pırıl pirinç bir çimbali gibiydi; gökyüzü onun çevresinde apaydınlıktı, mosmordu. Geceleri ise kocaman balıklar, gerilerinde soluk kordan kıvrım kıvrım ırmaklar bırakarak geminin çevresinde yüzüyordu. Geminin tutkuyla suyu yaran pruvasının yanından milyonlarca uçan elmas saçılıyordu. Deniz dinginçe dalgalanan, üzerine ipek bir örtü örtülmüş yuvarlak bir göldü. Ağır ağır geriye bırakılan su, beyinde hoş bir uyuşukluk yaratıyordu. Bir ateşe bakmak gibiydi bu. İnsan hiçbir şey görmüyordu, yine de ancak büyük bir çabayla gözlerini ayırabiliyordu; sonunda uyumamasına karşın beyni düşlere dalıp gidiyordu.

Tropik okyanuslarda, anlama isteği uyandıran bir duygu vardır. Gidilecek yer artık bir erek olmaktan çıkar. Bir tek yol almak vardır, zamanın krallığından dışarı çıkmak için yol almak. Aylardır, yıllar-

dır ileriye doğru kayıp duruyorlardı sanki, ama tayfalarda en küçük bir sabırsızlık belirtisi bile yoktu. İşlerini yapıyorlar, garip mutlu bir uyuşuklukla hep birlikte güverteye serilip uzanıyorlardı.

Bir gün saman yığını biçiminde ve ilk arpa sürgünleri kadar yeşil küçük bir ada göründü denizde. Üzeri birbirine dolanmış yabanıl bitkilerle, asmalarla, sarmaşıklarla ve koyu renkli başka ağaçlarla kaplıydı. Henry onu büyülenmiş gözlerle izledi. O adanın yanından geçtiler, sonra bir başkası, bir başkası daha; en sonunda, tropikal sabahın erken koyuluğunda, gemi Barbados'a geldi. Çapalar denize fırlatıldı, arkalarında uçuşan palamarıyla birlikte suya gömüldüler.

Kıyıda, küçük adalardakine benzer marul yeşili bir cengel vardı; daha gerilerde kırmızı çatılı beyaz evleri ve dümdüz sıra sıra ekili topraklarıyla çiftlikler görünüyordu; onların gerisinden de, tepeler, ormanının arasında bere gibi duran kırmızı topraklar görünüyordu. İyice gerideyse, güçlü külrengi dişlere benzeyen dağlar tüm keskinlikleri ve sertlikleriyle yükseliyordu.

Küçük, kütükten oyularak yapılmış kayıklar yanaştı yanlarına. Dolgun meyveler, öbek öbek ayakları bağlanmış kümes hayvanları taşıyorlardı. Bunları satmaya, geminin taşıdığı malları satın almaya ya da çalmaya gelmişlerdi. Derileri parlayan bu kapkara insanlar, küreklere asılırken çok tatlı ve uyumlu ezgiler söylüyorlardı. Henry ise küpeşteye yaslanmış, bu yeni ülkenin keyfini çıkarıyordu. Umduğundan da başka bir şeydi bu. Gördükleri gözlerini mutlu, aptalca yaşlarla doldurmuştu.

Tim yanında duruyordu. Üzüntülü, süngüsü düşük bir görünüşü vardı. Sonunda gelip Henry'nin önüne dikiliverdi:

"Bana kahvaltı ısmarlayan iyi yürekli bir delikanlıyı incitmek acı veriyor bana," dedi. "Öylesine acı veriyor ki, gözüme uyku girmiyor."

"Ama bana kötü bir şey yapmadın ki," diye haykırdı Henry. "Ölüm pahasına gelmek istediğim Antillere getirdin beni."

"Ah!" dedi Tim üzüntüyle, "isterdim ki kaptan gibi dine düşkün biri olaydım. O zaman 'Tanrı'nın dileğidir bu' der, unutur giderdim. Bir işim, bir yerim olsaydı insanın nasıl yaşaması gerektiği konusunda bir söylev verebilirdim. Ama bir *Ave Maria* ya da fırtına koptuğunda söylediğim *kutsal başöğretmen* dışında dinle uzak yakın hiçbir ilgim yok; yer konusuna gelince, eh, Cork'tan çıkma yoksul bir denizciyim yalnızca. Bana, bir el adamına kahvaltı ısmarlayan bir çocuğa kötülük yapmak yüreğimi yakıyor." Yanlarına yanaşan, altı güçlü Karayiplinin kürekleriyle asıldığı uzun bir kanoyu izliyordu. Kıçta ufak tefek, sinirli bir İngiliz oturuyordu. Yüzü yılların etkisiyle bronzlaşmamış, onun yerine kılcal damarları derisinin üzerine çıkmış gibi görünecek biçimde kızarmıştı. Ufak tefek adamın solgun gözlerinde sürekli bir kararsızlık ve şaşkınlık ışığı vardı. Kanosu geminin yanına tosladı ve adam ağır ağır gemiye tırmandı. Doğrudan kaptana doğru yürüdü.

"İşte zamanı geldi," diye haykırdı Tim; "Henry, nasıl acı çektiğimi görüyorsun, benim için kötü şeyler düşünmeyeceksin, değil mi?"

Kaptan bağırıyordu: "Aşçı yamağı! Hey, aşçı yamağı! Morgan! Kıça gel!"

Henry, İngiliz ile kaptanın durdukları yere gitti. Ufak tefek sömürgeci kollarını ve omuzlarını özenle yoklayınca apışıp kaldı.

Adam kaptana, "Bir onluk verebilirim," dedi.

"On iki!" diye tersledi kaptan.

"Ama gerçekten bu paraya değer olduğunu düşünüyor musun? Zengin biri değilim ben, biliyorsun, bir onluğun..."

"Peki, on bir liraya alabilirsin onu, ama Tanrı bilmektedir ya daha fazla eder. Şu yapısına, geniş omuzlarına bakın hele... Birçoğu gibi ölüp gitmeyecektir. Hayır bayım, çok daha fazla eder, ama on bire alabilirsin onu."

"Eh, gerçekten öyle düşünüyorsanız," dedi duraksayarak çiftlik sahibi; cebinden paraları çıkarmaya başladı. Paralar, birbirine dolanmış iplere, tebeşir parçalarına, tüy kalem parçasına, kırık bir anahtara karışmıştı.

Kaptan cebinden bir kâğıt çıkarıp, çocuğa gösterdi. Bu beş yıl sürekli zorunlu çalışma emriydi. *Henry Morgan* adı özenle yazılmıştı. Kâğıdın altında da Britanya mühürü vardı.

"Ama satılmak istemiyorum ben," diye haykırdı Henry. "Buraya satılmak için gelmedim. Servet kazanmak, bir denizci olmak istiyorum."

Kaptan sanki buna izin vermişçesine nazik bir sesle, "Olacaksın öyleyse," diye karşılık verdi; "beş yıl sonra. Şimdi bu beyefendiyle birlikte git de bir patırtı çıkmasın başımıza. Bu gemiyi Antillere gitmek isteyen çocukları taşıyarak yürütebileceğimi mi düşünüyorsun? Kendi işini yap, Tanrı'ya güven, senin için çok iyi şeyler olabilir. Deneyim yürekli, ancak alçakgönüllü insanlara yararlıdır." Henry'yi önünde yatıştırarak itip götürdü.

Sonunda oğlan yeniden sesine kavuşabildi:

"Tim!" diye haykırdı; "Tim! Beni satıyorlar, Tim! Ah, Tim, yardıma koş!" Ama hiçbir yanıt yoktu. Tim duymuştu, hamağında uzanmış, dayak yemiş küçük bir çocuk gibi haykırıyordu.

Ve Henry, yeni sahibinin önünde gemiden

inerken hiçbir şey duyumsamıyordu. Boğazındaki hafif bir tıkanmanın dışında, belirgin hiçbir duygu yoktu içinde... bir tek yoğun, buram buram bir sıkıntı.

3

Böylelikle Henry Morgan, yaşamını, ruhunu ve gövdesini çiftlik sahibi James Flower'in keyfinin önünde diz çökmeye zorlayan beyaz bir kâğıt parçasının buyruğuyla, Barbados'ta yaşamaya başladı.

James Flower sert bir adam değildi; çok akıllı biri olmadığı da kesindi. Tüm yaşamı fikirlere –ne olursa olsun her türden fikirlere– ve onları yaratmaya duyulan bir açlıkla geçmişti. Fikir yaratmak, onları ısıtarak canlandırmak, şaşırıp kalan dünyaya atmak istiyordu. Yüksek bir tepeden aşağı yuvarlanan taşlar gibi sıçrayarak inmeli, bir hayranlıkla bir çığ gibi giderek büyümeliydi. Oysa kendisi, hiçbir fikirden nasibini alamıyordu.

Babası, çok az insanın satın almasına karşın, gerçekten yayımlanmış olan yürekli dinsel öğütler yazmış, yürekli bir İngiliz papazıydı. Annesi dinsel öğütlerin bir tür özeti olan şiirler yazmıştı. Dizeleri katı Ortodoksluğun kitabına alınıyordu. Anası olsun, babası olsun ikisi de fikir sahibi insanlardı. İkisi de küçük ölçüde yaratıcıydılar.

James Flower şöyle bir ortamda yetişmişti:

"Yayıncıma şöyle bir uğramam gerek, Helen.

"Ama, William, bu sabah saçımla uğraşırken görkemli bir şey geldi aklıma... olağanüstü bir kavram! Kesinlikle Tanrı'dan geliyor olmalı. Koşa düzeninde yazacağım sanırım! Senin alçakgönüllülük üzerine o çok güzel sözlerine tıpatıp uyuyor."

"Ah, iyi, şimdi yayımcıma gidip, dinsel öğütlerin durumu nedir bir bakmam gerek. Piskoposa bir nüshasını gönderdim. Belki onlardan söz eder. Sanırım böyle bir şey satışı arttırır."

Evet, fikirleri olan insanlardı bunlar. Çoğu kez de, kafasız oğullarına bakıp başlarını sallarlardı. Onları hayranlıkla içlçe geçmiş bir korkuyla izlerdi oğlan; büyüklüklerinden ürkerdi, kendisinden utanırdı. Böylelikle de, yaşamının ilk yıllarında fikir sahibi olmaya karar vermişti. Çok şey okumuştu. Kral James'in "Cadılığın Savunusu" adlı yapıtı eline geçmiş, bunun doğru olduğunu kanıtlamaya girişmişti. Eski mi eski büyülerin ve büyük ölçüde de esrarla birlikte bir süre leş gibi maddeyi içeren siyah bir sıvının yardımıyla evinin damından uçmaya kalkışmıştı. İki kınk bacağı iyileşirken Scot'un "Cadılık Zanaatının Bulunuşu" adlı kitabıyla karşılaşmıştı.

Descartes dizgesi, okumuş insanlar arasında büyük bir çoşku yaratmıştı, James Flower de tüm felsefeyi temel bir önermeye indirgemeye karar verdi. Yanına kâğıt ve bir sürü güzel kalem aldı, ama bir türlü önermesini yakalayamadı. "Düşünüyorum, öyleyse varım," dedi; "en azından var olduğumu düşünüyorum." Ama bu insanı bir döngüye sokuyor, hiçbir yere götürmüyordu. Sonra yeni kurulmuş olan Bacon ekolüne katıldı. Bıkmadan usanmadan sürdürdüğü deneyler sonucu parmaklarını yaktı; yoncayla arpayı çiftleştirmeyi denedi; sayısız böceğin bacaklarını çekip kopardı. Tüm çabası bir şey bulgulamaktı, ne olursa olsun; ama hiçbir zaman yapamadı bunu. Bir amcasının ona bıraktığı parayla orta halli bir geliri olduğu için türlü türlü deneyler yapabiliyordu. Çok bağnaz Ayrılıkçılardan* biri

* Ayrılıkçı (Separatist): Anglikan Kilisesinden ayrılan azınlıktan biri, Çev.

çok bilimsel bir üslupla amansız bir kitap yazmıştı: "Alkollü İçkilerin Etkileri. Geçici ve Sürekli" Bu yapıt James Flower'in eline geçti. Flower de bir akşam bu yapıtın düşsel kuramlarından kimisini doğrulamaya girişti. Araştırmasının tam göbeğinde, tümevarım duygusunu yitiriverdi. Bir nedeni olmaksızın, uyarıda da bulunmaksızın Majestelerinin muhafızlarından birine çiçek dikili bir saksıyla saldırdı. Kendisi pek bilmiyordu ama, yaşamı boyunca tek kendiliğinden fikri bu olmuştu. Olay annesinin akrabası olan bir başdiyakoz tarafından hasır altı edildi. James Flower'in küçük serveti Barbados'taki bir çiftliğe yatırıldı, o da orada yaşamaya gönderildi. Açıkçası ne sağlam dinsel inançlara, ne de dizelerdeki gibi şiirsel bir yaşama uyum gösterebilmişti.

Böylelikle bu adada özlem dolu olarak yaşlanmıştı. Kitaplığı Antillerdeki en güzel kitaplıktı; ortalıkta dolaşan söylentiye göre çevrenin en çok okuyan adamı oydu. Ama okumuşluğunda bir bütünlük yoktu. Özümsemeden öğrenmişti, ömekseme yapamadan anımsıyordu okuduklarını. Beyni birbiriyle bağlantısı olmayan olgular ve kuramların yürekler acısı bir yığınıyla doluydu. Beyninde, kitaplığının raflarında olduğu gibi, Sezar'ın Yorumları, Demokritus'la ve kendiliğinden türeme üzerine bir risaleyle omuz omuza duruyordu. Bir şeyler yaratmaya can atmış olan James Flower, bir bakıma etkisiz ve olağanüstü beceriksiz, ufak tefek, sessiz, nazik sayılabilecek bir beyefendi olmuştu. Daha sonraki yıllarında, inançları fikirlerle karıştırmaya başlamıştı. Eğer biri bir inancı gürültülü patırtılı biçimde ortaya atarsa James Flower'i de ürkütmüş olurdu. Çünkü kendi kendine şöyle derdi: "İşte kendilerine kutsallık bağışlanmış yaratıklardan biri. Bunlar benim tümüyle yoksun olduğum ateşi denetliyorlar."

4

Kocaman yemyeşil çiftlikte çok az beyaz vardı. Çalışanlar da Taca karşı şimdi unutulmuş olan ağır bir suçun hâlâ ceremesini çeken asık yüzlü, paçavraya dönmüş, yıkık dökük insanlardı. Ateş, bunların gövdelerinin içine homurdanarak uyanan, kötü kötü baktıktan sonra, yine tek gözü açık uykuya dalan, uykusu hafif biri gibi çöreklenmişti. Tarlalardaki toprağı parmaklarıyla yoğururlardı; kölelik yılları sürüne sürüne geçtikçe gözleri ölgünleşir, omuzları göçer, yorgun, donuk bir bönlük beyinlerine bıktırıcı ağını örerdi. Konuştukları dil Gine zencilerinin birkaç sözcüğü ile Karayiplerin birkaç takur tukur tümcesinin karıştığı uydurma bir Londra argosuydu. Kölelik bağları sona erdiğinde bu adamlar, bir süre ortalıkta tedirgin dolaşırlar, işe gidenleri bir tür özlemle izlerlerdi. Sonra, aradan biraz daha zaman geçince, ya zorunlu yeni çalışma kâğıtlarına imzayı basarlar, ya da parçalanmış bir kafesten kurtulmuş kaplanlar gibi çapulculuğa başlarlardı.

Çiftliğin gözetmeni de onlardan biriydi. Şimdiyse bir zamanlar yazgısını paylaştığı insanlara komuta ederken, kendi acısının anısına onlara acı çektiriyordu.

James Flower Henry'yi kıyıya getirdi. Oğlanın sessiz zavallılığıyla yüreği burkulmuştu çiftlik sahibinin. Daha önce kölelerini insan olarak görmeye, hiç alışık değildi. Köleleriyle olan ilişkilerinde, açıkgöz yaşlı Cato'nun öğütlerini körü körüne uygulamıştı. Ama işte bu oğlan apaçık bir insandı, büyük bir olasılıkla da beyefendiydi. Bu oğlan haykırarak köle olmak istemediğini söylemişti. Öbürleri her zaman başlarına gelecekleri bilerek karaya çıkıyordu. Çarmıha gerilip ölesiye dövülmedikçe içlerinden atılmayacak bir hınçla doluydular.

Çiftlik sahibi, "Böylesine dertlenme küçük," dedi. "Bu adalara gelmek için yaşın pek genç. Birkaç yıla kalmaz bir erkek olursun, hem de güçlü bir erkek."

Henry donuk bir sesle, "Ama korsan olmaktı amacım," dedi. "Servet yapıp ün kazanayım diye açıldım denize. Oysa tarlalarda ölesiye çalışan bir köle olursam, bunları nasıl gerçekleştirebilirim ki?"

"Niyetim seni tarlada çalıştırmak değil. Seni istedim... istedim ki evde bir çocuk olsun, yaşlanmaktayım çünkü. İstedim ki, bir... bir dostum olsun benimle konuşacak, sözlerimi dinleyecek. Öbür çiftçiler evime gelip şarabımı içerler, ama sanırım ki ayrıldıktan sonra gülerler bana ve kitaplarıma... o güzelim kitaplarıma. Sense akşamları benimle birlikte oturacaksın, belki de kitaplardaki şeyleri konuşacağız. Baban soylu bir beydi sanırım. Görünüşünden belli oluyor."

Sözünü, "Bugün birini asacağız," diye sürdürdü James Flower yumuşak bir sesle; "hemen oraya gitmemiz gerek. Bilmiyorum suçu nedir adamın, ama yaptığı her neyse asılmasını gerektiriyormuş... ve dediği gibi... şeyin... ah, neydi adı? Neyse okumuştum... 'Şiddetli bir cezanın en büyük değeri bu cezaya çarptırılma olasılığı olanlar içindir.' Evet, arada birinin asılması yararlı oluyor sanmaktayım. Oldukça pahalıya patlıyor, ama geride kalanların davranışlarını düzeltmeleri açısından da iyi oluyor. Bütün bunlarla gözetmenim ilgileniyor. Biliyor musun, öyle sanmaktayım ki, bu işten de hoşlanıyor."

Oğlanı, birbirine yapışık gibi duran, her birinin kapısı bir tür meydana açılan samanla çamurdan yapılmış, kulübelerin bulunduğu bir yere götürdü. Tam ortada, ürkütücü bir tapınak gibi görünen, karatahtadan yapılmış, güneş ışığının altında donuk donuk parlayıncaya değin yağla cilalanmış upuzun bir darağacı

yükseliyordu. Darağacı öylesine yerleştirilmişti ki, kölelerin hiçbiri kendi sonu olabilecek bu kara yılgıyı görmeksizin deliğinden başını çıkarıp da dışarıya bakamıyordu. Gözetmenin işiydi bu. Karatahtayı pırıl pırıl olana değin kendi elleriyle parlatmıştı. Bir sanatçının yeni bitirdiği yapıtına bakışı gibi durup, başını bir yana eğerek darağacına bakmayı huy edinmişti.

Çiftlik sahibiyle delikanlı yerlerine oturdular. Köleler sürü halinde alana getirilmişlerdi. Henry, Zenciler yere kapanmış ileri geri sallanıp inlerken, çırılçıplak kara bir gövdenin bir halatın ucunda kıvrandığını, debelendiğini gördü. Bu arada beyaz köleler dişlerini gıcırdatıyorlar, haykırmamak için kaba kaba sövgüler yağdırıyorlardı. Karayipliler kıç üstü çökmüşler, belli bir ilgi ya da korku belirtisi göstermeksizin olayı izliyorlardı. Yemeklerini pişirdikleri ateşi de böyle çöküp izliyor olmalıydılar.

İş sona erip, kara kurban çarpılmış boynundan pelte gibi asılı kaldığında, çiftlik sahibi bakışlarını indirip, Henry'nin sinirli sinirli ağladığını gördü.

"Bilirim ilkinde çok kötü olur," dedi yumuşak bir sesle. "İlk gördüğümde uzun süre uyku tutmamıştı beni de. Ama bir süre sonra, beşini, onunu, bir düzinesini gördükten sonra hiçbir şey duymaz olursun; boynu kesilmiş bir pilicin çırpınışından farkı kalmaz gördüğünün."

Henry'nin soluğu, hâlâ acınası hıçkınklarla tıkanıyordu.

"Engizisyon işkenceleri konusunda Holmaron'un yapıtlarındaki bu senin duyduklarına eş bir savı gösterebilirim. 'İnsanın acı çekmesini görmek,' diyor, 'ilk kezinde doğaya aykırıymış gibi gelir. Çünkü insanın yaşamında insanın dinginliği, erinci kuraldır. Ama böylesi birkaç deneyimden sonra, işkence olağan bir görünüm alır; olağan insanlar bundan değişik ölçüde tat almaya başlarlar.' Bir ara bana

anımsat da bu bölümü göstereyim sana; ama demeliyim ki ben bu olaydan hiç tat almamışımdır."

Sonraki aylarda akşamları verandanın loş serinliğinde başbaşa verip oturmaya başladılar; James Flower birbirinden kopuk bilgilerini genç Henry Morgan'ın kulaklarına doldurdu. Çiftlik sahibi çoğunlukla eski savaşlardan, bu savaşların nasıl yürütüldüğünden söz ettiği için oğlan soluk almaksızın dinliyordu anlatılanları.

Bir gece Henry, "Bunların hepsi, şu duvarlarda dizili duran kitaplarda mı yazılı?" diye sordu.

"Bunların hepsi ve... ah! Daha binlercesi..."

Bir zaman sonra Henry yalvarmaya başladı: "Bana bu kitapların dillerini öğretir misiniz, efendim? Bunlarda benim de okumak isteyeceğim şeyler olmalı."

Çok sevinmişti James Flower. Okumuş olduğu şeyleri bu oğlana öğretmekle, daha önce yanına bile yaklaşamamış olduğu bir doyuma ulaşıyordu. Yüreği genç köleye karşı ılık duygularla doluydu.

Coşkuyla, "Latince ve Yunanca!" diye bağırdı. "Benden öğreneceksin bunları; istersen İbranice'yi de..."

Genç Henry, "Savaş ve denizcilikle ilgili kitapları okumak istiyorum," dedi. "Sözünü ettiğiniz o eski savaşları okumak istiyorum, çünkü günün birinde bir korsan olacağım ve bir İspanyol kentini ele geçireceğim."

Bunu izleyen aylarda kitapları okumak isteğiyle bu dilleri çarçabuk öğreniverdi. James Flower kitaplarına daha derinlemesine gömüldü. Çünkü bu yeni öğretmen rolü, onun için bulunmaz bir deneyimdi.

Kısa bir süre sonra şöyle konuşmaya başladı:

"Henry, gözetmene melası kumsala yığmasını söyler misin? Bir gemi gelip satın alacak onu." Daha sonraları,

"Henry, bugün yapmam gereken bir şey var mı?"

"Şey, efendim, Hollanda'dan gelen büyük bir gemi var. Orağa çok gereksinim duyuyoruz. Karayipliler orakların hemen hemen tümünü kılıç yapmak için çaldılar. Günün birinde bu Karayiplilerle başımız derde girecek efendim."

"Eh, sen şu oraklarla ilgilensen Henry, ha? Bu güneşte yerimden kımıldamak bile güç geliyor bana. Yerlileri bir şey çalarlarsa cezalandır. Bu işe de bir bakıver, olur mu?"

Bir akşam Henry çiftliğe geleli bir yılı geçmişti ki, James Flower'in büyük saygısını kazandı. Kıskançlık dolu bir saygıydı bu; ama adam sevgisinden de bir şey yitirmiş değildi.

"Bu eski savaşları düşündünüz mü hiç?" diye sordu Henry. "İskender'in, Ksenofon'un, Sezar'ın savaşlarını okumaktayım. Savaş ve taktiklerin... yani başarıya ulaşan taktiklerin... övgüyle göklere çıkarılan düzenbazlıktan başka bir şey olmadığını gördüm. Güç zorunlu, silahlar da öyle kuşkusuz; ama savaşı gerçekte geride oturan adam kazanıyor, tıpkı kartlarda hile yapmak gibi; çevirdiği dolapla düşmanın aklını karıştıran adam kazanıyor. Bunu hiç düşündünüz mü efendim? Benim kölelerin düşüncelerini kestirmem gibi, sıradan generallerin düşüncelerini kestirebilen biri savaşları kazanabilir. Böylesi bir adamın yalnızca kendinden bekleneni yapması yetecektir. Taktiğin gizi bu değil mi efendim?"

James Flower hafif kıskançlık duyarak, "Hiç düşünmemiştim bunu," dedi. Fikir sahibi olan insanlara duyduğu hayranlıkla karışık korku Henry'ye de yöneldi. Ancak çiftlik sahibinin, ne de olsa bu fikirleri onda uyandıran öğretmenin kendisi olduğunu düşünmesi içini rahatlatıyordu.

Henry çiftliğe geldikten iki yıl sonra gözetmen,

süresi sona erdiği için bağımlılıktan kurtulmuştu. Özgürlük, dıştan denetlenmeye alışımış beyni için çok güçlü bir uyuşturucu ilaç gibi gelmişti. Beyni tersine döndü, çılgınlaştı; öyleki yollarda bağıra çağıra dolaşmaya, gelen geçene sataşmaya başladı. Geceleri ise delliliği korkunçlaşıyor, dur durak bilmiyordu. Yaptığı darağacının altında yerde yuvarlanıyordu, kölelerin ürküyle bakan gözleri önünde ağzından kanlı köpükler saçılıyordu. En sonunda karman çorman saçları, çılgınca bakan ateş gibi gözleriyle ayağa dikildi. Bir meşale kapıp tarlalara doğru koşmaya başladı. Dizi dizi şekerkamışı fidanlarının arasına daldığında da Henry Morgan, onu vurarak öldürdü.

"Bu işi benim bildiğimce bilen kimdir? Kime güvenebilirsiniz benden çok efendim?" diye sordu çiftlik sahibine genç Henry. "Kitaplardan, gözlediklerimden öğrendiklerimle bu çiftliğin verimini yüz katına çıkarabilirim."

Böylelikle gözetmenden çok daha önemli bir yere geldi.

Henry alandaki darağacını kaldırdı. Artık insanlar gizlice, geceleri asılıyordu. İncelik olsun diye yapılmıyordu bu. Henry, yaptığı uslamlamayla, bilinmeyen bir şeyin hiçbir zaman olağan bir şey olamayacağı sonucuna varmıştı; görünmeyen cezalar geride kalan köleler için güneş ışığı altında görülenlerden çok daha korkutucu olacaktı.

Henry kölelerle uğraşmaktan birçok şey öğrenmişti. Ne düşündüğünü hiçbir zaman onlara belli etmemesi gerektiğini biliyordu, çünkü o zaman anlatımı olanaksız bir biçimde kendi üzerinde silkip atılması çok güç bir etki yaratabilirlerdi. Kendinden aşağıdakilere karşı soğuk, uzak ve aşağılayıcı davranmalıydı. Birkaç aykırı durum dışında, horlanmayı onun üstünlüğünün bir göstergesi olarak göreceklerdi. İnsanlar, onun görünüşünün gerçek olduğuna

inanıyorlardı her zaman, o da hemen her biçimde kendini gösterebiliyordu.

Eğer biri göz alıcı biçimde giyinmişse, tüm insanlar onun zengin ve güçlü olduğunu düşünüyor, ona göre davranıyorlardı. İnanarak söyler gibi anlattığı şeyleri hemen herkes gerçekten inanıyormuş gibi kabul ediyordu. Ve derslerinin en önemlisi... eğer ardı ardına dokuz işte dürüst olur, hesabını sıkı tutarsa, onuncu işte istediğince çalabilirdi, kimsenin aklına da ondan kuşkulanmak gelmezdi. Yeter ki, dokuz kez tüm insanların dikkatini çekecek kadar namuslu davranmış olsun.

Yatağının altında duran bir kutuda giderek biriken altın paralar bu son dersin geçerliğinin büyük bir kanıtıydı. Tüm öğrendiklerini uyguluyordu Henry. Hiç kimseye ufacık olsun bir açık vermiyordu. Ne davranışlarını, yöntemlerini, ne de yeteneklerini, yetersizliklerini belli ediyordu. İnsanların çoğu kendilerine inanmadığı için, kendileri gibi olduğunu anladıkları birine bile inanamazlardı.

Bu kuralları yaşamındaki deneyimlerden yavaş yavaş ayıklıyordu. Sonunda çiftliğin efendisi olmuştu. James Flower acınacak biçimde onun öğütlerine, fikirlerine yaslanıyordu. Karayipliler, siyahlar ve beyaz suçlular ondan hem nefret ediyor, hem de çok korkuyorlardı. Ama yine de onun varlığını azıcık olsun bereleyemiyorlardı... onu yıpratacak bir kanıt geçiremiyorlardı ellerine.

James Flower inanılmaz bir mutluluk içindeydi... şimdiye değin hiç bunca mutlu olmamıştı... çünkü bu oğlan çiftliğin iğrenç ağırlığını omuzlarından almıştı. Toprağı işlemek konusunu düşünmesi gerekmiyordu artık. Giderek daha çok daldı kitaplarına. Şimdi iyice yaşlandığı için, ayrımına varmadan aynı kitapları tekrar tekrar okuyordu. Çoğu kez de

sayfaların kıyılarına notlar almış, sayfaları kıvırmış özensiz kişiye için için öfkeleniyordu.

Henry Morgan ise, büyük bir çiftlik geçirmişti eline; bir de büyük bir güç. Onun önderliğiyle toprak yeşeriyor ve genişliyordu. Eskisinin dört katı verim alıyorlardı. Köleler tarlalarda onları izleyen kırbaçlar altında çılgıncasına çalışıyorlardı, ama bu kırbaçlarda kişisel hiçbir yön yoktu. Eski gözetmen cezalandırmaktan zevk alıyordu. Henry Morgan ise kıyıcı biri değildi; acımasızdı. Derdi yalnızca fabrikasının tekerleklerini hızlandırmaktı. İnsanın bir çarkın dişlisine, ya da düzentekerine nazik davranması düşünülemeyeceği gibi, bu oğlanın da kölelerini şımartması düşünülemezdi.

Henry parayı topraktan zorla çıkarıyor ve bu paradan yatağının altındaki yığınına eklemeler yapıyordu... biraz mevsimlik şekerkamışı satışından, çok az da yeni sürülerin satın alınışından. Bu hırsızlık değildi, yalnızca başarısının karşılığında alınan bir tür yüzdeydi. Altın para yığını, Henry Morgan'ın korsanlığa çıkıp bir İspanyol kentini ele geçireceği zamana değin kabarmaya devam ediyordu.

5

Henry çiftlikte hizmet etmeye başlayalı üç yıl olmuştu. Daha on sekiz yaşında olmasına karşın serpilip gelişmiş, güçlenmişti. Kara kıvırcık saçları başını daha sıkı sıkıya sarıyor gibiydi. Ağzı kölelerle uğraşmanın sonucu daha da sıkılaşmıştı. Çevresine göz gezdirdiğinde büyük bir doyuma ulaşması gerektiğini biliyordu; ama gözleri uzakların ötesine, şimdinin kıyısının ardına bakma özelliğini yitirmemişti. Uyurken olsun, uyanıkken olsun küçük bir kabadayı-

lık isteği, ince kırmızı bir çizgi gibi varlığını sürdürüyordu beyninde. Denize, gemilere dönmesi gerekiyordu. Deniz anasıydı onun, yavuklusuydu; buyurduğunda Henry'yi hizmeti için ayakta ve hazır bulacak bir tanrıçaydı. Eh, onun adı eski Briton dilinde denizin yanında yaşayan adam anlamına geliyordu. Evet şimdi gemiler onu, acımasızca kendilerine çağırıyorlardı. Yüreği ne zaman bir tacir geçse, onunla birlikte gidiyor, denizlere yelken açıyordu.

Kocaman evde denizcilikle ilgili tüm kitapları incelemiş, çalışmış; çiftliğin küçük teknesiyle de yakın sularda gezintiler yapmıştı. Ama bunun bir çocuk oyunu olduğunu düşünüyordu; uzman bir denizci olmasına katkısı yoktu. Hırsla öğrenmeyi sürdürmesi gerekliydi, çünkü yakın gelecekte korsanlığa sıvanması, bir İspanyol kentini ele geçirmesi gerekiyordu. Tüm özlemlerinin gümüş tahtıydı bu.

Böylelikle de bir akşam,

"Konuşmak istediğim bir şey var efendim," dedi.

James Flower okuduğu kitaptan gözlerini kaldırıp başını koltuğun arkalığına yasladı.

"Eğer ürünümüzü Jamaika'ya taşıyacak bir gemimiz olursa," diye sürdürdü Henry, "taşımacılıktan da büyük ölçüde arttırım yapabiliriz. Böylesi bir geminin gideri elde edilecek kazançla kısa sürede karşılanacaktır. Ayrıca öbür çiftliklerin ürününü, tüccarların istediğinden daha düşük bir ücretle taşıyabiliriz."

James Flower, "Ama böylesi bir gemi nereden bulunabilir ki?" diye sordu.

"Limanda var şimdi, iki direkli ve..."

"Satın al öyleyse; satın al ve onunla ilgilen. Bu işleri benden daha iyi biliyorsun. Bu arada ayda oturanlarla ilgili ilginç bir varsayım var, dinle bak: İnsanlardan tümüyle değişiktirler bir olasılıkla, diye yazıyor. Boyunları kolaylıkla..."

"Yedi yüz lira ediyor efendim."

"Neymiş yedi yüz lira eden? Henry, eskisi gibi özen göstermemektesin dediklerime. Bak bu paragrafa kulak ver; hem ilginç, hem de öğretici..."

Henry gemiyi kalafatladı; kazıyıp boyadıktan sonra da, ona *Elizabeth* adını verip, denize saldı. Bir binicinin atıyla bütünleşmesi gibi, gemisinin kişiliğine ılık bir sevgi duyuyordu. Elbette, denizciliğin kurallarını öğrenmesi gerekliydi; ama bundan da önce geminin ruhundan bir şeyler onun ruhuna girmiş, kendisinden bir parça da gemiye gitmişti. Bu değişmez bir aşktı, denize yönelik değişmez bir anlayıştı. Güvertesinin titreyişinden, dümeninin yumuşak kavranışından, gemiyi yele nasıl yakın tutabileceğini içgüdüsel olarak biliyordu Henry. Başını oynaşının göğsüne yaslayıp, kadının soluklarından tutkusunun akışını okuyan bir adam gibiydi.

Şimdi Barbados'tan uzaklaşabilir, kendisine bağlı *Elizabeth*'le yağmacılığa başlayabilirdi; ama buna gerek yoktu. Henüz para yığını yeterince büyümemişti, üstelik kendisi de çok gençti; bunlara ek olarak, James Flower'e karşı garip, utangaç bir sevgi besliyordu.

Kısa bir süre yaşamından hoşnut oldu Henry. Tüm erkeklerde değişik ölçülerde –kiminde iskambil kâğıtlarına, kiminde şaraba, kiminde de kadınların gövdelerine karşı– duyulan tutku, Henry Morgan'da geminin atılımı, baş kıç vurması ve yelken bezinin gıcırdamasıyla doyuma ulaşıyordu. Kapkara, korkutucu gökyüzünden patlayarak esen yel, ona bir kupa şarap, bir meydan okuma, tutkulu bir okşama gibi geliyordu.

Tahıl yüklü olarak Jamaika'ya yelken açtı, ada-

ların arasında cirit attı. Çiftliğin gelirleri arttıkça arttı, Henry'nin para kutusu da ağırlaştıkça ağırlaştı.

Ama birkaç ay sonra iç karartıcı, yürek paralayıcı bir özlem çörekleniverdi yüreğine. Yeniden canlanmış, güçlenmiş küçük bir çocuğun özlemiydi bu. Elizabeth, Henry'nin tutkusunu doyurmuş, yeni bir tutkuya bırakmıştı yerini. Kendisini çağıranın yağmacılık olduğunu düşünüyordu: Gümüş ve altından güzel şeyler, insanların hayranlığı; yüreği daha da özlemle atmaya başladı.

Henry köle kulübelerindeki esmer, kara derili kadınlara gitti; açlığını doyuramasa bile köreltmekti amacı; kadınlar onu korkulu gözlerle, bükük boyunla karşıladılar, hoşnut etmek için canla başla uğraşıyorlardı. Onları kayırır, daha çok yiyecek ya da bir testi rom armağan eder diye düşünüyorlardı. Henry, her defasında iğrenerek, zavallıca ama umutla yaptıkları bu fahişeliğe biraz acıyarak ayrılıyordu yanlarından.

Bir gün Port Royal'deki köle rıhtımında Paulette'i bulmuş, onu hizmetçi olarak eve getirmişti. Kıvrak ama tombuldu kız; bir anda ateşli, bir anda da sevecen oluyordu. Karmakarışık kandan zavallı, küçük bir köleydi; İspanyoldu, Karayipliydi, zenciydi ve Fransızdı. Bu pırtı torbası gibi olan atalarının kalıtıyla saçlan kapkara bir su çavlanı gibiydi; gözleri deniz gibi masmaviydi, doğululara özgü çekiciliktevdi. Sapsarı, altınsı bir teni vardı. Kösnül, tutkun bir güzellikti bu... Kollan, bacakları altın sarısı yalımlar gibi titreşiyordu. Dudakları ince, kıvrak yılanlar gibi bükülebiliyor ya da kırmızı çiçekler gibi açabiliyordu. Küçücük bir çocuk, ama yaşam onu yaşlandırmıştı. Hıristiyandı, ama Büyük Yılan'ın onuruna alçak sesle dinsel ezgiler söylüyor, tahtadan ruhlara tapınıyordu.

Henry kızın zevk için yaratılmış dört dörtlük bir

leziz makine, bir cinsel araç olduğunu düşünüyordu. Uykunun kanatlarıyla yol alan, uzun boylu, soğuk gece kadınlarından... cansız gövdelerden, tutkun düşlerde yaşayan gövdelerden biri gibiydi. Kıza çatısı muz yapraklarıyla örtülü küçücük, asmalarla kaplı bir ev yapmıştı Henry; orada âşık rolü oynuyordu.

Başta Paulette kendisini az çalışıp çok yattığı rahat, tembel bir yaşama kavuşturduğu için yalnızca şükran duyuyordu Henry'ye. Ama daha sonra büyük bir aşkla sevmeye başladı onu. Tetikte duran bir teriyer gibi gözünü Henry'nin yüzünden ayırmıyor, tek bir sözüyle yabanıl bir zevk alarak sıçramaya, bir başka sözüyle de toz toprak içinde yuvarlanmaya hazır bekliyordu.

Henry durgun ya da üzgün olduğunda kız çok korkuyordu; o zaman cengel tanrılarından birinin küçük abanoz heykelinin karşısında diz çöküp, Bakire Meryem'e Henry'nin aşkı için dua ediyordu. Kimi zaman erkekleri sadık kılan kanatlı 'Jun-Jo-Bee' için tas tas süt koyardı dışarıya. Karışık kanlarının ateşli, sevecen incelikleriyle, Henry'yi kesinlikle gözünün önünde tutmaya çabalardı. Kendisini sandal ağacı ve mürle ovaladığı için gövdesiyle saçlarından yoğun bir doğu kokusu yayılırdı çevreye.

Henry üzgün olduğunda,

"Paulette'i seviyor musun?" diye sorardı kız. "Paulette'i seviyor musun? Emin misin Paulette'i sevdiğine?"

"Ah, elbette, seviyorum Paulette'i, İnsan Paulette'i, küçük sevgili Paulette'i görüp... Tatlı Paulette'in dudaklarına dokunup da onu sevmemezlik edebilir mi?" Gözleri aşağıdaki denize dönüp gezinmeye başlar, kıvrım kıvrım kıyıları araştırır da araştırırdı.

"Ama kesin mi, kesin mi Paulette'i sevdiğin? Gel, Paulette'inin küçücük memelerini öp."

"Evet, elbet sevmekteyim Paulette'i, İşte! Öptüm onları; büyü yapılmış oldu. Şimdi azıcık kımıldama Tanrı aşkına. Kurbağaların sesini dinle. O ağaçtaki sakallı yaşlı maymunu ürküten nedir acaba? Meyve çalan bir köle belki de." Sonra gözleri denize döner, kıpır kıpır dolanıp dururdu.

Zaman geçtikçe, kızın aşk toprağından boğucu, korkutucu ve güçlü mü güçlü asma kütükleri boy attı... Sonunda Henry onu bırakıp gittiğinde, yapayalnız kalmaktan daha kötü duruma düşeceğini biliyordu. Tarlalarda diz çöküp, öbür kadınlar gibi bitkilerin çevresini parmaklarıyla kazmaya zorlanabilirdi. Sonra da, bir gün güçlü kasları olan iri kıyım bir zencinin kulübesine gönderilecekti. Adam küçük altın sarısı bedenini hayvani pençeleriyle yara bere içinde bırakacak, bir de siyah bir çocuğa gebe kalacaktı... büyüdüğünde güneşin altında canını dişine takarak çalışacak, zora göğüs gerecek güçlü, kapkara bir çocuk. Adadaki öteki köle kadınların da başına gelen buydu. Beyninin çok yaşlı olan yarısı, bu düşünce karşısında karıncalanıyordu; bu aynı yaşlı beyin Henry'nin onu bir gün bırakıp gideceğini de pek iyi biliyordu.

Sonra, beyninin çocuksu yanı, korkusunun çıkıp gideceği yolun kapısını görüyordu. Eğer Henry onunla evlenirse... olanaksız görünüyordu bu, ama bundan daha inanılmaz şeyler bile gerçekleşmekteydi; ah bir onunla evlense, o zaman hiç korkması gerekmezdi. Çünkü o garip varlıklar, evli karılar, anlaşılmaz bir biçimde, bir kutsal istençle çirkin ve rahatsız edici şeylerden korunuyorlardı. Ah! Onları Port Royal'de görmüştü. Erkekleri başkaları değmesin diye, çevrelerini kuşatmışlardı. Pis kokuları yok etmek için burunlarına koydukları kokulu bezden soluklanıyorlardı. Kimi zaman da, sokaklardaki sövgüleri duymamak için kulaklarına küçük pamuk topak-

ları tıkıyorlardı. Ayrıca Paulette biliyordu ki –ona anlatılmıştı işte– bu kadınlar evlerinde kocaman, yumuşacık yataklara uzanıp, kölelerine üşengeç üşengeç iş buyururlardı.

Umut etme cüretini gösterdiği güzel şeylerdi bu. Bu işe gövdesi yetmezdi, biliyordu bunu. Yumuşak gücü çoğu kez başarısız kalıyordu. Eğer aşkla dolduracak olsa, Henry bir süre kulübesine uğramıyordu; tutkusunun tırmanması için onu geri çevirecek olsa, o zaman da yüzünü sarkıtıp uzaklaşıyor, ya da kahkahalarla gülerek kızı alçacık, palmiye döşeğe hoyratça fırlatıveriyordu. Henry'nin kendisiyle evlenmesini sağlamak için zorlayıcı bir güç, çok etkili bir araç bulması gerekiyordu.

Henry kakao ile Port Royal'e gittiğinde, kız neredeyse aklını yitiriyordu. Onun gemi sevgisini, deniz tutkusunu biliyor, bunları çılgıncasına kıskanıyordu. Zihninde Henry'nin sevgi dolu, güçlü parmaklarının incitmekten çekinircesine dümeni okşayışını görüyordu. Ah! Henry'yi kendisinden çalan o dümeni tırmalayabilir, parçalayabilirdi.

Onun, Paulette'i gemilerden, denizden ya da yeryüzündeki her şeyden çok sevmesini sağlamak zorundaydı. Böylelikle evlenebilirdi onunla. O zaman kulübelerin arasında kurumlanarak yürüyebilir, kölelere tükürebilirdi; o zaman toprakla debelenmeyi, ya da güçlü kuvvetli kara çocuklar doğurmayı düşünmesi bile gerekmezdi; o zaman giyecek kırmızı giysileri, boynunu saracak gümüş bir zinciri olurdu. Kırk yılın başı yatakta yatıp hasta numarası yaparken, büyük bir olasılıkla yemeği ayağına bile gelebilirdi. Bu düşüncenin keyfiyle başparmaklarını oynatıyor, bir evlense, o sivri dilli tombul zenci kadına söyleyeceği aşağılayıcı sözleri kuruyordu kafasında. O şişko, yaşlı cadaloz Paulette'e herkesin önünde

sürtük demişti. Paulette kendisine engel olununcaya değin, kadının tornarla saçını yolmuştu... ama, günü geldiğinde, o kara karı anlayacaktı dünyanın kaç bucak olduğunu. Paulette, çarmıha gerdirip kamçılatacaktı onu.

Henry uzaklardayken limana bir ticaret gemisi gelmiş, Paulette de geminin getirdiği mallara bakmak, kıyıya çıkan yel yanığı denizcileri izlemek için kumsala inmişti. Gemicilerden biri, kara romla kafayı bulmuş, iri kıyım, geniş omuzlu bir İrlandalı kızı kovalayıp, bir kutu yığınının önünde kıstırdı. Güçlü ve acar bir kız olan Paulette adamdan kurtulmak için var gücüyle çabalıyordu, ama sallanıp durmasına karşın denizci onu, sımsıkı kucaklamıştı.

Adam bir kahkaha patlatıp, kızın yüzüne baktı: "Ayakkabılarımı onaracak bir peri yakalamışım," dedi. "Hiç kuşku yok, bir peri kızı bu!" Sonra bunun küçücük ve çok güzel bir kız olduğunu görünce sevecen ve alçak sesle konuşmaya başladı:

"Güzel bir peri kızısın sen... şu gözlerimin şimdiye değin gördüklerinin en güzeli. Senin gibi incecik, miniminicik bir gövde, benim gibi kocaman, çirkin bir tekne kalıntısı için ne düşünür acaba? Gel, evlen benimle, bir denizcinin verebileceği her şeye sahip ol!"

"Olmaz!" diye haykırdı kız. "Olmaz!" Sonra da adamın kolundan sıyrıldığı gibi kaçtı. Denizci gözleri dosdoğru önüne bakarak kuma çöktü:

"Bir düştü bu," diye fısıldadı; "ruhlardan gelen bir düştü yalnızca. Yoksul bir denizcinin başına gelmez böylesi bir şey. Hayır; denizciler için keskin, sert bakışlarıyla, 'Hadi! Önce parayı görelim, benim canımın içi,' diyen güzel cadılar vardır."

Oysa şimdi Paulette, Henry'nin kendisiyle evlenmesini sağlamanın yolunu bulmuştu. Onu sarhoş edecek, şarapla tuzağa düşürecekti. Çok yakında, fı-

sıltıyla çağırdığında gelebilecek bir rahip olacaktı. Ah, elbette, daha inanılmaz şeyler bile olmuyor muydu?

Henry'nin denizden döndüğü ilk gece, Paulette kapanını kurdu: Peru şarabıyla dolu kocaman bir tepsi ve bir ağacın gölgesinde bekleyen, çalınmış parayla rüşvet verilmiş bir papaz. Henry çok yorgundu. Yola az sayıda yardımcıyla çıkmış, gemiyi kendisi abramıştı. Küçücük asma yapraklarıyla örtülü kulübe hoş, dinlendirici bir yerdi onun için. Bembeyaz dolunay aşağıdaki denizde gümüşsü dalgalar oluşturuyor, toprağa mor ışıktan örtüler saçıyordu. Palmiyelerin arasında hafif bir cengel esintisi tatlı tatlı şarkı söylüyordu.

Paulette şarabı getirip bir tası doldurarak Henry'ye verdi.

"Paulette'i seviyor musun?"

"Ah, evet! Tanrı'nın gözü üzerimde işte, seviyorum Paulette'i; sevgili, tatlı Paulette." Bir tas daha verdi, yine üsteleyerek...

"Paulette'i sevdiğinden emin misin?"

"Paulette küçük bir yıldızdır ki, gümüş bir zincirle göğsüme asılı..."

Bir tas daha.

"Paulette'inden gayri sevdiğin yok mu?"

"Paulette'i bulmak için özlemle gelmişim; denizde yol alırken hiç aklımdan çıkmamıştır o. Henry'nin kolları kızın altın sarısı beline sıkı sıkıya dolandı.

Bir tas daha, bir daha, bir daha; sonra Henry'nin kolları kızı bırakıp önüne düştü; elleri kenetlendi. Kız korkuyla haykırdı:

"Ah! Paulette'i seviyor musun?" Henry'nin yüzü asılmış, garipleşmiş, soğuklaşmıştı.

"Sana eskilerden bir öykü anlatacağım," dedi hırıltılı bir sesle. "Küçük bir çocuktum, neşeli küçük

bir çocuk, yine de sevecek denli yaşlı... Bir kız vardı... Elizabeth'ti adı... Eşraftan bir zenginin kızıydı. Ah! Bizi kuşatan bu gece gibi güzeldi, ayın altındaki şu incecik palmiye denli suskun ve güzeldi. Bir erkeğin ancak bir kez yaşayabileceği bir sevgiyle sevdim onu. Yüreklerimiz bile el eleydi sanki. Geceleri bir tepenin yamacına oturup da birbirimize anlattığımız yürekli tasarılarımızı şimdi bile anımsamaktayım... Kocaman bir evde yaşayacaktık, çocuklarımız olacaktı çevremizde. Böylesi bir sevgiyi tanıyamazsın hiç Paulette...

Ah, işte! Süremedi. Tanrılar mutluluğu kıskançlıkla boğarlar. İyi olan hiçbir şey süremez. Bir alçak denizciler sürüsü içerilere kadar sokulup kaçırdı beni... Antillerde köle olarak satılacak küçük bir çocuk... Acıydı Elizabeth'i yitirmek. Öylesi bir acı ki, yıllar geçse de unutulamaz." Şimdi kızın yanında için için ağlamaya başlamıştı.

Paulette ondaki değişiklik karşısında apışıp kalmıştı. Delikanlının saçlarını okşadı soluğu düzelene değin, sonra da gözlerini... Sonra, bön bir çocuğu sorgulayan bir öğretmen gibi neredeyse umutsuz bir sabırla yeniden başladı:

"Ama... Paulette'i seviyor musun?"

Henry ayağa sıçrayıp gözlerini kıza dikti:

"Seni mi? Seni sevmek mi? Ah, küçük bir hayvansın sen topu topu. Evet hoş, küçücük, altın sarısı bir hayvansın, ama etten bir şeysin işte... o kadar. Bir Tanrı'ya yalnızca büyük olduğu için tapılabilir mi, ya da genişliğinden başka bir erdemi olmayan bir toprağa bağlanabilir mi insan; ya da gövdesinden başka şeyi olmayan bir kadını sevebilir mi? Ah, Paulette! Ruhsuzsun sen! Elizabeth'in beyaz kanat takmış bir ruhu vardı. Seviyorum seni... evet.... sevilecek şeyin neyse onu seviyorum... gövdeni yani... Ama Elizabeth... Elizabeth'i ruhumla sevdim."

Paulette'in aklı karışmıştı:

"Nedir ki bu ruh?" diye sordu. "Eğer bende yoksa, nasıl bulabilirim bir tane? Hem bu hiç görmediğim, işitmediğim senin ruhun nerededir? Eğer ruhlar görülemiyor, duyulmuyor, ya da onlara dokunulamıyorsa, o kızın ruhu olduğunu nereden biliyorsun?"

"Hişşt!" diye bağırdı öfkeyle Henry. "Sus! Yoksa ağzını burnunu dağıtırım, çarmıha gerdirip kamçılatırım seni. Boyunu aşan şeylerden söz etmektesin. Etinin becerisi dışındaki aşkı nereden bileceksin sen?"

6

Noel gelmişti sıcak tropik ülkeye; Henry'nin köleliği süresince dördüncü Noeldi bu. James Flower renkli iplerle sarılı küçük bir kutu getirdi Henry'ye.

"Noel armağanı," dedi. Henry paketin iplerini çözerken James Flower'in gözleri neşeyle parlıyordu. Önce tikağacından bir kutu göründü, içinde de, al renkli ipek astarının üzerinde Henry'nin kölelik kâğıdı parça parça edilmiş duruyordu. Henry kâğıt parçalarını aldı kutuda n, baktı, sonra da ne yapacağını bilmezcesine güldü, başını ellerinin arasına aldı.

Çiftlik sahibi, "Artık bir uşak değilsin, oğlumsun benim," dedi. "Şimdi benim şaşırtıcı bilgiler öğrettiğim oğlumsun... daha, çok daha fazlasını da öğreteceğim sana. Hep burada yaşayacağız, akşamları oturup konuşacağız."

Henry başını kaldırdı:

"Ah, ama yapamam, kalamam burada. Korsanlık yapmam gerek benim."

"Ka... kalamaz mısın? Ama Henry, yaşamımızı tasarlamıştım ben. Burada yapayalnız bırakıp gidemezsin beni."

"Efendim," dedi Henry, "Korsan olmam gerek. Ah, tüm yaşamımın tek ereği olmuştur bu. Gitmem gerek efendim."

"Ama Henry, sevgili Henry, çiftliğimin yarısı senin olacak, öldüğümde de tümü... tek benimle kal."

"Olanaksız bu," diye haykırdı genç Henry. "Ad kazanmak için gitmem gerek. Bir çiftçi olarak yaşamak yazılmamıştır alnıma. Efendim, kafamda düşüne düşüne yetkinleştirdiğim tasarılar var Bunlara kimsenin karışmasını istemem."

James Flower koltuğunda öne doğru eğildi:

"Sensiz pek ıssız olacak burası. Sensiz ne yaparım bilemiyorum."

Henry'nin düşüncesi geçmişe döndü: Robert ateşe bakıp gülümsüyor, bu sözleri söylüyordu... "Sensiz pek ıssız olacak burası oğul." Acaba anası hâlâ buz kesmişçesine dimdik ve sessiz oturuyor muydu? Atlatmış olmalıydı kesinlikle. İnsanlar çok korktukları şeyleri hep atlatırlar. Sonra da bunu söylediğinde kulübesinde ürkü içinde ağlayan küçük Paulette geldi aklına:

"Küçük bir hizmetçi kız var," dedi; "küçük Paulette. Ona kol kanat germiştim. Eğer sizi azıcık hoşnut etmişsem şu dediklerimi yapar mısınız benim için? Onu bu evden ayırmayın, tarlalara göndermeyin çalışması için, ne de kamçılatın. Siyahlardan biriyle de çiftleştirmeyin. Bunları yapar mısınız benim için?"

"Elbette yaparım," dedi James Flower. "Ah, ama senin burada olman ne güzeldi, Henry... akşamları sesini duymak ne güzeldi. Şimdi akşamları ne yapacağım ben? Senin yerini alacak kimse yok; gerçekten bir oğul olmuştun bana. Sensiz pek ıssız olacak burası evlat."

Aldı Henry: "Hizmetinizde yaptığım çalışmalar, akşamları kulağımı doldurduğunuz bilgilerle çoktan ödenmiştir. Ben de özleyeceğim sizi efendim, anlatamayacağım kadar çok hem de. Ama anlamıyor musunuz? Korsanlığa sıvanmam, bir İspanyol kentini ele geçirmem gerek. Çünkü eğer insan planını özenle yapar, olasılıkları ve elindeki adamlarını iyi değerlendirirse bu iş başarılabilir. Eski savaşları inceledim; şimdi de ün kazanmalıyım, servet yapmalıyım. Sonra, insanların hayranlığını kazandığımda belki dönüp gelirim size efendim, akşamları oturup konuşuruz yine. Paulette'le ilgili dileğimi unutmazsınız değil mi?"

"Paulette de kim?" diye sordu çiftçi.

"Ah, sözünü ettiğim hizmetçi. Onu kölelerin yanına katmayın, çünkü çok düşkünüm ona."

"Evet, anımsadım. Şimdi nereye gidiyorsun Henry?"

"Jamaika'ya. Amcam Sir Edward uzun zamandır orada, Port Royal'de vali yardımcısı olarak bulunuyor. Ama onu hiç görmedim... şey, çünkü ben bağımlı bir uşaktım, o ise bir beyefendi. Babamın yıllar önce verdiği bir mektubu götüreceğim ona. Belki korsanlık yapmam için bir gemi satın almama yardım eder."

"Gemi alman için ben de yardımcı olabilirim sana. Bana çok iyi davrandın," dedi çiftçi umutla.

Henry'nin yüreğini hafif bir utanma duygusu kapladı. Yatağının altındaki kutuda öbek öbek altın paralar parlıyordu çünkü... bin liradan çoktu.

"Hayır," dedi, "hayır; bana öğrettikleriniz, bana yaptığınız babalık parayla ölçülecek gibi değildir." Şimdi tam gideraya Henry bu kırmızı yüzlü, dalgın adamı sevmeye başladığını anlamıştı.

Güçlü, gövdeleri pırıl pırıl parlayan zenciler kanonun kürekleri ne asılıyorlardı; tekne, siyah köleleri Gine'den adalara taşımak üzere Hollanda Meclisi'nce tutulmuş, demirli bir gemiye doğru suyun üzerinde seke seke gidiyordu. Kanonun kıçında oturan James Flower iyice kızarmıştı, çıtı çıkmıyordu. Ama gemiye yanaşırlarken başını kaldırıp Henry'ye yakarırcasına,

"Daha okumadığın kitaplar var raflarda, dedi.

"Döneceğim bir gün; o zaman okuyacağım onları."

"Kafamda daha sana anlatmadığım şeyler var, evlat."

"İnsanların hayranlığını kazandığımda, size geleceğim, o zaman anlatırsınız bana bunları."

"Söz veriyor musun?"

"Şey... evet, söz veriyorum."

"Tüm bunları yapman ne kadar zaman alır Henry?"

"Bilemem; bir yıl... on yıl ya da; belki de yirmi. Herkesin hayranlık duyacağı biri olmam gerek." Henry gemiye tırmanıyordu.

"Akşamları yapayalnız kalacağım, oğul."

"Ben de öyle efendim. Bakın, hareket ediyoruz! Hoşça kalın efendim. Paulette'i anımsayacak mısınız?"

"Paulette mi?... Paulette?... Ah, evet; anımsadım."

7

Henry Morgan, Port Royal adlı İngiliz kentine geldi. Amcasını aramaya çıktığında yükünü kumsala bırakmıştı.

Sokakta birine, "Vali Yardımcısını nerede bulabileceğimi biliyor musunuz?" diye sordu.

"Sarayı şuradadır genç adam, ama kendisi orada mı değil mi bilemem doğrusu."

Amcasının Sarayı... yurttan uzakta görevli olan bir İngiliz soylusu gibiydi. Robert Morgan'ın betimlediği adama benziyordu. Amcasının mektupları, Yardımcı – Valinin Sarayı denli eskiydi. Henry Sarayı buldu; kötü karılmış kırmızı kiremitten bir çatısı olan, duvarları beyaza boyalı çamurdan kirli, basık bir ev... Kapıda kocaman etkisiz silahını önünde taş gibi kımıldamadan tutan, kargılı bir nöbetçi duruyordu. Üstü başı pek cicili bicili olan adamcağız, düşman sineklerin kaynaşmasına karşı duruşunu bozmamak için acı verici bir çaba harcıyordu.

Henry yaklaşırken kargı inip yolu kesti.

"Sir Edward Morgan'ı arıyorum."

"Nedir Ekselansları'ndan istediğin?"

"Şey, işte efendim, o amcamdır benim, onunla konuşmak isterim."

Asker kuşkuyla kaşlarını çatıp kargısına daha sıkı sarıldı. O zaman Henry çiftlikte öğrendiklerini anımsadı. Bu adama sırtındaki kırmızı giysisine karşın belki de bir miktar kölelik bulaşmıştı:

"Çekil yolumdan aşağılık encik!" diye bağırdı. "Yolumdan çekil, yoksa boğazından sallandırırım seni."

Adam korkudan sendeledi, neredeyse silahını düşürüyordu yere:

"Emredersiniz efendim; hemen geldiğinizi bildireceğim efendim," dedi.

Küçük gümüş bir boruyu öttürüverdi. Yeşil dantelli giysiler içinde bir uşak kapıya gelince de,

"Genç bir beyefendi Ekselansları'nı görmek isterler," dedi.

Henry, donuk altın sarısı duvarları olan kalın külrengi perdelerle karartılmış bir odaya götürüldü. Duvarlarda, siyah çerçeveli üç cansız portre vardı; tüylü başlıkları olan, kılıçlarını dik, ince kuyruk gibi gösterecek biçimde yatay tutan iki şövalye ile üzerinde omuzlarını ve göğüslerinin yarısını açık bırakan ipekli bir giysi olan, pudralanmış saçlı hoş bir hanımefendi.

Perdeyle örtülü kapı girişinin ötesinde bir yerde tellerine ağır ağır dokunulan bir harpın hafif tıngırtısı duyuluyordu. Uşak, Henry'nin mektubunu alıp, onu yalnız bıraktı.

Henry kendini iyiden iyiye yalnız hissediyordu şimdi. Buz gibi, her şeyi inceden inceye tasarlanarak düzenlenmiş bir evdi burası. İnsan duvardaki resimlerin yüzlerinde bile nazik bir aşağılama duygusu bulunduğunu ayırımsayabiliyordu. Kapının perdelerine Britanya armaları işlenmişti; bir yanda kalkanın yarısını tutan aslan, öbür yanda da kalkanın öteki yarısını tutan tek boynuzlu at. Perdeler dümdüz sarkıtıldığında bu desen tamamlanıyordu. Henry bu odada amcasından korkmaya başlamıştı.

Ama Sir Edward göründüğünde, bütün bu düşünceleri beyninden silinip gitti. Anımsadığı kadarıyla babasıydı karşısında duran; ama yine de babası değildi. Yaşlı Robert hiçbir zaman kirpik gibi bıyık bırakmamıştı ve Robert'in yaşamında hiçbir şey onun dudaklarını bıyık kadar inceltecek biçimde sıkmasına neden olamazdı. Bu ikisi belki de fasulye taneleri kadar birbirine benzer doğmuşlardı, ama her biri kendi ağzını kendi yaratmıştı.

Robert doğru söylemişti; bu adam onun, kendini çok beğenmiş bir benzeriydi. Ama Sir Edward, gülünç bir rolde oynamakla birlikte kendi rolünün doğru olduğunu, öbürlerinin hepsinin de anlamsız olduğunu gösteren bir oyuncu gibiydi. Boyun ve bi-

lekleri dantelli mor ceketi, kurşuni ipekten bir kının içinde kalem gibi incecik duran uzun meçi, külrengi ipek çorapları, üzerlerinde fiyonk kurdeleleri olan yumuşak külrengi ayakkabıları... Henry bundan daha şık bir giysiyi hayal bile edemezdi. Kendi güzel giysisi bunun yanında pek eski püskü duruyordu.

Amcası ona gözlerini dikmiş bakıyor, söze önce Henry'nin başlamasını bekliyordu.

Henry, "Ben Henry Morgan'ım efendim... Robert'in oğlu," diye başladı söze.

"Görüyorum ki öylesin. Bir benzerlik var... azıcık andırıyorsun onu. Peki senin için ne yapabilirim?"

"Şey, bil... bilmiyorum. Uğrayıp varlığımdan haberdar etmek için geldim size."

"Ah... naziksin... çok naziksin."

Bu neredeyse küçümseyici kibarlık ortamında konuşmaya girişmek çok zordu.

Henry, "Evden ayrıldığımdan bu yana geçen beş yıl içinde ailemden bir haber aldınız mı acaba?" diye sordu.

"Beş yıl ha! Ne yaptın bunca zaman Tann aşkına?"

"Zorunlu uşaktım efendim. Ama ya ailem?"

"Annen öldü."

"Annem öldü," diye yineledi fısıltıyla Henry. Acaba Henry oradan ayrıldıktan hemen sonra mı ölmüştü annesi? Henry dayanılmaz ölçüde üzülmemişti buna, ama sözler yine de korkunç şeyleri, kesin şeyleri getirmişti aklına. Bu bir daha hiç olamayacak bir şeyin sonuydu. "Annem öldü," diye mırıldandı. "Ya babam?"

"İşittiğime göre baban gül bahçesinde garip garip şeyler yapmaktaymış. Eşraftan Rhys yazmıştı bana. Olmuş çiçekleri yolup, şaşkın biri gibi havaya fırlatıyormuş. Toprak çiçek yapraklarıyla kaplanıyor,

komşular da orada durup ona gülüyorlarmış. Robert hiç normal biri olmadı; gerçekten de hiçbir zaman aklı tam başında değildi, yoksa I. James zamanında çok çok yükselebilirdi. Ben, onun şöyle ya da böyle gözden düşeceğini, hep düşünmüşümdür. Saygıya değer şeylere hiç mi hiç saygı göstermedi. Peki ama, bunu açıkta, kendisiyle alay eden insanların ortasında yapması mı gerek? Ak... ah... akrabalarını da gülünç duruma düşürüyor."

"Gerçekten aklını yitirdiğini mi düşünüyorsunuz Amca?"

"Bilmem ki," dedi Sir Edward, sonra da sabırsız bir anlatımla ekledi: "Yalnızca Rhys Efendinin mektubunu aktardım. Konumum ne boş şeyler düşünmeme, ne de havadan sudan konuşmama zaman bırakıyor," dedi dokundurarak.

Harpın düzenli tıngırtısı kesilmişti. Kapının perdesi yana itildi, incecik bir kız girdi içeri. Bu loşlukta kızı iyice seçmek zordu. Kız güzel değildi; ama oldukça alımlı ve hoş olduğu açıktı. Yumuşacıktı giysileri, yüzü solgundu. Saçları bile soluk altın rengindeydi. Tüm olarak Sir Edward'ın soluk, yorgun bir yansısı gibiydi.

Kız Henry'yi orada görünce irkildi. Henry ise, Sir Edward'dan nasıl korkmaktaysa aynı biçimde kızdan da korkmaya başladığını duyumsadı. Kız Henry'ye öylesine bakıyordu ki, sanki kibarlığın katı kuralları nedeniyle tabağını geri çeviremediği tatsız tuzsuz bir yiyecekti delikanlı.

"Amca oğlun Henry," dedi Sir Henry kestirmeden; sonra da, "Annesiz kızım Elizabeth." Bu ilişkiden hiçbir yarar sağlanamayacakmışçasına "Müzik çalışmanı biraz daha uzun tutsan olmaz mıydı canım?" diye ekledi.

Kız Henry'ye kibarca bir selam verdi; babasınınkine benzer bir sesle:

"Memnun oldum," dedi. "Evet efendim, sanırım çalışsam iyi olacak. Son parça güç ama güzel." Sonra da, yeniden ağır, keskin harp sesinin geldiği perdenin ardında gözden yok oldu.

Henry bu adamdan korkmasına karşın kendini topladı:

"Konuşmak istediğim bir şey var efendim. Korsanlığa başlamak istiyorum, Amca... denize açılmak istiyorum, topları olan büyük bir gemiyle... Ganimetler elde edince, ünümle bir sürü insan toplayınca da yağmalamak için, fidye için bir İspanyol kentini ele geçireceğim. İyi bir denizciyim ben Amcacığım. Sanmaktayım ki, tüm denizlerde denizcilik yapabilirim; yapacağım seferi en ince ayrıntısına değin tasarlamışımdır. Eski savaşlarla ilgili çok şey okudum. Korsanlık benim yapmayı düşündüğümce bir güç, olamamıştır şimdiye değin. Ah, ordular kurabilirim, donanmalar oluşturabilirim sevgili Amcacığım. Zamanla tüm Özgür Kıyı Kardeşliği'ni yöneteceğim ve onlar yabana atılamayacak bir silahlı güç durumuna gelecekler.

Uzun kölelik yıllarımda bunları düşündüm işte. Yüreğim bunları yapmak için seslenmekte bana. Sanmaktayım ki, tüm düşümün sonucunda büyük bir ün, büyük bir servet kazanacağım. Gücümü biliyorum. Yirmi yaşındayım; denizde geçti bir sürü yılım; bin liram var. Şimdi bana yardım edeni... bana ortak olanı... zengin edeceğim. En küçük bir kuşkum yok ki yapacağım bunları... en küçük bir kuşkum bile yok.

Amcacığım, bu bin liramın üstüne isteğimi yerine getirmek için uygun bir gemi almama, özgür ve yürekli insanları toplamama elverecek miktarda ekleme yapmanızı istiyorum sizden. Eğer elime bir bin lira daha koyarsanız, söz veriyorum şimdi olduğunuzdan çok daha zengin edeceğim sizi."

Harp artık ses vermiyordu. Oğlan içini boşaltmaya başladığında, Sir Henry susturmak ister gibi elini kaldırmıştı; ama sözcükler sağanak gibi yağmıştı. Harp susunca da Sir Henry kapıya doğru tedirgin baktı. Şimdi ilgisi yeniden Henry'ye yönelmiş gibiydi:

"Güvenilir olmayan sürevenlere atılacak param yok benim," dedi kesin bir sesle. "Konuşmaya ayıracak zamanım da kalmadı. Şu anda Vali danışmak için bana geliyor. Ama diyeceğim şu ki, yabanıl, sorumsuz bir çocuksun sen. Serüvenlerinin sonunda asılacaksın. Baban da senin gibidir, ama onun yabanıllığı düşüncede kalmıştır.

Ayrıca sana bildirmem gerekir ki, İspanya ile İngitere arasında barış vardır; yumuşak değildir ilişkilerimiz, doğru bu, ama yine de barış barıştır. Eğer çapulculuğa kalkışırsan, benim için nice üzücü olursa olsun seni cezalandırmak görevimdir. Kısa saçlılar* artık iktidarda değil; Cromwell'in aldırmadığı haydutluklar şimdi sıkı sıkıya izleniyor. Unutma dediğimi, yeğenimi asmak istemem çünkü. Şimdi sana iyi günler dilemek zorundayım gerçekten."

Henry'nin gözleri gücenik gözyaşlarıyla doldu.

"Beni görmeye geldiğin için teşekkür ederim," dedi amcası. "Güle güle." Ve perdeli kapıdan çıkıp gitti.

Henry sokakta üzgün üzgün yürüyordu. Amcasının kızını gördü. Kız birkaç adım önündeydi. Uzun boylu zenci bir uşak vardı yanında. Adımlarını ağırlaştırdı Henry. Böylece kızla arasının açılmasını sağlamak istiyordu. Ama kız da yolda oyalanıyordu.

Henry, "Ola ki o da benimle konuşmak istiyor-

* Kısa saçlılar **(Round-heads)**: İngiltere'de I. Charles ve Oliver Cromwell döneminde parlamenter partinin üyeleri, Çev.

dur," diye düşündü ve kızı yakalamak için adımlarını sıklaştırdı. Karanlık odanın gizlemiş olduğunu görünce, gözlerine inanamadı. Kız küçücüktü, taş çatlasa on dört yaşındaydı. Henry yanına gelince başını kaldırıp baktı Elizabeth.

"Burada, Antillerde yapacak ilginç şeyler bulabiliyor musun?" diye sordu Henry.

"Oldukça," diye yanıtladı kız. "Biliyorsunuz, uzunca bir zamandır buradayız." Küçük güneşliğiyle kölesinin koluna dokunarak bir yan sokağa döndü sonra. Genç Henry, kızın arkasından bakakaldı.

Henry'nin içi, bu burnu büyük akrabalarına karşı yeniden buruk duygularla doldu. Sanki iğrenç bir şeymişçesine kendisinden kaçmaya çalışıyorlardı. Onlara budala diyemiyordu, çok etkilenmişti onlardan çünkü. Kendisini yapayalnız, umarsız ve çok genç hissettirmeyi başarmışlardı.

Port Royal'in daracık yolları çamurlu bir pisliğe bulanmıştı. Toprak, arabalar ve sayısız çıplak ayakla kalın bir sıvıya dönüşmüştü. Vali yardımcısının sarayı Whitehall'e* ne denli benziyorsa, Port Royal de bir kente onca benziyordu. Sokaklar pis ahşap evlerin dizim dizim dizildiği daracık geçitlerden başka bir şey değildi. Her evin de sokağı gören bir balkonu vardı. Henry geçerken balkonda oturanlar gözlerini dikip bakıyorlardı ona. İlgi dolu değildi bakışları, hasta insanların tavanda sürünen sinekleri izlemesi gibi usanmışlık doluydu.

Sokaklardan birinde yalnızca kadınlar oturuyor gibiydi... siyah kadınlar, beyaz ve donuk sıska kadınlar. Hepsinin de çukura kaçmış yanaklarında sıtma ateşi yerleşikti. Balkonlardan aşağıya doğru kirli de-

* Whitehall: Londra'da İngiltere Hükümetinin başlıca bakanlıklarının bulunduğu sokak, Çev.

niz perileri gibi sarkmışlar, Henry geçerken alçak sesle ona sesleniyorlardı. Henry onlara aldırmadığından da, öfkeli papağanlar gibi haykırıyor, ardından sövüp tükürüyorlardı.

Limanın yakınlarında önünde büyük bir kalabalığın toplanmış olduğu bir meyhane gördü. Yolun tam ortasında tepesi delinmiş bir şarap fıçısı duruyordu. Çılgınca dantelalar içinde, tüylü şapkalı iri kıyım ve kafayı iyice bulmuş bir adam fıçının yanında çalımlı çalımlı dolanıyordu. Kupalara, leğenlere, hatta şapkalara şarap dolduruyor, yanına yaklaşanlara veriyordu. Ara sıra şerefe kadeh tokuşturuyor, çevresindeki kalabalık da ona çığlık çığlığa karşılık veriyordu.

Derdine iyice gömülmüş olan genç Henry, onların yanından geçip gitmek istedi.

"Gel sağlığıma iç genç adam."

"İçmek istemiyorum," dedi Henry.

"İçmek istemiyor musun?" İri kıyım adam bu yeni durum karşısında apışıp kalmıştı. Sonra öfkelesini yeniden toparladı:

"Hey Tanrım! *Sangre de* Cristo levazım gemisini bu hafta ele geçirmiş olan Kaptan Dawes içmeni söylediğinde içeceksin." Adam eğilip delikanlıya yaklaştı, sonra birden belinden kocaman bir tabanca çıkarıp Henry'nin göğsüne tutup sallamaya başladı.

Oğlan tabancaya bir göz attı:

"İçeceğim sağlığına," dedi. İçerken de aklına bir düşünce geldi. "Başbaşa konuşalım senle Kaptan Dawes, efendim," diyerek korsanı meyhanenin kapısına doğru sürükledi. "Bundan sonraki seferinizle ilgili olarak..." diye başladı söze.

"Sonraki seferimin cehenneme kadar yolu var!" diye gürledi kaptan, "İyi bir ganimet geçirdim elime, geçirmedim mi? Param var, öyle mi? Eh sana ne oluyor da, gelecek seferimden söz ediyorsun? Bekle

ki ganimet tükensin, yaralar sağalsın. Bekle ki, tüm şarabını içip Port Royal'i kurutalım; sonra gel de konuş seferden meferden." Yeniden sokaktaki kalabalığa daldı. "Delikanlılar!" diye bağırdı. "Delikanlılar, saatlerdir sağlığına içmediniz. Gelin hep bir ağızdan bağıralım, sonra da şarkı söyleyelim!"

Henry'nin umudu kırılmıştı, yoluna devam etti. Limanda bir sürü gemi demir atmış duruyordu. Kumsalda oturan bir denizciye yaklaştı. Yarenlik olsun diye, "Şu gemi hızlı gibi," dedi.

"He ya, idare eder."

Henry, "Bu kentte tanınmış korsanlar var mı?" diye sordu.

"Şu Dawes dışında yok. O da kükreyen farenin teki. Campeche'ye giden malzeme yüklü ufacık bir kayığı geçirmiş eline; yaptığı şamataya bakarsan Panama'yı alıp buraya getirmiş sanırsın."

"Ama ondan başkası yok mu?"

"Şey, Grippo dedikleri biri var, ama silahsız olmadıkları sürece ganimet falan geçiremez eline. Gölgesinden ürker o Grippo. Evet, sanırım eli boş dönmüştür limana. Kara romun başına çökmüş demlenmektedir."

"Onun gemisi hangisidir?" diye sordu Henry.

"Aha, işte şurada. *Ganymede* derler bu gemiye. Derler ki, Grippo onu tayfaları sarhoşken Saint Malo'da aşırmıştır. O ve dokuz arkadaşı körkütük sarhoş olan yoksul tayfaları denize atmışlar, sonra da gemiyle birlikte Antillere doğru yola koyulmuşlar. Evet, has bir gemi bu. Ama Grippo'nun kaptanlıkla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Şimdiye değin gemiyi parçalamamış olması da çok şaşırtıcı. Bir de Mansveldt'i düşün, işte sana bir kaptan... gerçek bir kaptan. Ama Mansveldt Tortuga'da değil."

"Güzel, hızlı bir yelkenli bu," dedi Henry gemi-

yi inceleyerek, "daha çok yelkeni olabilir ama, hem de ona hiçbir zarar gelmeksizin. Toplarına ne dersin?"

"Dediklerine göre gereğinden fazla silahlıymış."

O gece Henry, o korsanı kumsaldaki çöplük gibi bir kulübede içki içerken buldu. Adamın derisi siyaha yakındı; her bir yanağını ete gömülüp gözden yok oluncaya değin sımsıkı bağlanmış ipek bir sicim gibi iki kalın çizgi kesiyordu. Gözleri bir kampın önündeki ürkek nöbetçiler gibi kıpır kıpır oynuyordu.

"Grippo dedikleri sen misin?" diye sordu Henry.

Adam geriye doğru irkilerek, "Hiç ganimet geçirmemişim elime," diye haykırdı. "Hiç ganimetim yok. Bana yapışmanı gerektirecek bir şeyim yok." Bir kezinde Saint Malo'da böyle yanaşmışlardı yanına, sonra da bir haça gerip gövdesinde yüz tane sarkık ağız açılana ve her birinden kanlar fışkırana değin kırbaçlamışlardı. O zamandan beridir, Grippo'nun devlet otoritesine benzer her şeyden ödü kopuyordu.

"Kimsin sen?" diye sordu.

Henry kendinden çok emin bir tavırla:

"Sanırım sana servet kazandıracağım, Grippo," dedi. Bu adamı nasıl yola getireceğini biliyordu, çünkü çiftlikteki birçok kölenin benzeriydi Grippo... korkak, belki de açgözlü. "Beş yüz İngiliz liran olsa ne yaparsın, Grippo?"

Kara adam dudaklarını yalayıp önündeki boş kupaya baktı. "Bu para karşılığında ne yapmam gerekiyor?" diye fısıldadı.

"*Ganymede*'nin kaptanlığını satacaksın bana."

Şimdi Grippo'nun gözleri açılmıştı:

"*Ganymede* çok daha fazla eder," dedi kesin bir sesle.

"Ama gemi değil satın almak istediğim... yalnızca kaptanlığı... Bak Grippo! Şöyle bir anlaşma yapacağım seninle: Ganymede'nin yarısı, komutasının da tümü için sana beş yüz lira vereceğim. Sonra denize açılacağız. Eğer işime burnunu sokan olmazsa nasıl vurgun yapılacağını pek iyi bilmekteyim ben. Bu konuda yazılı bir kâğıt vereceğim sana Grippo. *Ganymede* ile yapacağım tek bir girişimde başarısızlığa uğrarsam, tüm gemiyi alacaksın geri, üstelik beş yüz lira da senin olacak."

Grippo hâlâ önündeki boş kupaya bakıyordu, ama birden çoşuverdi:

"Bastır parayı!" diye bağırdı. "Çabuk! Bastır parayı." Sonra da haykırdı: "Oloto! Oloto! Beyaz şarap getir... beyaz şarap... Tanrı aşkına!"

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1

Henry Morgan korsanlığa soyunduğunda Darien kıyılarında ve yemyeşil Karayip adalarında dolaşan bir sürü parlak isim vardı. Tortuga'nın şarapevlerinde ele geçirilen ve su gibi harcanan servetin, zorla ele geçirilen ve batırılan güzel gemilerin, güvertelere tahta parçaları gibi yığılan altın ve gümüş eşyaların öyküleri anlatılırdı.

Pierre le Grand'la küçük bir avcı çetesinin Hispaniola'nın ormanlarından çıkıp, işe küçücük bir tekneyle başlayarak zırhlı filonun Amiral Yardımcısını ele geçirmesinden bu yana, Özgür Kardeşlik korkunç bir şey durumuna gelmişti. Fransa, Britanya ve Hollanda bu adaları suçluları için iyi bir delik olarak görmüşler, yıllarca bu değersiz insan yüklerini Antillere boşaltmışlardı. Bir zaman gelmişti ki, bu eski uluslarda yaşayan biri iyi ve erdemli olduğunu kanıtlayamadığında, bir gemiye tıkıldığı gibi, kendisi için azıcık bir para ödeyene zorunlu uşaklık etmek üzere buralara gönderiliyordu. Süreleri dolduğunda da bu insanlar silah çalıp İspanya ile savaşıyorlardı. Olağan bir şeydi bu, çünkü İspanya hem Katolik, hem de çok zengindi. Buna karşılık Huguenotlar,* Luter-

* Huguenot: 16 ve 17. yy'da Fransa'da Kalven mezhebi üyesi; Fransız Protestanı, Çev.

yanlar * ve İngiltere Kilisesinden olanlar yoksul, tabanı delik insanlardı. Kutsal bir savaş yapıyorlardı. İspanya dünyanın hazinelerini kasasına kilitlemişti. Yoksul, düşkün dilenciler anahtar deliğinden uzanıp bir metelik alabilselerdi kime ne zararı olurdu bunun? İspanya dışında kimin umurunda olurdu? İngiltere, Fransa ve Hollanda bunu azıcık da olsa kesinlikle önemsemiyordu. Kimi zaman korsanları Aragon ve Kastilya'ya karşı görevlendiriyorlardı. Öyleki, on yıl önce bir tutsak gemisiyle buralara gönderilmiş birinin "Kralın bağışıyla Kaptan" sanını taşıdığını görmeniz işten bile değildi.

Fransa, yoldan çıkan bu çocuklarının iyiliğini yürekten istiyordu. Çünkü bu korsanlara karı olsunlar diye, Tortuga'ya bin iki yüz kadın göndermişti. Bu kadınlar tam kadro olarak karaya ayak basar basmaz, karılıktan çok daha kazançlı bir mesleğe atılmışlardı, ama Fransa'nın da bu konuda elinden bir şey gelemezdi.

Bu korsanlar adlarını, daha sığır avcısı olmaktan öteye geçememiş oldukları bir dönemden almışlardı. Küçük yağ ve et parçalarını ateşte yakarak tütsüleme yöntemi vardı. Bu yöntem eti alışılmıştan daha lezzetli yapıyordu. Buna *"boucan"* işlemi deniyordu. Bu işlemden çıkarak korsanlara da *"buccaneer"* adı verildi.

Ama bir süre sonra bu avcılar küçük, özenli kümeler halinde ormanlardan çıktılar; çeteler oluştu önce, sonra da sekiz, on gemilik koca filolar. En sonunda da bunların binlercesi Tortuga'da toplandı. Bu güvenli yerden İspanya'nın böğrüne saldırılar başladı.

İspanya onlarla baş edemedi. Onunu sallandıra-

* Luteryan: Protestan Reformunun Alman önderi Martin Luther taraftarı, Çev.

cak olsa, yüzü alıyordu yerlerini. Bunun üzerine kentlerini kalelerle sağlamlaştırdı; hazinelerini denizden asker dolu savaş gemilerinin koruması altında göndermeye başladı. İspanyol kolonilerinin sayısız gemisi, gözü dönmüş korsanlarca denizden sürülüp atılmış gibiydi. Zırhlı donanma, ancak yılda bir kez anayurda yelken açıyordu.

Kardeşlik içinde Henry Morgan'ın günün birinde tümünü de gölgede bırakacağına inanmasa, yüreğini kıskançlık ateşiyle yiyip bitirecek olan ünlü isimler vardı.

Büyük bir ganimet ele geçirmiş ola Bartolomeo Portugues vardı örneğin. Ama ganimetiyle kaçamadan Campeche yakınlarında yakalanmıştı. Asılması için kıyıya bir darağacı dikilmişti. Darağacının hazırlanmasını gemideki hücresinden izlemişti. İdamından önceki gece, başında duran nöbetçiyi bıçaklayıp, bir küçük fıçının yardımıyla yüzerek kaçmıştı. Aradan daha yedi sekiz gün geçmemişti ki, upuzun bir kayıkla ve yanında başka korsanlarla geri dönmüş, o gemiyi Campeche limanından çalıp götürmüştü. Gemiyi Küba açıklarında bir fırtınada yitirmişti, ama bu öykü yine de meyhanelerde coşkuyla anlatılıyordu.

Roche Braziliano tombul yüzlü bir Hollandalıydı. Gençken Portekizliler onu, Brezilya'dan atmışlardı. O da adını, onların bu sömürgesinden almıştı. Gariptir ki, Portekiz'e karşı hiç kin gütmüyordu. Nefreti İspanya'ya yönelmişti. Çevrede İspanyollar olmadığı sürece sevecen, ince, sevilen bir kaptandı. Adamları tapıyordu ona; bir tek onun adına kadeh kaldırıyorlardı. Bir kezinde gemisi Castilla de Oro'da battığı zaman, bir İspanyol atlı birliğindeki askerlerin çoğunu öldürmüş, hayvanlarını da oradan kaçmak için kullanmıştı. İspanyollar yakınında olduğunda

Roche ağzından köpükler saçan bir hayvana dönerdi. Bir seferinde, tutsaklarını yeşil şişlere geçirip ağır ateşte kızarttığı anlatılırdı.

Zengin gemiler denizlerden sürülüp atılınca, korsanlar köyleri, daha sonralan da kaleleri olan kentleri ele geçirmek zorunda kaldılar. Lewis Scot, Campeche'yi yağmalayıp, ardında dumanı üstünde kara bir yığın bıraktı.

L'Ollonais Sables, d'Ollone'den gelmiş, çarçabuk batı okyanusunun en korkulu adamı oluvermişti. İspanya'ya karşı gerçek bir kin duygusuyla yola çıkmış, ama bu duygusu sonunda büyük bir kıyıcılık tutkusuna dönüşmüştü. Dilleri çekip koparmış, tutsaklarını kılıcıyla lime lime etmişti. İspanyollar L'Ollonais'le karşılaşmaktansa ne biçimde olursa olsun iblisle karşılaşmayı yeğler duruma gelmişlerdi. Adının fısıltıyla anılması bile, yolu üzerindeki köylerden tüm canlıların yok olmasına yetiyordu. Söylendiğine göre, o geldiğinde fareler bile, ormana kaçarlarmış, Maracaibo'yu ele geçirmişti. New Gibraltar'ı, St. James de Leon'u. Buralardaki insanları, yalnızca çok hoşlandığı için doğramıştı.

Bir kezinde yine kana susadığında, seksen yedi tutsağın birbirine bağlanıp sıra sıra yere yatırılmasını buyurmuştu. Sonra bir elinde bileğitaşı, öbüründe uzun, keskin bir kılıçla sırayı boydan boya geçmişti. O gün kendi eliyle, tam seksen yedi tane kelle uçurmuştu.

Ama L'Ollonais, yalnızca İspanyolları öldürmekle yetinmiyordu. İnsanların yıkık dökük taş kentlerde yaşadığı, bakirelerin başlarına çiçekten taç taktıkları güzel Yucatan ülkesine girdi. Yucatan'da soyları açıklanamayan bir nedenle azalarak tükenen sessiz sakin insanlar yaşıyordu. L'Ollonais oradan ayrıldığında, kentler taş ve kül yığınlarına dönmüştü; çiçekten taçlar falan da kalmamıştı.

Darien yerlileri değişikti; amansız, korkusuz ve acımasız. İspanyollar onlan Bravos diye adlandırıyor, evcilleştirilemeyeceklerine kesin gözüyle bakıyorlardı. Bunlar korsanların dostlarıydılar, çünkü İspanya'dan nefret ediyorlardı. Ama L'Ollonais, onları da soyup soğana çevirdi, üstelik birçoğunu da öldürdü. Bu yerliler, öç almak için yıllarca beklediler, sonunda gemisi ülkelerinin kıyısında battığı zaman, L'Ollonais'i yakaladılar. Büyük bir ateş yakıp saatlerce dans ettiler. Daha sonra da Fransızın gövdesini, herkesin gözleri önünde bir kezinde bir parmağı, bir kezinde bir çimdik eti olmak üzere parça parça yaktılar.

Bir gece Tortuga'da bir meyhaneye cılız bir Fransız soylusu girmişti. Ona adını sorduklarında kocaman bir rom fıçısını tutup kaldırmış sonra da fırlatıp atmıştı.

"Bras de Fer,"* demişti. Kimse de başka bir şey sorma yürekliliğini gösterememişti. Adını bir utanç, bir üzüntü, yoksa bir kin nedeniyle mi gizlediği hiç öğrenilememişti. Ama tüm Kıyı onu büyük, yiğit bir kaptan olarak tanımıştı.

İşte sözleri dilden dile aktarılan adamlar bunlardı.

Yazgı, "Av yoksa para da yok," diye haykırmıştı, şimdi de herkes söylüyordu bunu. Kaptan Lawrence, küçücük bir teknede iki İspanyol firkateynin saldırısına uğradığı zaman, şöyle demişti adamlarına: "Başınızda dolaşan tehlikeyi hissedecek kadar çok deneyiminiz var, ondan korkmayacak kadar da cesaretiniz." Güzel bir sözdü bu; bu sözün verdiği güçle de adamları iki İspanyol gemisini ele geçirip, memleketlerine, Goaves'e getirmişlerdi.

* Bras de Fer: Demir kol, Çev.

Acımasız, tümüyle vahşi insanlar değildi bunlar. Kiminde garip bir sofuluk özelliği görülüyordu. Her Kutsal Pazar günü, tüm tayfayı başları açık olarak toplayıp kutsal görevini yerine getirmeyi amaç edinmiş, bir Kaptan Watling vardı. Daniel, bir kezinde saygısızlık ettiği için bir denizciyi vurmuştu. Bu deniz kabadayıları savaştan önce yüksek sesle dua ederlerdi; başarıya ulaşırlarsa, yarısı, ele geçirilmiş bir katedrale gidip *Te Deum* ilahisini söylerken, öbür yarısı da ganimeti yağmalardı.

Gemilerin kaptanları, adamları üzerinde amansız bir sıkıdüzen kurmuşlardı. İtaatsizliği ya da başarılarını bulandıracak bir yanlışı anında cezalandırırlardı. Daha sonraları Kidd'in, Karasakal'ın ve Lafitte'in hoş gördükleri türden ayaklanmalara yer yoktu denizde.

Ama Kardeşlik'in tüm tarihi boyunca tek bir adam doruğa ulaştı. Edward Mansveldt adında bir Felemenkli. Yiğitlikte olsun, askerlik bilgisinde olsun bu adamın üstüne yoktu. Çünkü Granada'yı, Florida'daki St. Augustine'i ve St. Catherine Adasını ele geçirmişti. Büyük bir donanmayla Darien ve Castilla de Oro kıyılarında kol gezmiş, elini neye attıysa onu çekip almıştı. Ama güçlü bir düşü vardı. Çapaçul kahramanlardan oluşan adamlarından güçlü, süreğen bir ulus; Amerika'da yepyeni, saldırgan bir ulus yaratmak istiyordu. Korsanlar akın akın onun buyruğuna girdikçe bu düşü güçlendi. İngiltere ve Fransa hükümetlerine danıştı. Duyduklarından şaşkına dönen hükümetler, böyle bir şeyi düşünmesini yasakladılar. Kralların darağaçlarında asılma yükümlülüğü olmayan bir korsanlar soyu mu? Eh, işte herkesi yağmalayıp geçiniyorlardı. Böyle bir şey düşünmesine ne gerek vardı?

Ama o, yine de yeni hükümetini tasarlamayı

sürdürdü. St. Catherine Adasında başlayacaktı işe. Adamlarının bir bölümünü oraya yerleştirip, yeni ulusuna katılacak daha çok insan bulmak için dolaşmaya çıktı. Gemisi, Havana yakınlarında batırıldı. İspanyollar da Edward Mansveldt'i demir halka ile boğarak öldürdü.

Henry Morgan'ın yönetmeye kalkıştığı insanlar bunlardı işte. İnsanın özenle tasarlaması, olasılıklarını değerlendirmesiyle bunun gerçekleşmesini engelleyecek hiçbir şey olmadığına inanıyordu. Bu öyküler, bu adamlar hiç de fena değildi, ama büyük eylemler için yetersiz kalıyorlardı. Sağgörüsüz ve gösterişçiydiler. Bir gün kendisine yardımları dokunabilirdi.

Henry Morgan, yanında kara Grippo'yla birlikte *Ganymede* ile denize açıldığında Mansveldt yaşıyordu, Bras de Fer de iyice yaşlanmıştı.

Morgan, *Ganymede*'yi denize hazırlarken Port Royal'de bir coşku, bir merak havası esiyordu. Gemiye garip donanım ve alışılmamış silahlar alınıyordu. Birçok denizci, bu genç adamın dingin güveninin çekiciliğine kapılmış, ona tayfa yazılıyordu. Kaptan limanda ün salmış beş topçu bulup, onlarla anlaşma imzaladı. *Ganymede* yelkenlerini fora edip limanda süzülmeye başladığında, bir başıboşlar kalabalığı kumsalda dikilip onun gidişini izledi.

Bir av arayarak Darien kıyısına doğru yol aldılar, ama denizde ilaç için olsun tek bir İspanyol gemisi yoktu. Bir sabah, Cartagena limanı yakınlarında, bir ticaret gemisinin uzun kırmızı gövdesini gördüler. Kaptan Morgan adamlarını sakladı. Tek bir adamın bile görünmesine izin verilmedi. Dümenci bile, başıboş bırakılan dümen tekeri güvertede başıboş sallanırken, küçücük bir odada çalışıyordu. Son-

ra İspanyol gemisinin üzerine gittiler; İspanyol tayfaların akılları başlarından gitmişti. Bir gemi yaklaşıyordu ve bu gemide hiç kimse yoktu. Bir büyücülük vardı bu işin içinde, ya da denizcilerin sözünü edip durdukları isimsiz deniz ağlatılarından birıydi bu. Belki de bir veba kırıp geçirmişti mürettebatı. Bu gemiyi ele geçirip satabilirlerdi. Ama gemiler birbirine yaklaştıklarında gizlenmiş üç top, ateş kusmaya başladı; tek bir noktaya ateş ediyorlardı; ateş kesildiğindeyse, İspanyol gemisi dümeni parça parça olmuş, başına buyruk sürüklenip duruyordu. Kaptan Morgan kıça doğru kaçarak, ateş alanı dışında kalıp geminin gövdesine ateş yağdırmaya başladı. Sonunda bayrak indirildi. Planlayıp ele geçirdiği ilk ganimetti bu.

Birkaç gün sonra başka bir gemi çıktı karşısına. Bordadan ilerlemeye başladı gemiyle. İspanyol tayfalar saldırıyı püskürtmek için küpeşteye yığılmışlardı. Bir anda hava içi barut dolu toprak kavanozlarla doldu. Kavanozlar, toplu olarak güverteye düşüyor, patlıyorlardı. İspanyollar çığlık çığlığa başlarını sokacakları bir sığınak aramaya, bu ansızın parlayan ölümden kaçmaya çalışıyorlardı.

Henry Morgan sonunda Tortuga'ya geldiğinde, peşine dört tane ganimet gemi takmış, tek bir adamını bile yitirmemişti. Önceden kestirdiği kadar kolay olmuştu. İşte planlama gücünün dört anıtı... İnsanın hiç beklenmedik şeyi çarçabuk yapması gerekiyordu yalnızca. Başarılı savaşın gizi buydu.

Henry Morgan döndüğünde Mansveldt Tortuga'daydı. Bu ganimete bakarken küçük gözleri ışıldıyordu. Çok geçmeden bu yeni öndere haber gönderdi.

"Limandaki dört gemiyi ele geçiren Kaptan Morgan sen misin?"

"Evet efendim, benim."

"Peki nasıl yaptın bunu? İspanyol gemileri adamakıllı silahlıdırlar, çok tetiktirler."

"Bunu tasarılarımla becerdim efendim. Bu işi nasıl yapacağımı düşünmüşümdür geceler boyu. Başkaları yalnızca kaba güç kullanırlarken, ben şaşırtmacayla iş görmekteyim efendim."

Mansveldt onu hayranlıkla süzdü:

"St. Catherine Adasını ele geçirmek için bir sefer düzenliyorum," dedi. "Sonra da yurtseverce çarpışacak korsanlardan bir cumhuriyet kuracağım. Bu seferde Amiral Yardımcısı olmak ister misin? Ben adam seçmekle ün yapmışımdır."

Mansveldt adı denizleri kasıp kavuruyordu. Henry'nin zevkten yüzü kızardı:

"İsterim efendim," dedi çarçabuk.

Donanma denize açıldı; Kaptan Morgan amiral yardımcısıydı. Güzel bir saldırı yapıldı; gemilerin başıbozuk topluluğu boşaldı, duvarların üzerinde kan gövdeyi götürdü. Ada saldırının şiddetine dayanamadı ve sonunda kale düştü. Sonra da Felemenkli amiral hükümetini kurup, kendisi ülkesine katılacak yeni adamlar toplamak için dünyayı taramaya çıktığında, yerine Henry'yi bıraktı. O ve gemisi ortalıktan yok oldu; bir daha da ondan hiçbir haber alınamadı. Söylentilere göre İspanyollar onu Küba'da boğmuşlardı.

Kaptan Morgan şimdi İspanyol Denizinin en büyük önderi olmuştu. Onun donanmasına katılmak, onun buyruğunda yelken açmak, onunla birlikte savaşmak ve başarısını paylaşmak için her yandan akın akın gemiler geliyordu. Puerto Bello'ya saldırıp kenti yağmaladı. Evler ateşe verildi, eli ayağı bağlı kentliler soyulup soğana çevrildi. Kaptan Morgan'ın gemileri yelken açıp uzaklaştıklarında, cengeli yıkıntılar kaplamaya başlamıştı bile.

Kaptan Morgan on yıl boyunca okyanusta, adalarda, tropik Amerika'nın yemyeşil kıyılarında dolaştı durdu. Gelmiş geçmiş yağmacıların en büyüğü olmuştu. Dünyadaki tüm korsanlar, onun adı altında toplanmak için yanına geliyorlardı. Tortuga ve Goaves'de halk onu alkışlıyordu. Her seferi için sayısız insan gönüllü oluyordu. Şimdi tüm Kardeşlik, Kaptan Morgan'ın sokaklarda alkol fıçıları açtırmasını, ya da kentte zirzopluklar yapmasını bekliyordu. Hiçbir zaman yapmadı bunları. Mor ceketi, külrengi ipek çorapları, fiyonklu külrengi ayakkabılarıyla kimseye yüz vermeden dolaşıyordu. Belinden de külrengi bir kının içinde, kalem gibi incecik uzun bir meç sallandırmıştı.

Önceleri tüm denizciler, onun dostluğunu kazanmak için uğraşıp durmuşlar, ama o hepsini buz gibi bir tavırla ve aşağılayarak yanından uzaklaştırmıştı. Kölelerden aldığı dersleri unutmuş değildi. Halkın sevgisini satın almayı denemedi, ama tüm Özgür Kardeşlik bu sevgiyi ona yağdırıyordu; yaşamlarını, servetlerini başarı kazanması için ayaklarının altına seriyorlardı.

2

On yılık savaşım, çapulculuk, yakıp yıkma... artık otuz yaşındaydı. Aklaşan saçları başını daha da sıkı sarmalamakta gibiydi. Başarılıydı Henry Morgan; dünyanın tanıdığı en şanslı korsan olmuştu. Koldaşları özlem duyduğu o hayranlığı gösteriyorlardı ona. Düşmanları –parası olan her İspanyol onun düşmanıydı– adını duyduklarında tirtir titriyordu. Korkulannda onu Drake ile L'Ollonais'in yanıbaşına yerleştirmişlerdi.

Ganymede'de Grippo'yla birlikte denize açılmıştı. Toplan bir İspanyol gemisine doğru kükrerken, çevresinde çığlıklar ve demir silahların şıkırtılarıyla bir İspanyol gemisinin güvertesinde savaşa durduğunda, yüreğinin özlemini çektiği o yakıcı mutluluğa kavuşacağını adı gibi biliyordu. Ama bunları yaşamış olmakla birlikte bırakın mutluluğu, doyuma bile ulaşamamıştı. İçinde ad veremediği bir özlem büyüyor, tırnaklarıyla yüreğini oyuyordu sanki. Kardeşlik'in övgüsü yarasını saracak, korsanlar planlarının sonuçlarını görüp onlara hayran kaldıklarında hoşnut olacak, gururu okşanacak sanmıştı. Tüm bunlar gerçekleşmişti. Adamlar ona yaltaklanıp duruyorlardı, ama o, onları bu nedenle aşağıladığını, böylesine basit şeylerden etkilenen salaklar olarak düşündüğünü fark etti.

Henry onca görkemi içinde yapayalnız kalmıştı. Yaşlı Merlin çok zaman önce doğruyu konuşmuştu. Çünkü Kaptan Morgan başarıya ulaşmıştı ve başarısının ortasında bir başınaydı, hiçbir yerde tek bir dostu bile yoktu. Yüreğinin özlemi içinde gömülü kalmalıydı. Tüm korkuları, üzüntüleri, çılgınca düşünceleri, başarısızlıkları ve ufak tefek zayıflıkları gizli kalmalıydı. Onun ardından gelenler başarısını haykırmak için toplanmışlardı; ilk küçücük zayıflık belirtisinde onu bırakır giderlerdi.

O kazançlı çapulculuk işiyle uğraşırken, küçük bir söylenti gizli gizli kıstak boyunca yayılmaya, adalar arasında ve gemilerde dilden dile dolaşmaya başlamıştı. Adamlar fısıldanan adı kulak kesilip dikkatle dinliyorlardı.

"Bir kadın var Panama'da; güzel ki güneş gibi. Panama'da Kızıl Azize derlemiş ona. Tüm erkekler dize gelmektedir önünde." Fısıltılar böyle diyordu. Ses giderek büyüdü, gürleşti; meyhanelerde erkekler

La Santa Roja'ya içer oldular. Genç deniz erleri öksüz vardiyasında onun adını fısıldıyorlardı: "Altın Kupa'da bir kadın var; nasıl ki putataparlar güneşin önünde dize geliyorlarsa, tüm erkekler de onun önünde secdeye varıyorlarmış." Alçak sesle onun adı konuşuluyordu Goaves sokaklarında. Kimse görmemişti onu; kimse yanaklarının rengini, saçının rengini bilmiyordu. Ne var ki, birkaç yıl içinde o gepgeniş, yabanıl Karayipler Denizinde tüm erkekler Kızıl Azize'nin onuruna içmeye başlamışlardı; onu görüyorlardı düşlerinde; çoğu La Santa Roja'ya dua ediyordu. Kızıl Azize her erkek için yüreğinin aradığı, bir Avrupa kumsalında bırakılmış, yılların şatafatla renklendirdiği genç bir kız imgesi olmuştu. Panamá da her erkeğin özlem yuvasıydı. Garip bir şeydi bu. Zamanla bir araya gelmiş erkekler konuşmalarında La Santa Roja'yı anmadan edemez oldular. Kaba saba korsanların beyinlerinde tuhaf bir sabuklama, kutsayacakları yeni bir bakire durumuna gelmişti. Birçoğu onun yeniden dünyaya gelen Meryem olduğunu söylüyor, dualarına onun adını da katıyorlardı.

Kaptan Morgan, Puerto Bello'yu ele geçirdiğinde, Panama Valisi başıboşlardan oluşan, üniformasız derme çatma bir çetenin böylesi bir kenti zaptedebilmesi karşısında şaşırmış, hayranlık duymuştu. Bu işi olanaklı kılan silahlardan küçük bir örnek istemek için haberci gönderdi. Kaptan Morgan aracıyı yangından kurtulmuş küçük bir odaya aldı:

"Panama'da Kızıl Azize dedikleri kadını görmüşlüğün var mıdır?" diye sordu.

"Görmüşlüğüm yoktur onu, hayır; ama işitmişliğim vardır. Genç adamlar tapınırken onun önüne bir tek Kutsal Bakire'yi korlar. Denir ki güneş kadar güzeldir."

"La Santa Roja'dan gayri adı nedir?"

"Bilmiyorum; bir tek güneş kadar güzel olduğunu duymuşumdur. Panama'da onun Kordoba'dan geldiği, Paris'te de bulunmuşluğu anlatılır. Söylendiğine göre soyluymuş ailesi. İri mi iri atlara erkek gibi binerek, onları kalın çitle korunan bir çayırda nice sürdüğü dolaşır dillerde. Denir ki, eline aldığında can kazanırmış kılıçlar; kılıç kullanmada değme erkeğe taş çıkarırmış. Bunları gizli yaparmış ki alçakgönüllülüğüne söz gelmesin."

"Ah, öyledir demek!" dedi Kaptan Morgan; "Değil mi ki bunca güzeldir, alçakgönüllülüğe niçin gereksinir?" Bu alçakgönüllülük bir tür güzelliktir yalnızca ki, konuklar olduğunda bürünülür..., bir büyüleyicilik tavrıdır. İsterdim görmek nasıl binermiş ata... Başkaca neler bilmektesin onun hakkında?"

"Meyhanelerde konuşulanları yalnızca efendim... Kutsal Azizler'in ellerinden çalmıştır kutsallığı..."

Haberci suskun beklerken, Kaptan Morgan koltuğunda uzun uzun düşlere daldı. Sonunda usanç verici düşlerden kurtarmak istercesine başını salladı. Kemerinden bir tabanca çıkarıp haberciye verdi:

"Al götür bunu Don Juan Perez de Guzman'a ve de ki, Puerto Bello'yu yerle bir ederken kullandığımız silahların bir örneğidir bu. Ama öbür silahlarım adamlarımın sağlam yürekleridir. Onlardan birini göndermeyeceğim ona, ama bir sürüsünü kendim getireceğim. Ve de ki ona, bu tabancayı bir yıl saklasın, sonra ben kendim geleceğim Panama'ya; onu kendi ellerimle geri almak için. Anladın mı dediğimi?"

Birkaç gün sonra haberci yine geldi. Tabancayı geri getirmişti, bir de kocaman dörtköşe zümrüt taşlı bir yüzük vardı yanında.

"Efendim bu taşı, saygısının bir belirtisi olarak kabul etmenizi dilemektedir. Panama'ya gelme zahmetinde bulunmamanızı dilemektedir, çünkü o zaman görevi hayranlığını alt edecek, sizi bir ağaçta sallandırmak zorunda kalacaktır."

"Güzel bir haber bu," dedi kaptan; "güzel, yürekli bir haber. Yalnızca kılıçların ucuyla bile olsa Don Juan'la tanışmayı isterdim. Uzundur kimse meydan okumamıştı bana. Ya La Santa Roja hakkında başkaca bir şeyler öğrendin mi?"

"Bir tek sokaklarda konuşulanları efendim. Söylenenleri yakından araştırdım sizin hesabınıza. Sokaklarda konuşulanlara göre, kalın bir peçe örtünmekteymiş ki kimse göremesin yüzünü. Bunu onunla karşılaşacak yoksul erkeklerin aşklarından kendilerini öldürmemeleri için yaptığını düşünmekte kimileri. Tüm öğrenebildiğim budur. Başka diyecekleriniz var mı efendim?"

"Bir yıl içinde Altın Kupa'ya gideceğimi söyle yalnızca."

3

Tüm yaşamınca istemi, demirden bir rüzgârgülüne benzemişti; hep bir yerleri gösteren, ama hiç uzunca bir süre tek bir yönü göstermeyen bir rüzgârgülü. Antiller, deniz, vurgunlar, utku, tümü de ona yetersiz geliyordu. Elini sürdüğü her şeyin, dokunmasıyla birlikte solduğunu, buruştuğunu izlemişti. Ve yapayalnızdı. Adamları ona saygıyla, somurtkan bir korkuyla yaklaşıyorlardı. Korkuyorlardı ondan, bu durum da eskisi gibi kibirini doyurmuyordu artık.

Adamları arasından bir dost edinip edinemeye-

ceğini merak ediyordu; ama kendi şatosunun duvarları arasında öyle uzun zamandır bir başına yaşıyordu ki, bu düşünceden garip, çocuksu bir sıkıntı duyuyordu. Adamları arasında kim dostu olabilirdi? Somurtuk bakışlarını, yağmayı bölüşürken pırıl pırıl parlayan, hırs dolu gözleri anımsayarak tek tek gözden geçirdi onları. Küçümsemeden başka, hiçbir şey duymuyordu onlara karşı.

Ama gözüne batan biri vardı: Coeur de Gris adında genç bir Fransız. Kaptan Morgan onu eylem içinde, meçi gümüş ateşten kıvrak diller çıkarırken güvertede çevik bir hayvan gibi bir o yana, bir bu yana sıçrarken görmüştü. İnce, uzun kılıcı denizci palasına yeğ tutuyordu. Bu genç adam Kaptan Morgan'ın buyruklarına gülümseyerek karşılık veriyordu. Gözlerinde saygı vardı elbette, ama korku, kıskançlık, kuşku yoktu.

"Acaba bu Coeur de Gris dostum olabilir mi," diye düşünmeye başladı Henry Morgan. "Dendiğine göre kırık gönüllerle Küba'dan Saint Kit Adasına uzanan bir yol yapmıştır; bir bakıma bu yüzden ondan azıcık korkmaktayım."

Kaptan Morgan genç adamı çağırttı. Delikanlı geldiğinde de konuşmayı başlatmakta epey güçlük çekti.

"Ah... nasılsın Coeuer de Gris?"

Genç adam kaptandaki sıcaklık gösterisi karşısında apışıp kalmıştı.

"Şey efendim, çok iyiyim. Bana verecek buyruklarınız mı var?"

"Buyruk mu? Hayır! Be... ben düşündüm ki, seninle yarenlik etmek istiyorum... hepsi bu."

"Benimle yarenlik mi efendim? Ama ne konuda?"

"Şey... şu ün yapmış olduğun küçük aşklarına

ne dersin?" diye sordu kaptan. Sıkıntıyla ve neşeli görünmeye çabalayarak söylemişti bu sözleri.

"Gerçeğe göre ünüm pek abartılmıştır efendim."

Henry Morgan amacını doğrudan açıklamaya girişti:

"Kulak ver bana, Coeur de Gris! Düşünmez misin ki benim de bir dosta gereksinimim olabilir? Benim yapayalnız bir insan olabileceğim aklına gelmez mi? Baksana tüm adamlarım nice korkmaktadırlar benden. Buyruklarımı dinlemeye gelirler yanıma, keyiflice zaman geçirmeye değil. Böyle olmasını ben istedim, biliyorum. Bir zamanlar zorunluydu bu, çünkü bana boyun eğmelerini sağlamadan önce saygı duymalarını sağlamam gerekiyordu. Ama şimdi zaman zaman düşüncelerimi anlatmak istiyorum, savaş ve ganimet dışında bir şeylerden söz etmek istiyorum. On yıldır sessiz bir kurt gibi denizleri kasıp kavurdum, hiçbir yerde tek bir dostum yok.

Seni seçmişimdir dostum olarak; çünkü hoşlanıyorum senden bu bir; ikincisi yeryüzünde tek bir şeyin yok ki çalmak isteyeceğimi düşünebilesin. Öyleyse benden korkmaksızın sevebilirsin beni. Adamlarımın benden bunca kuşkulanmaları ne gariptir. Her yolculuğun kuruşu kuruşuna hesabını vermişimdir, yine de onlarla dost olarak konuşacak olsam, ne dolaplar çevirdiğimi öğrenmek için beyinlerini paralarlar. Peki sen, dostum olacak mısın benim Coeur de Gris?"

"Şey, elbette olurum Kaptanım. Bilseydim ki aklınızda böyle bir şey var, çoktan dostunuz olurdum. Size nasıl hizmet edebilirim efendim?"

"Ah, ara sıra benimle konuşarak ve azıcık da olsa bana güvenerek... Yalnızlığımın ötesinde bir nedenim yok. Ama konuşman, hareketlerin bir beyefendi gibi, Coeur de Gris. Aileni sorabilir miyim?

Yoksa bu adı, burada Karayiplerde çoğu insanın yaptığı gibi omuzlanna bir pelerin geçirircesine mi aldın?"

"Ailemle ilgili anlatacak pek bir şey yok. Söylendiğine göre babam büyük Bras de Fer'miş, onun kim olduğunu da bilen yokmuş. Onunkini düşünerek takmışlar bu adı bana. Annem Goaves'deki serbest kadınlardan biridir. Doğduğumda on altısındaymış. Çok köklüymüş ailesi, ama Huguenot'muşlar. St. Bartholomew kıyımında varlarını yoklarını yitirmişler. Böylece anam doğduğunda meteliğe kurşun atar duruma düşmüşler. Annem de günün birinde Paris sokaklarında kolcularca toplanıp bir gemi dolusu başıboş kadınla birlikte Goaves'e gönderilmiş. Kısa bir sonra Bras de Fer bulmuş onu."

Bu genç adamın apaçık utanmazlığı karşısında apışıp kalan Henry Morgan, "Ama annenin serbest bir kadın olduğunu söylüyorsun," dedi. "Şimdi, sen denizde başarıya ulaştığına göre bu... bu işi bırakmış olmalı. İkinize de yetecek kadar para götürüyorsun evine... hatta daha da fazlasını."

"Evet götürüyorum, ama o işini sürdürüyor. Ben de bunun sözünü bile etmiyorum; onun ciddi bir iş olarak düşündüğü şeye karışmam gerekmiyor çünkü. Yerinden kıvanç duyuyor, müşterilerinin limandaki en seçkin insanlar olması göğsünü kabartıyor. Aynca yaklaşık kırk yaşında olmasına karşın, her yıl gelen genç, toy güvercinlere taş çıkarması onu hoşnut ediyor. Elimde olsa bile kendi seçtiği yolu değiştirmem niçin gereksin ki? Hayır, güzel, can bir kadındır o, bana çok iyi bir anne olmuştur. Tek yanlışı bir sürü ufak tefek ahlaki ilkeleri olması. Evdeyken sürekli başımın etini yer, ayrılırken de hüngür hüngür ağlar. Bana zarar verecek bir kadına takılacağım diye ödü patlıyor."

"Yaşamını düşünecek olursak... garip bu, öyle değil mi?" dedi Henry Morgan.

"Niye garip olsun? Bu çok eski meslektekilerin değişik kafaları mı olması gerekiyor? Hayır efendim, sizi temin ederim ki onun yaşamı tertemizdir... günde üç kez dua eder; tüm Goaves'de onunkinden daha güzel bir ev yoktur. Ah, efendim, en son gittiğimde ganimetten payıma düşen bir şal götürdüm ona. İncecik, altın işlemeli olağanüstü bir şeydi. Almadı onu. Roma Kilisesine inanan bir kadının boynuna yaraşır bu, dedi; iyi bir Huguenot'un onu giymesi doğru olmazmış. Ah, denize açıldığımda öylesine kaygılanır ki benim için! Bir yerime bir şey olacak diye çok korkar, ama asıl ruhum lekelenecek diyedir korkusu. Ailemle ilgili tüm bilgilerim bunlar efendim."

Kaptan Morgan bir dolaptan Peru şarabı dolu küçücük garip testiler çıkardı. Her testinin iki boynu vardı ve birinden şarap dökülerken, öbüründen de tatlı bir ıslık sesi duyuluyordu.

"Bunları bir İspanyol gemisinden aldım," dedi. "Benimle içki içer misin, Coueur de Gris?"

"Büyük onur duyarım efendim."

Uzun bir süre şarabı yudumlayarak oturdular. Sonra Kaptan Morgan düşteymişçesine konuşmaya başladı:

"Sanıyorum ki, Coeur de Gris, Kızıl Azize bir gün iğnesini sana da saplayacak, sonra da Panama'nın arıları tepemizde vızırdamaya başlayacak. Hiç kuşkum yok ki, Helen kadar titizlikle korunmaktadır bu kadın. Kızıl Azize'yi duymuşsundur, değil mi?"

Genç adamın gözleri şaraptan parlamaya başlamıştı:

"Onu duymak mı?" dedi yumuşak bir sesle. "Düşlerime girmiştir efendim, uykumda ona seslen-

mişimdir. Kim yapmamıştır ki bunu? Dünyanın bu köşesinde onu duymayan var mıdır? Yine de onunla ilgili tek bir şey bilen var mıdır? Bu kadının adının büyüsü çok garip bir şey. La Santa Roja! La Santa Roja! Her erkeğin gönlünde özlem uyandırmaktadır... etkin, olası bir özlem değil bu, ama 'ah yakışıklı olsaydım, ah bir prens olsaydım' türünden bir özlem. Genç erkekler çılgınca planlar yapmaktalar; kimileri kılık değiştirip Panama'ya gitmeyi, kimileri de kenti barutla havaya uçurmayı kurmaktadır. Yanlarında Kızıl Azize ile kaçıp gitmenin düşünü görmektedirler gündüz gözüyle. Efendim, hastalıktan çökmüş bir denizcinin kendi kendine geceleri şöyle fısıldadığını duymuşumdur: 'Ah bu hastalık gelmeseydi başıma da, La Santa Roja için serüvene atılsaydım.'

Annem Goaves'de aklımı yitirip o kadına koşacağım diye dertlenip durmakta. Bu garip kadın onu çok ürkütüyor. 'Ona yaklaşayım deme oğlum,' diyor. 'Bu kadın cadı; bir şeytan o; ayrıca Katolik olduğu da su götürmez.' Tanıdığımız hiç kimse de görmemiş onu. Altın Kupa'da Kızıl Azize diye bir kadının var olup olmadığını kesinlikle bilmiyoruz. Ah!... Bu kadın denizlere düşler, özlem dolu düşler yaymıştır. Düşünmekteyim ki efendim, belki de günün birinde Altın Kupa onun yüzünden Troya'ya dönebilir."

Henry Morgan bardakları boşaldıkça dolduruyordu. Koltuğunda öne doğru eğildi. Dudaklarında küçük çarpık bir gülümseme vardı:

"Evet," dedi oldukça boğuk bir sesle, "bu kadın ulusların barışı, erkeklerin beyin huzuru için bir tehlike. Olay tümüyle gülünç elbette. Kadın büyük bir olasılıkla, parlak yönlerini söylenceden alan sivri dilli kancığın teki. Ama böylesi bir söylence nasıl başlatılabilir? Sağlığına, Coeur de Gris. Bana iyi ve gerçek bir dost olacak mısın?"

"Olacağım Kaptanım."

Yine sessizce, güzel şarabı yudumlayarak oturdular.

Henry Morgan sözünü daha yeni bitirmişçesine konuşmaya başladı:

"Ama kadınlar çok acı verirler erkeklere. Acıyı, yanlarında sızıntı yapan bir paketin içinde taşırlar sanki. Dediklerine göre sık sık âşık olurmuşsun sen Coeur de Gris. Onların taşıdıkları acıyı hiç duymadın mı?"

"Hayır efendim. Sanmam ki duymuş olayım. Elbet düş kınklıkları, küçük üzütüler yaşamışımdır... herkes gibi. Ama kadınlarda yalnızca zevk bulmuşumdur ben."

"Ah ne şanslısın," dedi kaptan. "Öylesine şanslısın ki, acıyı tanımamışsın. Benim yaşantım aşkla ağılanmıştır. Sürdürdüğüm bu yaşama yitik bir aşk zorlamıştır beni."

"Ah, nasıl oldu bu efendim? Kesinkes hiç düşünmemişimdir ki siz...."

"Biliyorum, biliyorum ki nice değişmiş olmalıyım; değişmiş olmalıyım ki benim âşık olmam düşüncesine bile gülmektesin. Şimdi bir kont kızının sevgisine sahip olamam."

"Bir kontun kızı mı efendim?"

"Evet bir kont kızı. Yetkindi aşkımız... Alabildiğine tutkuluydu. Bir kezinde bir gül bahçesinde geldi bana, karanlık dağılana değin kollarımda yattı. Yeni güzel bir ülkeye onunla birlikte kaçıp, unvanını arkamızdaki denize gömmeyi düşünmüştüm. Belki şimdi bile, Virginia'da güven içinde yaşıyor olabilirdim. Ayaklarımın dibinde küçücük çocuklar kaynaşıyor olabilirdi."

Coeur de Gris bu adama gerçekten üzülmüştü:

"Çok çok yazık olmuş efendim."

"Ah, işte; babası haber aldı. Karanlık bir gecede kollarımı kıskıvrak bağladılar ve onu... ah, sevgili Elizabeth'imi benden koparıp götürdüler. Beni elim kolum bağlı bir gemiye koyup, Barbados'ta sattılar. Yüreğimde kıpır kıpır eden acıyı anlayabiliyor musun Coeur de Gris? Tüm bu yıllar boyunca onun yüzü nereye gitsem izledi beni. Daha sonra bir girişimde bulunmayı da düşünmüşümdür... ama babası çok güçlü bir konttu."

"Peki tutsaklığınız sona erdikten sonra hiç geri dönmediniz mi, ona gitmediniz mi?"

Henry Morgan gözlerini yere indirdi:

"Hayır dostum... hiç gitmedim."

4

Kızıl Azize söylencesi güçlü bir asma gibi beyninde dal budak sardı giderek; batıdan Henry Morgan'a diller döken, onu alaya alan, kandıran, onunla eğlenen bir ses yayılmaya başladı. Denizi, işsiz güçsüz yatan gemilerini unuttu. Uzundur iş yapmamaları nedeniyle korsanlar meteliksiz kalmışlardı. Güvertelerde uzanıp kaptanlanna hayalci budala, diye ilenip duruyorlardı. Henry Morgan düşünün giderek yoğunlaşan cenderesine karşı çılgınca direniyor, sesli olarak kendi kendine tartışıyordu:

"Dünyaya delilik tohumları saçtığı için La Santa Roja'yı yok etsin Tann. Gözü dönmüş canileri aya bakıp uluyan sevdalı köpeklere çevirdi. Bu anlamsız özlem çıldırtıyor beni. Hiç görmediğim bu kadını aklımdan silip atmak için bir şey... ne olursa olsun bir şey yapmalıyım. Hayaleti yok etmeliyim. Ah, Altın Kupa'yı ele geçirme hayali ne büyük salaklık. Öyle görünüyor ki, özlemimin sonu ölümdür benim."

Sonra onu Cambria'dan çekip koparan açlığı anımsadı. Çünkü şimdi bu açlık iki katına çıkmış, daha da güçlenmişti. Düşünceleri uykularını silip süpürüyordu. Bitkin düşüp içi geçerken La Santa Roja da çıkıp geliveriyordu.

Umutsuzlukla, "Maracaibo'yu ele geçireceğim," diye haykırdı. "Bu açlığı ürkü kâsesi içinde boğacağım. Maracaibo'yu yağmalayacağım, parça parça edeceğim, kumsalda kanlar içinde bırakacağım. onu."

(Bir kadın var Altın Kupa'da; bilinmeyen güzellikleri nedeniyle tapınılan bir kadın.)

"Isle de la Vaca'da toplanılacak! Denizin dört bir köşesine gerçekten yürekli insanlara haber salın! Servet kazanmaya gidiyoruz."

Gemiler uçarcasına ulaştılar Maracaibo körfezine. Kent sıkı bir savunma hazırlığına girişmişti.

"Dalın şu limana! Evet, topların korumasıyla!"

Top gülleleri havayı çığlık atarak yarıyor, duvarlarda toz bulutları kaldırıyordu. Ama savunma çözülmedi.

"Düşmeyecek mi? Öyleyse saldırarak alalım!"

Duvarların üzerinden barut fıçıları uçtu. Patladıklarında kenti savunanların ellerini ayaklarını koparıyor, onları sakatlıyordu.

"Kimlerdir bu kurtlar?" diye haykırıyorlardı. "Ah, kardeşler, ölünceye dek savaşmamız gerek. Aman dilememeliyiz kardeşler. Eğer kentimiz düşerse, sevgili kentimiz..."

Kaleye merdivenler dayandı, kükreyen insanlar dalgası duvarların üzerinde kaynaşmaya başladı.

"Ah, San Lorenzo! Sakla bizi! İnsan değil bunlar, şeytan. Duy sözlerimi! Duy beni! Acı bize! Ah İsa! Neredesin?"

"Duvarlan yerle bir edin! Taş üstünde taş bırakmayın!"

(Bir kadın vardır Altın Kupa'da güneş kadar güzeldir.)

"Aman vermeyin kimseye! İspanyol sıçanlarını öldürün! Hepsini öldürün!"

Ve Maracaibo yalvararak ayaklarına kapandı. Evlerin kapıları parçalandı. Sökülebilecek ne varsa alındı odalardan. Kadınlan sürü halinde bir kiliseye götürüp kilitlediler. Sonra da tutsaklar Henry Morgan'ın önüne getirildi.

"İşte yaşlı bir adam efendim. Parası olduğuna eminiz, ama onları saklamış. Bir tekini bile bulamadık."

"Öyleyse ayaklarını ateşe oturtun... Ya, demek arlanmazın teki ha? Kırın kollarını! Söylemiyor mu? Şakaklarını kırbaçla dövün! Ah, öldürün onu, öldürün ki kesilsin haykırması... Belki de parası yoktu gerçekten..."

(Panama'da bir kadın var...)

"Her altın tanesini kazıdınız mı? Kenti kurtulmalığa bağlayın. Bunca acıdan sonra para geçmeli elimize."

Bir İspanyol filosu kenti kurtarmak için yelken açmış geliyormuş.

"İspanyol filosu mu gelmekte? Savaşacağız onlarla! Yok, yok, kaçabilirsek kaçacağız. Gemilerimiz altınların ağırlığıyla suya gömülmüş. Tutsakları öldürün!"

(... güneş kadar güzel.)

Ve Kaptan Morgan yelken açıp, yerle bir olmuş Maracaibo'dan yola çıktı. Gemileri iki yüz elli bin altın İspanyol pezosu, top top ipek kumaşlar, gümüş eşyalar, baharat torbalarıyla doluydu. Kated-

ralden alınmış altın imgeler, inci işlenmiş kaftanlar vardı. Kent ise yangın geçirmiş bir yıkıntıya dönüşmüştü.

"Umduğumuzdan da zenginiz. Vardığımızda Tortuga bayram edecek. Her birimiz bir kahramanız. Çılgınca eğleneceğiz bir süre."

(La Santa Roja Panama'dadır.)

"Ah Tanrım, yapmam gerekiyorsa yapmalıyım. Ama korkarım ki ölümüme gidiyorum. Göze alınamayacak kadar korkunç bir şey bu. Özlemim buysa, ölecek de olsam yapmalıyım." Genç Coeur de Gris'i yanına çağırdı.

"Bu savaşta kendini gösterdin dostum."

"Gereken neyse onu yaptım efendim."

"Ama çok iyi dövüştün. Kavgaya girdiğimizde gördüm seni. Şimdi seni savaş yardımcım yaptım, ikinci komutansın. Yüreklisin, zekisin, dostumsun. Güvenebilirim sana. Ayrıca adamlarımın arasında bu güvene yaraşır başka kim var ki?"

"Büyük bir onur bu efendim. Bağlılığımla bunun karşılığını ödeyeceğim size, emin olabilirsiniz efendim. Annem çok sevinecek."

"Evet," dedi Kaptan Morgan; "genç bir salaksın sen. Bu işte de insanın bir önderi olduğu sürece gerek duyduğu bir erdem budur. Şimdi adamlar geri dönüp paralarını harcamak için can atıyorlar. Olanağı olsa hızlandırmak için inip gemileri itecekler. Sen paranı ne yapacaksın Coeur de Gris?"

"Şey, yarısını anneme göndereceğim. Geri kalanını ikiye ayıracağım. Bir bölümünü saklayıp, öbür bölümüyle de birkaç gün, belki de bir hafta sürekli içeceğim. Dövüşten sonra kafayı dumanlamak iyi oluyor."

"Sarhoşluk bana hiç yaramamıştır," dedi kap-

tan. "İçime bir hüzün çöker içtiğimde. Ama şimdi beynimi yeni bir serüven kurcalamaktadır. Coeur de Gris, batı dünyasının en zengin kenti hangisidir? Hangi yer Kardeşlik'in en küçük bir saldırısına uğramamıştır? Nerede milyonlar kazanabiliriz?"

"Ama efendim, herhalde düşünmüyorsunuz ki... Elbet düşünemezsiniz ki..."

"Panama'yı ele geçireceğim... hatta Altın Kupa'yı..."

"Nasıl yapabilirsiniz ki bunu? Bu kent duvarlarla, askeri birliklerle adamakıllı korunmaktadır. Kıstaktaki yol ancak eşeğin geçebileceği bir yoldur. Nasıl yapacaksınız bu işi?"

"Panama'yı ele geçirmem gerek. Altın Kupa'yı almalıyım." Kaptanın çenesi gerildi.

Şimdi Coeur de Gris hafiften gülümsüyordu.

"Niye sırıtıyorsun yüzüme?" diye sordu Kaptan Morgan.

"Kısa bir süre önce rastlantıyla söylediğim bir sözü düşünüyordum, hani Panama'nın Troya'ya döneceğiyle ilgili sözüm vardı ya..."

"Ah, aklındaki o isimsiz kadın, öyle değil mi? At onu kafandan! Böyle bir kadının var olduğu bile kuşkulu."

"Ama öyleyse efendim, bu son vurgunla yeterince zengin olduk işte."

"Daha da zengin olmakta ne kötülük var? Yağmacılıktan bezdim artık. Çekilip güven içinde dinlenmek istiyorum."

Coeur de Gris bir an duraksadı; gözlerine yumuşak bir perde iner gibi olmuştu:

"Düşünmekteyim ki efendim, Panama'ya vardığımızda herkes Kızıl Azize için dostunun gırtlağına sarılacaktır."

"Ah, adamlarım arasında düzeni... sıkıdüzeni koruyacağımdan emin olabilirsin... yarısından çoğunu sallandırmam gerekse bile. Bir süre önce Panama'ya haber gönderip, oraya geleceğimi söylemiştim. Şaka olsun diye yaptım bunu. Ama, acaba şimdi savunmalarını güçlendiriyorlar mı? Belki onlar da şaka diye almışlardır bu sözümü. Şimdi git, Coeur de Gris, kimseye de bundan söz etme. Seni elçim olarak atadım. Adamların elinde avucunda ne varsa harcamalarını sağla. Kumarı özendir... hemen burada... gemide. Meyhanelerde onlara örnek ol... çok pahalı bir örnek. Benimle birlikte gelmek zorunda kalacaklardır böylelikle. Bu kez elimde bir ordu olmalı dostum, yine de hepimiz ölebiliriz. Belki de yaşamın en büyük eğlencesi bu... yaşamı tehlikeye atmak. Verdiğim işi iyi yap Coeur de Gris. Belki bir gün düşünebileceğinden de zengin olursun."

Genç Coeur de Gris direğin yanında düşünceye dalmıştı:

"Kaptanımız, soğuk kaptanımız da bu büyük, bulutsu söylentiye tutsak düştü. Ne garip bir şeydir bu! Sanki Kızıl Azize kollarının arasından alınıp götürülmüş gibi. Düşüm bozuldu. Acaba öğrendiklerinde bütün insanlar bu acı yitim duygusuna kapılacaklar mı? Acaba, düşlerini çaldığı için kaptandan nefret edecekler mi?"

5

Sir Edward Morgan, St. Eustatius'a saldıran kuvvetleri yönetiyordu. Savaşın kızıştığı bir sırada, ince, koyu derili bir yerli yerden süzülürcesine doğrulup karnına uzun bir bıçak sapladı. Vali Yardımcısının dudaklan dümdüz, sert bir çizgiye dönüştü ve iki büklüm olup yere yuvarlandı.

"Beyaz pantolonum çok kötü olacak," diye düşündü. "Tam işler yolunda giderken yaptığı da iş mi bu şeytan herifin? Majestelerinden özel bir teşekkür alacaktım, şimdiyse teşekkür geldiğinde burada olmayacağım. Hay Tanrım! Ne kötü bir yer seçmiş!" Sonra durumun nice acıklı olduğu tüm açıklığıyla gözlerinin önünde belirdi.

"Sıradan bir bıçak," diye homurdandı; "hem de karnımda. Dengim olan birinin elindeki bir kılıcı yeğlerdim doğrusu... ama bir bıçak... hem de mideye saplanmış! Üstümdeki bu kanla bu kirle rezil gibi görünüyor olmalıyım. Üstelik doğrulup kalkamıyorum da. Tanrım! Alçak adam çok duyarlı bir yere saplamış bıçağı."

Adamları onu büyük üzüntü içinde Port Royal'e götürdüler.

"Önlenemezdi," dedi valiye; "elinde bıçakla ansızın üzerime atlayıp, karnıma sapladı. Sanırım ufacık tefecik boyuyla daha yükseğe erişemedi iblis. Taca durumu bildirirsiniz değil mi efendim? Ama lütfen bıçağın... ya da midenin sözünü etmeyin. Şimdi beni kızımla başbaşa bırakır mısınız lütfen? Birazdan öleceğim."

Elizabeth loş bir odada üzerine eğilmişti:

"Yaranız çok mu ağır baba?"

"Evet, oldukça ağır. Ölmek üzereyim."

"Yapmayın baba; beni heyecanlandırmak için şaka ediyorsunuz."

"Elizabeth, bu işin şaka kaldırır yanı var mı... sonra hiç şaka yaptığımı gördün mü? Söyleyecek çok şeyim var ama zamanım kalmadı. Sen ne yapacaksın şimdi? Çok az paramız var. Kralın son genel borçlanma önerisinden beridir yalnızca benim aylığımla geçiniyorduk."

"Ama, neden söz etmektesiniz baba? Ölüp beni

burada bir başına, sömürgelerin ortasında yapayalnız bırakamazsınız. Yapamazsınız, yapamazsınız bunu!"

"Yapabileyim yapamayayım ölmek üzereyim. Şimdi hazır zamanımız elveriyorken bu konuyu tartışalım. Belki soygunculukla büyük ün kazanmış olan amca oğlun seni korur Elizabeth. Bu düşünce acı veriyor bana; ama... ama... yaşamak için gerekli bu... çok gerekli. Hem ne de olsa amcanın oğludur."

"İnanmam buna. İnanamam. Ölemezsiniz siz!"

"Amca oğlunla karşılaşana değin valiyle birlikte oturmalısın. Ona durumu tüm açıklığıyla anlat; yaltaklanma... ama çok da kibirlenme. Unutma ki soyguncu bile olsa senin kanından gelmektedir." Zorlukla soluklanışı odayı doldurdu. Elizabeth sessiz sessiz ağlamaya başladı. Canının yanıp yanmadığını tam olarak bilemeyen bir çocuk gibiydi. Sonunda Sir Edward'ın dudaklarından zorlukla döküldü sözcükler:

"Bir beyefendinin beyefendiliği ölümünden belli olur derler... ama inlemek istiyorum. Robert istediği zaman inlerdi. Elbette garip biriydi Robert... ama yine de benim öz kardeşimdi... canı istediğinde haykırırdı bile. Elizabeth ser.... lütfen... çıkar mısın odadan? Üzgünüm... ama inlemem gerek. Bundan kimseye söz etme... Elizabeth... kimseye söz etmeyeceğine ant içer misin?"

Kız yeniden odaya döndüğünde Sir Edward ölmüştü.

6

İlkbahar Antillerden ve Afrika'nın sıcak, kuru karnından yükselerek Cambria'ya ulaşmıştı. Henry

gideli beri on beşinci ilkbahardı bu. Yaşlı Robert ilkbaharı tropik ülkelerden Cambria'ya, oğlunun gönderdiğini düşünmeyi seviyordu. Sonraları garip biçimde inanmaya başlamıştı buna. Tepelere doğru yemyeşil bir kürk kaplamıştı ortalığı, ağaçlar esen yelde yeni narin yapraklarını sınıyordu.

Yaşlı Robert'in yüzü daha da katılaşmıştı. Ağzının çevresinde azıcık gülümseme, gülümsemeden de çok üzüntüyü dile getiren bir kırışık yerleşmişti. Sanki eski mi eski, sancılı bir gülüş donup kalmıştı orada. Ah, yapayalnız geçen yıllar, kollarına hiçbir şey getirmeyen verimsiz yıllar... Şimdi Gwenliana'nın sözlerinin anlamını biliyordu: Yaşlılık, soğuk, tedirgin bir bekleme dışında başkaca bir şey getirmiyordu yanında; güvenle düşlemlenemeyen donuk bir bekleme durumu. Belki de Henry'nin yine ona döneceği zamanı beklemişti. Ama pek olacak gibi değildi bu. Artık Henry'yi görmek istediğinden de pek emin değildi. Sıkıcı olabilirdi. İnsan yaşlandığında sıkıcı şeylerden nefret eder.

Uzun bir süre merak edip durmuştu: "Henry şimdi ne yapıyor? Neler görüyor?" Sonra oğlan yavaş yavaş silinip gitmiş, eski kitaplardaki insanlara benzemişti: Pek gerçek değil; yine de anımsanacak kadar gerçek. Ama Robert bu soyut kişiliği, şurada burada hakkında birbirini tutmaz söylentiler işittiği oğlunu sık sık düşünüyordu.

Güzel bir bahar sabahı uyandığında, "Bugün gidip Merlin'i göreceğim," demişti Robert. "Bu kocamış adamın yılların giderek artan baskısı altında yaşaması ne garip. Artık yüz yaşını devirmiş olmalı. Gövdesi incecik bir süpürgeye dönmüş... bir zamanlar insan gövdesi olduğunu andırıyor o kadar. Ama dediklerinden bir şey anlayabilirseniz, William'ın söylediğine göre, sesi hâlâ altın gibiymiş, güçlüy-

müş. Hâlâ Londra'da hoşgörülmeyecek saçmalıklardan söz etmekteymiş. Bu yol onarımcısının tüm yaşamını, bir kedi yavrusu gibi Londra'daki dört günün çevresine sarmalaması ne garip. Ama Merlin'e gitmeliyim. Bir daha gidebileceğimi pek sanmıyorum çünkü."

Dik, kayalık keçiyolu ona işkence gibi geliyordu; bacaklarının kıvrak, güçlü, ciğerlerinin körük gibi yorulmaz olduğu günleri anımsadığında bu işkence daha da ağırlaşıyordu. Bir zamanlar dağ yarışlarında herkesi geride bırakırdı, oysa şimdi azıcık tırmanıyor, sonra bir taşa oturup dinleniyor...sonra kayalık sırtın üzerinden tepedeki çatlağa doğru yine tırmanışa geçiyordu. Sonunda yalçın tepeye ulaştığında öğlen olmuştu.

Daha kapıyı tıkırdatmasına zaman kalmadan Merlin onu kapıda karşıladı. Merlin, duvarlarda asılı duran harplar ve temrenler nice değişmişse, onca değişmişti. Zamanı bir giysi gibi fırlatıp bir yana atmış gibiydi. Merlin, Robert'i gördüğünde hiç şaşırmamıştı. Sanki bu ağır ağır gerçekleştirilen yolculuğu daha bin yıl öncesinden bilmekteydi.

"Bu yolu tırmanıp bana gelmeyeli çok olmuştur Robert; ben aşağıya inmeyeli de çok olmuştur." Harplar "olmuştur, olmuştur" diye mırıldadılar. Merlin harp tellerinin anladığı dilden konuşuyordu, onlar da yüce dağ yığınında uzaklarda duran bir koro gibi karşılık veriyorlardı.

"Ama tırmanıp sana gelen yaşlı bir adam şimdi Merlin. Yol güreşilmesi gereken yırtıcı bir düşman. Yaşlanmış görünmüyorsun. Ne zaman öleceksin merak ederim. Geçirdiğin yıllar kimi zaman bu soruyu tartışmaz mı seninle?"

"Ah, doğruyu söylememi dilersen Robert, bu soru birçok kez aklıma takılmıştır... ama hep düşü-

necek bir sürü şey vardı. Ölmek için harcayamazdım zamanı. Yoksa bir daha düşünemeyebilirdim.

Çünkü yukarıda, burada, koyak insanlarının inanç dedikleri o sinsi umut sorgulanabilir bir şey olmakta Robert. Ah kuşku yok, çevrem dolu olsaydı, tümü de bir ağızdan ve durmaksızın, 'Bilge, iyi bir Tanrı vardır; elbet ölümden sonra da yaşayacağız' ilahisini söyleselerdi, belki ben de gelecekteki yaşama hazırlanırdım. Ama burada, bir başıma, göğün yarı yolunda ölümün düşüncelerimi kesmesinden korkmaktayım. Dağlar insanın soyut acılarına bir tür merhemdirler. Onların ortasında güler insan... ah, ağlamaktan çok güler."

"Bilmektesin," dedi Robert, "anam kocamış Gwenliana ölmeden önce son bir garip kehanette bulunmuştur. 'Dünyanın sonu gelmekte bu gece, üzerinde yürünecek bir yeryüzü kalmayacak artık,' demiştir."

"Robert, sanırım ki doğruyu söylemiştir o. Öbür fallarına diyeceğim yoktur, ama ölürkenki sözleri doğrudur bence. Bu kemirici düşünce gelip bana da uğrar kimi kez, bu yüzden korkmaktayım ölümden... ölümüne korkmaktayım. Yaşayarak sana yaşam veriyorsam, tarlalara, ağaçlara, tüm yeşil dünyaya bir varlık kazandırıyorsam eğer, tüm bunları tebeşirle çizilmiş gibi silip yok etmek ağıza alınmayacak bir eylem olur. Ölmemeliyim... daha bir süre...

Ama artık yeter bu uğursuzca şeyler. Neşe, kahkaha yok bunlarda. Sen Robert, insanlar koyağında çok uzundur yaşamaktasın. Dudakların gülmekte, ama yüreğinde hiç neşe yok. Sanmaktayım ki, dudakların bir tuzağın üzerindeki ince dallar gibi acını Tanrı'dan gizlemek için böyle gülümsemede. Bir kez denemişsindir tüm ruhunla gülmeyi, ama

yergicinin ayrıcalığını, yani kendinle azıcık eğlenme karşılığı başkalarına bol bol gülme ayrıcalığını elde edememişsindir."

"Bilmekteyim yenik düştüğümü Merlin. Görülmektedir ki, umarı da yoktur bunun. Utku ya da talih, ya da ne diye adlandırmak istersen, bebeğin diş etlerine gizlenmiş dişleri gibi seçilmiş birkaç kişide saklı gibidir. Son yıllarımda bu Tanrı bana dişli mi dişli, hesaplı mı hesaplı bir oyun oynadı. Kimi anlar oldu ki, oyunda dolap çevirdiğini düşünmüşümdür."

Merlin ağır ağır konuştu:

"Bir kezinde keçi ayaklı, sevgili genç bir tanrıya karşı oyuna oturmuştum. Bu oyundur buraya gelmemin nedeni. Ama sonra o büyük ödünü verdim ve hüzünlü bir kahkahayla imzaladım anlaşmayı. Robert, uzun zaman önce aklını koyvermişsin diye duymadım mı ben? Elbet William bana uğrayıp senin çıldırdığını söylemiştir bana. Gül bahçende kınanacak şeyler yapmadın mı sen?"

Robert acı acı gülümsedi:

"O Tanrı'nın dolaplarından biri bu da," dedi. "Nasıl olduğunu anlatacağım sana. Bir gün güllerimin kurumuş yapraklarını kopartıyordum. Bir simge yaratmak düşüncesi takıldı aklıma. Alışılmamış bir şey değil bu. İnsanlar ne sık dikilirler tepelere kollarını açarak, ne sık diz çöküp dua derler, haç çıkarırlar. Bir tomurcuğu çekip kopardım, havaya fırlattım. Çiçeğin taç yaprakları başımdan aşağıya döküldü. Bu olay, tek bir hareketle tüm yaşamöykümü özetleyip anlatıyordu sanki. Sonra kara toprağın üzerindeki bembeyaz çicek yapraklarının güzelliği alıp götürdü beni. Simgemi unutuverdim. Bir tane daha fırlattım, bir tane daha. Gül yaprakları toprağı kar gibi örtene değin fırlatıp durdum. Başımı kaldırdım birden. Gördüm ki, bir sürü adam çevremi sarmış, bana gülmekte. Kilise dönüşü geçiyorlarmış oradan.

'Hiii!' dediler, 'Robert aklını yitirmiş, hiii! Aklı kayıp gitmiş. Hooo! Bir çocuk olmuş yeniden, gül yapraklarını savunuyor.' Ancak çıldırmış bir Tanrı izin verebilirdi böyle bir şeye."

Merlin sessiz kıkırdamalarla sarsılıyordu:

"Ah Robert! Robert! Dünya kendisini sana karşı koruyor diye onu suçlaman mı gerek? Sanırım ki dünya ile Tanrı'nın seni gözünde farkı yoktur. Aşağıda, koyakta yere saçılmış gül yapraklarının görünümünden hoşlanan on kişi olsaydı, yalnızca çok garip biri sayılırdın, ilginç ve merak uyandıran bir şey. Pazarları öğleden sonra evine yabancıları getirip seni gösterirlerdi. Ama değil mi ki yok böylesi insanlar, kesinlikle köktenci birisin sen; deliğe tıkılması, ya da asılması gereken birisin. Delilik yargısı gerçekte bir insanın beyninin asılmasıdır. Biri için aklı başıboş dolanıyor diye fısıldandı mı, ne derse desin artık kimse onun sözlerine aldırmaz, gülerler ona yalnızca.

Görememekte misin Robert? İnsanlar anlamadıkları düşüncelerden, düzenlerden öylesine çok acı çekmişler, yıpranmışlar, onların tuzağına düşmüşlerdir ki, anlayışlarını aşan her şeyin kargışlı, kötü olduğuna inanırlar. Karşılaşıldığında ezilerek yok edilmesi gereken şeylerdir bunlar. Küçük şeylerin büyüyüp başlarına dert olmasından korurlar kendilerini böylelikle."

"Biliyorum," dedi Robert; "bilmekteyim bütün bunları. Gözyaşı döktüğüm de yoktur. Yakınmam şundandır ki, yanımda taşıyabildiğim tek şeyim yitiklerle dolu bir heybedir yalnızca. Bir zamanlar elimde olan şeylerin anısına sahibim bir tek. Belki iyidir bu da... çünkü elimde olmadıklarından, şimdi onları daha çok seviyor gibiyim. Ancak bu talihin nasıl olup da seçilmiş bir avuç insanda gizlendiğini anlayamamaktayım bir türlü. Eğer esen yeller doğru söylüyor-

sa öz oğlum saldırıp özlemlerini tek tek eline geçirmekteymiş."

"Bir oğlun vardı Robert; anımsamaktayım şimdi. Sanırım büyümezse şu, ya da bu dünyayı yönetecegi kehanetinde bulunmuştum ona."

"Yaptığı da bu işte. Güneyden hafif, belirsiz bir yel getirmekte onun haberlerini. Söylentinin yarasa gibi kanatları vardır. Söylendiğine göre, acımasız bir korsanlar soyunu yönetmekteymiş. Kentleri ele geçirip yağmalamaktaymış. İngilizler onunla kıvanç duyuyorlarmış; bir kahraman, bir yurtsever diye adlandırıyorlarmış onu... ben de öyle yapıyorum kimi zaman. Ama korkarım ki bir İspanyol olsaydım, benim gözümde yalnızca başarılı bir soyguncu kalırdı o. Pek inanmıyorum; inanmak da istemiyorum ama... tutsaklara işkence ettiğini duydum."

"Demek ki," diye düşünceye daldı Merlin, "olmak istediğini sandığı büyük adam olmuştur öyleyse. Eğer doğruysa bu, bir adam değil o. Daha küçük bir çocuk ve ayı ele geçirmek istiyor. Sanırım oldukça mutsuzdur. Çocukların mutlu olduklarını söyleyenler kendi çocukluklarını unutmaktalar. Daha ne kadar büyümeden durabilecek acaba, bilmem ki!

Robert, şu kanatlarıyla doğan kocaman siyah karıncaları görüyor musun? Bir iki gün uçarlar, sonra kanatlarını düşürüp yere yuvarlanırlar, ömürleri boyunca sürünür dururlar. Acaba oğlun kanatlarını ne zaman düşürecektir? Bu sürünmenin insanlar arasında bunca saygı görmesi ne garip, öyle değil mi Robert?... Çocuklar nasıl da bu görkemli sürünmeye katılabilmek için kanatlarını parça parça ederler..."

"Çocukları büyütüp adam eden nedir?" diye sordu Robert. "Kanatlarının köklerini çürüten nedir?"

"Ah çoğunun hiç kanatları yoktur, kimileri ka-

natlarını kendileri kopanr; kimisi birdenbire olur, kimisi de çok ağır. Hepsini bilmem, ama benimki çok gülünçtü... Kendi kendisiyle eğlenen türden. Koyakta ufacık tefecik bir kızı sevmiştim, sanırım çok güzeldi. O zamanlar ben de yakışıklıydım. Onun için bir şarkı yazdım. Ona Orpheos'un Gelini diyordum. O zaman kendimin Orpheos* olduğunu düşünürdüm. Ama kız bir tanrıyla evlenmenin doğaya karşı bir suç olacağını düşündü. Bana bir söylev geçti. Her erkek, dedi, başarısını şu ya da bu şeye... ailesine, toplumuna, kendine her neyse... borçludur. Başarının ne olduğuna ilişkin düşünceleri pek belirgin değildi, ama şarkının bir başarı ölçütü olmayacağını açık açık söyledi. Ayrıca tanrılardan, özellikle putatapar tanrılardan da tiksiniyordu. Her yönüyle tartışmasız insan olan, toprakları, evleri bulunan bir adam vardı. Şu kocamış yaşımda bile onun acınacak kadar insan olduğunu düşünmeden edemiyorum. Böylece evlendiler ve bu gülünç durum kanatlarımı kemirip attı.

Bu küçük gülünç acıyla savaşabilmek için neler geçmedi ki aklımdan... cinayet, intihar, savaş alanları... Utancımdan şarkılarımı dünyadan gizlemeyi düşündüm ki, bir daha kimse duyamasın onları. Ortalıktan yok olduğumda kimsenin haberi olmadı. Tek bir kişi bile gelip dönmem için yakarmadı bana... bense bunu yapacaklarını sanmıştım. Dişlenmiş kanatlarım düştü; bir adam olmuştum artık, ayı da istemiyordum. Yeniden şarkı söylemeyi denediğimde sesim celeplerin sesi olmuş, kısılmıştı; şarkılarım ise sakınmalarla, önlemlerle ağırlaşmıştı."

"Bilmem ki ben nasıl büyüdüm?" dedi Robert. "Anımsamıyorum. Belki gençliğim paraya yapışarak

---

* Orpheos: Apollon ile Kalliope'nin oğlu. Eurydike'nin kocası. Söylencesel şarkıcı, müzisyen, lir çalgıcısı. Çev.

çıkıp gitti içimden... belki de düşlediğim o ellerde yaşamaktadır. Ama Henry düşlerini kulaçlamaktadır; kimi zaman onu öyle kıskanıyorum ki...

Biliyor musun, Merlin? Bana garip gelen bir şey var. Anam Gwenliana geleceği görebildiğini düşünüyordu, biz ise bundan çok keyif aldığı için onunla eğleniyorduk. Henry'nin gittiği gece yaşamın bir görüntüsünü çıkardıydı. Merlin, tüm dedikleri üç aşağı beş yukarı doğru çıktı. Bu düşünceler anama parlak bir dizi görüntü gibi açılmış olabilir mi? Garip, olmayacak bir şey bu."

"Belki oğlanın özlemini okumuştu anan ve bu özlemin gücünü anlamıştı Robert. Yaşlı Gwenliana'ya büyüyle ilgili birçok şey öğretmişimdir; izleri... ve yüzleri okumada pek becerikliydi."

Yaşlı Robert ayağa kalkıp gerindi:

"Ah, şey... gitmeliyim artık. Bunca yaşlı biri için yoldan aşağıya vurmak epeyi zaman alır. Eve vardığımda gece olacak. İşte elinde birlikte doğmuş olduğu külünküyle William gelmekte. Yoldaşlık eder bana, Londra'da neler döndüğünü öğretir. Sözcükleri seviyor olmalısın Merlin, böyle çok konuştuğuna bakılırsa; bense acıya tutkun olmalıyım, kendimi onun ellerine bırakmama bakılırsa...

Ve Merlin, sanmaktayım ki düzencinin, dolandırıcının birisin sen, ne zaman yanından ayrılsam hep büyük şeyler söylemiş olduğun kanısına kapılıyorum, ama düşündüğümde söylediklerinden hiçbir şey anımsamıyorum. Bana kalırsa yumuşacık sesinle ve harplannla çok ustaca büyü yapıyorsun."

Yoldan aşağıya vurduğunda duvarda asılı olan harplar ardından, Büyücü'nün Uğurlamasını mırıldanıyorlardı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1

Henry Morgan 1670'te yakıp yıkmayı düşündüğü zaman Panama büyük, çok güzel bir kentti; Altın Kupa diye adlandırılmaya yaraşır, varsıl ve güçlü bir kentti. Vahşi Yeni Dünya'da güzellik ve zenginlikte onunla boy ölçüşecek başka bir yer daha yoktu.

Bir yüzyılı geçkin süre önce, Balboa yeni bir okyanusun kıyısına ulaşmıştı. Tertemiz zırhını üzerine geçirip ılık su baldırlarını yıkayana değin Pasifiğin sığlığında yürümüştü. Sonra güzel bir söylev çekerek denize seslenmiş ve dokunduğu tüm toprakların İspanya tacının elinde olduğunu bildirmişti. Sudan uysal ve sadık olmasını istedi; çünkü o Kastilya ile Aragon'un özel gölü olmakla onurlanmıştı.

Balboa'nın ardında, kıyıda yerlilerin küçük, yemyeşil bir köyü duruyordu. Köyün adı Panama'ydı. Yerli dilinde bol balık avlanan yer anlamına geliyordu bu. İspanyol askerleri kulübeleri ateşe verip, yerine yeni bir kent kurduklarında, bir ezgi olan bu eski Panama adını değiştirmediler. Kısa zamanda da bu ad, kendisini haklı çıkardı. Çünkü İspanya ağını, bu küçük kentten dört bir yana doğru atmıştı.

Pedrarias, ağı kuzeye taşıyıp eski Mayan soyunun kentlerini avladı. Balık avcılığında çok yetenekliydi. Panama'ya tümü de altından olmak üzere, garip biçimde işlenmiş yılanlar, korkutucu imgeler ve

küçücük oyma böcekler gönderdi. Toplanacak başka süs eşyası kalmadığında, tapınaklar bomboş taş kutulara döndüğünde, Pedrarias İspanya'nın ağını halkın üzerine atıp, onları kamçıyla madenlerde çalışmaya sürdü.

Pizarro, atlı ve zırhlı adamlarıyla güneye doğru yelken açtı. Güçlü İnka ulusunu dize getirdi. Yöneticileri öldürdü, yönetim yapısını söndürdü. Sonra da elmaslar, tapınak duvarlarındaki gümüş eşyalar, altından güneş simgeleri, altın tören kalkanları gemilere yüklenip Panama'ya gönderildi. Pizarro da kolu kanadı kırılmış İnka halkını kamçılayarak madenlerde çalışmaya zorladı.

Yüz dolayında subay, küçük asker kümeleriyle yabanıl Darien yerlilerinin ağaçlarda ve inlerde yaşadığı doğu ve güneydoğuya doğru yol aldı. İspanyollar burada burun halkaları, halhallar, tanrı yontuları ve altınla doldurulmuş kartallar buldular. Her şey torbalara doldurulup katır sırtında Panama'ya taşındı. Tüm mezarlardaki altın süsler alındığında, yabanıl yerliler de kamçı zoruyla toprak kazmaya başladılar.

İspanyol gemileri batıda, azıcık dalınca inci çıkarılabilen sığ koyları olan küçük adalar keşfetti; kısa bir süre sonra adaların uyuşuk halkı köpekbalıklarının yaşadığı bir denize atlamaya, inci dolu torbalar ise Panama'ya doğru yola koyulmaya başladı.

İnce işçilik ve binbir emekle yaratılmış değerli şeyler sonunda Panama'ya geliyor, orada gözü doymaz eritme potalarına veriliyor, kalın altın çubuklara dönüşüyorlardı. Ambarlar, İspanya'ya yelken açacak hazine donanmalarını bekleyen altın çubuklarla tepeleme doluydu. Zaman zaman ambarlarda yer kalmadığı için gümüş çubuklar sokaklara yığılıyordu. Çok ağır olmaları nedeniyle bunların çalınma tehlikesi yoktu.

Bu arada kent gelişip görkemli bir duruma gelmekteydi. Köleleştirilmiş ulusların zenginliği, nadir kokulu çiçeklerin yetiştirildiği küçük birer iç avlusu olan, kırmızı çatılı binlerce güzel evin yapımına harcanıyordu. Eski Avrupa'nın tüm renkli sanatları, konforu altın topakların çağrısıyla Panama evlerini güzelleştirmek için batıya doğru akıyordu.

Ülkeyi ele geçiren ilk İspanyollar acıması olmayan, açgözlü soygunculardı; ama aynı zamanda da bunlar kanlı olayların korkutamayacağı askerlerdi. Küçük küçük çetelerle Yeni Dünya'yı ele geçirmişlerdi, hem de yüreklilik dışında somut bir güç kullanmaya gereksinim duymaksızın. Ama Nikaragua, Peru ve Darien halkları ağlamsak köle sürüleri durumuna geldiklerinde, artık hiçbir tehlike kalmadığı zaman değişik soydan olan insanlar Panama'ya yerleşti. Bunlar iş, yasa zoruyla bir çiftliği sahibinin elinden almaya, ya da dışarıdaki sömürgeciler için yiyecek fiyatlarının yükseltilmesine geldiğinde aslan kesilen, ama çeliğin çelikle takırdamasından ödleri kopan tacirlerdi.

Tacir sınıfı kısa sürede tüm kıstağa egemen oldu. Askerlerin kimisi ölmüştü; geri kalanları da güvenlik içinde yaşamaktan tedirgin olmuş, yiyecek maddeleri ve süs eşyaları savaşını, un ve şarap satıp karşılığında kasalarına yığmak için pırlanta ve altın çubuklar toplayan tacirlere bırakarak yeni, binbir tehlike dolu topraklara doğru yola koyulmuşlardı. Tacirler öylesine bir birlik oluşturdular ki, tümü yiyecek için aynı yüksek fiyatı koyabiliyor, kazançlarıyla da çatısı kırmızı kiremitli, sedir ağacından evler yaptırıyorlardı; kanlarına dışarıdan getirtilen ipek kumaşlar giydiriyorlar, sokaklarda sürü halinde arkalarından gelen köleleriyle dolaşıyorlardı.

Cenovalı bir köle tacirleri şirketi, kente gelip

malları için kocaman bir ambar yapmıştı. Ambar tepeleme siyah adamların yoklanmak ve pazarlık edilmek için gün ışığına çıkarılıncaya değin oturdukları kafeslerle doluydu.

Güzel bir kentti Panama. Anayollarında iki bin tane kocaman sedir ağacından yapılmış ev sıralanıyordu. Merkezin uzağında memurların, habercilerin, Kralın ücretli askerlerinin oturduğu daha küçük beş bin ev vardı. Kentin eteklerinde ise, kölelerin yerleştirildiği sayısız saz kulübe yer almıştı. Kentin merkezinde hepsi de altın eşyalarla ve pırlantalarla ağırlaşmış papaz giysileriyle dolu altı kilise, iki manastır ve bir de yüksek bir katedral bulunuyordu. Şimdiden Panama'da iki aziz yaşamış ve ölmüştü... belki bellibaşlı azizlerden değillerdi, ama yine de kemikleri saklanmaya değecek kadar önemliydiler.

Kentin bir bütün bölümü Kralın evleri, ağılları ve kışlalarıyla doluydu. Tüm ülke ürünlerinin onda biri burada depolanmış, sonraki hazine donanmasını bekliyordu. Donanma geldiğinde kıstaktan eşek sırtında taşınıp gemilere yüklenecekti. Panama, İspanya Krallığını desteklemekteydi... Kralın yeni saray ve savaşlarının ücretini o ödüyordu. Hazinesinde hazır para olması nedeniyle Kral, Panama'yı kutsamıştı. Göğüsleri kabartıcı bir adı vardı Panama'nın: Çok Soylu ve Çok Sadık Panama Kenti. Rütbesi Kordoba ile Sevilla'nın rütbelerine eş kılınmıştı. Resmi görevlileri boyunlarına altın görev zinciri takmıyor muydu? Kral kente çok tantanalı bir hanedan armasını bağışlamıştı... sol yanında altın bir zeminde bir kalkan, sağda da iki karavela ve bir avuç boz renkli ok. En üstte de kuzeyin keşif yıldızı. İkiz İspanyol Krallığının Aslanları ve Şatoları da kalkanı çevrelemekteydi. Gerçekten de Panama, dünyadaki en büyük kentlerden biriydi.

Altın Kupa'nın ortasında geniş, kaldırımlı bir meydan vardı; meydanın ortasında da akşamları müzik çalınan bir yükselti. Müzik çalarken insanlar gezinti yapar, konuştuklan kişilere göre konumlarını belli ederlerdi; soylu tacirlerin burunlan pek havadaydı. Gündüz bir Yahudi gibi unun fiyatı üzerinde pazarlık edebilirdi, ama gece meydanda, kendisi kadar zengin olmayan tanışlarına dimdik selam verir, daha zenginlere de belli etmeksizin yaltaklanırdı.

Güven içinde yaşamalan onları gevşetmişti. Kentin ele geçirilmesi olanaksız görülüyordu. Bir yanını deniz koruyordu, ayrıca güney okyanusunda hiç yabancı gemi bulunmuyordu. Karadan ise surlarla ve tehlike anında suyla doldurulup kenti gerçek bir ada durumuna getirecek geniş bir hendekle çevriliydi. Ayrıca kente saldıracak olan ordu, kara tarafındaki sık ormandan ve az sayıda adamın kolayca savunabileceği daracık geçitlerden de geçmek zorundaydı. Aklı başında bir önderin Panama'yı ele geçirmeye kalkışabileceği, kimsenin aklının ucundan geçmiyordu. Bu nedenle de Campeche, Puerto Bello ve Maracaibo korsanlann eline geçtiğinde Altın Kupalı tacirler omuzlarını silkip olağan işleriyle uğraşmayı sürdürmüşlerdi. Şanssızlıktı bu elbette; ülkedaşlannın başlarına böyle bir şeyin gelmesi, soyulup soğana çevrilmeleri üzücü bir şeydi... ama başka ne bekleyebilirlerdi ki? Kentleri yanlış yere kurulmuştu. Panama'nın acıma dışında böyle rahatsızlıklar duymasına gereksinimi yoktu. Tann iyiydi, işlerse... şey, çok kötüydü; artık para kazanılamıyordu, çiftçiler de mallarına hırsız gibi yapışmışlardı.

Altın Kupa'nın valisi Don Juan Perez de Guzman'dı... yaşamını yalnızca tam bir beyefendi olmaya adamış sessiz sakin bir soylu. Küçük ordusunu talim ettirir, üniformalarını değiştirir, akrabalarının evliliklerine özen gösterirdi. Tüm yaşamı boyunca bir

asker olmuştu... belki iyi bir savaşçı değildi, ama çok gösterişli bir subaydı. Astlarına yazdığı yazılar kusursuzdu. Bir yerli köyüne yaptığı teslim çağrısının kınanacak tek bir yönü yoktu. Halk valiyi çok seviyordu. Güzel giyiniyordu; çok gururlu olmakla birlikte alçakgönüllüydü de. Her gün ardında atlı birliğiyle sokaktan geçerken halk, onu gönülden alkışlardı. Bir saldırı olasılığı belirecek olsa, Don Juan'ın gösterişli kişiliği hiç kuşkusuz halkı yatıştırırdı. Kentteki en soylu kan onunkiydi, en zengin ambarlar da öyle.

İşte Panama'da böylesine mutlu biçimde yaşıyorlardı. Sıcak günler bastırdığında yemyeşil kırlara çıkıyorlar, yağmur mevsiminde kentteki balolara, resepsiyonlara dönüyorlardı. Henry Morgan yıkmaya karar verdiğinde Altın Kupa'nın durumu buydu.

Günün birinde müthiş bir haber, Morgan'ın kenti ele geçirmek için yola koyulduğu haberi duyuldu Panama'da. İlkin kimse inanmadı buna, alay konusu oldu. Ama habercilerin sayısı arttıkça kenti kaygılı bir hareketlilik sardı. İnsanlar kiliselere koşturup günah çıkardılar, kutsal imgeleri öpüp evlerine döndüler. Yüzlerce rahip ellerinde Kutsal Ekmek'le geçit töreni yapıyordu. Gizli Kardeşlik üyeleri kendilerini acımasızca kamçılıyor, herkes görsün diye koca koca haçları ortalıkta dolaştırıyorlardı. Yıkılmış surlar onarılmıyor; paslanmış gülleler yenilenmiyordu. Don Juan bir ayinden çıkıp öbürüne gidiyor, gözü dönmüş halkla konuşuyor, kentteki tüm rahiplerin bir tören düzenlemesini öğütlüyordu.

Korkunç öyküler yayılmaya başlamıştı... korsanlar insan değil, başları timsaha benzeyen aslan pençeli hayvansı şeylerdi. Ağırbaşlı insanlar, bu olasılıkları sokaklarda tartışıyordu.

"Sabah şerifleri hayırlı olsun, Don Pedro."

"Meryem Anamızın hayır duaları üzerinize olsun Don Guierrmo."

"Bu şakilere dair fikriniz nedir?"

"Ah, dehşet, Don Guierrmo; dehşet! Şeytan oldukları rivayet edilmekte."

"Ama kulağıma çalındığına göre, bu Morgan'ın üç kolu varmış, her biriyle de bir kılıç kullanmaktaymış. Fikrinizce mümkün müdür bu?"

"Ah mirim kim bilebilir ki! Şüpheye mahal yoktur ki, iblis bunlardan daha fazlasına kadirdir. İblisin kudretinin hududunu kim bilebilir? Bunu mevzubahis etmek dahi dine hürmetsizliktir."

Daha sonra da:

"Don Guierrmo'dan mı duydunuz? Onun kadar zengin birinin sözü şüphesiz hakikati ifade etmektedir."

"Sadece onun ifadesini tekrar etmekteyim. Morgan parmak uçlarından kurşun sıkabiliyormuş. Nefesi sülfürlü alevler saçmaktaymış. Don Guierrmo bundan emin."

"Bunu gidip refikama anlatmalıyım, Don Pedro."

Öyküler, halk yarı çılgın duruma gelene değin gelişip durdu. Korsanların ellerine geçirdikleri öbür kentlerdeki acımasızlık örnekleri anımsandı; daha önce omuzlarını silkip geçen tacirlerin beti benzi atıyordu bu kez. İnanamıyorlardı bir türlü, ama yine de inanmaları gerekiyordu. Çünkü korsanlar Chagres'e doğru yola koyulmuşlardı bile ve amaçlarının Altın Kupa'yı ele geçirip yağmalamak olduğunu söylüyorlardı. Sonunda iyice baskı altında kalan Don Juan kendisini kiliseden dışarı atıp, kıstağı kesen yolda pusu kurmak üzere beş yüz asker gönderdi. Genç bir subay ısrarla kendisiyle görüşmek istiyordu.

"Evet delikanlı," diye söze başladı Vali, "nedir dileğin?"

"Eğer boğalarımız olsaydı, efendim... eğer çok sayıda yabanıl boğamız olsaydı," diye çoşkuyla haykırdı subay.

"Bulun! Tüm ülkeyi tarayıp boğaları bulun! Adamlar bin tane boğa toplasınlar. Ama boğalarla ne yapacağız?"

"Düşmanın üzerine salıp onu ezeceğiz efendim."

"Olağanüstü bir plan bu! Dahi bir subaysın sen! Ah sevgili dostum, bin boğa mı? Bin mi? Şaka etmiştim. En yabanlarından on bin boğa toplasınlar."

Vali askerlerini –iki bin kişilik Krallık birliğini– sıraya dizip denetledikten sonra, Katedrale dönüp diz çöktü. Don Juan savaşmaktan korkmuyordu, ama sağgörülü bir general gibi yürek gücünü berkitiyordu. Hem avuç avuç para döktüğü ayinler de bir işe yaramalıydı artık.

Başta emekleyerek kulaklara ulaşan söylenti şimdi büyümüş, canavarlaşmıştı. Korkudan dişleri takırdayan kentliler evlerindeki değerli eşyalarını toprağa gömmeye başladılar. Kilise görevlileri taşları şamdanları güven altına almak için samıçlara attılar, daha değerli kutsal eşyalarını da yeraltındaki geçitlere gizlediler.

Balboa olsaydı surları sağlamlaştırır, hendekleri suyla doldururdu. Pizarro'nun ordusu şimdiden yaklaşan korsanları karşılamak için kıstağın yanına ulaşmıştı bile. Ama bu atılgan günler geride kalmıştı. Panama'nın tacirleri bir tek mallarını mülklerini, canlarını ve ruhlarını –bu sıraya uygun olarak– düşünüyorlardı. Bellerine kılıç kuşanmayı ya da darmadağın olmuş surlarda canlarını dişlerine takıp çalışmayı akıllarına getirmiyorlardı. Kentlileri korumak

için dünyanın parasını alan Krallık askerlerinin işiydi bu. Savunmayla ilgilenmesi gereken Valiydi.

Don Juan birliklerini yeniden denetledi; ona göre bir generalin tüm yapabileceği buydu. İşte tüm eleştirilerin karşı kanıtı askerlerin ünlformalanydı; onun askerleri Avrupa'nın neresinde olursa olsun katıldığı her geçit töreninde en büyük övgüyü toplayacak düzenlilikteydi. Bu arada yeni bir ayinin de kimseye hiçbir zaran olmazdı.

Korsanlar, Maracaibo'nun yağmalanmasından elde edilenleri sağa sola saçarlarken, Henry Morgan yeni seferini tasarlamaya dalmıştı. Daha önce toplanandan çok daha fazla sayıda savaşçıyı gerektiriyordu bu iş. Kaptan Morgan'ın habercileri İspanyol Denizinin dört bir yanına dağıldılar. Sözleri Plymouth'a, Nieuw Amsterdam'a değin ulaştı. Büyük yağmaya katılma çağrısı, insanların maymunlar gibi yaşadıkları ormanlık adalarda bile duyuldu.

Mesaj, "Başarırsak herkes zengin olacak," diye başlıyor ve şöyle sürüyordu: "Bu Kardeşlik'in savurduğu en güçlü yumruk olacaktır. İspanya'nın ta göbeğine taşıyacağız korkuyu. Donanmamız ekim ayında, Tortuga'nın güneyinde toplanacak."

Çok geçmeden buluşma yerine gemiler ve insanlar dökülmeye başladı; beyaz yelkenli oyma pruvalı kocaman gemiler, her yanı pirinç toplarla dolu gemiler, dipleri yosunla kaplanmış olduğu için suda kütük gibi kımıldayan eski püskü tekneler. Şalopalar, upuzun kanolar, dibi yassı kayıklar suyu kocaman küreklerle itttirerek geliyorlardı. Palmiye ağacından örülmüş yelkenleriyle sallar bile toplantı yerine yaklaşıyorlardı.

Ve adamlar... Tortuga Kardeşlik'in yaygaracı tüm üyeleri; Goaves'in yaşlı uzman korsanlan; Fran-

sızlar, Felemenkliler, İngilizler ve Portekizliler... dünyanın savaşa soyunmuş tüm ipsizleri. İspanyollardan kaçan kölelerle yüklü kanolar kısa kürekleriyle efendilerinin kanlanna susamışlan getiriyorlardı bu sefere. Köleler Karayipli, zenci ve sıtmalı beyazlardan oluşuyordu. Ormanlık adaların kıyılarında küçük avcı kümeleri görülüyor, bunlar Tortuga'nın güneyine gitmek için gemilere biniyorlardı.

Bellibaşlı gemiler arasında eski çatışmalarda ele geçirilmiş olan uzun firkateynler ve kalyonlar vardı. Yola çıkma zamanı geldiğinde Kaptan Morgan'ın emrinde otuz yedi gemiyle, gemicilerle miçolar dışında iki bin savaşçı bulunuyordu. Gemi kalabalığı arasında New England'dan gelen üç ince, temiz Şalopa göze batıyordu. Bunlar savaşa değil, alışverişe gelmişlerdi... Yağma malına karşılık barut, altına karşılık da viski. Barut ve viski iki büyük saldırı silahıydı. Hem ayrıca bu Plymouthlular eski, işe yaramaz gemileri de demir ve halatları için satın alıyorlardı.

Kaptan Morgan sığır vurmalan için ormanlara avcıları, tahıl çalmak için de anakaraya gemileri göndermişti. Hepsi geri döndüğünde, bir yolculuğa yetecek miktarda yiyecek toplanmış bulunuyordu.

Fetih çağrısıyla bir araya toplanmış bu her dilden insan yığınında, Coeur de Gris ile Henry Morgan dışında kimse neresinin fethedileceğini bilmiyordu. Nereye yelken açacaklarını, yolculuğun sonunda kiminle dövüşeceklerini düşünmemişlerdi. Yürekli hırsızlar ordusu Morgan'ın adına, onun sınırsız yağma sözüne güvenerek toplanmıştı.

Henry Morgan saldırının yönünü söylemeyi göze alamamıştı. Adı nice güçlü olursa olsun, korsanlar böylesi ulaşılamaz bir hedef karşısında geri çekilebilirlerdi. Onlara Panama'yı düşünmeleri için za-

man tanınacak olsa korku içinde evlerine kaçarlardı. Çünkü Altın Kupa'nın gücü ve nasıl korunduğuna ilişkin öyküler yarım yüzyılı aşkın bir süredir yaşadıkları adalarda anlatılıp durmaktaydı. Panama bulutlarının üzerinde bir kentti. Uğursuz, yarı Tanrısal bir yerdi, yıldırımlarla korunuyordu. Elbette altın kaldırımlar döşenmiş sokaklara, tek bir zümrüt taşından oyularak yapılmış kilise pencelerine inananlar da vardı. Eğer karşılaşacakları tehlikeleri düşünmeye zaman bulamazlarsa, bu söylenceler onların aklını çelebilirdi.

Gemiler kalafatlanıp temizlendiği, tüm yelkenler onarıldığı, toplar yağlanıp sınandığı, ambarlar yiyeceklerle doldurulduğu zaman, Henry Morgan donanmanın komutasını bölüştürmek ve yasal anlaşmayı imzalamak amacıyla kaptanlarını toplantıya çağırdı.

Gemileri bu göreve getiren otuz kaptan, amiralin meşe kaplı kamarasında toplandı. Kaptan Morgan'ın firkateyni güzel bir İspanyol savaş gemisiydi. Korsanların eline geçmeden önce bu geminin komutanı bir düktü. Koyu meşe kaplamalı, duvarları tepede hafif içe bükülen kamara geniş bir oturma odasına benziyordu. Tavanda boydan boya asma kütükleri ve sevimli, incecik yapraklar oyulmuş kalın kirişler vardı. Duvarın birinde İspanya'nın arması resmedilmişti, ama bu arma kamayla kazınmış ve iyice silikleşmişti.

Kaptan Morgan her bir bacağına garip bir aslan oyulmuş geniş bir masanın gerisinde oturuyordu. Çevresinde donanmasının ve ordusunun otuz önderi taburelere çökmüştü. Söyleyeceklerini sabırsızlıkla bekliyorlardı.

Gözleri Püritanizm ateşiyle çakmak çakmak olan kısa boylu, ağırbaşlı Kaptan Sawkins vardı. Ci-

nayetlerini Kutsal Kitapla haklılaştırıyor, başarılı bir vurgundan sonra bir top arabasında şükran dualarını ediyordu.

Kara Grippo da oradaydı. Yaşlı bir adamdı artık. Önemsiz alçaklıkların ağırlığıyla beli bükülmüştü. En sonunda tanınsını insanın kolaylıkla faka bastırabileceği sabırlı bir polis memuru olarak görmeye başlamıştı. Son sıralarda toptan bir günah çıkarma ve ana kilisesine inancını tazelemeyle günahlarından kurtulabileceği kanısına varmıştı. Son bir seferden altın bir şamdan sağlayıp, günah çıkaracağı rahibe barış armağanı olarak onu verdiğinde yapmayı amaçladığı buydu.

Holbert ve Tegna, Sullivan ve Meyther, Kaptan Morgan'ı çevreleyen taburelerde oturuyorlardı. Tüm Kardeşlik'in birbirlerinden ayrılamazlar diye tanıdığı iki kaptan loş bir köşeye çekilmişlerdi. Bunlar Burgonyalı ve Öbür Burgonyalı diye çağrılıyorlardı. İlki kıpkırmızı yüzlü, ufak tefek tombul bir adamdı. Sinirli ve heyecanlıydı. İnsanlar onunla ilgilenecek olsa, hemen utanç nöbeti geçirirdi. Biri kendisine bir şey söylese pancar gibi kızarırdı. Altına gizleneceği bir tahta arayan bir böcek izlenimi uyandırıyordu insanda. Arkadaşı Öbür Burgonyalı onun savunucusu ve kılavuzuydu. Öbür Burgonyalı daha uzun boylu, daha güçlü yapılıydı, ama sol kolu dirsekten kesilmişti. Hemen her zaman bu ikisini birlikte yürürken, birlikte otururken görmek olanağı vardı. Çok az konuşurlardı, ama Öbür Burgonyalının sağlam kolu hep tombul arkadaşının omzunda, koruyucu bir biçimde dururdu.

Kaptan Morgan konuşurken sesinin sert ve soğuk çıkmasına özen gösteriyordu. Maddeleri okurken derin bir sessizlik vardı. Gemi getirmiş olan şu kadar kira alabilir; aletleri bir doğramacıya şu kadar ödenecek; ölenlerin bakmak zorunda oldukları için

şu kadar para konacak bir yana. Sonra ilk önce bir düşman görene, ilk önce bir İspanyol öldürene, kente ilk girene verilecek ödüllere geldi sıra. Maddeler sona ermişti.

"Şimdi imzalayın," dedi Kaptan Morgan. Adamlar masaya üşüşüp ya adlarını yazdılar, ya da işaretlerini çiziktirdiler.

Yeniden yerlerine oturduklarında Sawkins söz aldı:

"Ödüller alışılagelenin dört katı. Niye böyle?" Gördükleri geçirdikleri nedeniyle Sawkins savurganlıktan nefret ederdi.

"Adamların yüreklerini pek tutmaya gereksinimleri olacak," dedi dingin bir sesle Henry Morgan. "İsteklendirilmeleri gerekecek... çünkü Panama'ya gidiyoruz."

Neredeyse bir iniltiydi Morgan'ın işittiği yanıt:

"Panama!"

"Evet, Panama. Maddeleri imzaladınız... Kaçakları sallandırırım. Adamlarınızın yürek gücünü berkitin. Panama'nın varsıllığıyla ilgili bir şeyler biliyorsunuz... bildikleriniz adamlarınızın ağzının suyunu akıttırmaya yetecektir. Ben de karşılaşacağımız tehlikeleri alt edebileceklerinden emin olacak kadar iyi biliyorum."

Sawkins, "Ama Panama..." diye söze başladı.

"Kaçakları sallandırırım," dedi Kaptan Morgan ve kamaradan ayrıldı. Konuşulanları dinlemek için Coeur de Gris kamarada kalmıştı. Adamların düşüncelerini kaptana bildirecekti.

Upuzun bir suskunluk oldu. Herkes Panama'yla ilgili duyduklarını anımsamaya çalışıyordu.

Sonunda Sawkins, "Çok tehlikeli," dedi, "tehlikeli ama görülmedik ölçüde de verimli. Kaptan da kentin planını, savaşın tüm tehlikelerini bildiğine ant içti."

Bu sözler birden herkesi yatıştırdı. Kaptan Morgan biliyorsa korkmalan gereksiz. Morgan yanılmaz. Oda sinirli, kaygılı konuşmalarla doldu.

"Para mı? Paranın üzerinde yürüyorlarmış, Duyduğuma göre o Katedral var ya..."

"Ama cengeli geçmek olanaksızdır."

"Panama'da çok güzel şarap var. Oradan gelmiş şarabın tadına bakmıştım."

Sonra bir anda hepsi Kızıl Azize'yi düşünmeye başladı.

"Ah, şu kadın orada... La Santa Roja."

"Ya, doğru bu. Orada. Sence kimin olacak o?"

"Kaptan kadınlara düşkün bir erkek değil. Sanırım kadını Coeur de Gris alacaktır. En gözde olanımız o."

"Çok doğru. Couer de Gris'in alnına kıskanç bir adamın hançeriyle öldürülmek yazılıymış demek ki... Gözümü kırpmadan öldürürüm onu, çünkü ben öldürmesem nasılsa başka biri öldürecektir. Hayır, benim hançerim olsun o."

"Böyle bir kadını ne yapacaksın? Bence insanın başını derde sokmaya değmez."

"Eh, doğrusunu istersen, o tombul İspanyol altınlarını hep en iyi vurgun aracı saymışımdır. Öylesine ışıldarlar ki..."

"Yo, hayır. Bak buraya. Hemen hemen tüm kadınlar erdemleriyle pırlantalarını geri alırlar. İkincisi senin elinde olduğu zaman, ilkini ele geçirmekten kolayı yoktur."

"Peki koca Tek Kol ne diyor buna... Öbür Burgonyalı? Hey, Kızıl Azize'yi tombul arkadaşın için ele geçirmeyi düşünmez misin?"

Öbür Burgonyalı eğilerek selam verdi.

"Buna gerek kalmayacaktır," dedi. "Arkadaşım pek beceriklidir. Ah, size bir öykü anlatabilirim..." Burgonyalıya döndü. "İznin var mı Emil?"

Burgonyalı duvarı yarıp kaçmaya çalışır gibiydi. Ama yine de başını sallamayı becerebildi.

Öbür Burgonyalı söze başladı:

"Öyleyse siz beyefendilere bir öykü anlatacağım. Burgonya'da dört arkadaş vardı; üçü dünyalıklarını zar zor sanat işinden doğrultuyordu, biri ise mal mülk sahibiydi. Ayrıca Burgonya'da hoş bir kız vardı; güzel mi güzel, becerikli mi becerekli, gerçek bir Kirke.* Tüm ülkenin en güzeli... Ve dört arkadaş birlikte bu tatlı parçaya tutulurlar.

Her biri kıza en değerli olan şeyini verdi armağan olarak. İlki ruhunu bir soneye sarıp kızın ayaklarına attı. İkincisi onun adını doldurdu kemanına; ben... yani üçüncüsü... yüzünün gül gibi bir resmini yaptım. Böylece biz sanatçılar birbirimize olan dostluğumuzu bozmadan kıza pey sürdük. Ama sonuncumuz, yani dördüncümüz gerçek sanatçıydı. Dingindi, kurnazdı. Ama ne oyuncuydu! Tek bir yetkin hareketiyle kazanıverdi kızı. Elini açtı... işte şöyle... ve orada avucunun tam ortasında gülücükler saçan gülrengi bir inci yatıyordu. Hemen evlendiler.

Evlenmelerinin ardından Delphine kimsenin aklının ucundan geçmeyen erdemlerin örneklerini koydu ortaya. Bu örnek yaratık yalnızca kusursuz bir karı olmakla kalmadı, aynı zamanda kocasının arkadaşlarının –birinin değil, üçünün de– ağzı sıkı ve tadı damaklarda kalan oynaşı oldu. Kocası olan Emil de aldırmıyordu buna. Arkadaşlarını çok seviyordu. Niye olmasın? Yoksuldular, ama gerçek dostuydular.

Ah kamuoyu denen şey kadar, budala başka bir güç yoktur. Bu kez iki ölüm, bir sürgün çıktı ondan. Kamuoyu denen o engerek... hele bir düşünün neler yapmıştı! Emil'i üç arkadaşına meydan okumaya

* Kirke: Homeros'ta Güneş'in kızı, lanınça ve büyücü. Odysseus'un adamlarını domuza çevirmiştir. Çev.

zorladı. O zaman bile, her şey öpüşüp kucaklaşılarak sona erebilirdi... 'onurum kurtulmuştur sevgili dostum diyerek' bitebilirdi her şey, eğer Emil'in meçinin ucunu çürüyen etin içinde bırakma gibi kötü bir alışkanlığı olmasaydı. Adamların ikisi öldü, ben de kolumu yitirdim.

İşte şimdi bu kamuoyu yaygaracı, güçlü bir öküz gibi karşımıza çıkıyor yine. Düelloyu zorunlu kıldığı gibi, kazananı da Fransa'dan ayrılmaya zorladı. İşte Emil, yanımda... âşık, silahşör, sanatçı, toprak sahibi. Kamuoyu... Ama bu güce duyduğum tiksintiyle öykümden uzaklaştım. Size anlatmak istediğim Emil'in saygı, ya da aman dilemesi falan değildir. Biliyorum görünüşte bir aç karınca sürüsü onun ruhu üzerinde bayram ediyor gibidir; ama hele büyük güzellik onun önüne bir gelsin bakalım, hele Kızıl Azize bu gözlerde yansısını görsün bir! O zaman anlayacaksınız dediklerimi ve anımsayacaksınız. Sessizdir; beceriklidir; bir sanatçıdır o. Başka erkekler 'Erkeklik! Güç! Vurgun!' diye haykırırlarken... Emil aşk ilacı olarak cebinde gülrengi bir inci taşır."

2

Her biri en küçük bir boş yer kalmamacasına Özgür Kardeşlik'in adamlarıyla dolu, düz karinalı gemiler Chagres Irmağında ilerliyordu. Çizgili gece takkeleriyle kocaman, bol pantolonlar giymiş Fransızlar vardı; bir zamanlar St. Malo ya da Calais'den yelken açıp denize çıkmış, şimdiyse dönecekleri bir anayurtları olmayan Fransızlar. Kimi tekneler Cockney'lerle* doluydu. Pis adamlardı bunlar. Kapkara dişleri vardı. Kapkaççı hırsızlara benziyorlardı. Hol-

* Cockney: Londra'nın Doğu yakasından olanlar. Çev.

landa'dan gelmiş asık yüzlü, ağızlarını bıçak açmayan deniz erleri vardı. Gemilerinde un çuvalı gibi oturmuş, Chagres kıyılarını donuk, aç gözlerle izliyorlardı.

Hantal, dördül mavnaları Karayipliler ve Cimaronlular sırıkla itiyorlardı; bu canlı, yaban adamlar savaşı öylesine severler ki, sonunda ödül olarak kan varsa kaygan, esmer omuzlarına en ağır yükü kolaylıkla yükleyebilirdiniz. Korsan alayının bir bölümünü İspanyol köleliğinden yeni kaçıp kurtulmuş zenciler oluşturuyordu. Bunlar çıplak göğüslerinin üzerini yara gibi kesen kırmızı kayışlar takınmışlardı. Yüzü kudurmuş kara bir fareye benzeyen iri kıyım bir delikanlı olan önderlerinin üzerinde geniş sarı bir kemer ve tüyü aşağıya doğru sarkarak, parıldayan kara çenesinin altına kıvrılmış bir şövalye şapkası dışında bir şey yoktu.

Ardı ardına dizilip upuzun bir sıra oluşturan gemiler ırmakta ağır ağır ilerliyorlardı. İngilizler birbirini tutmayan seslerle bağıra bağıra heyamola çekiyor, ritmi yitirmemek için gövdelerini bir sağa bir sola sallayıp duruyorlardı. Fransızlar yumuşak bir sesle, belki de yaşamış oldukları küçük aşklarla ilgili şarkılar söylüyorlardı. Cimaronlular ile siyahlar ise, belli birine yönelmeyen bitmek bilmez konuşmalarını sürdürüyorlardı.

Chagres ise kocaman at nalı gibi dönemeçlerle, yılankavi kıvrımlarla uzayıp gidiyordu. Sarı su ürkek, cüzamlı bir kadın gibi gemilerin gövdelerini çekingenlikle okşuyordu. Bu Chagres Irmağında tüm gün teknenizi sırıkla itebilir, ama gece konakladığınız yer yola çıktığınız yerden kuş uçuşu yarım milden fazla olmazdı. Chagres, parlak kumun güneşte ışıldadığı birçok sığlığı olan ağır aksak, sevimsiz bir ırmaktı. Irmakların o sonsuz ve bilinen işinde, yani okyanusa en az emek ve çabayla ulaşma işinde bir uzmandı.

Kaygılı denizde aylak bireyselliğini yitirmek istemediği besbelli, düşteymişçesine akıp duruyordu.

Tekneler, bir süre sonra sık ağaçlarla dolu cengelin ırmak kıyısına değin indiği ve donup kalmış yeşil bir dalga gibi kıvrılıp durduğu bir yere geldiler. Ağaçların arasında teknedeki adamları hüzünlü bir merakla izleyen benekli kaplanlar dolaşıyordu. Arada bir kocaman yılanın teki, güneşin keyfini çıkardığı sıcacık bir kütükten kayıp suda yüzmeye başlıyor, sonra da kafasını dikip bu şaşkınlık verici geçit törenini izlemeye koyuluyordu. Ürken maymun sürüleri, rahatlarının bozulmasından hiç hoşlanmamışçasına asma kütükleri arasında zıplayıp duruyorlardı. Ulurcasına çıkardıklan seslerle öfkelerini dile getiriyorlar, gemilere yapraklar, ince dallar atıyorlardı. Bin dört yüz dışarlıklı yaratık gelmiş, kutsal Cengel Ana'yı istila etmişti; yeryüzündeki en uyuz maymunun bile en azından buna karşı çıkma hakkı vardı.

Günün sıcağı ateşli bir hastanın soluğu gibi çökmüştü; sersemletici bir ağırlığı ve sıkıntısı vardı. İnsanların üzerlerine kızgın battaniyeler atılmış gibi teknelerdeki şarkılar ağırlaşıp söndü. Korsanlar oldukları yerde, hiçbir yaşam belirtisi görmeksizin oturuyorlardı. Ama yerliler büyük çaba harcayarak, düzenli ve sallantılı bir hareketle sırıklara abanıyorlardı. İnce kollarındaki kaslar kıpırdıyor, omuzlarındakiler ise tedirgin yılanlar gibi bir büzülüyor, bir açılıyordu. Beyinlerinden sürekli olarak bir insan kırımı düşüncesi, baş döndürücü bir kan düşü geçiyordu. "Yürü." diyordu beyinleri. "Yürü! Off! Savaşa bir adım daha yaklaştın. Yürü! İleri! Of! Panama; kanlı düzlükler iki adım daha yaklaştı." Uzun tekne dizisi koskocaman eklemli bir yılan gibi ırmakta kıvrılarak ilerliyordu.

Upuzun, kızgın gün akşama devrilmekteydi, ama ırmağın kıyısında bir tanrının kulu görülmemiş-

ti. Önemli bir sorundu bu, çünkü mavnalarda hiç yiyecek yoktu. Yiyecek için yer yoktu. İnsanlar ve silahlar için bir milimetrelik yere bile gereksinim vardı. Durum böyle olunca da, topları taşıyan sallann alçak güverteleri sürekli su içindeydi. Irmağın kıyısında birçok çiftlik olduğu biliniyordu. Aç bir ordu buralarda karnını doyurabilirdi. Korsanlar bunu bildikleri için, yanlarına yiyecek almaksızın Panama'ya doğru yola çıkmışlardı. Bütün bir gün çiftlik görmek için bakınıp durdular, ama görünürde arapsaçına benzeyen yemyeşil cengelden başka bir şey yoktu.

Akşam olduğunda, ilk tekne dallardan yapılmış bir iskeleye yanaştı. Düzgün sırayla dikilmiş bir dizi uzun ağacın gerisinde cansız bir duman kıvrımı yükseliyordu. Korsanlar teknelerinden olanca sesleriyle sevinç çığlıkları atarak sıçrayıp suyun içinden kıyıya doğru yürüdüler. İlenmeler ve umutsuzluk; yapılar yakılmış, boşaltılmıştı. Bu ufacık duman da bir zamanlar tahıl ambarı olan, ama şimdi yenecek tek bir tahıl tanesinin bile bulunmadığı kararmış bir öbekten yükseliyordu. Çamurlu ormandaki derin izler, sığırlann ne yöne götürüldüğünü gösteriyordu, ama izler iki günlüktü.

Aç adamlar teknelerine döndüler. Ah, neyse, bugün aç kalmalan gerekiyordu. Açlık savaşın bir parçasıydı, başa gelebilecek ve dayanılacak bir konuydu. Yarın elbet buz gibi, leziz şarabın depolandığı evler çıkacaktı karşılanna; tombul ineklerin salak salak başlarını sallayıp, boynunlannın uçurulmasını bekledikleri ağıllara ulaşacaklardı. Bir korsan... gerçek bir korsan bir kupa kekre şarap ya da yarım kan esmer İspanyol kadınlanndan biriyle üç beş laf edebilme karşılığı tüm yaşamını verirdi. Bunlar hayatın zevkleriydi ve insan içkisini ya da söyleşisini bitirmeden bıçaklanırsa, bu da elverirdi; ama açlık... Eh, yarın kesinlikle yiyecek bulunacaktı.

Ama güneş gökyüzünde beyaz, cayır cayır yanan bir yara gibi yine yükseldi. Çılgın dönemeçli ırmak yerli yerindeydi, kıyısı boyunca da boşaltılmış çiftlikler vardı, ama hiç yiyecek yoktu. Bu saldırının haberi bulaşıcı ve öldürücü bir hastalık duyurusu gibi onlardan önce yayılmıştı. Korsanlan alkışlayacak ne bir insan, ne de bir hayvan kalmıştı.

Üçüncü gün birkaç yeşil katılaşmış inek derisi buldular. Bunları taşların arasında döverek yumuşatıp yediler. Kimileri kemerlerinin yansını yemişti. Bir kez hâlâ yanmakta olan bir tahıl ambarında azıcık yanık mısır gördüler. Korsanların birkaçı onu tıkındıkları için acıdan kıvranarak öldüler.

Cengelde ava çıktılar, yenebilecek canlı bir şey bulmak için ağaçları araştırdılar. Kediler ve maymunlar bile İspanya ile birlik olmuş gibiydi. Cengel sessizdi ve hiçbir yaratık yoktu. Uçucu böcekler dışında tek bir yaşam belirtisi kalmamıştı. Ara sıra bir yılan yakalanıp kızartılıyor, bu sırada da onu yakalayan yüzü bir karış asılmış olarak yiyeceğini koruyordu. Korsanların eline birkaç fare geçmişti, ama bunlar hırsızlık korkusuyla oracıkta çiğnenip yutulmuştu.

Dört günlük yolculuktan sonra, ırmak teknelerin ilerleyemeyeceği kadar sığlaşmıştı. Toplar daracık bir keçi yolunda insan gücüyle taşınmak üzere kıyıya çıkarıldı. Korsanlar düzensiz kümelerle dağınık yürüyorlardı. Önlerindeki yerli sürüsü ise, kanlı düşlerinden güç alarak arı gibi çalışıyor, kocaman bıçaklarıyla cengelde yol açıyorlardı. Birkaç kaçak İspanyol askeri görüldü; arada bir de İspanyol yerlilerinden oluşan küçük çeteler ürkek bıldırcın sürüleri gibi çalıların arasında görünüp yok oluyorlardı. Ama hiçbir düşman savaşacak kadar uzun süre ortalıkta görünmüyordu. Bir kezinde, yolun kıyısında pusu için hazırlanmış bir yer bulundu; topraktan bir duvar

ve bir sürü kamp ateşinin külü. Terk edilmişti. Dövüşmeye gönderilen askerler yılgınlığa düşmüş, kaçıp gitmişlerdi.

Artık adamlar sürüklenerek Panama'ya yaklaşıyorlardı. Kenti ele geçirme coşkuları uçup gitmişti; yiyecek getiremediği için önderlerine ilenip duruyorlardı; Kaptan Morgan örneğinin şaşılası gücüyle ilerliyorlardı.

Başlangıçtan beri o yönetmişti onları, ama şimdi, bu bitkin birliklerin başında Henry Morgan'ın kendisi de Panama'ya gitmeyi çok isteyip istemediğinden kuşkulanmaya başlamıştı. Onu bu yola koyan gücü, görmediği güzelliğin çekimini anımsamaya çalıştı. Açlığı arttıkça La Santa Roja hayalinden silinip gitmekteydi. Özlemini açıklıkla anımsayamıyordu. Ama bu özlem onu tümüyle bıraksa bile, yoluna devam etmesi gerekiyordu. Bir başarısızlık, bir anlık kararsızlık başarılarını güvercin sürüsü gibi darmadağın ederdi.

Coeur de Gris başından beri olduğu gibi yine yanındaydı; yürürken azıcık tökezleyen beti benzi atmış bir Coeur de Gris. Kaptan Morgan yardımcısına acıyor, ona göğsü kabararak bakıyordu. Sığ billur benzeri gözlerde çıldırmaya yaklaştığını belli eden yabanıl bir ışık vardı. Kaptan Morgan yanında bu genç adam varken kendini pek yalnız hissetmiyordu. Coeur de Gris'in kendinden bir parça durumuna geldiğini biliyordu.

Güneşin sıcağı gökten yakıcı bir yağmur gibi dökülüyordu. Yere vuruyor, sonra çürük yapraklann ve köklerin mide bulandırıcı kokusu ve ıslaklığıyla ağırlaşmış olarak yeniden yükseliyordu. Bir kezinde Coeur de Gris sıcağın etkisiyle diz üstü kapaklanır gibi, oldu, ama hemen kalkıp zor bela yola devam etti. Henry Morgan onun sendeleyerek yürüyüşünü

görüp önlerinde uzanan yola ne yapacağını bilmezcesine baktı:

"Belki burada dinlensek iyi olacak," dedi. "Adamlar iyice bitkin düştü."

"Olmaz ama. Yürümeliyiz, devam etmeliyiz," diye karşılık verdi Coeur de Gris. "Burada duracak olursak adamlar yeniden yola koyulduğumuzda daha da güçsüzleşmiş olurlar."

Henry Morgan düşünceye dalmıştı:

"Benim işim için neden böyle istekli olduğunu merak ediyorum. Ben kendim bile kuşkuya kapılmaya başladığımda sen yola devam ediyorsun. Nedir Panama'da bulmayı umduğun Coeur de Gris?"

Genç adam, "Bulmayı umduğum hiçbir şey yok," dedi. "Size bağlılığımı sarsacak bir söz etme tuzağına düşürmeye mi çalışıyorsunuz beni? Oraya ulaşmadan önce biliyorum ki ganimet sizindir. Eyvallah demişim buna efendim. Ama görüyorsunuz işte, bir tepeden aşağı yuvarlanmaya koyulmuş kocaman, yuvarlak bir taş gibiyim. Panama'ya gitmem için yeterli bir neden bu. Beni harekete geçiren sizsiniz efendim."

Henry, "Panama'yı böylesine istemem çok garip," dedi.

Yardımcısının pancar gibi kızarmış yüzü öfkeyle ona döndü:

"Panama'yı istediğiniz yok sizin. İstediğiniz o kadın, Panama değil." Sesi söylediklerince kekremsiydi, avuç içlerini şakaklarına bastırıyordu.

"Doğrudur bu," diye mırıldandı kaptan. "Doğrudur o kadını istediğim; ama bu daha da garip ya..."

Büyük bir öfkeyle patladı Coeur de Gris:

"Garip mi?" diye bağırdı. "Garip mi? Güzel olduğu bilinen bir kadını çok istemenin neresi garip?

Bu adamların hepsini, ya da yeryüzündeki erkeklerin hepsini garip mi bulmaktasınız? Yoksa size tanrısal bir cinsel açlık mı bağışlanmıştır? Bir Titan* gövdesine mi bürünmüşsünüzdür? Garip! Evet, elbette Kaptanım; çiftleşmek de, çiftleşmeyi düşünmek de erkekler arasında eşi benzeri olmayan şeylerdir!"

Henry Morgan apışıp kalmıştı, ama azıcık yılgıya da kapılmıştı. İğrenç, inanılmaz bir hortlağın yürüyüşüne tanık olmuş gibiydi. Bu adamlann kendisi gibi hissetmeleri olanaklı mıydı?

"Ama sanınm cinsel açlıktan ötesi de var," dedi. "Özlemimi anlayamıyorsun. Sanki düşlemlenemeyecek bir erince ulaşmak için çabalamaktayım. Bu kadın tüm arayışlarımın limanıdır. Kolları, göğüsleri olan kadınsı bir şey olarak düşünmüyorum onu, ama büyük bir kargaşadan sonraki bir erinç anı, kokuşmuş bir pislikten sonraki hoş bir koku o. Evet benim için garip bu. Geçip giden yıllara baktığımda yaptıklarım şaşırtıyor beni. Saçmasapan, altın şeyler için inanılmaz dertlere atıldım. Yeryüzünü devasa bir bukalemuna çeviren gizi bilmiyordum. Ufak tefek savaşlarım bana yabancı birinin, dünyanın rengini değiştirme yollarını bilmeyen birinin didişmesi gibi geliyor. Geçmişte, kollarımda ölen her doyumun ardından yas tutardım. Hepsinin de ölmesi şaşırtıcı mı? Gizi bilmiyordum. Yok, özlemimi anlayamazsın sen."

Coeur de Gris ağrıyan şakaklarını ellerinin arasına almıştı. Aşağılayıcı bir tavırla bağırdı:

"Anlamıyormuşum! Sanıyor musunuz ki anlamıyorum? Elbette; size göre duygularınız yeni şeylerdir, çok önemli yeni buluşlardır. Başarılarınızın eşi benzeri yoktur. Bu devasa kibir yüzünden arkanızda-

* Titan: Olympos tanrılarını önceleyen tanrı ve yarı tanrı devler soyunun üyesi, Çev.

ki şu Cockney'in... evet zaman zaman nöbet geçirip yere yuvarlanan şu adamın sizinkilerle aynı umutları, umutsuzlukları olduğuna inanamazsınız. Bu adamların sizin kadar derin duyguları olduğuna inanamazsınız. Desem ki size o kadını en az sizin kadar istiyorum, ya da La Santa Roja'ya sizden daha tatlı sözler söyleyebilirim, inanmaz güler geçersiniz."

Kaptan Morgan bu sözlerin ağırlığıyla kıpkırmızı olmuştu. İnanmıyordu buna. Bu adamların kendisiyle aynı şeyi duyumsayabileceklerini düşünmek korkunç bir şeydi. Böylesi bir benzerlik ne de olsa değerini sıfıra indirirdi.

Coeur de Gris, "Bunları niye söylediğimi merak ediyor musunuz?" diye sürdürdü sözlerini. "Anlatacağım size. Bu ağrı aklımı başımdan alıp götürdü, sanırım öleceğim." Bir süre ses çıkarmadan yürüdü, sonra birdenbire çığlık atıp yere yığıldı.

Uzunca bir süre ona baktı Kaptan Morgan. Sonra göğsüne büyük, sert bir dalga çarpmış gibi oldu. Ossaat bu genç yardımcısını çok sevdiğini, genç Coeur de Gris'i yitirmeye dayanamayacağını anlamıştı. Sessiz yatan gövdenin yanına diz çöktü.

En yakındaki korsana, "Su!" diye bağırdı. Adam ona yalnızca bakarak karşılık verince de, "Su! Su getirin!... Su!" diye yineledi. Eli kemerindeki bir tabancanın üzerinde öfkeyle titriyordu. Bir şapkanın içinde su getirdiler. Soğuk kaptanlarının yere diz çöküp Coeur de Gris'in ıslak, parlak saçlarını okşadığını gördüler.

Genç adamın gözleri ağır ağır açıldı. Kalkmaya davrandı delikanlı:

"Bağışlayın efendim. Biliyorsunuz başımdaki bu ağrı... Güneş aklımı başımdan aldı. Ama kalkmalıyım efendim! Eğer burada diz çöktüğünüzü görürlerse adamların size olan saygısı yitip gider."

"Kımıldamadan uzan, evlat! Uzan! Daha kımıldanmaman gerek. Korktum. Bir an öldüğünü sandım, dünya ayağımın altından kaydı sanki. Kımıldamadan yat! Şimdi rahatladım. Kımıldamaman gerek. Altın Kupa'yı birlikte ele geçireceğiz, iki tutamaklı bir tas olacak." Coeur de Gris'i kaldırıp kocaman bir ağacın gölgesine taşıdı. Kaptan yardımcıları gücünü toplarken korsanlar da yere uzanmış dinleniyorlardı.

Coeur de Gris sırtını ağaca yaslamıştı. Garip, kadınsı bir sevecenlikle gülümsüyordu kaptana.

Henry Morgan yavaşça, özlem dolu bir sesle sordu:

"O Cockney gibi miyim ben? Şu nöbet geçiren Cockney'e benziyor muyum?"

Coeur de Gris bir kahkaha attı:

"O adamla ilgili hiçbir şey bilmiyorsunuz. Ona benzemekten gurur duyabilirsiniz belki. Sizin için o buyruk verilen bir kukladan başka bir şey değil. Bunu bildiğim için anlatacağım size. Adamın adı Jones'dur. Yaşamı boyunca Hıristiyan öğretisini yayan bir vaiz olmak istemiştir. Geçirdiği nöbetlerin Kutsal Ruh'un ziyaretleri olduğunu, kendisini kutsal bir görev için sınadığını düşünüyor. Bir kezinde Londra'da bir köşeye dikilip hatka söylev verirken bekçi gelip onu yakalamış. Yasalar onu serseri olarak kabul edip, adalara göndermiş.

Bu Jones zorunlu çalışma süresi bittikten sonra açlıktan ölmemek için bir korsan oldu. Bir baskında ganimet paylaşılırken onun payına bir kadın köle, zenci kanı olan bir İspanyol kadın düşer. Kadının onurunu kurtarmak için onunla evlenir. Kurtarılabilecek ne denli az onur kalmış olduğunu bilmemektedir. İşte efendim, karısı bir Katoliktir. Evde onun İncil okumasına izin vermez. Ve bilir misiniz ki efen-

dim, bu adam gerçekten hırsızlık yapmak durumunda kaldığı için başarıya ulaşamadığına inanmaktadır, sizin ya da benim anladığımız anlamda başarı değil bu. Tanrı'nın özel lütfundan kaynaklanan bir başarı. Bir Protestan Savonarola* olabileceğini düşlemektedir."

"Ama ya nöbetleri..." dedi Henry Morgan. "O korkunç nöbetleri... Gördüm onları."

Genç adam yine güldü:

"Nöbetler mi? Ah, bu nöbetler bir ödüldür... babadan kalma değerli bir Tanrı vergisi."

"Demek sence hissediyor ha?"

"Evet, belki hissediyordur. Onurunu kurtarmak için kadınla evlendiğini, bu onurun ne durumda olduğunu öğrendiğinde de onu bırakmamış olduğunu unutmayın. Ganimet bölüşümünde onun utana sıkıla bir haç isteyeceğini göreceksiniz. Karısına Panama'dan bir haç götürecek. Düşünsenize! Kiliseden ayrılmış bir Ayrılıkçı o. Haçlardan tiksinir."

3

Korsanlar Panama'ya doğru ilerliyorlardı güç bela. Deri yemişlerdi, acı orman köklerini, kemirgenleri, yılanları, maymunları yemişlerdi. Yanakları elmacık kemiklerinin altında içe çökmüş, boş kâselere dönmüştü. Gözleri hastalık ateşiyle ışıldıyordu. Coşkuları yok olup gitmişti şimdi; kaptanlarının yenilmezliklerini bildikleri için zar zor ilerliyorlardı. Morgan başarısız olamazdı; çünkü hiç başarısız olmamıştı. Yeni Dünya'nın altınını ceplerine koya-

---

* Savonarola (İsp.): Kurtarıcı; mesih, Çev.

cak bir planı vardı kesinlikle. Altın sözcüğü ise, gerçek anlamını yitirmiş olmasına karşın, açlık sözcüğünden çok daha önemliydi.

Sekizinci günün sabahı bir gözcü geldi Kaptan Morgan'ın yanına:

"Yol kapatılmış efendim. Önümüze küçük toprak bir set dikmiş, topları yerleştirmişler."

Bir emirle kıvrılarak ilerleyen yürüyüş kolunun başı sola saptı ve daha sık çalıların arasından yol açmaya başladı. Akşam üzeri küçük, yuvarlak bir tepenin üzerine çıktılar. Aşağıda batı güneşinin altın ışığıyla yıkanan Panama uzanıyordu. Adamlar birbirlerinin yüzlerine bakıp, bu gördüklerinin kendi hayalleri olup olmadığını anlamaya çalışıyorlardı.

Bir korsan tepenin en ucuna doğru ilerledi. Bir süre kımıldamadan durdu, sonra da çılgınca bağırdı; arkadaşları onun tepeden aşağı doğru koştuğunu, koşarken de kılıcına sarıldığını gördüler. Bir sığır sürüsü altlarındaki çukurlukta otluyordu. Şaşkınlıktan ne yaptığını bilmeyen bir İspanyol bırakmıştı onları orada. Bir anda bin dört yüz adam hep birlikte tepeden aşağıya doğru boşalıverdi. İnekleri kılıçtan geçiriyorlardı; ürken hayvanların üzerine kılıçlarıyla atlıyorlar, nerelerini bulurlarsa oraya saplıyorlardı kılıçlarını. Kısa, çok kısa bir süre sonra açlıktan gözü dönmüş adamların sakallarından aşağıya kan damlıyor, kırmızı damlalar gömleklerine düşüyordu. O gece boyunca bilinçlerini yitirinceye kadar tıkındılar.

Karanlık çöktüğünde, korsan gözcüler ovanın üzerine kurt gibi yayıldılar; surlara kadar gidip kentin önündeki askerleri saydılar.

Sabah erkenden Kaptan Morgan adamlarını kaldırdı, o günkü savaş için buyruk vermek üzere topladı. Henry Morgan korsanların ciğerini biliyor-

du. Adamların beyinlerini çıkarıp savaş için yoğuruyordu. Korkularının üstüne üstüne gitti:

"Gemilerin yattığı ırmak ağzına dönmek dokuz gün sürüyor... dokuz gün. Yiyecek hiçbir şey yok. Kaçmak istersenız bile gemilere ulaşamazsınız. Ama işte Panama karşınızda... Siz leş gibi uyurken, öncüler canla başla çalıştılar. Bu kentin önünde kanatlarda atlıların yer aldığı dört bin asker var. Tüfekleri, bıçakları olan köylüler değil, kırmızı ceketli, talimli askerler bunlar. Hepsi bu da değil. Size... siz sığır avcılarına karşı koyverilmek üzere toplanmış boğalar da var." Bu son sözlerini adamların kahkaları izledi. Bu adamların birçoğu cengelde yaşamış, yaşamlarını yaban sürülerini avlayarak sağlamışlardı.

Kaptan onların para hırslarına dokunuyordu.

"Bu kentte saymakla bitiremeyeceğiniz kadar altın ve pırlanta var. Başarırsak her biriniz zengin olacaksınız."

Açlıklarına dokunuyordu:

"Kızarmış etleri, kilerlerdeki şarap fıçılarını, dilim dilim pastaları düşünün. Gözlerinizin önüne getirin hele..."

Cinsel açlıklarına dokunuyordu:

"Bu kentte kadın köleler var ve daha başka binlercesi... Tanrı bilir ya! Tek güçlüğünüz elimize düşecek bu bolluk içinden seçme yapmak olacaktır. Bunlar tarlalarda çalışan pasaklı kadınlar değil, ipek yataklara uzanmış saygıdeğer bayanlardır. Derileriniz böyle yataklarda neler hissedecek, düşündünüz mü?"

Sonunda da, onları çok iyi tanıdığı için benliklerini yüceltti:

"Bu dövüşte yer alanların adları tarihin basamaklarını tırmanacaktır. Bu bir vurgun değil, gör-

kemli bir savaştır. Tortugalıların sizi gösterip, 'Aha şu adam Panama savaşına katılmıştı. Bu adam bir kahramandır ve zengindir' dediklerini düşünsenize bir! Yeniden evlerinize döndüğünüzde Goaves kadınlarının ardınızdan nasıl koşturacaklarını düşünün. İşte Altın Kupa önünüzde. Kaçacak mısınız? Birçok kişi ölecek savaş alanında bugün, ama kalanlar altın Panama'yı ceplerine koyup evlerine taşıyacaklar."

Şiddetli bir alkış koptu. Fransızlar elleriyle öpücük gönderiyorlardı Henry Morgan'a. Karayipliler vızır vızır konuşup gözlerini yuvarlıyorlardı. Gözleri doymaz Hollandalı deniz erleri bembeyaz kente donuk gözlerle bakıyorlardı.

"Bir şey daha var," dedi kaptan. "Bu İspanyol subayları tanıyorsam, birlikleri bir sıra olarak ileri süreceklerdir. Olabildiğince gösteriş yapmaya bayılırlar. Sizin yapacağınız onların tam ortasına ateş etmektir, hepiniz böyle yapacaksınız. Merkez zayıfladığında üzerlerine boşalıp darmadağın edeceksiniz."

Yoğun bir insan bulutu düzlükte harekete geçti. İki yüz atıcı önden gidiyor, öbürleri de onların ardında kümelerle ilerliyorlardı.

Panama Valisi Don Juan çift dizilmiş upuzun piyade eri sırasının, düzenli ordusunun yanında duruyordu. Düşmanın kaba saba düzenine küçümseyerek baktı. Büyük bir hareketle ilk ilerleme işaretini verdi.

İspanyol atlıları gerilmiş yay gibi düzlüğe fırladılar. Kasırga gibi hareket edip, çark ettiler. Bir V oluşturuyorlardı, bir içi oyuk bir dörtgen. Tırısa kalkmış olarak bir denetimli olmanın tüm girdisini çıktısını ortaya koydular. Üçgenler, T'ler oluşturdular. Bir anda tüm kılıçlar güneşin altında ışıldadı, sonra bükülen bileklerce yok edildiler, sonra da yeniden parıldadılar. Don Juan hayranlıkla iç geçirdi:

"Bakınız şunlara dostlarım; Rodriguez'e, sevgili yüzbaşıma bakın. Ah, Rodriguez! Tüm bunları size öğreten gerçekten ben miyim? Daha kısa bir zaman önce kollarımda tutuğum Rodriguez olabilir mi bu? O zaman bir bebekti, ama şimdi bir erkek ve bir kahraman. Şu sıraya, kesinliğe, milim şaşmazlığa bakın! Dostlarım Rodriguez'le birliğini izleyin. Bu hayvan korsanların benim atlılarımı alt etmesi mümkün müdür?"

Birliğinin başındaki Rodriguez, Valinin övgüsünü işitmiş gibiydi. Omuzları dikleşti. Üzengilerinin üzerinde ayağa kalktı, saldırı işaretini verdi. Borular çoşkuyla öttürüldü. Nallar çimenin üzerinde kof bir sesle gürüldedi. Gelişleri, gümüşsü köpüklü kırmızı bir dalgaya benziyordu. Rodriguez eyerinde dönüp, sanki beyninin yönettiği büyük bir bedenin sayısız üyesiymişçesine buyruklarını izleyen ardındaki birliğin fırlayışını göğsü kabararak izledi. Her kılıç bir atın boynuyla aynı çizgide uzatılmıştı. Rodriguez çarpışmadan önce sevgili Panama'sına bir kez daha bakmak için yeniden geri döndü. Sonra da tüm birlik paldır küldür bir bataklığın içine yuvarlanıverdi. Bataklığın orada olduğunu biliyorlardı. Ama o anın çoşkusuyla, görünüşlerinin çoşkusuyla onu unutmuşlardı. Birden Panama'nın atlı birliği karmakarışık, devrilmiş bir insan ve hayvan yığınına dönüşüverdi. Yeşil sinekkâğıdına yakalanmış sinekler gibiydiler.

Don Juan düzlükte kıvranan, parça parça olmuş gövdeler yığınına baktı. Uyuşmuş gibiydi. Sonra da çok sevdiği oyuncağının yolda kırıldığını gören bir çocuk benzeri hıçkırıklarla sarsılmaya başladı. Vali ne yapacağını bilmiyordu. Beynini kıpkızıl bir hüzün kaplamıştı. Geri dönüp kente doğru ağır ağır yürümeye koyuldu. Gidip Katedralde bir ayine katılmayı düşünüyordu.

İspanyol kurmayları çılgına dönmüşlerdi. Kırmızı ve altın renkli üniformalar dört bir yana koşuşturuyordu. Her subay boğazını paralarcasına buyruklar yağdırıyordu. Sürüyü getirmiş olan genç teğmen sonunda sesini duyurabildi:

"Boğaları salın... boğaları!" diye haykırıyordu tekrar tekrar. Sonunda öbürleri de aynı şekilde bağırmaya başladı. Boğaları tutan yerliler burun halkalarının parçalayıp kocaman hayvanları üvendireleriyle kışkırtmaya başladılar. Sürü ağır ağır düzlükte kımıldamaya koyuldu. Sonra kırmızı renkli bir canavar yavaş bir koşu tutturdu, ardından tüm sürü ona katıldı.

"Bu soyguncuları çime yapıştıracaklar," dedi bir İspanyol subayı bilgiçlikle. "Geçtikleri yerde, kanlı toprak üzerinde düğmeler, silah parçaları toplayacağız... başka bir şey değil."

Boğalar dört nala kalkmış, derme çatma korsan hattına doğru ağır ağır yaklaşıyorlardı. Birden iki yüz atıcı çömelip nişan aldı... av oyununa katılan insanlar gibi hızla ateşlediler tüfeklerini. Koşan hayvanların önünde çifte atan, böğüren bir duvar yükselivermişti sanki. Sürünün kurşunlardan zarar görmeyen kesimi birdenbire durdu, kanı kokladı, olduklan yerde dönüp durdu, sonra da dehşet içinde gerisin geri İspanyol saflarına doğru koşmaya başladı. Subay yerden göğe haklıydı. Geçtikleri yerde düğmeler, kırık silahlar ve kanlı otlardan başka hiçbir şey kalmıyordu.

Bozguna uğramanın yarattığı ürküden yararlanan korsanlar saldırıya geçti. Boğaların açtığı deliğe daldılar, sağa sola dağılmış savaşçıları geri püskürttüler. Çok az savaş çığlığı atılıyordu, ama bunlar kıta askerleriydi. Bu tür savaştan bir şey anlamazlardı. Bu korkunç serseri takımı iki elleriyle ve kahkahalar

atarak adam öldürüyordu. İspanyol askerleri kısa bir süre direndiler ama sonra o güzel kırmızı ceketlerinin altındaki yürekleri yerinden oynayınca sık ormana saklanmak için kaçmaya başladılar. Küçük korsan kümeleri onları izliyor, yorgunluktan devrilenleri ikiye biçiyorlardı. Kenti savunan birlikler kısa süre içinde dağılmıştı. Kimileri ağaçlara tırmanıp yaprakların arasına gizlenmişlerdi; kimileri izlerini dağlarda yitirmiş, bir daha da onları ne gören ne de işiten olmuştu. Altın Kupa, Henry Morgan'ın önünde tüm çaresizliğiyle duruyordu.

Savunmasız kapıdan bağırıp çağıran bir insan kalabalığı dökülüp geniş sokakta ilerlemeye başladı. Kalabalık dizisinin bir bölümü, doğduğu yere doğru gerisin geri akmaya başlayan bir ırmak gibi yol ağızlarında yönünü değiştiriyordu. Ara sıra ana gövdeden bir bölüm ayrılıyor, gösterişli evlerden birine dalıyordu. Kapılar tekmeleniyor, itiliyor, kocaman bir kitap kapağı gibi içe doğru göçüyordu. Adamlar girişe doluşuyor... haykırmalar, bir iki de çığlık duyuluyordu. Yaşlı bir kadın pencereden dışarı abanmış, merakla istilacıları izliyordu. Yüzünde bir düş kırıklığı belirmişti:

"Hiii!" diye haykırdı yolun karşısındaki pencereye. "Şuna bak hele! Bu hırsızlar tıpkı bizim İspanyollara benziyor. İblis falan değiller, ademoğlu onlar da. İnsan olmalarına gücenmiş gibiydi. Sanki onların insan olmalarını kınarcasına pencereden çekildi.

Öğleden sonra kentte bir yangın başladı. Upuzun alevler gökyüzünü yalıyordu. Bir mahalle, sonra bir sokak yangına yakalandı. Kentin yarısı yanıyordu.

Henry Morgan karargâhını kurmak için Vali Sarayına gitti; orada kapının eşiğinde elinde çıplak meçiyle Don Juan Perez de Guzman duruyordu.

"Ben Valiyim," dedi kırık bir sesle. "Halkım bu beladan onları kurtarmamı bekliyordu. Başaramadım, ama... belki sizi öldürmeyi becerebilirim."

Henry Morgan yere baktı. Bu ruhsal bunalım geçiren adamdaki bir şeyler, onu rahatlatıyordu. "Yangını ben çıkarmadım," dedi. "Sanırım kendi kölelerinizden bazıları yaptı bunu öç almak için."

Elindeki meçiyle öne doğru bir hamle yaptı Don Juan. "Koru kendini!" diye haykırdı.

Kaptan Morgan duruşunu bozmadı.

Kılıç valinin elinden düştü.

"Korkağım ben... tabansızın biriyim, diye bağırdı. "Niye hiç konuşmadan saplamadım kılıcı? Niye karşı koymadınız bana? Ah, ödleğin biriyim ben. Uzun süre bekledim. Hiç konuşmayıp kılıcımı boğazınıza saplamam gerekirdi. Az önce ölmek istemiştim... başarısızlığımın kefareti olarak ölmek... sizi de vicdanımı susturabilmek için ödül olarak birlikte götürmek. Panama yok artık, ben de yok olmalıyım. Bu, beden öldükten sonra, bir parmağın yaşamını sürdürmesine benzer. Ama şimdi ölemem. Yürekli değilim o kadar. Sizi de öldüremem. Tüm yaptığım numaraymış, anlıyorum bunu şimdi. Ah hızla harekete geçebilseydim! Ah konuşmamış olsaydım!..." Kapıya doğru yürüyüp kendini dışarıya attı. Henry Morgan onun sarhoş gibi kentten çıkışını izledi.

Kara gece bastırmıştı. Tüm kentin hemen hemen yarısı alevler içindeydi, kıpkızıl bir ateş bahçesi... Katedralin kulesi parçalanarak çöktü, havaya tören fişeklerine benzer kıvılcımlar saçıldı. Panama alevden bir yatakta ölüyor, korsanlar da sokaklarda insanları gırtlaklıyordu.

Adamları toplanan ganimetleri getirirken kaptan bütün gece Sarayın tören salonunda oturdu. Altın çubukları, her birini iki insanın bile güçlükle taşı-

dığı ağırlıktaki çubukları odun istifler gibi yere yığıyorlardı. Parıldayan saman sapları gibi küçük pırlanta kümeleri vardı. Bir köşede de değerli kilise giysileri yığılıydı; kutsal eski giysi pazarı gibiydi burası.

Henry Morgan bir sürü yılanın birbirine dolanmışlığına benzer biçimde oyulmuş yüksek bir koltukta oturuyordu:

"La Santa Roja'yı buldunuz mu?"

"Hayır efendim. Kentin kadınları şeytandan farksız!"

Tutsaklar getiriliyor, İspanyol zindanından Saraya taşınan bir işkence aletiyle işkence görüyorlardı.

"Diz çök! Paran nerede? (Sessizlik) Çevir Joe!"

"Acıyın! Acıyın bana! Göstereceğim yerini size; yemin ederim. Evimin yakınında bir sarnıçta."

Öbürü...

"Diz çök! Nerede malın mülkün? Çevir Joe!"

"Göstereceğim yerini."

İnek ağılındaki usta kasaplar kadar mekanik, acımasız ve duygusuzdular

"La Santa Roja'yı buldunuz mu? Eğer kılına zarar gelirse hepinizi sallandırırım."

"Kimse görmemiş onu efendim. Birkaçı dışında bütün adamlarımız sarhoş."

Tüm gece boyunca... gizlenen paraların yerinin itiraf edilmesiyle kurban önde, bir küme korsan ardında çıkıp gidiyorlar, kısa süre içinde altın kupalar, gümüş tabaklar, pırlantalar, renk renk ipek örtülerle geri dönüyorlardı. Toplantı salonunda parıldayan hazine kocaman bir yığın haline geliyordu.

Kaptan Morgan ise bezgin bir sesle soruyordu:

"Kızıl Azize'yi buldunuz mu?"

"Bulamadık onu efendim, ama tüm kenti arıyor, araştırıyoruz. Belki de gündüz olunca efendim."

"Coeur de Gris nerededir?"

"Sanırım sarhoş efendim, ama..." Gözlerini Henry Morgan'dan kaçırdı adam.

"Ama ne? Ne demek istiyorsun?" diye haykırdı kaptan.

"Hiç, hiçbir şey demek istemiyorum efendim. Sarhoş olduğu besbelli. Sarhoş olmak için fıçılarla şarap devirmesi gerek onun; belki bu arada bir arkadaş bulmuştur."

"Biriyle mi gördün onu?"

"Evet efendim. Bir kadınla gördüm onu. Kadın da sorhoştu. Coeur de Gris'in sarhoş olduğuna yemin edebilirim."

"Bu kadın La Santa Roja olabilir mi sence?"

"Ah, hayır efendim; eminim o değil. Kentteki kadınlardan biri yalnızca efendim."

Yığına fırlatılan som altından bir yemek takımının şakırtısı duyuldu.

4

Panama'nın küçük, renk renk tepelerinden tüm sanlığıyla tan sökmeye başlamıştı; düzlüğün üzerine yayıldıkça, giderek ağardı. Güneş bir doruğun ardından göründü, altın ışınlar eski kentlerini arıyorlardı. Oysa ölmüştü Panama; kızıl bir gecede alevlerin içinde hızla göçüp gidişi yaşamıştı. Ama sonra, güneş gelgeç bir küre durumuna geldiğinde kentlerini araştıran ışınlar yeni şeylerle eğlenmeye başladılar. Yıkıntıları aydınlattılar, sırtüstü yatan ölülerin yüzlerine baktılar, darmadağınık sokaklar boyunca yanştı-

lar, tepesi çökmüş avlulara daldılar başaşağı. Bembeyaz Vali Sarayına gelip, tören salonunun pencerelerinden geçerek yerdeki altın yığınına dokundular.

Henry Morgan yılansı koltukta uyuyordu. Düzlüğün çamuruna bulanmıştı mor ceketi. Külrengi kırındaki meç, yanında yerde duruyordu. Bu odada tek başınaydı; bütün gece kentin kemiklerini toplayan adamlar içmeye ve uyumaya gitmişlerdi.

Yüksek tavanlı uzun bir odaydı burası. Duvarların cilalı sedir ağacıyla kaplıydı. Tavandaki kirişler eski altın gibi kara ve ağırdı. Mahkeme salonu olmuştu. Düğünler yapılmıştı burada. Elçilerin onurlarına kadeh kaldırıldığı ya da öldürüldüğü bir salon olmuştu. Bir kapı sokağa açılıyordu; geniş, kemerli bir açıklık olan öbür kapı ise Sarayı çepeçevre saran güzel bir bahçeye çıkıyordu. Bahçenin ortasında küçük mermer bir balina sürekli olarak bir havuza su fışkırtıyordu. Kırmızı boyalı saksılarda devasa bitkiler vardı. Mor yapraklı ve çiçekli, taç yaprakları ok başlı ya da kıpkırmızı yürek biçiminde ya da dördül olan bitkiler. Cengelin çılgın renklerini taşıyan, özenle dizilerek dikilmiş çalılar vardı. Tavşan iriliğinde bir maymun yoldaki çakılları kaldırıyor, yiyecek tohum arıyordu.

Bahçedeki taş oturacaklardan birine bir kadın oturmuştu. Yumuşak, anlamsız bir şarkıdan bölümler söylerken bir yandan da sarı bir çiçeği ufak parçalara ayırıyordu: "Günün çiçeğini sana koparacağım aşkım, tan sökerken boy attığı yerden." Gözleri siyah ama donuktu. Ölmüş bir sineğin kanatlarının zengin, parlak, sığ siyahlığındaydılar. Gözkapaklarının altında küçük keskin çizgiler vardı. Dudaklarını kımıldatmadan, olanca haşinliğiyle tutarken, gözkapaklarının altını kınştırarak gülümsemeyle parlatabi-

liyordu gözlerini. Teni çok soluktu, saçı dümdüz ve yanardağ taşı gibi kapkaraydı.

Bir güneşin araştırıcı ışığına bakıyordu, bir tören salonunun kemerli kapısına. Şarkı söylemeyi bırakmıştı. Bir an dikkatle çevreye kulak verdi, sonra yumuşak sesiyle şarkıya başladı yeniden. Kent dışındaki palmiyeden yapılmış köle kulübelerinin arasında hâlâ süren yangının uzaktan gelen çıtırtıları dışında çıt çıkmıyordu. Ufacık maymun garip, çarpık bir koşu tutturarak yoldan geldi. Kadının önünde durup kara pençelerini dua ediyormuşçasına başının üzerine kaldırdı.

Kadın yumuşak bir sesle,

"Dersini iyi belledin Çiko," dedi maymuna, "Korkunç bıyıklı Kastilyalıydı öğretmenin. İyi tanırdım onu. Biliyor musun Çiko, benim onurum olduğunu düşündüğü şeyi istiyor. Onurumu kendi onuruna eklemedikçe rahat etmeyecek, sonra da böbürlenmeye başlayacak. Onurunun şu durumuyla bile nice ağır, nice büyük olduğunu bilemezsin. Ama seni bir ceviz de idare eder, öyle değil mi Çiko?" Kadın çiçeğinden küçük bir parçayı ufalayarak hayvanın önüne fırlattı. Hayvan çiçeği kapıp ağzına attı, sonra da iğrenmişçesine tükürdü.

"Çiko! Çiko! Öğretmenini unutuyorsun! Bu yaptığın çok yanlış. Böyle yaparsan hiçbir kadının onurunu elde edemezsin. Çiçeği göğsünün üzerine koy, elimi şapırtadarak öp ve kurtların ardına düşmüş azgın bir koyun gibi bir yana çekil." Kadın gülüp yeniden eşiğe doğru bir göz attı. Hiç ses gelmemesine karşın, ayağa kalkıp hızla tören salonuna doğru yürüdü.

Henry Morgan koltukta azıcık yana dönmüştü. Bu nedenle gözkapaklarına güneş ışığı çarptı. Birden dikilip çevresini gözden geçirdi. Yerde duran

hazine yığınına hoşnutlukla baktı. Sonra geniş kemerin altında duran kadının gözlerine takıldı gözleri,

"Zavallı kentimizi keyif için yakıp yıktınız ha?" diye sordu kadın.

Henry, "Kenti ben yakmadım," dedi çarçabuk. "Meşaleyi sizin İspanyol kölelerden bazıları ateşledi." Sözcükler ağzından zorlukla dökülüyordu. Şaşırtmacaya geldiğini anladı. "Kimsiniz siz?" diye sordu.

Kadın bir adım atıp salona girdi. "Benim adım Ysobel. Beni aradığınız söyleniyor."

"Sizi aramak mı?"

"Evet. Kimi genç budalalar bana La Santa Roja derler."

"Siz... Kızıl Azize ha?"

Henry Morgan zihninde bir görüntü hazırlamıştı. Bu bir farenin sürekli bakışlarında bile yere çevrilen mavi, melek gözleri olan bir genç kız görüntüsüydü. Bu gözler kıpırdamaksızın gözlerine bakıyordu. Yumuşak kara yüzeylerinin gerisinde kendisine gülüyor, kendisiyle eğleniyor gibiydiler. Bu kadının yüzü keskin çizgiliydi, şahine benziyordu. Güzeldi evet, ama haşin, tehlikeli bir yıldırım güzelliğiydi bu. Teni de beyazdı... pembe falan değildi.

"Kızıl Azize misiniz siz?"

Bu fikir değişikliğine hazır değildi Morgan. Düşünde kurmuş olduklarına karşı böylesi bir terslik şaşırtırdı onu. Ama, diyordu içinden, iki binden fazla insan yaraları sızım sızım sızlayarak öldü, yüzlercesi sakat kaldı, Altın Kupa yıkıntıya döndü, demek bu kadına gerçekten vurgundu. Ona tutulmuş olmasa buraya gelmezdi. Kadının görüntüsü kendisini nice şaşırtmış olursa olsun onu sevdiğini yadsıyamazdı. Böyle olmalıydı. Hep kadının adındaki "Azize" sözcüğünü düşünmüştü; şimdiyse bu nitelemenin nede-

nini kavrıyordu. Ancak yadırgatıcı bir duygu kaplamıştı içini... hiç akla yatkın olmayan bir duygu. Yıllar öncesinden anımsadığı duygulara benziyordu; bu kadın onu çekiyor, öyle olmasına karşın itiyordu da. Kadının gücünden sıkıldığını duyumsadı. Gözlerini kapadı Morgan. Beyninin karanlığında altın saçlı, incecik ufak tefek bir kız duruyordu.

Düş gören birinin donuk tekdüze sesiyle, "Elizabeth'e benziyorsunuz," dedi. "Benziyorsunuz, yine de hiçbir benzerliğiniz yok. Belki de onun kullanmayı yeni öğrendiği gücün ustasısınız. Anlaşılan vurgunum size, ama bilmiyorum. Emin değilim."

Gözleri yarı kapalıydı. Gözlerini açtığında da karşısında Elizabeth'in soluk görüntüsünün benzeri değil, gerçek bir kadın duruyordu. Kadın ona merakla bakıyordu, belki de sevecenlikle, diye düşündü. Onu buraya gelmeye zorlayan olmadığı halde kalkıp kendiliğinden gelmesi şaşırtıcıydı. Büyülenmiş olmalıydı. Buraya gelirken yolda kurup durduğu konuşmayı başlatmak için belleğini kurcaladı Morgan:

"Evlenmelisin benimle Elizabeth-Ysobel. Görünüşe göre vurgunum sana, Ysobel. Benimle gelmelisin; benimle yaşamalı, karım olmalısın; adımın ve kolumun koruyuculuğu altına girmelisin."

"Ama ben evliyim zaten," diye araya girdi kadın; "üstelik evliliğimden de hoşnutum."

Morgan bunu bile düşünmüştü önceden. Yürüyüş geceleri boyunca bu karşılaşmayı bir savaşı planlarcasına özenle planlamıştı.

"Ama doğru mudur karşılaşıp cayır cayır yanan iki kişinin sonsuzluğa değin ayrılması birbirinden, umutsuzca sonsuzluğa doğru sürüklenmesi? Bu iki kişinin sönmemiş bir alevin kara korlarını taşımaları doğru mudur? Bizi yanmaktan alıkoyacak ne var bu gökyüzünün altında? Gökyüzü ölümsüz yağı vermiş-

tir; her birimizin elinde öbürü için küçük bir meşale var. Ah, Ysobel... yok say bu gerçeği, ya da kaçın dilersen kendini zorla bize duyuran bu gerçekten. Dokunduğumda eski bir kemanın incecik gövdesi gibi titreyeceksin.

Korkuyorsun anlaşılan. Dünyaya karşı bir kuruntu yer etmiş gönlüne; insanın işine burnunu sokan, iğrenç dünya tedirgin ediyor seni. Ama gerek yok korkmana; çünkü derim ki sana, bu dünya kör, titrek bir solucandır; bir tek üç tutkuyu tanımaktadır... kıskançlık, merak ve kin. Solucanı alt etmek kolaydır; yüreğin evrenin olsun, bu yeter. Yüreği olmayan solucan bir yüreğin nasıl işlediğini kavrayamaz. Bu yeni evrenin yıldızlarınca kargışlanıp olduğu yerde kalır.

Niye anlatmaktayım tüm bunlan Ysobel... onları anlayacağını bildiğim halde? Anlamalısın onları. Belki de bunu gözlerindeki koyu, tatlı melodide görmekteyim. Belki dudaklarının üzerindeki yürek çarpıntısından okuyorum. Çarpan yüreğin beni korkularınla savaşmaya iten küçük bir savaş davuludur. Dudakların kızıl bir yabangülünün ikiz taç yapraklarına benzer...

Seni güzel buluyorsam eğer, anlamsız bir olayın korkusu mu kaplamalı yüreğimi? Düşüncelerimi sana, benden sonra en çok ilgilendiren sana anlatamaz mıyım? Sönmemiş bir alevin kara korlarını taşıyarak birbirimizden ayrılmamıza izin verme."

Morgan konuşmaya başladığında kadın söylediklerini dikkatle dinliyordu; sonra yüzünü hafif bir acı sıyırdı geçti. Ama Morgan sözlerini bitirdiğinde kadının gözlerinde yalnızca gülümseme vardı... gülümseme ve gözlerinin gerisine gizlenmiş bir alay. Ysobel hafifçe güldü:

"Tek bir şeyi unutmaktasınız efendim," dedi.

"Ben yanmıyorum. Bilmem bir daha hiç yanacak mı yım? Benim için bir meşale yok sizin elinizde... ummuştum olmasını. Bu sabah bunu görmek için gelmiştim. Bana söylediklerinizi öyle çok dinledim ki, Paris'te, Kordoba'da. Bu hiç değişmeyen sözcüklerden bıkıp usandım. Âşıkların kendilerini eğittikleri bir kitap mı var? İspanyollar da aynı şeyleri söylüyor, ama tavırları daha deneyimli; bu yüzden biraz daha kandırıcı. Öğrenecek daha çok şeyiniz var."

Susmuştu kadın. Henry yere baktı. Şaşkınlığı beyninde anlayışını kıtlaştıran bir sis perdesi yaratmıştı.

Sızlanarak, "Panama'yı senin için aldım," dedi.

"Ah... dün bunu umuyordum. Dün bunu düşlemiştim. Ama bugün... üzgünüm." Kadın yumuşak bir sesle konuşuyordu. Üzgündü:

"Adınızı, okyanusun dört bir yanındaki kabadayılığınızı işittiğimde, sizi bocalayıp duran bu dünyada gerçekçi biri olarak düşünmüştüm her nedense. Günün birinde bana geleceğinizi yere göğe sığmayan, sessiz bir cinsel istekle silahlanmış olarak gövdemi zorla ele geçireceğinizi düşlemiştim. Sözsüz, nedensiz bir hoyratlıktı tüm özlemim. Kocam beni gözler önüne serdikçe bu düşünce içimi burkuyordu. O sevmiyordu beni. Onu sevdiğimi düşünüp bundan övünç duyuyordu. Kendi gözlerinde önemli, sevimli biri oluyordu, ama gerçekte bu ikisi de değildi. Beni sokaklara çıkarır, gözleriyle şöyle derdi sağa sola: 'Bakın, şu evlendiğim kadına bakın! Sıradan biri böylesi bir kadınla evlenemez; demek ki ben sıradan biri değilim.' Korkuyordu benden... ufarak bir adamdı ve benden korkuyordu. 'İzninle canım,' derdi. 'kocalık hakkımı kullanacağım.' Öf, gözümde bir sinek kadar değeri yok!

Güç istiyordum... gözü kara, akla mantığa sığ-

maz bir güç... ve tutku istiyordum; ruhum için ya da aklımın hayal edilen güzelliği için değil, bembeyaz tapınılası bedenim için bir tutku istiyordum. Yumuşaklık değil istediğim. Ben yumuşağım. Kocam bana dokunmadan önce kokulu losyonlar sürer ellerine; parmakları kalın, ıslak salyangozlar gibidir. Kaba adalelerin beni ezmesini, küçük hırpalamaların tadına doyum olmayan acılarını istiyorum."

Kadın, Henry'nin yüzünü inceledi. Sanki yitirilmiş bir niteliği bir kez daha arıyordu.

"Bir zamanlar doyasıya düşünüyordum sizi; tunçtan bir gece yontusu olmuştunuz benim için. Şimdiyse... boşa çene yoran biri olarak görüyorum sizi; düşünülüp taşınılmış, tatlı sözler söyleyen ama bu konuda oldukça beceriksiz biri olarak. Hiç de gerçekçi değilsiniz, sıradan bir romantiksiniz yalnızca. Evlenmek istiyorsunuz benimle... beni korumak istiyorsunuz. Biri dışında tüm erkekler beni korumak istedi. Ben kendimi sizden daha iyi korurum her anlamda. Aklım erdiğinden beri sözler içimi kaldırır. Güzel sözcüklçr giyinmişimdir, aşk sözleriyle doyurulmuşumdur. Bu öbür erkekler, tıpkı sizin gibi, istediklerini söylemezler. Sizin gibi onlar da tutkularını kendi gözlerinde haklılamayı gerekli görürler. Onlar, tıpkı sizin gibi beni sevdiklerine kendilerini inandırmalıdırlar, en az beni inandırdıkları kadar."

Henry Morgan'ın başı besbelli ki utançla öne eğilmişti. Kadının üzerine doğru atıldı:

"Öyleyse zorlayacağım seni," diye bağırdı.

"Çok geç... İster istemez sizi orada dururken, önceden düşünüp hazırladığınız sözleri söylerken düşüneceğim. Giysilerimi parçalamaya davrandığınızda, gözümün önüne bana yaltaklanışınız, sözcükleri ağzınızda geveleyişiniz gelecek. Bir kahkaha dökülecek dudaklarımdan korkarım. Hatta kendimi ko-

rumaya bile kalkışabilirim... ırza geçme konusunda herhalde uzman olan siz de bunun sonucunu iyi bilirsiniz. Yok, başaramadınız.... başaramadığınız için çok üzgünüm."

Acınacak bir sesle, "Vurulmuşum sana," dedi Henry Morgan.

"Yeni, olağanüstü bir şeymişçesine söylüyorsunuz bunu. Bir sürü erkek vuruldu bana; yüzlercesi de vurulmuş olduğunu söyledi. Peki ne yapacaksınız beni Kaptan Morgan? Kocam Peru'da, varım yoğum da öyle."

"Bi... bilmem.

"Yoksa bir köle... bir tutsak mı olacağım?"

"Evet, seni yanıma alıp götürmem gerek. Yoksa adamlarım dalga geçer benimle. Disiplin altüst olur."

"Köle olmam gerekiyorsa," dedi kadın, "eğer kendi ülkemden ayrılmam gerekiyorsa, umarım sizin köleniz olurum... sizin ya da dün gece tanıştığım sevimli genç bir korsanın malı olurum. Sizin beni zorlayacağınızı sanmam, çünkü belki de şimdiden yüreğinize sapladığım bıçağı burkarım."

Henry Morgan ayaklanmıştı:

"Kimdi bu genç korsan?" diye sordu yüzünü çarpıtarak.

"Ah işte bıçağı hissettiniz," dedi Ysobel. "Ne bileyim kimdi o delikanlı? Ama sevimliydi; üstelik onu yine görmek isterim."

Kaptanın gözleri öfkeyle dolmuştu:

"İçeri tıkılacaksın, dedi hırıltılı bir sesle. "Chagres'e dönme zamanımız gelene değin bir hücrede kalacaksın. Bu sözünü ettiğin bıçağın seni Panama'da bırakmama yetecek kadar keskin mi bakalım, göreceğiz."

Kadın, Henry'nin ardında kapatılacağı yere doğru bahçeden geçerken, dunı kahkahası ortalığı çınlattı:

"Kaptan Morgan, şimdi aklıma geliverdi... birbirinden dağlar kadar farklı erkeklerin gerçekte kocamla aynı hamurdan olduklarını görmeye başladım."

Henry kadına buyruk verdi.

"Gir hücrene!"

"Ah... Kaptan Morgan Sarayın merdivenlerinde yaşlı bir kadın olacak. Dadımdır benim. Onu bana gönderin lütfen. Ve şimdilik hoşça kalın efendim; dualarıma dönmeliyim. Arınması gereken günah Kaptan Morgan, doğruluktur. Ruhlar için kötü bir şeydir doğruluk."

Morgan ağır adımlarla tören salonundaki koltuğuna döndü. Erkekliğinden utanmıştı. Sanki kendi meçini kınından sıyırmıştı kadın, eli kolu bağlı karşısında dururken yüzünü çizik içinde bırakmıştı. Hiçbir çaba harcamaksızın bir sopa çekmişti ona. Şimdi derdini anladıklarında adamlarının nasıl güleceğini düşünüp yerin dibine geçiyordu. Sırtını döner dönmez kıkırdamaya başlayacaklardı. Yanlarından geçerken korsanlar hiç ses etmeyeceklerdi, uzaklaştığında da kahkahayı basacaklardı. Bu gizli saklı olay, Henry Morgan'ın gözünü yıldırıyordu. İçindeki nefret duyguları baş kaldırıyorlardı; Ysobel'e değil, kendisine gülecek olan adamlarına duyduğu nefretti bu; bu öyküyü meyhanelerde anlatacak olan Tortugalılara; tüm Antil kıyısına duyduğu kindi.

Bahçenin ilerisindeki küçük hapishaneden Meryem'e yakaran tiz bir ses duyuluyordu şimdi. İnsanın içine işleyen bu ses tüm Saraya yayılıyor, kulakları tırmalıyordu. Henry Morgan utancın keskinleştirdiği kulaklarıyla sözcüklerde ya da tınıda alaycı bir şeyler

aradı, ama alay belirtisi yoktu. Üst üste tiz bir Ave Maria; korkmuş, yakarıcı bir günahkârın ses tınısı.. *Ora pro nobis.** Un ufak olmuş bir dünya; altından bir kentin kapkara iskeleti... *Ora pro nobis.* Alay falan yok, ama zavallılığını yere yuvarlanan boncuklarda dile getiren acıdan kolu kanadı kırılmışçasına bir tövbe. Tiz bir kadın sesi, yırtıcı; diretici... sanki kocaman, umutsuz bir günahı deşelemekte... Doğruluğun günahı olduğunu söylemişti: "Bedenime açık oldum, bu ruha karşı kara bir yalan. Bedenimin insaniliğini bağışla. Sınırlarını bilen aklımı bağışla. Bu kısacık sürede her ikisine de bağlandığı için ruhumu bağışla. *Ora pro nobis.*"

Çılgın, bitmek tükenmek bilmez tespih ayini Henry'nin beynini kemiriyordu. Sonunda meçini, şapkasını kapıp salonu bir koşu boydan boya geçerek sokağa fırladı. Toplanan hazine arkasında yanlamasına vuran güneş ışığının altında gülümseyerek yatıyordu.

Yangın Vali Sarayının çevresindeki sokaklara dokunmamıştı. Kaptan Morgan yıkıntıya dönüşmüş yerlere gelinceye değin kaldırımda yürüdü. Burada kararmış duvar taşları yola dökülmüştü. Sedir ağacından yapılmış evlerden geriye bir tek bulundukları yeri gösteren ve dumanı tüten kül çerçeveler kalmıştı. Sağda solda, en son acılarıyla gökyüzüne doğru gülümseyerek yatan öldürülmüş kentliler vardı.

Henry, "Geceye varmaz yüzleri kararır bunların, diye düşündü. "Ortalıktan kaldırtmalıyım bunları, yoksa hastalık baş gösterir."

Kentten hâlâ kıpır kıpır duman bulutları yükseliyor, havayı yanan ıslak şeylerin iç bulandırıcı kokusuyla dolduruyordu. Düzlüğün ötesindeki yeşil tepe-

* Ora pro nobis (Lat.): Bize şefaat et, Çev.

ler Henry Morgan'a inanılmaz şeyler gibi geliyordu. Onlara dikkatle baktıktan sonra gözlerini yine kente çevirdi. Geceleyin öylesine korkunç, öylesine kusursuz görünen bu yıkıntı, sonuçta acınacak ölçüde küçük, sınırlı bir zarardı. Henry tepelerin yemyeşil ayakta kaldığını aklına getirmemişti. Öyleyse bu istila pek önemli sayılmazdı. Evet kent yıkıntılar içindeydi. Kenti altüst etmişti, ama onu Altın Kupa'ya çeken kadın elinden kaçmıştı. Hâlâ avucunun içinde olmasına karşın kaçmıştı. Yetersizliği ürpertti Henry'yi; başkalarının bunu öğreneceği düşüncesiyle tir tir titredi.

Birkaç korsan külleri kanştırıyor, geçen geceki araştırmada gözden kaçmış olabilecek erimiş değerli eşya arıyorlardı. Bir köşeyi döndüğünde Henry, ufak tefek Cockney Jones'la burun buruna geldi. Adam onu görünce çarçabuk cebine bir şey attı. Kaptan Morgan'ın yüreği öfkeyle kabardı. Coeur de Gris, bu saralı cüceyle Henry Morgan arasında hiç fark olmadığını söylemişti. Hiç fark yoktu doğrusu! Bu adam hırsızdı. Öfke yerini bu ufak tefek adamın canını yakma, ona saldırma, onu Henry Morgan'ın düştüğü küçük duruma düşürme tutkusuna bıraktı. Bu aman bilmez istekle kaptanın dudakları inceldi, bembeyaz oldu.

"Ne var cebinde?"

"Hiçbir şey... hiçbir şey efendim."

"Göster bana cebindekini." Kaptan koca bir tabancayı doğrultmuştu adama.

"Bir şey değil efendim... küçücük bir haç yalnızca! Ben buldum." Elmaslarla süslü, üzerinde fildişinden bir İsa olan altın bir haç çıkardı. "Şey, karım için, diye açıklama yaptı Cockney.

"Ah! İspanyol karın için!"

"Yarım kan zencidir efendim."

"Yağma saklamanın cezasını biliyor musun?"

Jones tabancaya baktı, yüzü kireç gibi olmuştu:

"Yapamazsınız... Ah efendim, yapamazsınız..." diye hırıldadı soluğu tutularak. Sonra sanki gözle görülmeyen kocaman parmaklar onu sımsıkı sardı. Kolları kaskatı iki yanına düştü, dudakları sarkıp açıldı, donuk, bön bir ışık geldi gözlerine. Dudaklarından ufak ufak köpük saçılmaya başladı. Tüm gövdesi bir ipin üzerinde danseden tahta bir kukla gibi büküldü.

Kaptan Morgan ateş etti.

Bir an için Cockney daha da küçülmüştü sanki. Omuzları küçük kanatlar gibi neredeyse göğsünü kaplayıncaya değin içe göçtü. Elleri birbirine kenetlendi; sonra da tüm bu büzülmüş yığın yere yığılıp kalın, canlı bir pelte gibi titredi. Dudakları son kez aptalca bir hırıltıyla açıldı.

Henry Morgan adamın gövdesini ayağıyla dürttü; bu arada düşüncesi de dürtülmüş, bir değişme olmuştu. Bu adamı öldürmüştü. Hakkıydı öldürmek, yakmak, yağmalamak... ahlaklı ya da varışlı olduğundan değil, güçlü olduğundan, Henry Morgan, Panama'nın ve tüm Panamalıların efendisiydi. Henry Morgan'ınki dışında başka bir irade yoktu. İstese buradaki tüm insanları boğazlayabilirdi. Hepsi doğruydu. Kimse yalanlayamazdı bunu. Ama işte o Sarayda, gücünü ve iradesini küçümseyen bir kadın vardı. Onun küçümsemesi kendi iradesinden daha güçlü bir silahtı. Bir parmaklıkla elini ayağını bağlamış, kendisiyle istediği gibi oynamıştı. Ama nasıl olabilirdi bu, diye düşündü Henry. Kendinden başka efendi yoktu Panama'da; bunu kanıtlamak için bir adamı öldürmüştü şimdi. Aklından geçenlerin ağırlığı altında Ysobel'in gücü kayıp gitmiş, ağır ağır silinmişti. Saraya geri dönecekti. Söz vermiş olduğu gibi

kadını zorlayacaktı. Bu kadına çok incelikli davranmıştı. Köleliğin anlamını bilmiyordu o, ne de Henry Morgan'ın gücünü.

Dönüp Saraya doğru yürümeye koyuldu. Tören salonunda tabancalarını çıkarıp bir yana fırlattı, ama külrengi meçi belinden sarkıyordu.

Henry Morgan üzerine doğru geldiğinde Ysobel küçücük beyaz boyalı hücresinde kutsal bir resmin önüne diz çökmüştü. Tiridi çıkmış olan dadı Henry Morgan'ı görünce bir köşeye büzüldü. Ama Ysobel ona dikkatle baktı. Pancar gibi kızarmış yüzünü, yarı kapalı, yabanıl gözlerini gördü. Kesik kesik soluyuşunu duydu. Durumu anladığını dile getiren bir gülümsemeyle ayağa kalktı. Korsajından bir iğne çıkarırken alaycı bir kahkaha attı; bir ayağı önde, sol kolu denge sağlamak için geride, iğneyi önünde küçük bir kılıç gibi tutarak düello durumu aldı.

*"En garde!"** diye bağırdı. Kaptan onun üzerine atladı. Kollarıyla omuzlarını sarmalayıp elleriyle giysisini parçalamaya başladı. Ysobel kımıldamadan duruyordu. Ama iğneyi tutan eli küçük beyaz bir yılan gibi inip kalkıyor... vuruyor, vuruyordu. Henry'nin yanaklarında, gırtlağında kan lekeleri görülüyordu.

"Sıra gözlerinizde, Kaptan," dedi kadın dingin bir sesle. Elmacık kemiğinin üzerine üç kez sapladı iğneyi. Henry onu bırakıp geri çekildi, elinin tersiyle yüzündeki kanı sildi. Ysobel ona gülüyordu. Bir erkek haykırıp kaçan bir kadını dövebilirdi... her türlü şiddeti uygulayabilirdi, ama ayaklarının üzerinde sarsılmaksızın duran ve yalnızca gülen bir kadın karşısında umarsız kalmıştı Henry.

"Bir tabanca sesi duydum," dedi Ysobel. "Sanı-

* En Gerdel (Fransızca): Koru kendini; Çev.

rım erkekliğinizi kanıtlamak için birini öldürdünüz. Ama erkekliğiniz acı çekecek şimdi, öyle değil mi? Bu karşılaşmamız dile düşecek bir biçimde; böyle şeylerin nasıl yayıldığını bilirsiniz. Bir kadının elinde iğneyle sizi yendiği söylenecek." Acımasız sesinde şeytansı bir haz vardı.

Henry'nin eli yanına düştü, incecik meçi kınından donmuş bir yılan gibi sıyrıldı. Işık meçin incecik yalımlarını yalıyordu. Sonunda sivri ucu göründü; soğuk çelik kadının göğsüne uzandı.

Yosebel'in yılgıyla benzi sarardı:

"Bir günahkârım ben, dedi. Sonra tan ağarırcasına bir rahatlama görüldü yüzünde. Yaşlı dadısına işaret yapıp, hızlı takur tukur İspanyolcayla bir şeyler söyledi.

"Doğru," dedi yaşlı kadın. "Doğru!"

Konuşmasının sonunda Ysobel kan lekesi olmasın diye şalının dantelli kenarlarını açtı. Dadı yorum yapmaya koyuldu.

"Efendim, hanımım diyor ki, gâvurun eliyle ölen gerçek bir Katolik cennete gider. Doğrudur bu. Ayrıca diyor ki, kutsal evlilik andını korurken ölen bir Katolik kadın dosdoğru cennete gider. Bu da doğrudur. En son olarak, düşünmektedir ki, böylesi bir kadın zamanla ermişler katına ulaşacaktır. Olmaktadır böyle şeyler. Ah efendim, Kaptan, bir hayır edin! İzin verin kılıcınızı saplamadan önce onun elini öpeyim. Yaşayan bir ermişin elini öpmek ne büyük rahmet! Günahkâr ruhumu kurtarabilir,"

Ysobel yeniden kadına bir şeyler söyledi.

"Hanımım vurmanızı istiyor sizden; dahası ısrar ediyor, yakarıyor size. Başının üzerinde melekler dolaşıyor. Büyük ışığı görüyor; kutsal müzik kulaklarında uğulduyor."

Meçin ucu yere doğru eğildi. Henry Morgan geri dönüp güneşli bahçeye baktı. Küçük Çiko yoldan koşturarak gelip açık kapının eşiğinde oturdu. Ufarak hayvan pençelerini kenetleyip, dua edermişçesine başının üzerine kaldırdı. İncecik meç kınına sürülürken keskin bir ıslık sesi çıkardı. Kaptan Morgan eğilip minicik maymunu yerden aldı. Çiko'nun başını işaretparmağıyla okşayarak uzaklaştı.

5

Henry Morgan ganimet yığınından altın bir kupa aldı. Upuzun kıvrık tutamakları, gümüş ağzı olan güzel, zarif bir kadehti bu. Dış yüzünü birbirini kovalayan dört gülünç kuzu çevreliyordu; içte ise tam dipte çırılçıplak bir kız kösnül bir esriklik içinde kollarını kaldırmıştı. Kaptan kupayı evirdi çevirdi, sonra birden ışıltılı küçük elmas piramitin üzerine fırlattı. Taşlar ufacık öbekten kuru, hışırtılı bir ses çıkararak sağa sola dağıldı. Henry Morgan dönüp yılansı koltuğuna doğru yürüdü. Ufarak Cockney'i, Jones'u düşünüyordu: Yaşamının son anında soğuk eliyle onu yakalayan sarayı düşünüyordu. Bu el hep onun ensesindeydi; dudaklarından bembeyaz sancı damlaları damlayana değin adamın gövdesini burarak sıkan kocaman bir el. Bu ufak tefek adamın canını niçin yakmak istediğini merak ediyordu şimdi Henry; niye işkence etmek istemişti ona? Sonunda niçin öldürmek istemişti? Jones yaşamı boyunca gözünü kırpmayan bir işkencecinin gölgesi altında kalmıştı. Bu cinayetin nedeni kuşku yok ki, Jones'un Henry Morgan'a benzediğini söyleyen Coeur de Gris'in sözleriydi. Evet biliyordu bunu, ayrıca yersiz hırsızlık suçlamasından da utanç duyuyordu. Bu adamı açıklama yapma gereği duymaksızın öldüremez miydi?

Ya Coeur de Gris.. o neredeydi şimdi? Ysobel'i görmüştü... kesindi bu... kadın da onu fark etmişti. Belki de parlak saçlı, kadınlara karşı garip tavırlı Coeur de Gris'i sevmişti. Peki bu genç adamı yenilgisini öğrenmekten; iğne serüvenini, Henry Morgan'ın La Santa Roja ile utanılacak ilişkisini duymaktan nasıl alıkoyabilirdi? Jones'u öldüren tabanca yerde duruyordu. Henry onu yerden aldı. Doldurmaya başladı. Coeur de Gris'in kendine gülmesinden korkmuyordu; anlayış göstermesinden, yakınlık göstermesinden korkuyordu daha çok. Anlayış istemiyordu Henry. Yardımcısı ona sevgi ve azıcık acımayla bakacaktı; acıma duygusunda bir üstünlük vardır, belli belirsiz alaycı bir şey. Genç, yakışıklı bir adamın öylesine yakışıklı olmayan birinin aşktaki başarısızlığına göz yumarkenki acıma duygusu olacaktı bu. Dahası, Coeur de Gris her şeyi anlamakta bir kadın kadar becerikliydi. Ysobel kadar ustaydı. Gizemli, görünmeyen bir gözle bilgi topluyordu.

Ve Kızıl Azize... Henry onu alıp götürmek zorundaydı elbette. Başka bir şey gelmezdi elinden. Belki, uzun bir zaman sonra kendisine âşık olurdu kadın. Ama değerli yönlerinden dolayı değil kuşkusuz. Kadının kendisini horlaması, hiçbir üstünlüğü olmadığına inandırmıştı Henry'yi; öbür erkeklerden ağıza alınamayacak çirkinlikleriyle ayrılan, canavarın tekiydi. Buncasını söylemişti kadın, ama üstü kapalı biçimde dokundurmuştu. Hayır, çevrede başka erkekler olduğunda bir kadını kendisine çekecek nitelikleri yoktu Henry'nin. Ama belki, başka erkekleri görmezse Henry'de bulunmayan niteliklere boş verirdi. Sonunda Henry'de bulunan bir şeylere önem vermeye başlayabilirdi.

Aralarında geçen son sahneyi düşündü. Şimdi sakinleşmişti ya, yabansı davranışı artık bastıbacak bir oğlan çocuğunun gösteriş yapması gibi geliyordu

ona. Ama bir erkek başkaca davranabilir miydi ki? Saldırıyı kahkahayla... çın çın çınlayan, acımasız ve tüm güdülerini ortaya koyup onlarla dalgasını geçen bir kahkahayla alt etmişti kadın. Henry öldürebilirdi onu; ama ölmek isteyen, ölmeyi dilenen bir kadını hangi erkek öldürebilirdi? Olanaksızdı bu. Tabancasının ağzına bir kurşun sürdü.

Üstü başı çamur içinde, hırpani biri girdi kapıdan. Coeur de Gris'ti bu; savaşın kanı daha yüzünden silinmemiş, kızarık gözlü, çamura batmış çıkmış gibi görünen bir Coeur de Gris. Hazine yığınına baktı:

"Zenginiz," dedi, hiçbir duygulanma belirtisi göstermeksizin.

"Nerelerdeydin Coeur de Gris?"

"Nerelerde mi? Şey, içtim. Savaştan sonra şarhoş olmak gibisi yoktur." Ekşi ekşi gülümseyip dudaklarını yaladı. "Ayılmak ise çok kötü. Doğum gibi bir şey... zorunlu, ama keyifsiz ve gösterişsiz."

"Yanımda olmanı istemiştim," dedi Henry Morgan.

"Beni mi istemiştiniz? Kimseyi istemediğiniz söylendi bana... kendi başınıza kalmaktan mutlu olduğunuzu, kimseye gereksinmeniz olmadığını bildirdiler... ben de azıcık sarhoş oldum. Görüyorsunuz efendim, tek başına kalmanızın nedenini unutmak istedim." Durakladı. "Bana Kızıl Azize'nin burada olduğu söylendi efendim." Coeur de Gris zorlukla gizlediği duygusuna güldü. Tavrını değiştirdi kendini zorlayarak. Sesi şakacı bir anlatım aldı:

"Doğruyu söyleyin bana efendim. Ne yitirdiğini bilmesi insana küçük bir armağandır. Birçok insanın tüm yaşamları boyunca tek armağanları budur. Söyleyin bana efendim, tatlı düşmanımız boyun eğdi mi? Bedeni ele geçti mi? Morgan'ın sancağı pembe kulede dalgalanıyor mu?"

Henry'nin yüzü kızarmıştı. Elindeki tabanca sakin sakin doğruldu; inanılmaz bir çılgınlıkla düzeldi. Keskin bir ses duyuldu, sonra da beyaz bir duman dalgası.

Coeur de Gris olduğu yerde kalmıştı. Uzaktan gelen bir zonklama sesini dikkatle dinliyor gibiydi. Sonra yüzü yılgıyla buruştu. Parmakları çılgıncasına göğsünü araştırdı, bir kan sızıntısını izleyip kaynağı buldu: Ciğerinde küçücük bir delik. Küçük parmağıyla deliğin kenarını yokladı. Coeur de Gris yeniden gülümsedi. Belli şeylerden korkmazdı. Şimdiyse hiçbir şeyden korkmadığını biliyordu.

Kaptan Morgan alık alık elindeki tabancaya bakıyordu. Onun elinde olmasına şaşırmış, varlığından ürkmüş gibiydi.

Coeur de Gris sinir bozukluğuyla güldü:

"Anam nefret edecek sizden, diye haykırdı üzüntüyle. "Gün ışığına çıkmamış ilenmelerini yağdıracak size. Anam..." soluğu kesilmişti. "Ona söylemeyin. Parlak bir yalan uydurun. Benim yoksul yaşamım üzerine altın bir minare kurun. Yarım kalmış bir kule gibi bırakmayın onu. Ama, yoo... yalnızca bir temel atmanız yeter. Eğer ona bunu verirseniz, o kahramanlık anıtının yapısını kuracaktır. Yalan yanlış düşüncelerle bembeyaz bir mezar örecektir bana." Boğazına kan doldu. "Niye yaptınız bunu?"

Kaptan gözlerini tabancasından kaldırdı:

"Bunu yapmak mı?" Kanlı dudakları gördü, parçalanmış göğsü; koltuğundan kalkmaya davrandı, sonra yine olduğu yere çöktü. Gözlerinin altında acı dolu çizgiler belirmişti. "Bilmem," dedi. "Bilmiş olmam gerekir, ama unuttum."

Coeur de Gris ağır ağır dizlerinin üzerine çöktü. Parmak eklemleriyle yerde duruşunu düzeltmeye çalıştı. "Dizlerim efendim, beni artık taşımıyor," diye

özür diledi. Yeniden zonklama sesine kulak kabartmış gibiydi. Birden sesi acı bir yakınmayla yükseldi:.

"İnsanların ölürken geçmişte yaptıklarını düşündükleri söylenir. Hayır... Hayır... ben ne yapmadığımı düşünüyorum... benimle birlikte ölen günlerimde yapabileceğim şeyleri. Hiç görmediğim kadınların dudaklarını düşünüyorum... üzüm tohumundaki daha uyanmamış şarabı... Goaves'deki anamın evecen, sıcak okşayışlarını düşünüyorum. Ama en çok artık yürüyemeyeceğimi düşünüyorum... gün ışığında, hiç ama hiç dolaşamayacağımı, dolunayın topraktan çağırdığı doyumsuz kokuları koklayamayacağımı... Niye yaptınız bunu efendim?"

Henry Morgan yeniden tabancasına baktı:

"Bilmiyorum, diye mırıldandandı asık yüzle. "Bilmiş olmam gerek, ama unutmuşum. Vaktiyle bir köpek öldürmüştüm. Az önce Jones'u öldürdüm. Niçin bilmem."

"Büyük adamsınız siz Kaptan," dedi acı bir sesle Coeur de Gris. "Büyük adamlar yaptıklarının nedenlerini savunucularının yaratıcı ellerine bırakırlar. Ama ben... ah efendim, artık bir hiçim ben... bir hiç. Biraz önce kusursuz bir silahşördüm; ama şimdi, vuruşan, ilenen, seven varlığım... hiç yaşamamış olabilirdi gibi geliyor bana, tüm bildiğim bu!" Bilekleri güçsüzleşti; yanlamasına yere yuvarlanıp gırtlağı tıkandığı için öksürmeye başladı. Sonra, bir süre odada soluk alabilmek için çırpınan düzensiz hırıltılardan başka bir ses duyulmadı. Ama Coeur de Gris birden dirseğinin üzerinde doğrulup bir kahkaha attı; evrenle ilgili bir şakaya, kocaman kürelerin dönüp durmalarına gülüyordu; utku kazanmışçasına gülüyordu; sanki bir bulmacayı çözmüş, gerçekte çözümün nice kolay olduğunu görmüştü. Kahkahasıyla birlikte dudaklarına bir kan dalgası akın etti; kan bo-

ğazını tıkadı. Kahkaha, fışkıran bir iç çekişe dönüştü. Coeur de Gris ağır ağır yana devrildi; kımıldamıyordu, çünkü ciğerleri artık soluk veremez olmuştu.

Henry hâlâ elindeki tabancaya bakıyordu. Yavaş yavaş gözlerini kaldırıp açık duran pencereye çevirdi. Güneşin ısıtıcı ışıkları yerdeki hazineyi kızgın bir maden yığını gibi ışıldatıyordu. Gözleri önünde yatan gövdenin üzerinde dolandı. Sarsıldı. Sonra da Coeur de Gris'in yanına gitti. Kaldırıp bir koltuğa oturttu. Yumuşacık beden yana devriliverdi. Henry onu düzeltip, dik oturttu. Sonra yılansı koltuğuna döndü.

"Elimi aha böyle kaldırdım..." dedi, tabancayı Coeur de Gris'e doğrultarak. "Böyle kaldırdım elimi. Kaldırmış olmalıyım. Coeur de Gris öldü. Aha böyle kaldırdım... işte böyle... doğrulttum... Nasıl yaptım bunu?" Başını eğdi, sonra da kıkırdayarak kaldırdı:

"Coeur de Gris!" dedi; "Couer de Gris! Sana La Santa Roja'yı anlatmak istedim. At sürüyor, biliyorsun. Hiç de kadınca bir alçakgönüllülüğü yok... hiç yok... görünüşü de ahım şahım değil." Önündeki koltuğa yaslanmış gövdeyi süzdü. Coeur de Gris'in gözleri yarı açıktı, ama şimdi gözkapakları aşağıya doğru kaymaya, gözleri de içe göçmeye başlamıştı. Son acılı kahkahası yüzünde, çarpık biçimde donmuş kalmıştı.

"Coeur de Gris!" diye bağırdı kaptan. Çarçabuk ölünün yanına gidip, elini alnına koydu.

"Ölmüş bu," dedi düşünceli bir sesle. "Yalnızca bir ölü. Sinekler, hastalıklar üşüşecek. Bir an önce uzaklaştırmalıyım bunu buradan. Odaya sinekler üşüşecek. Coeur de Gris, aldatıldık biz! Kadın bir erkek gibi kılıç kullanıyor, erkek gibi sürüyor atları. Bir sürü emeğimiz boşa gitti. Nedeni de duyduğumuz her şeye inanmamız... ha, Coeur de Gris?...

Ama yalnızca ölü bu, üstelik sinekler de üzerine doluşacak."

Merdivenlerdeki ayak sesleriyle sustu. Ortalarındaki zavallı ürkek bir İspanyolu ite kaka bir küme insan girdi içeri... her yanı çamura batmış, ödü patlamış bir İspanyol. Boğazındaki dantel parçalanmıştı, kolunun yeninden ince ince kan akıyordu.

"İşte bir İspanyol," dedi çetenin önderi. "Kente elinde beyaz bir bayrakla geldi. Beyaz bayrağı sayacak mıyız efendim? Eğeri gümüşlüydü. Onu öldürelim mi efendim? Belki casustur."

Henry Morgan söylenenlere aldırmadı bile. Koltuktaki cesedi gösterdi.

"Bu yalnızca bir ölü," dedi. "Coeur de Gris değil. Coeur de Gris'i buradan gönderdim. Yakında dönecek. Ama bu... elimi aha böyle kaldırdım... görüyor musun?... aha böyle. Nasıl yaptığımı hiç eksiksiz biliyorum; tekrar tekrar denedim. Ama bu ölü. Bunun yüzünden başımıza sinekler üşüşecek," diye haykırdı, "Of alıp götürün bunu, gömün toprağın altına!"

Korsanlardan biri cesedi kaldırmak için bir hamle yaptı.

"Dokunma ona. Onu ellemeye kalkışma! Bırak olduğu yerde kalsın. Gülümsüyor. Gülümsediğini görüyor musunuz siz de? Ama ya sinekler?.. Hayır, bırakın onu. Onunla ben ilgileneceğim."

"Bu İspanyol, efendim; ne yapacağız onu? Öldürelim mi?"

"Ne İspanyolu?"

"Şey, şu önünüzde duran efendim." Adamcağızı öne doğru iteledi. Henry derin bir uykudan uyanmış gibiydi:

"Nedir istediğin?" diye sordu sert bir sesle.

İspanyol korkuya karşı amansız bir savaş veriyordu:

"Be... benim isteğim, efendimin isteği lütfedersе Kaptan Morgan'la görüşmektir. Ben haberciyim senyör... bu... bu beyefendinin belirttiği gibi casus değilim."

Henry'nin sesi bıkkındı:

"Haberin nedir?"

Henry'nin değişen sesi haberciyi yatıştırmıştı.

"Çok varlıklı biri gönderdi beni senyör. Karısı elinizde."

"Karısı elimde mi?"

"Kentte ele geçirilmiş senyör."

"Adı?"

"Adı Dona Ysobel Fspinoza, Valdez y los Gabilanes senyör. Bu kentin basıt insanları ona La Santa Roja derler."

Henry Morgan adama uzun uzun baktı. "Evet, elimde," dedi sonunda. "Bir hücreye kapatıldı. Kocası ne istiyor?

"Kurtulmalık öneriyor senyör. Karısını yeniden yanına almak istiyor."

"Ne öneriyor kurtulmalık olarak?"

"Ekselanslarının isteği nedir?"

"Yirmi bin İspanyol altını," dedi Henry çarçabuk.

Haberci sendeledi:

"Yirmi bi... viente mil..." Miktarın büyüklüğünü tam olarak kavrayabilmek için rakamı İspanyolcaya çevirdi. "Anladığıma göre Ekselansları kadını da isterler."

Henry Morgan Coeur de Gris'in cansız bedenine baktı.

"Hayır," dedi, "parayı istiyorum."

Haberci rahatlamıştı. Bu büyük adamın büyük bir alık olduğunu düşünmeye hazırlanmıştı neredey-

se. "Ne yapılabilirse yapacağım senyör. Dört gün içinde dönüp geleceğim size."

"Üç!"

"Ya gelmezsem senyör?"

"Gelmezsen Kızıl Azize'yi yanıma katıp götüreceğim, sonra da köle pazarında satacağım."

"Elimden geleni yapacağım senyör."

Kaptan adamlarına buyruk verdi:

"İyi davranın ona! Hırpalamayın sakın! Bize altın getirecek."

Salondan çıkarlarken adamlardan biri dönüp gözleriyle hazineyi okşadı.

"Paylaşma ne zaman olacak efendim?"

"Chagres'de salak. Onu şimdi bölüştüreceğimi mi sanıyorsun?"

"Ama efendim, isteriz şöyle azıcığına dokunsun ellerimiz... yalnızca hissetmek efendim. Çok sıkı savaştık efendim."

"Yıkıl karşımdan! Yeniden gemilere ulaşana değin tekiniz bile el sürmeyecek ona. Buradaki kadınlar için harcamanıza izin verir miyim sanıyorsun? Bırak da Goavesli kadınlar alsın onu sizden."

Adamlar hafif homurdanarak tören salonundan çıkıp gittiler.

6

Korsanlar Panama'nın altını üstüne getiriyorlardı. Kocaman bir ambara şarap fıçıları yığılmıştı. Ambardaki mal kırıntıları temizlenmişti. Şimdi çılgıncasına dans gösterileri sürüyordu. Bir sürü kadın vardı orada; korsanların yanına geçmiş kadınlar.

Ayaklannın altında Panama'nın mezan yokmuşçasına flütlerin çığlığıyla dans ediyor, sağa sola sıçnyorlardı. Onlar, sevgili iktisatçılar, kılıçtan daha yavaş, ama daha güvenli bir silahı kullanarak yitirilmiş hazinenin bir bölümünü geri alıyorlardı.

Ambarın bir köşesinde Burgonyalı ile onun tek kollu koruyucusu oturuyordu.

"Bak, Emil! Şuradakine bir bak... kalçalarını düşünsene bir!"

"Görüyorum onu, Toine, sana pek yaraşır. Sanma ki benim zevkimi dert edinmeni şükranla karşılamıyorum. Ama çiftleşmede bile gözü yüksekterde olan salağın tekiyim ben. Bu, bir beyefendi olmasam bile, hâlâ bir sanatçı olduğumu kanıtlamakta."

"Ama baksana Emil. Bir an için olsun şu göğüslerin dolğunluğuna baksana."

"Hayır Toine; gülrengi incimi tehlikeye atacak bir şey görmüyorum ben. Daha bir süre cebimde taşıyacağım onu."

"Ama dostum, artık güzellik duyunu gerçekten yitirmeye başladığını sanacağım. Tablolarımızda onca korktuğumuz o dikkatli göze ne oldu?"

"O göz burada Toine. Hâlâ burada. Esmer kısrakları su perisi yapan senin küçük gözlerindir."

"Öyleyse... öyleyse Emil, değil mi ki körlüğünde diretiyorsun belki şu gülrengi incini bana ödünç verme inceliğini gösterirsin. Hah... sağ olasın. Hemen geri vereceğim sana."

Grippo yerin ortasına oturmuş, bir karış suratla yenindeki düğmeleri sayıyordu:

...sekiz, dokuz... On tane vardı. Piçin biri düğmemi çalmış. Ah, hırsızlarla dolu bu dünya. Bu kadan da fazla! Bu düğme yüzünden adam öldürürüm

ben. En sevdiğim düğmeydi. Bir, iki, üç... Ah on tone çıktı ya... Bir, iki, üç, dört..." Dansçılar çevresinde salınıyordu; hava flütlerin tiz çığlıklarıyla yoğunlaşmıştı.

Kaptan Sawkins, dansçılara yiyecekmiş gibi bakıyordu. Dans etmenin cehenneme kestirmeden gitmek olduğuna inanıyordu tüm yüreğiyle. Yanında oturan Kaptan Zeigler, içkinin su gibi akışını üzüntülü gözlerle izliyordu. Bu Zeigler, Denizlerin Meyhanecisi diye nam yapmıştı. Bir baskından sonra kendi sağladığı romu satmak için ele geçirdikleri ganimetleri tüketene değin adamlarını denizde tutmak gibi bir alışkanlığı vardı. Üç ay süreyle bir adanın çevresinde dönüp durduğu için gemisinde ayaklanma olduğu söyleniyordu. Elinden bir şey gelmezdi ki! Adamların hâlâ parası, onun da hâlâ satacak romu vardı. Tezgâha dökülen paralara gerek olmaksızın içilen bu fıçı fıçı içki karşısında hüzünlenmişti bu akşam. Doğaya aykırıydı bu, bozgunculuktu.

Henry Morgan tören salonunda tek başına oturuyordu. Kulakları tırmalayan dans müziğini duymuyordu bile. Gün boyunca adamlar gelip gitmiş, kazılarak topraktan çıkarılmış en son hazine kırıntılarını getirmişlerdi. Yaşlı bir kadın korsanlardan kurtarmak için bir elmas yutmuş, ama avcılar onun içinde bir kazı yapıp elması bulmuşlardı.

Şimdi külrengi bir alacakaranlık vardı tören salonunda. Henry Morgan bütün gün upuzun koltuğundan kalkmamıştı. Gün onu çok değiştirmişti. Gözleri, o ötelere, yaşayan bir çevrene bakıp duran gözleri içe dönmüştü. Kendisine bakmıştı, şaşkın şaşkın Henry Morgan'a bakmıştı. Yaşadığı, serüvenden serüvene atıldığı yıllarda, o andaki amacına her ne olursa olsun öylesine inanmıştı ki, üzerinde durup da düşünmemişti bile. Ama bugün kendini dü-

şünmüştü ve külrengi akşam karanlığında Henry Morgan'ın görüntüsü karşısında apışıp kalmıştı. Henry Morgan değerli, dahası önemli bile görünmüyordu. Koku alan bir zağar gibi dünyanın bir ucundan öbürüne kovaladığı özlemler, tutkular şimdi içine kapanıp kendine baktığında beş para etmez şeyler olup çıkmıştı. Alacakaranlık gibi şaşkınlık da tören salonuna çökmüş, onu sarıp sarmalamıştı.

Yarı karanlıkta otururken, her yanı bumburuşuk olan dadı ayaklarını sürüyerek içeri girip karşısına dikildi. Sesi kâğıt hışırtısı gibiydi:

"Hanımım sizinle konuşmak istiyor," dedi.

Henry ayağa kalkıp hücreye doğru giden kadının ardına düştü.

Duvardaki kutsal resmin önünde bir mum yanıyordu. Meryem Ana üzüntülü bir hayretle kucağındaki zayıf çocuğa bakan, tombul bir İspanyol köylüsü gibi resmedilmişti. Bu reşmi yapan papaz Meryem Ana'nın yüzüne bir saygı anlatımı koymak istemişti, ama adamcağızın saygı konusunda öylesine az deneyimi vardı ki! Yine de hantal metresiyle çocuğunun güzel bir portresini yapmayı başarmıştı. Bu resim ona dört *real** kazandırmıştı.

Ysobel resmin altında oturuyordu. Henry içeri girdiğinde kalkıp adamın yanına geldi.

"Benim için kurtulmalık ödeneceği söyleniyor."

"Kocan bir haberci gönderdi."

"Koçam mı? Ona mı döneceğim, onun kokulu ellerine?"

"Evet.

Kadın bir koltuk gösterip Henry'yi oturmaya zorladı.

*Real: Eskiden kullanılan İspanyol gümüş parası, Çev.

"Anlamıyorsunuz beni," dedi. "Anlayamadınız beni. Yaşantımla ilgili bir şeyi öğrenmeniz gerekiyor. Bunu anlatmak gerek size, böylece beni anlayacaksınız, sonra da..."

Adamın söyleyeceklerine ilgi göstermesini bekledi. Henry sesini çıkarmadı.

"Bunu işitmek istemiyor musunuz?" diye sordu.

"İstiyorum."

"Eh, kısacık zaten. Yaşantım çok kısa. Ama beni anlamanızı istiyorum, sonra da..."

Kadın keskin bir bakış attı Henry'nin yüzüne. Henry'nin dudakları acı çekiyormuş gibi kısılmıştı. Gözlerinde şaşkınlık okunuyordu. Kadının duraklamasına karşılık vermedi.

"Bakın şöyle oldu," diye söze başladı kadın. "Burada, Panama'da doğdum, ama anam babam küçücük bir çocukken beni İspaya'ya gönderdi. Kordoba'da bir manastırda yaşadım. Kurşuni renkli giysiler giyiyordum, duaya ayrılmış gecelerimde Meryem Ana'nın önünde nöbet tutuyordum. Kimi kez dua etmem gerektiğinde uyuyakalıyordum. Bu gevşekliğin acısını çok çektim. Aradan birkaç yıl geçtikten sonra, bravolar burada, Panama'da babamın çiftliğini basıp tüm ailemi öldürdüler. Yaşlı dedem dışında hiç akrabam kalmadı. Yapayalnızdım, üzüntülüydüm. Meryem'in önünde bir süre uyuyamadım.

Bildiğim kadarıyla güzelleşiyordum, çünkü bir kezinde okulu gezen bir Kardinal bana bakmıştı. Dudakları titriyordu, yüzüğünü öptüğümde elindeki koca koca damarlar kabardı. 'Tanrı erinç versin sana kızım,' dedi. 'Bana gelip özel olarak itiraf edecek bir günahın var mı?'

Duvarın üzerinden su satıcılarının çığlıklarını duyardım, kavga sesleri gelirdi kulağıma. Bir kezinde gözlerimin önünde kılıçla iki adam dövüştü. Bir

dalın üzerine dikilip duvarın üstünden izledim bunu. Bir gece de genç bir adam kapının gölgelik yerine bir kız getirdi. İki adım ötemde onunla yattı. Birbirlerine fısıldaşmalarını duydum. Kız korkularını dile getiriyordu, adam onu yatıştırıyordu. Kurşuni giysimin üzerinde dolaştırdım parmaklarımı, beni tanısaydı bana da böyle yakarır mıydı bu delikanlı, diye sordum kendi kendime. Hemşirelerden birine bu geceyi anlattığımda, 'Böyle şeyler işitmek günahtır' dedi, 'onları düşünmek daha da günah. Meraklı kulaklarının kefaretini ödemelisin. Hangi kapı demiştin?'

Balık satıcısı haykırdı: 'Gelin, küçük kurşuni melekler, gelin de bakın şu sepetteki yakaladıklarıma! Kutsal hapishanenizden çıkın, küçük kurşuni melekler!'

Bir gece tırmanıp duvardan atladım ve kentten kaçtım. Yolculuklarımı anlatacak değilim size, bir tek Paris'e geldiğim günden söz edeceğim. Kral sokaklarda dolaşıyordu, altın arabası parıl parıl parlıyordu. Kalabalığın içinde parmak uçlarıma yükseldim, soyluların geçişini izledim. Sonra birden kapkara bir yüz fırladı önüme, güçlü bir el yakaladı kolumu. İnsanlardan uzağa bir kapı aralığına götürüldüm.

Ya işte böyle Kaptan; yalnızca bu amaç için bulundurduğu sert bir kayışla kırbaçladı beni. Yerin hemen altında gizlenen bir hayvanın sinsiliği vardı yüzünde. Ama özgürdü... yürekli, özgür bir hırsız. Çalmadan önce öldürürdü... hep öldürürdü. Kapı girişlerinde, kiliselerin döşemeleri üzerinde, köprü altlarında yaşadık, özgürdük... düşüncelerden, korkulardan, kaygılardan kurtulmuştuk. Ama yanımdan bir kez uzaklaştığında, onu bir darağacında boynundan asılı olarak buldum... boyunlarından sallandırılmış

adamlarla süslenmiş kocaman bir darağacıydı.

Bunu anlayabilir misun Kaptan? Bunu benim gözlerimle görebiliyor musunuz? Sizin için bir anlamı var mı bunun?" Gözleri ateş saçıyordu.

"Yürüyerek Kordoba'ya döndüm. Ayaklarım parça parça olmuştu. Tüm bedenim paralanana değin ödedim kefaretimi, ama iblisi içimden çıkarıp atamadım. Dualarla şeytan kovaladım, ama içime öylesine yer etmişti ki! Anlayabiliyor musunuz bunu Kaptan?" Henry'nin yüzüne bakınca kendisini dinlemediğini gördü. Yanına gelip adamın ağarmış saçlarını okşadı parmaklarıyla.

"Değişmişsiniz," dedi. "Bir ışık sönmüş içinizde. Ne korkusu çöktü üzerinize?"

Henry silkinerek dalgınlığından kurtuldu:

"Bilmiyorum."

"Arkadaşınızı öldürdüğünüzü söylediler. Sizi sıkan bu mu?"

"Öldürdüm onu."

"Yasını mı tutuyorsunuz onun?"

"Belki. Bilmiyorum. Sanırım ölen başka bir şeyin yasını tutuyorum. Benim canlı yanımdı belki o, öldüğünde de beni yarım insan olarak bıraktı. Bugün, çevremde beni diri diri kesecek insanların toplandığı, beyaz bir mermer parçasının üzerindeki bir köle gibi hissettim kendimi. Sağlıklı bir köle olmam gerekiyordu, ama neşterler sıradanlık adında bir hastalığa yakalanmış olduğumu meydana çıkardı."

"Üzgünüm," dedi kadın.

"Üzgün müsün? Niye üzgünsün?"

"Sanırım yitirdiğiniz ışık yüzünden üzgünüm; çünkü içinizdeki yürekli, canavar çocuk ölmüş.... şakalanıyla Tanrı'nın tahtını sarsacağını düşünen alaycı, bol keseden atan çocuk ölmüş; dünyanın kendisi-

ne uzay yolculuğunda eşlik etmesine yüce gönüllülükle izin veren çocuk. Bu çocuk ölmüş, üzgünüm. Bu çocuğu ısıtarak yeniden canlandırmanın bir yolu olduğunu düşünsem sizinle giderdim şimdi."

Henry, "Çok yadırgatıcı," dedi, "İki gün önce bir kıtanın kurulu düzenini alt üst edip senin için altın bir başkentle taçlandırmayı düşünüyordum. Kafamda senin için bir imparatorluk kurmuştum, başını süsleyecek tacı tasarlamıştım. Şimdiyse tüm bunları düşünen insanı doğru dürüst anımsayamıyorum bile. Tökezlenen bir kürede gizemli bir yabancı o.

Sana gelince... senin yanında hafif bir kuruntu duygusu kaplıyor içimi, o kadar. Artık korkmuyorum senden. Seni istemiyorum artık. Kendi kara dağlarımın, kendi insanlarımın konuşmalarının özlemiyle doluyum. Kocaman bir verandada oturup, tanıdığım yaşlı birinin konuşmasını duymak istiyorum. Tüm bu kanlı işlerden, bir türlü dinginleşmeyen şeyler için, elimde değerlerini yitiren şeyler için dalaşıp durmaktan bıktım. Korkunç bu!" diye bağırdı. "Artık hiçbir şey istemiyorum. Açlığım yok hiçbir şeye, özlemlerim kurudu, boşaldı. Belli belirsiz bir erinç isteğim var yalnızca, bir de akla hayale gelmez konuları düşünmek için zaman istiyorum."

"Artık başka Altın Kupaları ele geçirmeyeceksiniz," dedi kadın. "Artık düşleri doyumsuz utkulara dönüştürmeyeceksiniz. Üzülüyorum sizin için Kaptan Morgan. O köle konusunda da yanılıyorsunuz. Hastaydı o gerçekten, ama sizin sözünü ettiğiniz hastalık değildi onunki. Ama görünüşe göre günahlarınız çok büyük sizin. Sıradanlık engellerini yok eden tüm insanlar korkunç günahlar işler. Kutsal Bakireye yakaracağım sizin için, o Tanrı katında aracılık edecektir size. Ama ben ne olacağım?"

"Anlaşılan kocana döneceksin."

"Evet, döneceğim. Kocalttınız beni senyör. Ağır ruhumun yüzdüğü düşü dürtüklediniz. Merakım odur ki, gelecek yıllarda arkadaşınızın ölümü yüzünden beni mi suçlayacaksınız?"

Henry'nin yüzü pancar gibi kızarıverdi:

"Daha şimdiden yapmaya çalıştığım budur," dedi. "Artık yalan söylemek yararsız gibi; işte ölen gençliğin bir kanıtı daha. Ama hoşça kal şimdi Ysobel. İsterdim ki dün sandığım kadar vurgun olaydım sana. Kocanın kokulu ellerine dön sen."

Kadın gülümseyip gözlerini duvardaki resme kaldırdı. "Başın hep erinç kalsın sevgili budala," diye mırıldandı. "Ah, yitirmişim gençliğimi ben de. Kocamışım... çok kocamışım... öyleki neyi kaçırmış olduğunu düşünmek bile yatıştıramıyor beni."

7

Henry Morgan tören salonunun eşiğinde durup, sokakta Saraya doğru at süren ufak bir İspanyol topluluğunu izledi. Topluluğun çevresi dört bir yanında korsanlarla çevriliydi. Önde haberci geliyordu, ama değişik bir haberciydi bu. Şimdi kızıl ipek bir giysi vardı üzerinde. Şapkasının tüyü ve kılıcının kını barış gösterisi olarak beyazdı. Arkasında gümüş göğüslüklü ve yarım hardal tohumuna benzeyen İspanyol miğferli altı asker geliyordu. En son asker, fes rengi koşumları ve alnında bir dizi altın çıngırak olan sürücüsüz beyaz bir kısrağı yedeklemişti. Atın beyaz eyer örtüsü neredeyse yere değiyordu. Kısrağın ardında ağır deri torbalar taşıyan altı katır vardı; topluluğu geriden de altı asker koruyordu.

Atlılar Sarayın önünde durdular. Haberci atından atlayıp Henry Morgan'ın önünde eğilerek selam verdi.

"Kurtulmalığı getirdim, dedi. Kaygılı ve yorgun görünüyordu. Görevinin ağırlığı ruhunu da yoruyordu. Verdiği bir buyrukla, askerler deri torbaları tören salonuna taşıdılar. Bunlar salondaki hazineye eklendiğinde habercinin yüzündeki kaygı ancak o zaman silindi.

"Oh," dedi, "Oldu işte. Bu bir hazine. Yirmi bin altın İspanyol lirası... yolda birini bile yitirmedik. Buyrun sayın senyör." Ayağındaki tozları kamçısıyla silkeledi. "Adamlarım azıcık serinleyebilir mi senyör? Şarap falan..." diye sordu.

Henry korsanlardan birine işaret verdi:

"Evet, evet. Sen bu adamların yiyecek içecekleriyle ilgilen. Yaşamak istiyorsan iyi davran onlara."

Sonra kurtulmalığı saymak için torbalara eğildi. Pırıl pırıl madeni paralardan küçük kuleler yaptı ve kuleleri yerde ittirdi. Para çok parlak, diye düşündü. Ayrıca bundan daha çekici bir biçim de verilemezdi ona. Köşegen olmazdı; ne de elips. Ve paradan değerli olan, yine paraydı gerçekten. Bir kuleyi devirdi, sonra yeniden dikti. Çok çok kesin bir şeydi para. İnsan onun davrandığında ne yapabileceğini önceden biliyordu. En azından kendisi biliyordu. Belli bir yere kadar. Bu noktanın ötesinde paranın neler başardığı önemli değildi zaten. İnsan parayla şarap satın alabilirdi. Şarabı almıştı. Eğer şarapçının kâtibi efendisini bu metelikler için öldürseydi, şanssızlık olurdu bu; belki de Yazgı'ydı bu, ya da ona benzer bir şey, ama insan yine de şarabını içerdi.

Tüm bu altın tekneler, bu haçlar, şamdanlar, incili kaftanlar yığını, bunlar gibi para olacaktı. Bu altın ve gümüş çubuklar yuvarlak ince dilimler biçiminde kesilecek, her bir dilime bir resim basılacaktı. Bu resim herhangi bir resimden daha fazla bir şey olacaktı. Bir ermişin öpücüğü gibi, ince tabakayı

güçle donatacaktı; resim ona bir kişilik; garip, zorlayıcı bir ruh verecekti. Maden paraları karıştırıp yığın durumuna getirerek sabırla yeniden düzenlemeye koyuldu. Kudüs'e yetecek kadar kule!

Ysobel avludan gelip yanına dikiliverdi:

"Ama çok para," dedi. "Benim kurtalmalığım mı?"

"Evet, seni satın alan altın."

"Ama ne çok! Sizce bu kadar eder miyim?"

"Kocana göre edersin. Senin için ödedi bunu." On tane kuleyi bir sıraya soktu.

"Ya size göre... ne kadar ederim? Bu altın kıymıklardan kaç tanesine bedelim ben?"

"Benim için de değerin bu kadar olmalı. Fiyatı ben belirledim."

"Suda ne güzel kayar bunlar!" dedi kadın. "Ne biçim kayar ama! Biliyor musunuz, erkek çocuk gibi kolumu kıvırıp suda taş sektirebilirim ben."

"Yetenekli olduğun söyleniyor," dedi Henry.

"Ama gerçekten bu kadar eder miyim?"

"Para geldi, sen de gidiyorsun. Para seni satın aldı. Bir mal kendisine ödenen paraya değer olmalı, yoksa alışveriş yapılamaz."

"Çok güzel," dedi kadın. "İnsanın gerçek değerini bilmesi avutucu bir şey. Kendi değerinizin ne kadar olduğunu hiç düşündünüz mü Kaptan?"

Henry Morgan, "Eğer tutsak düşseydim ve benim için kurtulmalık istenseydi," dedi, "bakır bir metelik bile etmezdim. Bu benim itler gülüp omuz silkerlerdi. Yeni bir kaptan çıkardı onlara önderlik edecek ve ben.... şey ben de beni tutsak edenlerin keyiflerine kalırdım, sanırım keyiflerinin ne olduğunu da önceden söyleyebilirim. Son birkaç gündür kendimi yeniden değerlendirmekteyim biliyorsun.

Birkaç şeyi yok ettiğim için tarihçiler açısından bir değerim olabilir. Katedralinizi yapanın adı şimdiden unutuldu, ama onu yakan ben, yüzyıl, belki daha da uzun süre anımsanabilirim. Bu insanlığa ilişkin şöyle ya da böyle bir fikir veriyor."

"Ama neyim var benim bunca altına bedel?" diye üsteledi kadın." Kollarım mı dersiniz? Saçım mı? Yoksa kocamın benliğinin yüceltilişi olmamdan mı?"

"Bilmem," dedi Henry. "Kendimi yeniden değerlendirmem sonucu tüm duyguların ve kişilerin ekonomik sistemi değişti. Bugün bir kurtulmalık isteyecek olsam, belki bu kadar etmezdin."

"Bunca mı nefret ediyorsunuz benden Kaptan Morgan?"

"Hayır senden nefret etmiyorum; ama sen benim uzayımın gerçekte göktaşı olduğunu ortaya koyan yıldızlardan birisiniz."

"Kadınlara karşı söylenecek incelikte bir söz değil bu efendim. Birkaç gün önceki sözlerinizden çok farklı," dedi kadın kırgın bir sesle.

"Evet, incelikli bir söz değil. Sanırım bundan sonra yalnızca iki şey için... para ve yükselmek için nazik olacağım. Saf, sevinçli şeyler için nazik olmaya çalışmıştım. Önce de açıksözlü oldum kendime, şimdi de öyleyim. Bu iki açıksözlülük birbirinin tam tersi."

"Çok buruksunuz."

"Hayır buruk bile değilim. Burukluğu besleyen yiyeceği yitirdim."

Kadın yumuşak ve dalgın bir sesle, "Gidiyorum artık," dedi. "Bana benimle ilgili söyleyecek başka bir şeyiniz yok mu? Benden başka bir istediğiniz?"

"Yok," diye yanıtladı Henry Morgan ve yine paraları yığıştırmaya başladı.

Haberci sokaktan içeri girdi. İyice içmişti. Gö-

revinin ağırlığı sırtından kalkınca neşelenmişti. Ysobel'e ve Henry Morgan'a eğilerek selam verdi; dengesini yitirmemeye çalışıp özenle eğilmişti

"Gitmemiz gerek senyör," dedi yüksek sesle. "Yolumuz uzak." Ysobel'i beyaz kısrağa götürüp binmesine yardım etti. Sonra işaretiyle birlikte topluluk yola koyuldu. Hareket ettiklerinde Ysobel, bir kez dönüp arkasına baktı. Sanki Henry Morgan'ın ruh durumu ona geçmiş gibiydi, dudaklarında çapraşık bir gülümseme vardı. Ama sonra başı kısrağın boynuna eğildi; dikkatle kısrağın beyaz yelesini inceliyordu.

Haberci eşikte Henry'nin yanında kalmıştı. Gün ışığı askerlerin zırhında parlarken, atlıların sallanarak uzaklaşmasını izlediler. Topluluğun ortasında beyaz kısrak bir gümüş tepsinin içindeki inci tanesi gibiydi.

Haberci elini Henry'nin omzuna koydu.

"Biz sorumlulukları olan insanlar, birbirimizi anlamasını biliriz," dedi sarhoşluktan gevremiş bir sesle. "Gizleri olan çocuklar değiliz biz. Erkeğiz, yürekli ve güçlü erkekleriz. Birbirimize içimizi açabiliriz. Yüreğinizin derinliklerinde neler var söyleyebilirsiniz bana isterseniz, senyör."

Henry omzundaki eli silkeledi:

"Sana anlatacak bir şeyim yok," dedi kaba bir sesle.

"Eh; ama öyleyse ben size bir şey anlatacağım. Bu kadının kocası niye bu kadar parayı ödemeye razı oldu? Merak etmişsinizdir belki. Sonuç olarak altı üstü bir kadın. Çok daha ucuza elde edilebilecek sürüyle kadın var... bazıları bir ya da iki real'e kapatılabilir. Bu kadının kocası alığın tekiymiş, diyorsunuzdur. Ama efendim hakkında böyle düşünmenize izin vermeyeceğim. Alık değil o. Bu işin içyüzünü anlata-

cağım. Kadının büyükbabası hâlâ yaşıyor ve Peru'da on gümüş madeninin, yüz elli millik verimli toprağın sahibidir. Dona Ysobel onun mirasçısıdır. Eğer öldürülseydi, ya da kaçırılsaydı... Ama anlarsınız senyör... Pufff! Bu servet doğru Kralın cebine!" Düşüncesinin parlaklığına güldü. "Birbirimizi anlıyoruz biz senyör. Kafataslarımız çok sert... piliçlerin yumuşak kafalarına benzemiyor. Yirmi bin altın... on gümüş madenine vurulduğunda hiçbir şey. Ah, evet; birbirimizi anlıyoruz biz, biz sorumluluğu olan insanlar..."

Zorlukla eyere tırmandı. Atını sürerken hâlâ gülüyordu. Henry Morgan adamın dalgalanan atlılara katıldığını gördü. Şimdi gümüş tepsideki incinin yanına bir de yakut eklenmişti.

Kaptan Morgan hazinenin başına döndü. Yere oturup madeni paraları ellerine aldı. "Tüm insanca özellikler içinde en insancası tutarsızlık," diye düşündü. "Bunu öğrenmek sarsıyor insanı, bir insanın insanlığının farkına varması kadar büyük bir sarsıntı yok. Ama bunu niçin en son olarak öğrenmek zorunda kalıyoruz? Yaşamın tüm çılgın uyumsuzluğu, tumturaklı anlamsızlığı içinde hiç değilse kendime sağlamcasına demir atmışım gibi geliyordu bana. Başka insanlar nice sallanıp dursalar da ben yere iyice sağlam bastığımı düşünüyordum. Ya şimdi, işte buradayım, yıpranmış bir ipi çekiyorum, ama çapam yok olmuş. Halatı kestiler mi yoksa aşınıp koptu mu bilmiyorum, ama çapam yok olmuş. Hiç demir bulunmayan bir adanın çevresinde dolanıp duruyorum." Altın parçalarını parmaklarının arasından akıttı. "Ama belki de yeni bir çapa yapacak demirim bu işte," diye düşündü. "Sert ve ağır. Değeri ekonomik akıntılara göre dalgalanabilir, ama hiç değilse bir amacı var, hem de tek bir amacı. Kesin bir güvence sağlıyor. Evet, belki de gerçek çapa budur; insanın sonuna dek emin olabileceği tek şey. Pençele-

ri sıkı sıkıya rahat ve güvenliğe yapışmış. Ne şaşırtıcı ama, her ikisini de çok istiyorum."

Beyninin bir bölümü şöyle diyordu:

"Ama bu altında öbür adamların da payı var."

"Hayır sevgili vicdanım; şimdi oyunun sonuna geldik. Yeni gözlüklerimi taktım gözlerime; dahası hiç çıkmamacasına kafama kenetlendiler. Yaşamımı bu yeni gözlüklerden gördüğüm dünyaya uygun olarak düzenlemeliyim. Görüyorum ki özü sözü bir olmak... içi dışı bir olmak insanı daha yüce, daha değerli bir suça yükseltebilir; doğru sözlülük ise insanın duygularını gizlemesinin daha ustalıklı bir aracıdır. Yok, hayır; bu adamların zorla alabilecekleri hiçbir hakları yok. Bu adamlar düşünülmeyi hak etmeyecek kadar ezdiler başkalarının haklarını." Bu düşüncede mutlulukla duraladı. "Onlar hırsızlık yapıyorlar, öyleyse onların yağmalan da aşınlacak.

Ama kaçamaklarla, vicdan uyuşturmalarla işim kalmadı demiştim. Öyleyse hakla... ya da akılla, mantıkla, vicdanla niye uğraşıp duruyorum şimdi? Bu parayı istiyorum. Güvenlik ve erinç istiyorum ve bunların ikisini de ele geçirebilecek güç ellerimin arasında duruyor. Bu gençlik ülküsü olmayabilir, ama bence dünyanın başlangıcından beri yaptığı budur. Belki de dünyayı gençlerin yönetmemesi bir şans. Hem zaten," dedi, "bu alık herifler bunu hak etmiyor. Memlekete döndüğümüzde hazineyi genelevlerde har vurup harman savuracaklar."

8

Korsanlar yerle bir olmuş Panama'dan ayrıldı. Tüm hazineyi gemilere kadar keçilerin sırtında yanlarında taşıdılar. Sonunda Chagres'e ulaşıldığında,

iyice tükenmişlerdi. Yine de ertesi gün yağmanın bölüşülmesi kararlaştırıldı. Bu işi kolaylaştırmak için hazinenin tümü bir gemiye yüklendi. Bu gemi korsanlarca ele geçirilmeden önce, bir dükün buyruğunda olan büyük bir kalyondu. Yağma bu merkezden dağıtılacaktı. Kaptan Morgan'ın keyfi yerindeydi. Yolculuk sona erdi, dedi adamlara, şimdi eğlence zamanı. Kırk varil romu kumsala yuvarlattı.

Sabah erkenden bir korsan kızarmış yarı uykulu gözlerini açıp denize doğru baktı. Kalyonun olduğu yerde yalnızca denizi gördü. Koldaşlarına seslendi. Bir anda dalgın dalgın çevreni araştıran düş kırıklığına uğramış insanlar ip gibi dizildi kıyıya. Kalyon gece denize açılmış, Panama'nın tüm varlığı da onunla birlikte gitmişti.

Korsanların öfkeden gözü dönmüştü. Kovalayacaklardı, kaçağa yetişip Kaptan Morgan'ın canını yakacaklardı. Ama kovalayamadılar. Öbür gemiler beş para etmezdi. Kimileri yanlarında açılmış kocaman deliklerle kuma oturmuşlardı; öbürlerinin yelken direkleri ise hemen tümüyle kesilmişti.

Bunun üzerine kumsalda sövgüler, şiddet gösterileri gırla gitmeye başladı. Öç almak için Kardeşlik üzerine ant içtiler. Verecekleri karşılığın korkunçluğunu tasarladılar. Sonra dağıldılar. Kimisi açlıktan öldü; kimisi yerlilerin eline düşüp işkenceyle öldürüldü. İspanyollar bir bölümünü yakalayıp boğazladı, birkaçını da İngiltere erdem dersi olsun diye astı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1

Port Royal'deki kumsala her türden bir sürü insan birikmişti. Panama'yı yağmalayan Kaptan Morgan'ı görmeye gelmişlerdi. Çin ipeğinden giysilerine bürünmüş soylu kadınlar oradaydı, çünkü ne de olsa Henry Morgan iyi bir aileden geliyordu... öldürülmüş olan zavallı sevgili Vali Yardımcısının yeğeniydi. Denizci olduğu için denizciler de oradaydı; korsan olduğu için de küçük oğlanlar; kahraman olduğu için genç kızlar; varlıklı olduğu için işadamları; tatil günleri olduğu için de köle sürüleri. Dudaklarına çilek suyu sıvanmış, kıpır kıpır gözlerle yanlarında eşleri olmayan erkeklerin yüzlerini araştıran orospular vardı; ve küçük kız çocukları vardı yürekleri küçük ama kutsal bir umutla bu büyük adamın belki de bulundukları yöne bakıp özlemini duyduğu kesin olan anlayışı bulacağı umuduyla pır pır eden.

Kalabalıkta Kaptan Morgan'ın ilenişini duydukları için çalım satan denizciler, bacaklarına pantolon uydurmuş olan terziler vardı. Henry Morgan'ı görmüş, konuşmasına kulak misafiri olmuş olanların çevresinde bir hayranlar topluluğu birikiyordu. Bu şanslı kişilere, Henry Morgan'la ilişkilerinden azıcık da olsa bir büyüklük bulaşmıştı.

Bu ilginç ve sevinçli günde tarladaki çalışmala-

nndan kaytarmış olan zenci köleler bön bön bakan, kocaman gözlerini limanda süzülen kalyona dikmişlerdi. Çiftlik sahipleri halkın arasında dolaşıp, Henry Morgan'ı yemeğe çağırdıklarında ona neler söyleyeceklerini, neler öğütleyeceklerini yüksek sesle anlatıyorlardı. Henry Morgan'dan sanki Panama yağmacılarını eğlendirmek her zaman yaptıklan işmişçesine hafife alarak, küçümseyerek söz ediyorlardı. Bazı meyhaneciler kumsala şarap fıçıları yığmışlar, isteyen herkese parasız içki veriyorlardı. Şimdi yalnızca bildikleri susuzlukla daha sonra büyük kazanç sağlayacaklardı.

Denize uzanan küçük bir iskelede Valinin adamları bekliyordu; dantelli ve gümüş tokalı giysiler içinde, resmi bir görünüm kazanmalarını sağlamak için yanlarında bir manga kargılı asker olan yakışıklı genç erkekler. Deniz yumuşak, dingin dalgalarla kumsalı yelpazeliyordu, sabahın geç saatleriydi. Güneş gökyüzünde pırıl pırıl bir kızgın pota gibiydi, ama kimse sıcağın ayrımında değildi; halkın gözü ve duyguları limanda süzülen upuzun kalyondan başka bir şeyi görmüyordu.

Dürbünle kumsalı izleyen Henry Morgan kente girmeye karar verdiğinde öğle olmuştu. Oyalanıp durması, yalnızca çalım satmak amacıyla değildi. Gece kalyona küçük bir kayık aborda etmiş, Henry Morgan'ın Kralın düşmanlarıyla dalaşması yüzünden tutuklanabileceği haberini getirmişti. Henry halkın kendisinden yana ağırlığını koyacağını düşünüyordu. Bütün sabah kalabalığın giderek daha çoşmasıyla bu ağırlığın artışını izlemişti.

Sonunda uzun kayığı denize indirildi, denizciler yerlerini aldı. Kayık kıyıya yanaşırken kalabalık çığlıklar atmaya başlamıştı. Sonra bu çığlıklar gök gürültüsü gibi uyumlu bir esenlemeye dönüştü. İnsan-

lar şapkalarını, fırlatıyor, sıçrıyor, dans ediyor, yüzlerini buruşturuyor, birbirleriyle gırtlaklarını yırtarak konuşmaya çalışıyorlardı. Daha sandaldan çıkmadan önce iskeleden Henry'nin elini tutmak için eller uzandı. İskeleye adımını atar atmaz, kargılı askerler resmi görevlilerin çevresini sardılar. Silahlarını eğerek, itişip kakışan, başlarını uzatmaya çalışan izleyiciler arasında zorla enti püften bir geçit açtılar.

Henry çevresini saran askerlere tedirginlikle baktı. Yanında yürüyen soylu görünümlü bir adama, "Tutuklu muyum?" diye sordu.

Adam güldü:

"Tutuklu mu? Hayır, sizi tutuklamak istesek bile tutuklayamayız. Bu kalabalık lime lime eder bizi. Tutuklamayı başarsak bile, halk sizi kurtarmak için hapishanenin taşlarını parmaklarıyla söker. Bu insanların gözünde ne olduğunuzu bilmiyorsunuz efendim. Günlerdir sizin gelişiniz dışında bir şey konuşmuyorlar. Ama Vali sizi ivedilikle görmek istiyor efendim. Çok açık nedenlerden ötürü kendisi buraya gelemedi."

Valinin konağına vardılar.

Başbaşa kaldıklarında, "Kaptan Morgan," dedi Vali Moddyford, "vereceğim haber iyi mi kötü mü bilmiyorum. Panama'yı ele geçirmeniz Kralın kulağına gitmiş. İngiltere'ye gitmemiz için emir aldım."

"Ama yetki verilmişti bana..."

Valinin tombul yüzü ve omuzları üzüntülü bir olumsuzlukla sarsıldı:

"Bu yetkiden söz etmezdim Kaptan, yerinizde olsaydım, hatta onu kendim vermiş olsaydım bile. Yazılı izninizde ikimizin de kınanmasını gerektirebilecek maddeler var. Böyle olunca da asılabiliriz bile; ama bilmiyorum... bilmiyorum. Kuşkusuz İspanya ile İngiltere arasında barış var... ama hiç de dostluk

olduğu söylenemez. Kral bize kızgın, ama bana öyle geliyor ki, gereken yerlere bölüştürülecek birkaç bin lira öfkeden deliye dönse bile yatıştıracaktır onu. İngiliz halkı bu utkuya çok sevindi. Kaygılanmayın Kaptan; ben kesinlikle kaygılanmıyorum." Henry'nin gözlerinin içine dikkatle baktı. "Umarım efendim, zamanı geldiğinde bu birkaç bin lirayı gözden çıkarabilirsiniz."

Aldı Henry ve resmi bir tavırla şunları söyledi:

"Kralım isteğinin özüne hizmet etmeye çalışmışım ben, onun siyaset oyununun dış görünüşüne değil." Sonra da ekledi: "Elbette Sir Charles: Kralın bağışını yarım milyon bile etse satın alacak durumdayım. Derler ki Kral iyi bir insanmış, güzel kadından da anlarmış. Eh, böyle olup da paraya gereksinmeyeni duymamışımdır."

Tedirgin bir sesle, "Başka bir şey daha var," dedi Vali. "Amcanız bir süre önce öldü. Kızı burada, evimdedir. Sir Edward öldüğünde meteliği yoktu. Kuşkusuz anlıyorsunuzdur, kızının hep burada, bizimle kalmasını çok istemekteyiz, ama onun pek mutlu olduğunu sanmıyorum. Sadaka dilendiğini düşünüp sıkılıyor anlaşılan. Kuşkusuz onun mutluluğuyla ilgilenirsiniz. Sir Edward soylu bir biçimde öldü, Kralın övgüsünü kazandı. Ama övgü karın doyurmuyor ne de olsa."

Henry gülümsedi:

"Soyluca olmuştur amcamın ölümü. Bu benim amcam yaşamında her hareketini... evet tırnaklarının törpülenmesini bile... sanki tüm soyluların gözü üzerindeymiş, eleştirilerini yağdıracaklarmış gibi yapmıştır, bundan eminim. Nasıl öldü? Kısa, uygun bir söylev çekerek mi? Yoksa sanki ölümü toplumsal nedenlerden ötürü kınarmışçasına o lanet olasıca incecik dudaklarını birbirine sımsıkı yapıştırarak mı?

Ah bu adam! Yaşamı güzel, yalın bir roldü, o da bu rolüne pek bağlıydı." Güler gibi konuşuyordu Henry. "Amcamdan nefret ediyordum. Sanırım ürkütüyordu beni. Korktuğum tek tük insanlardan biriydi. Ama bana nasıl öldüğünü anlatsanıza.

"Bir kez inildediği söyleniyor. Bu dedikodunun kaynağını araştırdım ve bir uşağın perdenin gerisine gizlenmiş olduğunu öğrendim. Hiç kuşku yok ki bunu anlatan o."

"Çok kötü! Çok kötü! Hiç kusursuz bir yaşamı tek bir solukla yıkmak ne acımasız bir utanç. Ama şimdi artık ondan korkmuyorum. İnlediğine göre onda da insanca bir şey varmış ve bir zayıflık. Bu yüzden aşağılıyorum onu, ama seviyorum da. Amca kızıma gelince, onu yanınızdan alacağım, emin olabilirsiniz buna. Onu sarı saçlı, uzun boylu küçücük bir kız olarak şöyle böyle anımsıyorum... çok kötü harp çalan küçücük bir kız; hiç değilse benim kulağıma çok kötü gelmişti; belki de iyi çalıyordu."

Moddyford öğrenmeye can attığı bir konuya gelmişti:

"Duyduğuma göre Panama'da Kızıl Azize'yle karşılaşmışsınız ve kurtulmalık karşılığı bırakmışsınız. Nasıl oldu bu? O kadın için yeryüzünün incisi deniyor."

Henry kızardı:

"Ah, şey," dedi; "bana öyle geldi ki, bu söylencedir onu gözlerde büyüten. Hoş bir kadın elbette; birtakım erkeklerin ondan etkilenmeyeceğini söylemiyorum. Ama benim hayranlık duyacağım tür bir kadın değildi. Ağzına geleni söylüyordu, bilirsiniz ya... kadınların ağzına yaraşmayan şeylerden söz ediyordu görüşüme göre. Ayrıca erkek gibi at sürüyor, kılıç kullanıyor. Kısacası iyi yetişmiş bir kadında aradığım alçakgönüllülük yoktu onda."

"Ama ya oynaş olarak... ya oynaş olarak nasıldı?"

"Eh, onun için yetmiş beş bin İspanyol altını aldım. Benim düşünceme göre bu dünyadaki herhangi bir kadından çok daha değerlidir."

"Kurtulmalık bu denli çok muydu? Bunca parayı nasıl getirebildin?"

"Ah, yaptığım soruşturma sonucu, onun mirasçı olduğunu öğrendim. Ayrıca dediğim gibi, hoş bir kadındı, ama yine de... onunla ilgili söylence ününü pek şişirmiş."

Bu arada başka bir odada Lady Moddyford Elizabeth'e hararetli hararetli bir şeyler anlatıyordu:

"Seninle bir anne, geleceğini düşünen bir anne olarak konuşmam gerektiğini anlıyorum canım. Amca oğlunun seni yalnız bırakmayacağına hiç kuşku yok; ama bu seni mutlu edecek mi? Yani yalnızca onun para kesesine bağlı kalman demek istiyorum. Ona başka bir gözle bak. Varlıklı, yakışıklı. Anlarsın ya canım, bu konuda çok duygulu olmak olanaksız, ayrıca bilmem ki olanaklı olsa bile istenilecek bir şey midir? Amca oğlunla niçin evlenmiyorsun? Bundan hiç kazancın olmasa bile, hiç değilse yeryüzünde kocasının akrabalarını eleştiremeyecek tek bir kadın olursun."

"Ama neler söylüyorsunuz Lady Moddyford?" diye araya girdi Elizabeth uysal bir tavırla. "İnsanın amca oğluyla evlenmesi suç değil midir?"

"İlgisi yok canım. Ne kilise, ne de devlet yasaklıyor bunu, ben kendim böylesi bir evlilikten yanayım. Sir Charles ile amca oğlunun İngiltere'ye gitmeleri emredildi. Sir Charles bir şövalyelik unvanının ayaralanabileceğini düşünüyor. O zaman sen de Lady Morgan olursun, ayrıca da varlıklı olacaksın."

Elizabeth düşünmeye daldı:

"Onu yalnız bir kez şöyle bir gördüm. Sanırım pek de hoşlanmadım. Heyecanlıydı, yüzünü al basmıştı. Ama çok saygılıydı, nazikti. Galiba benimle arkadaş olmak istediydi, ama babam... Babamı bilirsiniz. Belki iyi bir koca olur."

"Eğer gereği gibi bakılırsa her erkek iyi bir koca olur canım."

"Evet en iyi çıkış yolu budur belki de. Yoksulluğum yüzünden bana acınmasından bıktım usandım. Ama bu yeni kazandığı ünle beni fark edecek midir dersiniz? Meteliksiz bir amca kızıyla evlenmeyecek kadar kibirli olabilir."

Lady Moddyford kesin bir sesle, "Sevgili Elizabeth," dedi, "hâlâ hemen her kadının başka bir kadın araya girmediği sürece hemen her erkekle evlenebileceğini öğrenmedin mi? Üstelik olayları öyle ayarlayacağım ki, kimse yoluna çıkmayacak. Bu konuda bana güvenebilirsin.' "

Elizabeth kararını vermişti:

"Biliyorum; ona harp çalacağım. Bu sert erkekleri müziğin etkilediğini işitmiştim. Yeni öğrendiğim parçaları çalacağım ona... 'Perilerin Toplantısı', ve 'Tanrı Yorgun Ruhu Dinlendirir."

"Hayır," diye söze girdi Lady Moddyford. "Yerinde olsaydım bunu yapmazdım. Belki ince müzikten hoşlanmayabilir. Bunun daha iyi yolları var. "

"Ama bu parçaların çok güzel olduğunu söylemiştiniz; kendiniz söylediniz bunu. Aynca müziğin erkekleri nice dinlendirdiğini, ona dayanamadıklarını okumuştum."

"Eh peki canım; çalarsın öyleyse. Belki o... Ama çal onun için. Böyle şeyler ailenin özelliği olabilir... yani müzik tutkusu. Kuşkusuz biliyorsundur,

ona hayranlık duymalı, aynı zamanda da ondan biraz korkmalısın. Kaplanlarla kuşatılmış zavallı, eli kolu bağlı küçücük bir yaratık olduğunu hissettir ona. Ama bunu kendi bildiğin biçimde ayarlamalısın. Başlangıç için iyi bir koz var elinde; korunmak için ona başvurabilirsin. İçini çekti kadın. "Korunmasak ne yapardık bilmem. Kim bilir Sir Charles bana ne zaman evlenme teklifi yapardı? Yavrucuğumun başta ödü patlıyordu. Bir öğle sonrası bir saraya oturmuştuk. Ortalığa bakınıp beni korkutacak bir şey arıyordum. Küçücük bir su yılanı yolda ağır ağır sürünmeye başlayana dek orada öylece üç saat oturmuş olmalıyız. Ürkerek kendimi onun kollarına attım. Yok, bu koruma işi olmasa ne yapardık bilemiyorum. Sir Charles bahçede sürekli yılan kovalayan bir adam görevlendirdi. Üstelik biliyor musun ki, ben, yılanları hep sevmişimdir. Küçücük bir çocukken üç tane yılan besliyordum."

Ertesi sabah Lady Moddyford onları bir araya getirdi ve nezaket sınırları elverdiğince çabuk başbaşa bıraktı.

Elizabeth amca oğluna ürkü dolu gözlerle bakıyordu:

"Okyanusta büyük, korkunç şeyler yapmışsınız Kaptan Morgan... düşündüğünde insanın tüyleri diken diken oluyor," dedi bocalayarak.

"Yapılanlar büyük işler değildi, ne de çok ürkütücü. Hiçbir şey anlatıldığı kadar iyi ya da kötü değildir."

Sonra düşünmeye koyuldu:

"Yanılmışım onun hakkında... çok yanılmışım. Hiç de burnu büyük değil. Onu bana yanlış tanıtan babası... o iblis... olmalı. Çok hoş bir kız."

"Alçakgönüllülüğünüz kabul etmenize izin vermese de, yaptıklarınız büyük işlerdi, eminim," diyor-

du kız çekingen bir tavırla. "Biliyor musunuz, sizinle ilgili öyküleri anlattıklarında tir tir titrerdim. Zor durumda kalmamanızı, başınızın derde girmemesini dilerdim."

"Öyle mi? Niçin yapardınız bunu? Benim farkımda olduğunuzu bile sanmıyordum."

Kızın gözleri yaşardı:

"Benim de dertlerim vardı."

"Biliyorum. Bana derdinizin ne olduğunu anlattılar; sizin için çok üzüldüm, küçük kuzenim Elizabeth. Umarım derdinize çare bulmama izin verirsiniz. Burada benim yanıma oturmaz mısınız, Elizabeth?"

Kız utanarak baktı Henry'ye:

"Size harp çalayım mı, ister misiniz?" dedi.

"Eeevet... evet, çalın."

"Bakın bu 'Perilerin Toplantısı.' Dinleyin! Küçük ayaklarının otların üzerinde çıkardığı sesi duyabilirsiniz. Herkes bu parçanın çok tatlı, güzel olduğunu söylüyor." Parmakları tellerin üzerinde düzenli olarak işlemeye başladı.

Henry kızın uçuşup duran güzel ellerini düşünüyordu. Kızın ellerine öylesine dalmıştı ki, müziği unutmuştu. Küçücük beyaz kelebekler gibiydiler, öylesine zarif, öylesine kıpırdak. İnsan onlara dokunmaya çekinirdi, çünkü dokunmak zarar verebilirdi onlara. Yine de onları okşamak isteğinin önüne geçmek çok zordu. Parça gürültülü pes seslerle bitiyordu. İşte bitmişti. Son telin titreyişi de durunca Morgan şöyle dedi:

"Çok... çok kusursuz çalıyorsun Elizabeth.

"Ah, notaların hakkını veriyorum," dedi kız. "Hep bestecinin işini benden daha iyi bildiğini düşünürüm."

"Biliyorum, sizi dinlemek insanı rahatlatıyor. Her şeyin... hatta notaların bile yerli yerinde olduğunu bilmek çok güzel. Kimi genç kadınların çalışında kulağıma çarpan o itici özgürlüğü kökünden söküp atmışsınız. Bu tür çok güzel, yaratıcı ve insanca kuşkusuz, ama tutku adına özensizliğe kayıyor. Evet, yaşlandıkça beklediğim şeylerin gerçekleştiğini görmek beni mutlu etmeye başladı. Belirsiz şeyler insanın kafasını karıştırıyor. Rastlantıların bir zamanlar olduğu gibi bir çekiciliği yok benim için artık. Budalanın tekiydim ben Elizabeth. Denizlerde dolaşıp durdum bir şeyler arayarak... belki de var olmayan şeylerdi bunlar. Şimdiyse adını koyamadığım özlemlerimi yitirmiş olarak daha mutlu olmayabilirim, ama daha doygunum."

"Bunlar akıllıca, gerçekçi sözler, biraz da karamsar," dedi kız.

"Ama eğer akıllılıksa bu, o zaman akıllılık düzenli bir beyinde sağı solu tekmeleyen, her şeyi altüst eden deneyimmiş demek ki. Gerçekçi olmaktan başka ne yapabilirdim ki zaten? Karamsarlık ise yuvarlanan bir taşın tuttuğu yosundur."

"Ne olursa olsun akıllıca bu," diye onayladı kız. "Sanırım sözünü ettiğiniz bu genç kadınların birçoğunu tanımışsınızdır."

"Hangi genç kadınlar Elizabeth?"

"Kötü harp çalanlar."

"Ah, evet birkaçıyla tanıştım."

"Peki onlardan hoş... hoşlandınız mı?"

"Dostlarımın dostları oldukları için hoşgörüyle baktım onlara."

"Onlardan biri âşık oldu mu size? Kabalık ettiğimi biliyorum, ama siz amcamın oğlusunuz... kar... kardeşim sayılırsınız."

"Ah, bazıları âşık olduklarını söyledi... ama kuşkum yok ki gözleri paramdaydı."

"Ah hiç de değil kesinlikle! Ama size yine harp çalacağım. Bu yanık bir ezgi... 'Tanrı Yorgun Ruhu Dinlendirir.' Ağırbaşlılığı daha hafif müzikle sağlamanın çok güzel olduğunu düşünürüm hep."

"Evet," dedi Henry. "Evet, öyledir."

Kızın parmakları yine tellerin üzerinde oynamaya başladı.

"Çok güzel ve yanık," dedi Henry parça bittiğinde. "Çok beğendim, ama sizce Elizabeth... sizce sondan altıncı telin biraz daha... sıkıştırılması gerekmiyor mu?"

Kız haykırdı:

"Ah, dünyayı verseler dokundurtmam ona. İngiltere'den buraya gelmezden önce, babam bir adam... bir harpçı tutup sazı baştan aşağı elden geçirtti. Eğer onunla oynanırsa, babama haksızlık etmiş sayarım kendimi. Her şeyi yerli yersiz kurcalayan insanlardan tiksinirdi."

Kızın bu çıkışından sonra ses çıkarmadan oturdular. Ama sonunda Elizabeth Henry'nin gözlerine yalvarırcasına baktı:

"Bu tel konusunda bana kızmadınız değil mi, Kuzen Henry? Bu gibi konularda çok duyarlıyım, elimde değil."

"Yoo, elbette kızmadım." Ne ufak, ne çaresiz bir kız diye düşündü.

"Şimdi varlıklı, ünlü ve bunca onur kazanmış biri olarak nereye gideceksiniz?"

"Bilmiyorum. Güvenli bir ortamda yaşamak istiyorum."

"Ah, benim düşündüğüm gibi tıpkı," diye bağırdı kız. "Birbirimize benziyor olmalıyız bir yerde.

Eğer ardında koşmazsan her şey kendiliğinden sana gelir, derim ben. Hemen her zaman da başıma ne geleceğini bilirim, çünkü onu umar, sonra da oturur beklerim.

"Evet," dedi Henry.

"Babamın ölümü çok sarstı beni," dedi kız, sonra yine yaşlar birikti gözlerinde. "Bir başına bırakılmak, hemen hiç... hiç akrabası, dostu olmamak korkunç bir şey. Kuşkusuz Moddyfordlar bana iyi davranıyorlar, ama kendi kanımdan insanlar gibi olamazlar ki! Ah, Tanrım! Öyle yapayalnızdım ki! Geldiğinizde çok sevindim Kuzen Henry. Hiç değilse aynı kandanız çünkü." Gözlerinde biriken yaşlar parlıyor, alt dudağı tir tir titriyordu.

Henry yatıştırıcı bir sesle, "Ama ağlamamalısınız," dedi. "Artık kaygılanmanız gereksiz, Elizabeth. Ben varım, omuzlarınızdaki yükten kurtaracağım sizi. Yardım edeceğim size, göz kulak olacağım. Başınıza gelen bu acıyı nasıl göğüslediniz, doğrusu merak ediyorum. Üzüntü yüreğinizi deşerken başınızı böylesine dik tutacak kadar yürekliymişsiniz."

"Müziğim vardı," dedi kız. "Acı dayanılmazlaştığında müziğime sığınıyordum."

"Ama şimdi Elizabeth, bunu bile yapmanız gerekmeyecek. İngiltere'ye giderken siz de geleceksiniz benimle. Benim yanımda hep rahat ve güvencede olacaksınız.

Kız kurulmuş yay gibi sıçrayıp Henry'nin yanından uzaklaştı:

"Ama nedir dilinizin altındaki? Bana neyi öneriyorsunuz?" diye haykırdı. "Amca çocuklarının evlenmesi... günah.. suç işlemek olmaz mı?"

"Evlenmek mi?"

"Ah!" Kızın yüzünü al bastı. Yaş boşalan gözleri

yine parıl parıl parlıyordu. "Ah! Çok utanıyorum. Evlenmekti sözünü ettiğiniz, öyle değil mi? Çok utanıyorum." Kızın heyecanı acınasıydı.

"Neden olmasın?" diye düşündü Henry. "Güzel kız; ailesini biliyorum; ayrıca bunca aradığım güvenliğin bir simgesi gibi... Karım olsa, çok kökten şeyler yapmayacağıma emin olabilirim. Sanırım gerçekten güvenliktir istediğim. Hem zaten, diye bitirdi düşüncesini, "onun böylesine acı çekmesine gerçekten izin veremem."

"Ah elbette demek istediğim, evlenmekti. Başka ne demiş olabilirim ki? Yalnızca bu konuda beceriksiz ve kabayım o kadar. Seni ürkütüp, incittim. Ama sevgili Elizabeth, bu ne günah, ne de suç. Bir çok amca çocuğu evleniyor. Ayrıca birbirimizi çok iyi tanıyoruz; aynı aileden geliyoruz. Benimle evlenmelisin Elizabeth. Seni gerçekten seviyorum, Elizabeth."

"Ah!" diye kekeledi kız. "A..ah! Düşünemiyorum. Yani, ha.. hastayım; başım... dönüyor. Çok birdenbire oldu, Henry... çok beklenmedik bir biçimde. Alı, lütfen bırakın gideyim. Bu konuda Lady Moddyford'la konuşmalıyım. Ne yapmam gerektiğini biliyor o."

2

Kral İkinci Charles'la John Evelyn ufak bir kitaplıkta oturuyorlardı. Ocakta parlak bir ateş çıtırdayarak yanıyordu. Duvarlarda dizili kitapların üzerinde oynaşıyordu ışıltıları. İki adamın yanındaki masanın üzerinde şişeler ve bardaklar vardı.

Kral şöyle diyordu:

"Bu akşamüstü onu şövalye yaptım. İki bin lira karşılığı bağışlandı ve şövalye oldu."

"Ehh, iki bin lira..." diye mırıldandı John Evelyn. "Belki bazı tacirler onun şövalyeliğini kutsar."

"Ama sorun bu değil, John. Yirmi bin de alabilirdim. Panama işinden bir milyon dolayında para kazanmış."

"Ah, şey; iki bin lira..."

"Bu gece buraya gelmesini istedim," dedi Kral. "Bu denizcilerin, korsanların kimi kez yinelemeye değer bir iki öyküleri olur. Düş kırıklığına uğratacak seni bu adam. Şey... hantal, sanırım bu sözcük uyuyor ona. İnsanda karşısına kocaman bir yığın oturtulmuş izlenimi uyandırıyor. Sanki önündeki gözle görülemeyen kafesini itiyormuşçasına dolaşıyor."

"Bir unvan yaratabilirdiniz," diye öneride bulundu John Evelyn. "Hiç çaba harcamaksızın bir milyonun boşa atılması yazık doğrusu."

Sir Henry Morgan'ın geldiği duyuruldu.

"Gelin, girin içeri, Sir!" Kral, Henry'nin elinde bir şarap bardağı olduğunu gördü. Ürkmüş gibiydi Henry. Şarabı yudumladı.

"Panama'da iyi iş yapmışsınız," dedi Kral. "Sonra yakılacağına şimdi yakılması daha iyi olmuş. Bu işi daha sonra yapmak zorunda kalacağım kesindi."

"Meşaleyi tutuşturduğumda bunu düşünmüştüm, efendimiz. Bu gözü doymaz İspanyollar dünyayı ele geçirmek istiyorlar."

"Biliyor musunuz Kaptan, korsanlık... ya da daha incelikli söylemek gerekiyorsa deniz kabadayılığı... İspanyollara değil bize yaradı. Ama bu kurum artık can sıkıcı olmaya başladı. Zamanımın yansını İspanyol elçisinden özür dileyerek geçiriyorum. Sizi Jamaika Vali Yardımcısı olarak görevlendireceğim."

"Efendimiz!"

"Teşekkür gerekmez! Bir özdeyişe uyarak yapıyorum bunu. Korsanlığın artık önüne geçilmesi gerek. Bu adamların küçük savaş oyunları yeterince uzadı."

"Ama efendimiz, ben de bir korsandım. Benden adamlarımı asmamı mı istiyorsunuz?"

"Evet bunu demek istemişizdir Sir. Uğradıklan yerleri bilen sizden daha iyi kim kovalayabilir onlan?"

"Benimle omuz omuza vuruştular efendimiz."

"Ah; vicdan mı? Vicdanınızı istediğiniz gibi evirip çevirebilme yeteneğiniz olduğunu duymuştum."

"Vicdan değil efendimiz, acıma."

"Acıma bir kamu görevlisine ya da bir soyguncuya yaraşmayan bir şeydir. Bir erkek kazançlı çıkacağı her şeyi yapabilir. Bu iki sözün doğruluğunu kanıtladınız siz. Şimdi de üçüncüsünü görelim bakalım," dedi Kral kekre bir sesle.

"Yapabilir miyim merak ediyorum."

"Merak ediyorsanız, yapabilirsiniz demektir," diye araya girdi John Evelyn.

Kralın tavrı değişti:

"Gelin, içki içelim!" dedi. "Canlanalım, belki daha sonra şarkı da dinleriz. Bize bir öykünüzü anlatın Kaptan, anlatırken de için. Şarap iyi bir öykü... gerçek bir öyküyü tatlandırır."

"Bir öykü mü efendimiz?"

"Elbette. Sömürge haspalarına ilişkin bir öykü; korsanlığa verilmiş küçücük bir ara... çünkü sanırım bir tek altın aşırmıyordunuz." Bir uşağa işaret edip, Henry'nin bardağına şarap koymasını buyurdu. "Panama'da bir kadından söz edildiğini duydum. Onu anlatın bize."

Henry şarabı bir dikişte bitirdi. Yüzü allanmaya başlamıştı:

"Onunla ilgili bir öyküm var," dedi. "Güzeldi ama büyük bir mülkün de tek mirasçısıydı. Gözüm tutmuştu onu, itiraf etmem gerek. Gümüş madenlerinin mirasçısıydı. Kocası ona karşılık yüz bin İspanyol altını önerdi. Madenlere el koymak istiyordu. Sorun buydu efendimiz, bilmem kaç kişi karşılaşmıştır böyle bir durumla? Kadını mı, yoksa yüz bin altını mı almalıydım?"

Kral koltuğunda öne doğru kaykıldı:

"Hangisini aldınız? Çabuk söyleyin.

"Bir süre Panama'da kaldım," dedi Henry. "Yerimde olsaydı Majesteleri ne yaparlardı acaba? İkisini de aldım. Belki bundan da fazlasını aldım. Sonunda gümüş madenlerinin oğluma kalıp kalmayacağını kim bilebilir?"

"İşte ben de böyle yapardım," diye haykırdı Kral. "Doğrusunu yapmışsınız. Ben de tıpa tıp böyle yapardım. Akıllıca davranmışsınız Sir. Uzgörünüz onuruna kaldırıyorum bardağımı Kaptan. Komutanlığınız gördüğüm kadarıyla savaş dışındaki konularda da başarılı. Dediklerine göre hiçbir savaşı yitirmemişsiniz; ama söyleyin Kaptan, aşkta yenildiğiniz oldu mu hiç? Bir erkeğin aşkta yenilmiş olduğunu kabul etmesi güzel bir sahnedir... olağanüstü bir sahne. Tüm erkek içgüdülerine her yönüyle aykırı bir itiraftır. Bir bardak daha alın Sir, sonra da yenilginizi anlatın bize."

"Bir kadın değil, efendimiz, ama bir kezinde ölüm alt etti beni. İnsanın gönlünü öylesine kurutan şeyler vardır ki, acısı yaşam boyu bırakmaz peşinizi. Siz istediniz öyküyü anlatmamı. Sağlığınıza efendimiz.

Gallerde doğdum, dağların arasında. Babam bir

beyefendiydi. Küçük bir çocuktum ki bir yaz küçük Fransız prensesi hava değişikliği için dağlarımıza geldi. Yanında çok az adamı vardı ve canlı, kıpır kıpır, akıllı olduğu için bir ölçüde özgür davranabiliyordu. Bir sabah yalnız başına yıkandığı ırmakta rastladım ona. Anadan üryandı, utanmıyordu da. Bir saat içinde... soyunun tutkulu kanı gereği... kollarımın arasındaydı. Efendimiz, tüm gezip tozmalarımda, gördüğüm güzel kadınlarda, ele geçirdiğim kentlerde, o yaşam dolu yaz aylarındakine benzer bir tat alamadım. Kaçabildiğinde tepelerde keçiler gibi oynaşıyorduk. Ama yeterli değildi bu. Evlenmek istedik. O unvanını bırakacaktı, gidip Amerika'da bir yerlerde yaşayacaktık.

Sonra güz geldi. Bir gün dedi ki, 'Beni alıp götürmeye hazırlanıyorlar, ama ben gitmeyeceğim. Ertesi gün bana gelmedi kız. Gece penceresinin önüne gittim, bana küçücük bir not attı: 'Buraya kapattılar beni. Kırbaçla dövdüler.'

Eve gittim. Başka ne yapabilirdim ki? Onlarla, kızı koruyan iri kıyım askerlerle dövüşemezdim. O gece geç saatlerde kapıyı vurdular gümlete gümlete, çığlıklar duyuldu. 'Nerede bir doktor bulabiliriz? Küçük prenses kendini zehirledi,' dediler."

Henry gözlerini kaldırdı. Kral alaycı alaycı gülümsüyor, John Evelyn parmaklarıyla masayı tıkırdatıyordu.

"Sonra?" dedi Kral. "Ya sonra?" Kıkırdıyordu.

"Ah, yaşlandım... yaşlandım artık," diye inledi Henry. "Yalandı anlattığım. Güzel bir çocuktu kız, yoksul birinin kızıydı."

Sendeleyerek ayağa kalktı. Kapıya doğru ilerledi. Yüzü utanç ateşiyle cayır cayır yanıyordu.

"Kaptan Morgan kendinizi unutuyorsunuz."

"Ken... kendimi unutuyor muyum?"

"Ufak tefek soyluluk kuralları vardır. Görenekler bu kuralları kişiliğimize göstermenizi gerektirir."

"Bağışlanmamı yakarırım, efendimiz. Gitmeme izin vermenizi rica ederim. Ha... hastayım." Eğilerek selam verdi, sonra da odadan çıktı.

Kral şarabını içerken gülümsüyordu:

"Nasıl oluyor da böylesine büyük bir asker böylesine büyük bir budala olabiliyor, John?"

Aldı John Evelyn:

"Başka türlüsü olamaz ki! Büyük adamlar budala olmasalardı, dünya çoktan yok olmuştu. Başka türlüsü olamaz ki! Çılgınlık ve görüş çarpıklığı büyüklüğün temelleridir."

"Görüşümün çarpık olduğunu mu söylemek istiyorsun?"

"Hayır, bunu demek istemedim."

"Öyleyse dokunduruyorsun..."

"Henry Morgan konusuna devam etmek istiyorum. Korsanlıktaki ustalığıdır onu büyük adam yapan. Siz onu büyük bir yönetici olarak düşündünüz hemen. Vali yardımcısı yaptınız. Bu konuda çoğunluğun düşündüğü gibi düşünüyorsunuz. Bir insan bir şeyi çok iyi yaparsa her şeyi çok iyi yapabilir. İnancınız bu. Bir insan eğer güzelce bir dizi mekanik gösterişli işler yapmakta başarılı olursa, onun ordulara önderlik etme, hükümetleri yönetme yeteneğinde olduğunu düşünüyorsunuz. İyi bir kral olduğunuz için iyi bir âşık olmanız gerektiğini düşünüyorsunuz... ya da tersi."

"Tersi mi?"

"Bu şaka yollu bir seçenekti efendimiz. Hafif bir gülümsemeye yol açsın diye yapılmış bir söyleşi hilesi.... hepsi bu."

"Anlıyorum. Ama Morgan ve çılgınlığı..."

"Elbette bir budalla o, efendimiz, yoksa Galler-de oturup toprakla uğraşır, ya da madenlerde kazma sallardı. Bir şeyler istedi, onları elde edeceğini düşünecek kadar da alıktı. Alıklığı yüzünden onları... onların bir bölümünü ele geçirdi. Prensesi anımsayın."

Kral yeniden gülümsemeye başlamıştı:

"Bir kadına doğru söyleyen, ya da bir kadınla ilgili gerçeği anlatan bir erkek tanımadım hiç. Bu niye böyle John?"

"Belki de efendimiz, sağ gözünüzün altında gördüğüm ufacık çiziğin nedenini açıklarsanız, bunu anlayabilirsiniz. Bu çizik dün gece yoktu, açıkça görülüyor ki..."

"Evet evet, beceriksiz bir uşak yüzünden. Morgan'dan söz edelim. İnsanı gizliden gizliye aşağılamayı biliyorsun John. Aşağılamalarının bilincinde bile olmuyorsun kimi kez. Uzun süre saraylarda kalmak istiyorsan bırakman gereken bir şey bu."

3

Sir Henry Morgan, Port Royal'de yargıç sandalyesine oturmuştu. Önünde, yere kör edici bir gömüt gibi bembeyaz bir güneş ışığı vurmuştu. Odanın her yanında, sinekler orkestrası sıkıntı senfonilerini seslendirmekteydi. Dava vekillerinin vızıltılı sesleri sinekler orkestrasına eklenen daha gürültülü sazlar gibiydi. Mahkeme görevlileri uykulu uykulu dolaşıyor, davalar birbirini izliyordu.

"Ayın on beşiydi lordum. Williamson, ağacın anlatıldığı gibi durup durmadığını görmek.... kendi gözleriyle görmek amacıyla lordum, Cartwright mülküne gitmişti. Oradayken..."

Dava bilinen sonucuna ulaştı. Geniş masasının gerisinde oturan Sir Henry uykulu uykulu kıpırdadı. Nöbetçiler şimdi de eski yelken kırpıntılarından bir giysi giymiş, asık suratlı bir serseriyi getirmişlerdi.

"Falanca filancadan dört peksimet ve bir ayna aşırmakla suçlanıyor, lordum."

"Kanıt var mı?"

"Herkes görmüş lordum."

"Dört peksimeti ve bir aynayı çaldın mı çalmadın mı?"

Tutuklunun yüzü daha da asıldı:

"Söyledim onlara."

"Lordum," diye suflörlük yaptı nöbetçi.

"Lordum."

"Bunları niye çaldın?"

"Sahip olmak istedim."

"Lordum de!"

"Lordum."

"Ne işine yarayacaktı bunlar?"

"Peksimetleri yiyecektim."

"Lordum."

"Lordum."

"Ya aynayı?"

"Kendimi görmek için istedim aynayı."

"Lordum."

"Lordum."

Adamı götürüp deliğe tıktılar. Nöbetçiler şimdi incecik, uçuk benizli bir kadını getirmişti.

"Fahişelik ve cinsel arzularını gemleyememekten suçlanıyor, lordum."

"Cinsel istekleri gemleyememek yasaya aykırıdır," dedi Sir Henry sıkıntıyla. "Ama fahişelik yüzünden insanları ne zamandan beri cezalandırıyoruz?"

"Lordum, bu kadının yapısı.... Halkın sağlığı gerektiriyor da... Davanın anlaşılacağını düşünmüştük."

"Ah! Anlıyorum. İçeri atılmalı. Çarçabuk götürün bu kadını."

Kadın gücenik ağlamaya başladı.

Sir Henry alnını ellerine yasladı. Başını kaldırıp bakmadı sonraki tutukluya.

"Açık denizlerde korsanlıkla suçlanıyor lordum; Kralın barışını bozmakla, dost bir ulusa karşı savaşa kalkışmakla suçlanıyor."

Sir Henry hızla tutukluları gözden geçirdi. Biri gözleri yılgı dolu ufak tefek, tombul bir adamdı; öbürü ise tek kolu kopmuş, cılız, kır saçlı biriydi.

"Bu suçlulara karşı delil var mı?"

"Beş tanık var lordum."

"Öyle mi? Savunmanızı yapın."

Uzun adam sağlam kolunu arkadaşının omzuna dolamıştı.

"Suçlu olduğumuzu kabul ediyoruz lordum."

Sir Henry şaşkınlıkla bağırdı:

"Suçunuzu kabul ediyor musunuz? Ama hiçbir korsan suçlu olduğunu kabul etmez. Bu benzeri görülmemiş bir dava."

"Suçumuzu kabul ediyoruz lordum."

"Ama niçin?"

"Korsanlık ederken elli kişi gördü bizi lordum. Elli kişinin yeminini yadsıyıp niye zamanınızı alalım? Hayır, artık bu işten elimizi çekiyoruz lordum. Hem son yaptığımız işten, hem de yaşamımızdan hoşnutuz." Adamın tel gibi kolu arkadaşının küçük yuvarlacık omzuna daha da sıkı sarıldı.

Henry bir süre ses çıkarmadan oturdu. Sonunda yorgun gözlerini kaldırdı:

"Asılma cezasına çarptırıyorum sizi."

"Asılmak mı lordum?"

"Ölünceye değin boynunuzdan asılmaya."

"Değişmişsiniz efendim."

Sir Henry öne doğru eğilip tutsakları yakından inceledi. Sonra dudaklarında bir gülümseme belirdi. "Evet," dedi sakin bir sesle, "değiştim. Tanıdığınız Henry Morgan değil. Artık gözümü kan bürümüş olarak değil, soğukkanlılıkla adam öldürüyorum, çünkü böyle yapmam gerekiyor." Sir Henry sesini yükseltti:

"Mahkemeyi boşaltın; kapılara nöbetçi dikin! Tutuklularla özel olarak konuşmak istiyorum."

Yalnız kaldıklarında söze başladı:

"Değiştiğimi ben de biliyorum, ama sizin gördüğünüz değişiklik nedir? Anlatın bana."

Burgonyalılar birbirlerine baktılar:

"Sen konuş Emil."

"Şudur sizdeki değişiklik efendim: Bir zamanlar ne yaptığınızı biliyordunuz. Güveniniz sonsuzdu kendinize."

"İşte bu," diye araya girdi öbürü. "Bilmiyorsunuz... kendinize güveniniz yok artık. Bir zamanlar tek bir insandınız. Tek bir insana güvenilebilir. Şimdiyse bir sürü insansınız. Birinize güvenecek olsak, öbürlerinden korkarız."

Sir Henry güldü:

"Üç aşağı beş yukarı doğru bu. Benim suçum değil, ama doğru. Uygarlık kişiliği parçalıyor, parçalanmaya karşı çıkanda okkanın altına gidiyor."

"Anamıza şükürler olsun, uygarlığı unutmuşuz biz," diye mırıldandı Antoine sert bir sesle.

"Sizi asmak çok acı."

"Ama bizi asmak gerekli mi efendim? Kaçamaz mıyız, ya da bağışlanmamızın yok mudur oluru?"

"Yok, asılmanız gerek. Üzgünüm, ama böyle olmak zorunda. Budur benim görevim."

"Ya dostlarınıza karşı göreviniz, efendim?.. Sizinle birlikte kılıç kuşanmış, kanlarını sizinkiyle karıştırmış adamlara karşı göreviniz?.."

"Dinle, Öbür Burgonyalı; iki tür görev vardır, Fransa'nızı anımsarsanız bilirsiniz bunu. Bir türden söz ettin ki daha zayıf olanıdır bu. Öbürü, çok büyük görev... ki azımsanacak gibi değildir... görünümlerle ilgili görev diye adlandırılabilir. Korsan olduğunuz için değil, korsanları astırmam istendiği için astırıyorum sizi. Üzülüyorum sizler için. Cebinizde testereyle hücrelerinize göndermeyi isterdim, ama yapamam bunu. Benden beklenen yaptığım sürece yargıç olarak kalacağım. Nedeni ne olursa olsun değiştiğimde, asılacak olan ben olurum."

"Evet, böyleydi efendim, anımsıyorum." Korku içinde titreyip duran arkadaşına döndü. "Görüyor sun, olay bu Emil. Bunu bize anlatmaktan hoşlanmıyor, çünkü acı duyuyor. Belki yaptığı ya da yapamadığı bir şey kendisini böyle cezalandırmaktadır. Belki Chagres'i anımsamaktadır, Emil."

"Chagres!" Sir Henry heyecanla öne eğildi. "Ben denize açıldıktan sonra ne oldu? Anlatın bana!"

"Dünyada çok az insanın lanetlendiği kadar lanetlendiniz efendim. Adamlar zihinlerinde işkence yaptılar size. Yüreğinizle şölen yaptılar, canınızı cehenneme yolladılar. Ben bu sahneden pek hoşlanmadım, çünkü oradaki herkesin size söverken aynı zamanda imrendiğini de biliyordum. Sizinle gurur duyuyordum efendim."

"Sonra dağıldılar mı?"

"Dağıldılar ve öldüler. Zavallı küçük çocuklar!"

"Her neyse, bu zavallı küçük çocuklarla karşılaşmak istemezdim doğrusu. Söyleyin bana," Sir Henry'nin sesi derinleşti, "Panama'yı anlatın bana. Gittik oraya, değil mi? Panama'yı gerçekten ele geçirdik, değil mi? Onu yağmaladık ha? Size önderlik eden bendim, değil mi?"

"Öyleydi. Büyük bir savaştı, bir ganimet okyanusuydu.... ama siz sonuncusunu bizden daha iyi biliyorsunuz ne de olsa."

"Kimi zaman bu gövdenin Panama'ya gidip gitmediğinden kuşkuya düşüyorum. Bu beynin gitmediğine eminim. Kalıp sizinle bu günleri konuşmak isterdim, ama karım beni bekliyor. Yemeğe gecikecek olursam ortalığı velveleye verir." Şakacı bir sesle sordu: "Ne zaman asılmak istersiniz?"

Burgonyalılar birbirleriyle fısıldaşıyorlardı.

"Ah, işte yine 'asılmak' konusu. Ne zaman asılmak istermişiz? Ne zaman olursa olsun fark etmez efendim. Başınızı derde sokmak istemeyiz, ama değil mi ki ayak diretiyorsunuz... ne zaman boşta bir adam ve bir ip bulunursa." Antoine masaya yanaştı. "Emil son bir armağan vermek istiyor size. Eşiniz için bir armağan. Emil bu armağanı sonuna değin en değerli malı olarak sakladı, bu tılsımdan büyük ürün topladı... gerçekte tılsımlıdır bu çünkü efendim. Ama Emil onun görev süresinin bitmesi gerektiğini düşünüyor efendim. Böyle yaparak, hazinesinden kaynaklanan olaylar dizisine bir son vereceğine inanıyor. Ve Emil, ne yazıktır ki, artık ondan yararlanamayacak. Emil, Lady Morgan'ın elini öper... saygılarını ve en derin şükran duygularını sunar." Masaya gülrengi bir inci bırakıp çarçabuk dönerek uzaklaştı.

Burgonyalılar dışarı çıktıklarında, Sir Henry

kürsüsünde oturup inciye baktı. Sonra cebine koyup sokağa çıktı.

Basık beyaz Vali Yardımcısı Sarayına geldi. Saray, Sir Edward nasıl bırakmışsa öyle duruyordu. Lady Morgan en küçük bir şey bile değişse rahatsız olurdu. Henry'yi kapıda karşıladı:

"Vaughn'larla yemek yiyeceğiz. Ama arabacıyla ne yapacağımı bilmiyorum. Sarhoş olmuş. Size defalarca söyledim dolabınızı kilitleyin diye, ama söylediklerimi hiç umursamıyorsunuz. Gizlice eve girmiş, rafınızdan bir şişe aşırmış. Böyle yapmış olmalı."

"Aç elini canım. Bir armağanım var sana.

Kadın bir an için gülrengi yuvarlak şeye baktı, yüzü zevkten kızardı, ama sonra adamın yüzünü kuşkuyla araştırdı:

"Yine ne iş çevirdiniz?"

"İş çevirmek mi? Ah, mahkemeyi yönetiyordum."

"Sanırım mahkemede ele geçirdiniz bunu." Kadının yüzü aydınlanmıştı: "Biliyorum. Dün gece yaptıklarınızdan hoşlanmadığımı düşündünüz. Basbayağı sarhoş olmuştunuz gerçeği bilmek isterseniz; herkes size bakıyor, fısır fısır konuşuyordu. Tek bir söz bile söylemeyin. Onları gördüm, sizi de gördüm. Şimdi duygularımı... görgü anlayışımı rüşvet vererek susturmak istiyorsunuz."

"Hoşlanmadığını mı düşündüm? Canım bunu birlikte eve dönerken, eve geldikten sonra da bütün gece düşündüm. Haklısın. Canının sıkıldığından kuşkuluydum. Gerçekte bundan eminim. Ama inci konusunda gerçeği anlatacağım sana."

"Gerçeği anlatacaksınız, çünkü beni aldatamayacağınızı biliyorsunuz, Henry. Aklınızdan geçen en ufak şeyleri bile okuyabildiğimi ne zaman anlayacaksınız?"

"Ama seni aldatmak gibi bir çabam olmadı ki! Bana zaman bırakmadın."

"Gerçeği söylemek daha fazla zaman almaz ki..."

"Dinle beni Elizabeth, lütfen. Bu sabah iki korsanı yargıladım, bu inciyi bana onlar verdi."

Kadının yüzünde kibirli bir gülümseme belirdi:

"Bunu onlar mı verdi? Niçin? Serbest mi bıraktınız onları? Onları bıraktınız anlaşılan. Zaman zaman ben olmasam sizin hâlâ onların arasında kalacağını düşünüyorum. Sizi bugünkü durumunuza getiren... şövalye ve beyefendi yapanın gerçekte ben olduğumu hiç anlamamış gibisiniz Henry. Siz kendinizi bir korsan yaptınız. Ama söyleyin bu korsanları bıraktınız mı?"

"Hayır; ölüm cezasına çarptırdım onları.

"Ah! Öyleyse bu inciyi niçin size verdiler?"

"Canım, bana verdiler, çünkü başka bir şey yapamazlardı. Kendilerini asacak adama verebilirlerdi, ama insan boynuna ipi geçiren birine inci vermekten pek hoşlanmaz. İnsanın kendisini asanla ahbaplık kurması olanaksızdır, bence. Böylelikle onu bana verdiler, ben de..." Masum ve yayvan bir gülümseme kapladı yüzünü, "ben de onu sana veriyorum, çünkü seni seviyorum."

"Eh, korsanlar konusunu kolaylıkla öğrenebilirim; sevginize gelince de... gözüm üzerinde olduğu sürece seversiniz beni, yoksa sevmezsiniz. Sizi avucumun içi gibi tanıyorum. Ama korsanların asılacağına sevindim. Lord Vaughn onların bizim için bile büyük tehlike olduklarını söylüyor. Dediğine göre, her an İspanya'yla savaşmayı bırakıp bizimle savaşa tutuşabilirlermiş. Onların bir an önce kökleri kurutulması gereken kuduz köpeklere benzediklerini söylüyor. Ne zaman onlardan biri ortadan kalksa kendimi biraz daha güvencede hissediyorum."

"Ama canım, Lord Vaughn korsanlarla ilgili hiçbir şey bilmez, bense..."

Henry, yapmam gereken binlerce şey olduğunu bildiğiniz halde niye lafa tutuyorsunuz beni? Sizin dünya kadar boş vaktiniz olduğundan benim de aylaklığınıza kat..abileceğimi düşünüyorsunuz. Şimdi bu arabacıyla ilgilenin lütfen; kendisini toparlamazsa çok canım sıkılacak çünkü. Üniforması Jacob'a uymaz. Sarhoş olduğunu söylemiş miydim size? Onu suda boğmanız bile gerekse bu gece için ayıltmalısınız. Şimdi canlanın. Adamın dimdik oturabileceğini öğrenene değin içim rahat etmeyecek." Yeniden eve girmek için döndü, sonra geri gelip Henry'yi yanağından öptü.

"Gerçekten güzel bir inci. Teşekkür ederim canım," dedi. "Ama kuşkusuz Mösyö Banzet'ye götürüp değer biçtireceğim. Lord Vaughn'un söylediklerinden sonra korsanlara hiç inancım kalmadı. Size rüşvet olsun diye macun vermiş olabilirler de aradaki farkı anlayamazsınız bile."

Sir Henry ahırlara doğru yürüdü. Şimdi çoğu kez olduğu gibi içinde bir tedirginlik vardı. Elizabeth'in kendisini avucunun içi gibi tanıdığını söylemesine karşın, arada bir onun kendisini gerçekten tanıdığı duygusuna kapılıyordu. Tedirgin edici bir duyguydu bu.

4

Sir Henry Morgan kocaman bir yatağa uzanmıştı; öylesine geniş bir yataktı ki, yorganın altındaki gövdesi iki büyük düzlüğü birbirinden ayıran karla kaplı bir sıradağ gibiydi. Odayı çevreleyen duvarlardan atalarının ışıltılı gözleri ona bakıyordu. Yüzlerin-

de, "Ah evet! Elbette bir şövalyesin sen... ama şövalyeliği nasıl satın aldığını biliyoruz," diyen budalaca bir gülümseme vardı. Odadaki hava ağır, yoğun ve sıkıcıydı.

Sir Henry gözlerini tavana dikmişti. Bu gizemli tavan bir saattir kafasını karıştırıyordu. Tavanı ortadan destekleyen hiçbir şey yoktu. Peki niye çökmüyordu öyleyse? Geç olmuştu. Çevresindeki herkes suskundu; hayaletler gibi sinsi sinsi dolaşıyorlar, diye düşündü. Onu daha şimdiden ölmüş olduğuna inandırmaya uğraşıyorlardı. Gözlerini yumdu. Onları açamayacak kadar yorgun, ya da ilgisizdi. Doktorun içeri girdiğini duydu, nabzını saydığını hissetti. Sonra gür, kendinden emin ses uğuldadı:

"Üzgünüm Lady Morgan. Yapacak hiçbir şey yok. Nesi olduğunu bile bilmiyorum. Eski bir cengel sıtması belki de. Yeniden kanını alabilirim, ama şimdiye değin çok kan aldık. Bir işe yaramadı. Ne var ki, eğer kendinden geçerse yine deneyeceğim."

"Ölecek öyleyse, değil mi?" diye sordu Lady Morgan. Henry karısının üzüntüden çok merak duygusu içinde olduğunu düşündü.

"Tanrı araya girmezse ölecek, evet. Ancak Tanrı hastalarının ne zaman öleceğini kesin olarak bilebilir."

Sonra oda insandan arındı. Henry karısının yatağın yanında oturduğunu biliyordu. Kadının için için ağladığını duyabiliyordu. "Ne yazık," diye düşündü, "Ölüme bir gemiyle gidemiyorum ki çantamı benim için hazırlayabilsin. Cennete tertemiz çarşaflarla girdiğimi bilmek onu çok mutlu ederdi."

"Ah kocam benim... Ah Henry, kocacığım.

Henry başını çevirip kadına merakla baktı. Gözleri gözlerinin derinlilerini araştırdı. Birden umutsuzluktan kaynaklanan bir karamsarlığa kapıldı.

"Bu kadın seviyor beni," dedi kendi kendine. "Bu kadın beni seviyor ve ben bunu hiç anlamamışım. Bu tür aşkı anlayamam ben. Gözleri... gözleri... bu kavrayışımın çok ötesinde bir şey. Beni hep sevmiş olabilir mi acaba?" Yeniden kadına baktı. "Çok yakın Tanrı'ya. Sanırım kadınlar Tanrı'ya erkeklerden daha yakındılar. Bunu dile getiremiyorlar, ama, Tanrım! Nasıl da parlıyor gözlerinde. Ve beni seviyor. Yüksekten atıp tutmaları, başımın etini yemeleri, kaşlarını çatmaları sırasında beni sevmiş meğerse... ve ben hiç farkına varmamışım. Ama fark etmiş olsaydım da ne yapabilirdim ki?" Başını öteye çevirdi. Bu üzüntü bakılamayacak kadar büyüktü, yakıcıydı, korkunçtu. Bir kadının ruhunun gözlerinde parlayışını görmek ürkütücüydü.

Demek ölüyordu. Ölüm böyle bir şeyse oldukça keyifliydi. Sıcacıktı bedeni, çok yorgundu. Şu an uyuyakalabilirdi ve bu ölüm olurdu... Ölüm Kardeş.

Başka birinin odaya girmiş olduğunu anladı. Karısı yukarı dikilmiş gözlerinin görüş alanına girene değin üzerine eğildi. İstediğinde başını çevirebileceğini öğrense çok sıkılırdı canı.

"Rahip canım," dedi karısı. "Ona iyi davran lütfen. Ah, kulak ver diyeceklerine! Bunun sana yardımı dokunabilir... daha sonrası için." Öff, çok pratikti bu kadın! Elinden geldiğince, yüce Tanrı'yla bir anlaşma yapmanın yolunu araştırıyordu. Sevecenliği çok etkiliydi, ama aşkı... ıslak gözlerinde ışıldayan aşkı korkunçtu.

Henry yumuşak, ılık bir elin kendi elini kavradığını duyumsadı. Yatıştırıcı bir ses bir şeyler anlatıyordu ona. Ama dinlemek çok zordu. Tavan tehlikeli biçimde sallanıyordu.

"Tanrı Aşktır," diyordu ses. "Tann'ya inanmalısınız."

"Tann Aşktır," diye yineledi Henry makine gibi.

"Dua edelim," dedi ses.

Birden Henry çocukluğundan bir anıya döndü. Kulak ağrısıyla kıvranıyor, annesi de onu kollarının arasında tutuyordu. Parmak uçlarıyla bileğini okşuyordu. "Saçmalık bu," diyordu. Henry anasının bu sözü nasıl söylediğini anımsadı. "Çok saçma bu. Tanrı Aşktır. Küçük çocukların acı çekmelerine izin vermez. Şimdi söyleyeceklerimi yinele... Tanrı benim çobanımdır. Yoksun kalmayacağım." Sanki bir ilaç veriyor gibiydi. Aynı sesle, "Gel bu yağı iç" demiş de olabilirdi.

Henry rahibin ılık parmaklarının ağır ağır bileğine uzandığını, okşamaya başladığını hissetti.

Henry vızıltılı bir sesle, "Tanrı çobanımdır benim; yoksun kalmayacağım," dedi uykuda konuşurcasına. "Yemyeşil çayırlara yatırsın beni..." Bileğinin okşanması sürüyordu, ama daha sert biçimde. Rahibin sesi daha gürleşmiş, daha buyurganlaşmıştı. Sanki yıllarca süren sabırlı bekleyişten sonra Kilise, sonunda Henry Morgan'ı egemenliği altına almıştı. Bu seste sinsice bir haz vardı.

"Günahlarınızdan pişmanlık duyuyor musunuz, Sir Henry?"

"Günahlarım mı? Hayır, onları düşünmedim bile. Panama için tövbe etmem mi gerekiyor?"

Rahibin canı sıkılmıştı:

"Eh, Panama yurtseverce bir utkuydu. Kral onu onayladı. Ayrıca kent halkı da Katolikti."

"Öyleyse günahlarım nelerdir?" diye konuşmayı sürdürdü Henry. "Onların arasında yalnızca en zevklilerini, en acı verenleri anımsıyorum. Nedense zevk verenler için tövbe etmek istemiyorum. Onlara olan inancımı yitirmem olur bu; çok güzeldiler. Acı veren

günahlarsa yanlarında saklı bıçaklar gibi kefaretlerini de taşıyorlardı. Nasıl tövbe edebilirim efendim? Tüm yaşamımı yeniden gözden geçirebilir, ilk diş kaşıma halkamın parçalanışından bir geneleve sor gidişime değin her yaptığımın adını vererek tövbe getirebilirim. Anımsayabildiğim her şeyden pişmanlık duyabilirim, ama tek bir günahımı bile unutsam tüm yaptığım boşa gitmiş olur."

"Günahlarınıza tövbe ettiniz mi Sir Henry?"

O zaman anladı ki hiç konuşmamıştır Henry Konuşmak güçtü. Dili tembelleşmiş, ağırlaşmıştı "Hayır," dedi. "Pek anımsamıyorum günahlarımı."

"Yüreğinizdeki açlığı, oburluğu, kini arayıp bulmalısınız. Yüreğinizden kötülüğü söküp atmalısınız."

"Ama yüreğimde bilinçli olarak kötülük taşıdığımı anımsamıyorum efendim. Sonradan kötü görünen şeyler yapmışımdır, ama onları yaparken hep oldukça iyi bir amacım vardı." Yine gerçekte konuşmadığının ayrımına vardı.

"Dua edelim," dedi ses.

Henry büyük bir çaba harcayarak, "Hayır," diye haykırdı.

"Ama daha önce dua ettiniz."

"Evet daha önce dua ettim... çünkü annem dua etmemden hoşlanıyordu. Annem en azından bir kez dua etmemi isterdi, her şeyden çok daha bana verdiği eğitimin bir kanıtı olarak; bana olan görevini yerine getirmiş olduğunu ona göstermem için."

"Sapkın olarak mı öleceksiniz, Sir Henry? Ölümden korkuyor musunuz?"

"Sapkınlık sorunlarını düşünemeyecek kadar yorgunum, ya da tembelim efendim. Ölümden de korktuğum yoktur. Öylesine çok vahşet görmüşümdür ki; hem ayrıca hayran olduğum insanlar ölüm-

den korkmazdı, yalnızca ölüyor olmaktan korkarlardı. Yani efendim ölüm düşünsel bir şeydir, ölüyor olmaksa gerçek bir acı. Bu benim ölümüm ise şimdiye değin pek keyifli oldu. Hayır efendim; ben ölüyor olmaktan bile korkmuyorum. Çok rahat, bir başıma kalsam çok da dingin olacak. Çok yorulduktan sonra uykuya dalmak gibi bir şey."

Yeniden Rahibin sesini duydu; sıcacık eli hâlâ bileğini okşuyor olmakla birlikte, ses çok çok uzaktan geliyormuş gibiydi.

"Bana yanıt vermiyor," diyordu Rahip. "Bu ruh için üzüntü duyuyorum."

Sonra karısının kendisine bir şeyler söylediğini duydu Henry:

"Dua etmelisin canım. Herkes dua eder. Dua etmezsen cennete nasıl gireceksin?"

İşte yine Tanrı'yla bir anlaşma yapmaya kararlıydı karısı. Ama Henry ona bakmak istemiyordu. Felsefesi nice yalın olsa da, gözleri uçsuz bucaksız gökyüzü gibi derin ve üzüntülüydü. Henry şunları söylemek istedi:

"Öldükten sonra cennete gitmek istemiyorum. Beni rahatsız etmelerini istemiyorum." Bu ölüm konusunda çok yaygara koparmışlardı.

Doktor yeniden odaya gelmişti. "Bilincini yitirmiş," dedi uğuldayan sesi. "Anlaşılan yine kan almam gerekecek."

Henry neşterin kolunu kestiğini duyumsadı. Çok hoştu bu. Durmadan kesip biçmelerini istiyordu. Ama kafasındaki görüntü çelişkiliydi. Kanını yitirmekten çok gövdesini garip bir sıcaklığın kapladığını duyumsuyordu. Göğsü, kolları sanki güçlü, yıllanmış bir şarabın damarlarında oynaşmaya başlaması gibi karıncalanıyordu.

Şimdi şaşırtıcı bir değişiklik olmaya başlamıştı.

Gözkapaklarının arasından görebildiğini, başını hiç kıpırdatmaksızın çevresindeki her şeyi görebildiğini anladı. Doktor, karısı, Rahip, hatta oda bile kayarak ondan uzaklaşıyordu.

"Kımıldıyor onlar," diye düşündü. "Ben kımıldamıyorum. Olduğum yere çakılmışım. Her şeyin merkeziyim ben, kımıldamıyorum. Evren kadar ağırım. Belki de evrenim ben."

Alçak, tatlı bir ses bilincine akıyordu; içini dolduran titrek, dolgun bir org sesi beyninden yayılıyor, gövdesine dolup taşıyor, oradan da dünyayı kaplıyor gibiydi. Odanın yok olduğunu görüp şaşırdı azıcık. Kenarlarında yeşil, parlak kristalden yapılmış kalın, güdük sütunların çepeçevre sıralandığı anlatılamayacak denli karanlık bir mağarada yatıyordu. Boylu boyunca uzanmış durumdaydı yine, upuzun mağara yanından kayıp geçiyordu. Birden hareket durdu. Çevresini çocuk gövdeli, yüzleri olmayan toparlak, kocaman kafalı garip yaratıklar sardı. Yüzlerinin bulunması gereken yerdeki et tek parça ve dümdüzdü. Bu yaratıklar kupkuru, boğuk seslerle konuşuyor, gevezelik ediyorlardı. Ağızları olmadan konuşabilmeleri Henry'yi şaşırtmıştı.

Ağır ağır bunların Ölüm Kardeş'le birlikte yaşayan kendi eylemleri ve düşünceleri olduğunu anlamaya başladı. Her biri doğar doğmaz Ölüm Kardeş'le birlikte yaşamaya gitmişti. Kim olduklarını çıkardığında, yüzü olmayan küçük yaratıklar ona dönüp yatağının çevresine üşüşmüşlerdi.

"Niye yaptın beni?" diye bağırdı biri.

"Bilmem; seni anımsamıyorum.

"Niye düşündün beni?"

"Bilmiyorum. Bilmem gerek, ama unutmuşum. Burada, bu mağarada belleğim kayıp gidiyor benden."

Ayak direyerek sorguya çekiyorlardı onu, sesleri de giderek daha sertleşiyor, Büyük Sesi bastıracak kadar haşinleşiyordu.

"Bana yanıt ver bana!"

"Hayır; bana!"

"Ah, bırakın beni! Bırakın dinleneyim!" dedi Henry usançla. "Yorgunum, size hiçbir şey anlatamam zaten."

Sonra bu küçük yaratıkların yaklaşan bir biçimin önünde eğildiklerini gördü. Bu biçime doğru dönüyor, korkuyla siniyorlardı. En sonunda da onun önünde diz çöküp, zangır zangır titreyen kollarını yakarırcasına havaya kaldırdılar.

Henry dikkatini bu biçime doğru yönlendirdi. Ah, Elizabeth'ti bu; ona doğru geliyordu... altın sarısı saçları, yüzünde bilgece genç bir bakış olan küçük Elizabeth. Kırçiçeklerinden bir kuşak sarmıştı beline, gözleri yadırgatıcı biçimde parlaktı, şaşkındı. Henry'yi görünce şaşkınlıkla irkildi:

"Ben Elizabeth'im," dedi. "Gitmeden önce gelip görmedin beni."

"Biliyorum. Sanırım seninle konuşmaktan korkuyordum. Ama pencerenin önünde karanlıkta durup bekledim. Islık da çaldım."

"Kız sevinçle gülümsedi:

"Öyle mi? Ah, çok iyisin. Ama benden... böylesine küçücük bir kızdan niye korkman gereksin anlamıyorum. Budalalık etmişsin."

"Nedenini bilmiyorum," dedi Henry. "Kaçtım. Dünyalara sığmayan bir gücün etkisindeydim. Anılarım beni teker teker terk ediyor. Tıpkı ölmek için denizdeki ıssız bir adaya uçan yaşlı kuğular topluluğu gibi....Ama sen prenses oldun, değil mi?" diye sordu merakla.

"Evet, belki olmuşumdur. Umarım oldum. Ben de unuttum. Söyle bana, gerçekten orada, karanlıkta durdun mu?"

Henry şaşırtıcı bir şeyin ayrımına varmıştı. Diz çökmüş duran yüzsüz varlıkların birine sürekli olarak baktığında, varlık yok oluyordu. Tümü ortadan yok olana değin önce birine, sonra öbürüne bakıp eğlendi.

"Gerçekten orada, karanlıkta durdun mu?"

"Bilmiyorum. Belki yalnızca durduğumu sandım." Elizabeth'i aradı, ama o da gözden yok olmuştu. Onun yerine kıpkırmızı, için için yanan bir kor vardı ve ışığı yavaş yavaş ölgünleşmekteydi.

"Dur Elizabeth, bekle... bekle. Babam nerede söyle bana. Babamı görmek istiyorum."

Ölmekte olan kor yanıtladı onu:

"Baban mutluluk içinde öldü. Ölümünü bile sınamaktan korkuyordu."

"Ama ya Merlin... Merlin nerede? Ah onu bir görebilsem..."

"Merlin mi? Onu bilirsin. Merlin Avalon'da düşleri güdüyor."

Korun ateşi kuru, sert bir çıtlamayla söndüverdi, Hiçbir yerde ışık kalmamıştı. Bir an için Sesin derin, tatlı nabız atışını duydu Henry.

NOBEL ÖDÜLÜ

steinbeck

BÜTÜ

Amerikalı ünlü ya
niya'da doğdu. Stanfo
çatlık, duvarcılık, labo
kısa sonra üniversiteyi bırakarak

romanı, korsan Henry Morgan'ın yaşamını anlatan Altın Kupa'dır (1929). Yoğun bir duygusallığın egemen olduğu bu kitabından sonra Kaliforniya kentlerinin çarpıcı, acımasız ve başdöndürücü yaşam serüvenlerini anlatan romanlarıyla büyük ün yaptı (1935–Yukarı Mahalle). 1939'da Pulitzer, 1962'de Nobel edebiyat ödüllerini alan Steinbeck'in hemen bütün eserlerinde zorlamasız, yapmacıksız bir yücelik görülür. Yalın gerçeğin lirizmle, şirselliğin ince bir güldürüyle içiçe bulunması, romanlarına etkisini yitirmeyen bir canlılık kazandırdı.

Başlıca eserleri: Yukarı Mahalle, Sardalya Sokağı, Tatlı Perşembe, Alev, Al Midilli, İnci, Fareler ve İnsanlar, Mutsuzluğumuzun Kışı, Cennet Çayırları, Ay Battı, Gazap Üzümleri, Bilinmeyen Bir Tanrıya, Bitmeyen Kavga, Altın Kupa, Kısa Süren Saltanat, Aşk Otobüsü, Cennetin Doğusu.

Birçok eseri filme alınan Steinbeck, 1968'de öldü.

ALTIN KUPA, *Steinbeck*'in ilk romanıdır.

Bu romanda *Steinbeck*, bambaşka bir konuyla çıkar karşımıza. Kimi tarihsel gerçeklere de dayanarak bu kez, bir korsanın yaşam-öyküsünü serer gözler önüne. Hiç görmediği ülkelerin, denizlerin, kocaman gemilerin düşlerini gerçekleştirmek isteyen bir gencin öyküsüdür bu. Gittiği her yere ölümü, korkuyu götüren Korsan Morgan'ın öyküsü.

Henry Morgan'ın düşleri nasıl gerçekleşir? Düşler ülkesi Altın Kupa hep düş olarak mı kalacaktır onun için? Bütün korsanların düşlerine, dualarına giren Kızıl Azize'ye ulaşabilecek midir? Ya Sir Morgan... o kimdir?

Steinbeck'in bu sürükleyici, gerilimli tek tarihsel romanını ilgiyle, beğenerek okuyacağınızı umuyoruz.

ISBN 975 - 494 - 522 - 5
95 . 06 . V . 0105 . 0846

30601